

Sisällysluettelo

Jobin kirja.....	2
Psalmien kirja.....	21
Sananlaskujen kirja.....	62
Saarnaajan kirja.....	84
Korkea Veisu eli Laulujen laulu.....	92

Jobin kirja

Sisällys:

A. JOHDANTOKERTOMUS 1:1–2:10

Job ja hänen perheensä
Saatana saa koetella Jobia
Job menettää omaisuutensa ja lapsensa
Saatana saa vielä koetella Jobia
Jobin ahdinko pahenee

B. JOB JA HÄNEN KOLME YSTÄVÄÄNSÄ 2:11–28:28

Ystävät saapuvat lohduttamaan Jobia

1. JOBIN ENSIMMÄINEN PUHE 3:1–26

Job kiroaa syntymäpäivänsä
Kuolema olisi elämää parempi
Olemassaolon tuska

2. ELIFAAN ENSIMMÄINEN PUHE 4:1–5:27

Miksi tuskastut?
Kärsimyksillä on syynsä
Onko ihminen vanhurskas Jumalan edessä?
Ihminen on syypää kärsimyksiinsä
Minä ainakin etsisin Jumalaa
Älä pidä halpana Kaikkivaltiaan kuritusta

3. JOBIN TOINEN PUHE 6:1–7:21

Job toivoo kuolemaa
Job on pettynyt ystäviinsä
Ihmisen elämä on sotapalvelusta
Ihmisen elämä on tuulen henkäys
Jätä minut rauhaan

4. BILDADIN ENSIMMÄINEN PUHE 8:1–22

Jumalako vääristäisi oikeuden?
Kuuntele isien viisautta
Jumala ei hylkää nuhteetonta

5. JOBIN KOLMAS PUHE 9:1–10:22

Kuka voi estää Jumalaa?
Kuka voi vetää Jumalan tilille?
Päiväni kiitävät pois
Jumala, miksi vaadit minua tilille?
Sinähän olet minut luonut
Miksi minun piti syntyä?

6. SOOFARIN ENSIMMÄINEN PUHE 11:1–20

Hillitse kielesi, Job
Jos nöyryyt, voit olla turvassa

7. JOBIN NELJÄS PUHE 12:1–14:22

On minullakin ymmärrystä
Jumalan viisaus ja voima
Jospa edes osaisitte vaieta
Minä tiedän, että olen oikeassa
Jumala, miksi pidät minua vihollisenasi?
Ihminen elää vain hetken
Jospa muistaisit minua, Jumala

8. ELIFAAN TOINEN PUHE 15:1–34

Oma suusi julistaa sinut syylliseksi
Jumalattoman osa

9. JOBIN VIIDES PUHE 16:1–17:16

Kurjia lohduttajia olette kaikki
Jumala asetti minut maalitaulukseen
Todistaja ja puolustaja
Henkeni on raastettu rikki
Kuolema on ainoa toivoni

10. BILDADIN TOINEN PUHE 18:1–21

Jumalattomain valo sammuu

11. JOBIN KUODES PUHE 19:1–29

Jumala on tehnyt minulle vääryyttä

Kaikki inhoavat minua

Armahtakaa te minua

Minä tiedän lunastajani elävän

12. SOOFARIN TOINEN PUHE 20:1–29

Jumalattomien riemu loppuu lyhyeen

Kyyn kieli tappaa jumalattoman

13. JOBIN SEITSEMÄS PUHE 21:1–34

Kuulkaa minun sanojani!

Miksi jumalattomat saavat elää rauhassa?

Jumalattomille ei kosteta

14. ELIFAAN KOLMAS PUHE 22:1–30

Voiko ihminen hyödyttää Jumalaa?

Pahuutesi on suuri, Job

Sinä väheksyt Jumalaa

Tee sovinto Jumalan kanssa

15. JOBIN KAHDEKSAS PUHE 23:1–24:25

Kuinka voisin löytää Jumalan?

Jumala tekee mitä tahtoo

Miksi Jumala sallii jumalattomien pahat teot?

Lopulta vääryys murskataan kuin puu

16. BILDADIN KOLMAS PUHE 25:1–6

Kukaan ei ole vanhurskas

17. JOBIN YHDEKSÄS PUHE 26:1–14

Kuinka oletkaan auttanut voimatonta!

Jumalan valtasuuruus

18. JOBIN KYMMENES PUHE 27:1–28:8

Omatuntoni ei soimaa minua

Itätuuli vie jumalattoman

Ihminen etsii maan aarteita

Viisautta ei voi ostaa kullalla

Jumala yksin tuntee viisauden lähteen

C. JOB VETOAA JUMALAA 29:1–31:40

1. JOBIN YHDESTOISTA PUHE 29:1–31:40

Jospa olisin niin kuin parhaina päivinäni

Minä autoin kurjia

Silloin minua kunnioitettiin

Nyt olen pilkan kohde

Sinä et vastaa minulle, Jumala

Minä kuljen suruasussa

En ole vaeltanut valheessa

En ole riistänyt palvelijoitani

En ole luopunut Jumalasta

En ole peitellyt rikkomuksiani

Kaikkivaltias vastatkoon minulle!

D. ELIHUN PUHEET 32:1–37:24

Elihu vihastuu

1. ELIHUN ENSIMMÄINEN PUHE 32:6–33:33

Vanhukset eivät ymmärrä kaikkea

Olen kuunnellut viisaita puheitanne

Olen täynnä sanoja

Vilpittömästä sydäimestä lähtevät sanani

Sinä sanoit olevasi puhdas

Jumala puhuu monella tavalla

Sairauskin voi puhutella

Kuule minua, Job

2. ELIHUN TOINEN PUHE 34:1–37

Tutkikaamme, mikä oikein on
Jumalassa ei ole vääryyttä
Sinunko mielesi mukaan Jumalan pitäisi toimia?

3. ELIHUN KOLMAS PUHE 35:1–16

Jumala on ihmisen yläpuolella
Asiasi on Jumalan edessä, odota häntä

4. ELIHUN NELJÄS PUHE 36:1–37:24

Jumala ei halveksu ketään
Vääryys on ihmiselle mieluisampi kuin kärsimys
Emme voi käsittää Jumalan suuruutta
Jumala hallitsee luomakuntaa
Jumalan pelottava valtasuuruus

E. HERRA VASTAA JOBILLE 38:1–42:17

1. HERRAN ENSIMMÄINEN PUHE 38:1–40:5

Nyt minä kysyn sinulta, Job
Herra on luonut maan ja taivaan
Herra on luonut eläinkunnan
Job nöyryty Herran edessä

2. HERRAN TOINEN PUHE 40:6–41:26

Onko sinun käsivartesi niin kuin Jumalan käsivarsi?
Herra loi Behemotin
Herra loi Leviatanin

3. JOBIN VASTAUS HERRALLE 42:1–6

Job tunnustaa Herran kaikkivaltiuden

4. LOPPUSANAT 42:7–17

Herran sanat Jobin kolmelle ystävälle
Herra siunaa Jobia

- 1:1 Raamatun todistus Jobista on hyvä, hän oli Jumalalle mieluinen.
- 1:5 Verbijuuren <brkh> pi-muodon <beereekh> merkityskenttä on laaja: 1. siunata, 2. kiittää, ylistää, 3. tervehtiä tavatessa, 4. jättää jähyväiset siunaten, 5. heittää hyvästit, 6. eufemismi: kirotta. (Nykyhepreassa merkityskenttä on supistunut tarkoittamaan siunaamista). Tutki tarkemmin!
- 1:11 Saatana kuvitteli voivansa antaa käskyjä Jumalalle: teepä niin kuin minä sanon niin näet.
- 1:13 Vanhin veli = sm: esikoisveli. Esikoinen = <bekhoor> (122x), esim:
- 1:16 Jumalan tuli: Palvelija luuli, että kyseessä oli Jumalan tuli. Hän ei tiennyt, että Saatana saa tulenkin lankeamaan taivaalta, Lk 10:18, Ilm 13:13.
- 1:19 Raju myrsky, ks 1Kn 19:11, Jna 1:4.
- 1:21 Jobin sanat: Alastomana sinne palaan voivat ihmetyttää. Mahdollisia tarkoituksia voi olla esim:
a) Epätoivoissaan Job sanoi ajatuksensa epätarkasti: Tuultahan ovat epätoivoisen sanat, Job 6:26.
b) Äiti oli jo kuollut, haudattu ja maatunut maaksi jälleen. Job ymmärsi palaavansa hankin maaksi jälleen, 1Ms 3:19.
- 2:3 Jumala todisti, että nuo raskaat koettelemukset kohtasivat Jobia ilman syytä. Job ei ollut syyllinen tähän kaikkeen vaan taustalla olivat syvemmät tarkoitukset.
- 2:9 Kaiken huippuna oma elämäntoveri, vaimo jonka kanssa Job oli saanut kymmenen lasta, oli ilmeisesti niin epätoivoinen, että toivotti Jobille kuolemaa. Hänen mielestään Jumala oli ollut hyvä apu ja turva, kun kaikki

oli mennyt hyvin, mutta nyt Jumalasta ei ollut mitään apua. Jobin vaimo oli varmaan lasten menettämisen jälkeen henkisen romahtamisen partaalla.

- 2:13 Tuo vaitiolo olikin parasta lohdutusta, mitä nämä veljet pystyivät Jobille antamaan.
- 3:1 Yleensä syntymäpäivää pidetään ilon ja onnen päivänä, mutta Jobille se ei sitä ollut.
- 3:3 Raamatun ja kokeellisen luonnontieteen mukaan ihminen saa alkunsa hedelmöityshetkellä, kun munasolu ja siittiösolu yhtyvät. Se ensimmäinen solu on ihminen, joko tyttö tai poika riippuen siitä, ovatko sukupuolikromosomit XX vai XY.
- 3:4 Tässä jakeessa pimeys = <choošekh> (80x, esim Ps 18:29).
- 3:5 Sana <tsalmaawet> = 1. pimeys, sunkkyys, pilkkopimeä, 2. kuoleman varjo, esiintyy 18x: Job 3:5; 10:21,22; 12:22; 16:16; 24:17; 28:3; 34:22; 38:17; Ps 23:4; 44:20; 107:10,14; Jes 9:1; Jer 2:6; 13:16; Am 5:8.
- 3:6 Sana <'oopeel> = pimeys, synkkyys, esiintyy 9x: Job 3:6; 10:22; 23:17; 28:3; 30:26; Ps 11:2; 91:6; Jes 29:18. Tämä kirja kertoo miehestä, joka joutui kokemaan pahempaa kuin masennuksen (sielullinen taso), hän joutui kokemaan syvimmän synkkämielisyyden (hengellinen taso), mitä ihminen voi tässä ajassa kokea. Tästä jakeesta esiintyy kahdenlaista käännöstä riippuen miten hepr verbimuoto tulkitaan:
a) Älköön se iloitko vuoden päivien joukossa, <chaadaah> = iloita, olla iloinen, pi: ilahduttaa (3x: 2Ms 18:9; Job 3:6; Ps 21:7)
b) Let it not be united to days of the year (YLT) = älköön se liittykö vuoden päiviin, <jaachad> = liittyä, yhdistyä, pi: kiinnittää, keskittää (3x: 1Ms 49:6; Ps 86:11; Jes 14:20).
- 3:8 Leviatan, joka merkitsee kiemurteleva, tarkoittanee myyttistä meripetoa, kenties krokotiilia tai jotain tuntematonta menneen maailman elikkoa, kuten myös jakeissa 40:20ss.
- 3:9 Aamurusko, vrt Ps 108:2, 110:3, 139:9.
Säteet = <'ap'appajim> (10x) = sm: 1. silmäripset, 2. silmäluomet, 3. silmät, katse.
- 3:11 Miksi = <lammaah> (178x) = mitä varten. Vrt Mt 9:4.
- 3:20 Myös Hanna ja Hiskia olivat muhemieliisiä, 1Sm 1:10, Jes 38:15. Heitä Jumala auttoi niin kuin Jobiakin lopuksi. Sen sijaan Tyyron kukistumisen vuoksi murhemieliset eivät lohtua saaneet, Hes 27:31.
- 4:2 Sanaa <millaah> = sana, sananparsi, sanonta, käytetään runollisissa teksteissä ja se esiintyy 38x, joista 34x Jobin kirjassa.
- 4:3 Sana <raapeeh> (4x) = hervonnut, lamaantunut, veltto, heikko: 4Ms 13:18; 2Sm 17:2; Job 4:3; Jes 35:3.
- 4:4 Kompastunut voi itse nousta ylös kuultuaan kehotuksen ja rohkaisun sanoja, mutta horjuvat polvet tarvitsevat toisen tukea.
- 4:5 Aivan älytön lausahdus ihmiselle, joka on menettänyt kaiken.
- 4:7 Nyt alkavat isälliset neuvot: muistelehan...niin kyllä ymmärrät että itse olet aiheuttanut kaiken tämän onnettomuuden.
- 4:10 Tämä Elifas tuntuu olleen melkoinen eläinten tuntija, kun hän käyttää tässä ja seuraavassa jakeessa leijonasta viittä eri heprean sanaa. Kaiken lisäksi aikamoinen runoilija.
- 4:14 Sana <re'aadaah> = vavistus, esiintyy 4x: Job 4:14; Ps 2:11; 48:7; Jes 33:14.
- 5:4 Alku voidaan kääntää myös: hänen lapsensa ovat kaukana pelastuksesta.
- 5:5 Jakeen loppu on käännetty myös: a) juonittelijat (/ ryövärit) nielevät heidän tavaransa (AS/ B-1776), b) ansa laukeaa heidän omaisuuteensa.
- 5:8 Elifaan neuvossa on ylpeä ja nolaava sävy. Vrt. Job 35:14, Ps 22:9.

- 5:9 Tämä on Elifaan puheessa totta. Uskonnollisuudelle, teologialle, politiikalle ym. onkin tyypillistä, että osa on totta ja osa pötyä. Tuolla taktiikalla yritetään kansalle syöttää pötypuheetkin totena.
Sana <cheeqer> = 1. etsiminen, tutkimus, 2. tutkimuksen kohde, esiintyy 12x: Tm 5:16; Job 5:9; 8:8; 9:10; 11:7; 34:24; 36:26; 38:16; Ps 145:3; Snl 25:3,27; Jes 40:28. LXX:n vastine <aneksikhniastos> = jäljittämätön, tutkimaton, esiintyy UT:ssa jakeissa Rm 11:33 ja Ef 3:8. Hepr sana tulee verbistä <chaaqar> (28x) = tutkia, ottaa selville, joka on esim jakeissa Job 5:27, Ps 139:1,23.
- 5:10 Jakeen loppu voitaisiin kääntää myös: lähettää vettä teille/ kaduille. Näinhän on nykyään nähty käyvän myös täällä Suomessa.
- 5:17 Kaikkivaltias = <šaddai> (48x, joista Jobin kirjassa 31x), ks 1Ms 17:1.
- 5:18 Herra sitoo omiensa ja kansansa vammat, sen todistivat myöhemmin profeetat Jesaja ja Hoosea, Jes 30:26, 61:1, Hos 6:1. Jeesus tuli toteuttamaan nämä profetiat ja lupaukset, Mt 11:2–6, Lk 4:16–21.
- 5:20 Ilmaus <jedeei chereb> = sm: miekan käsistä, miekan vallasta, esiintyy 4x: Job 5:20; Ps 63:11; Jer 18:21; Hes 35:5. Sen sijaan varsinainen ilmaus miekan terällä = <lepii-chereb> esiintyy 35x, mutta ei Jobin kirjassa.
- 5:19 Varmasti totta, mitä Elifas nyt sanoo, mutta se ei siinä tilanteessa Jobia paljon lohduttanut.
- 5:21 Olikohan Job turvassa kielen ruoskalta näiden ystävien seurassa?
Lisäksi hävitys oli juuri kohdannut hänen lapsiaan ja omaisuuttaan.
- 5:22 Nyt kyllä Elifaan runoratsu laukkaa pää pilvissä niin, etteivät kaviot maahan kopsi.
- 5:24 Huono lohdutus, kun Job oli menettänyt kaiken omaisuutensa.
- 5:25 Suorastaan tyhmää puhetta, kun kaikki Jobin kymmenen lasta olivat kuolleet.
- 5:27 Oi sitä ylimielisyyttä, jolla Elifas puhuu.
- 6:4 Kaikkivaltiaan nuolet, ks 5Ms 32:23,42, Ps 7:14, 38:3, 77:18, 91:5, Hab 3:11.
Sana <bi'ut> = pelko, kauhu, esiintyy vain tässä ja Ps 88:17.
Nousevat = sm: asettuvat taistelujärjestykseen.
- 6:8 Ilmaus <mii-jitteen> = kunpa, jospa, esiintyy x: 2Ms 16:3; 4Ms 11:29; 5Ms 5:29; 28:67; Tm 9:29; 2Sm 19:1; Job 6:8; 11:5; 13:5; 14:4, 13; 19:23; 23:3; 29:2; 31:31, 35; Ps 14:7; 53:7; 55:7; Ll 8:1; Jes 27:4; Jer 8:23; 9:1.
- 6:21 Tyhjän veroiset: näin ei saisi sanoa veljistään, Mt 5:22, mutta Job olikin epätoivon vallassa ja ymmärsi sen itsekin, Job 6:26.
Kauheita asioita: LXX käyttää vastineena sanaa <trauma> (9x VT:ssa) = haava, ruhje, joka esiintyy UT:ssa kerran jakeessa Lk 10:34. Laupiaan samarialaisen suhtautuminen oli aivan toisenlainen haavoitettuun ihmiseen. Jobin ystävät olivat kuin tuon kertomuksen pappi ja leeviläinen, Lk 10:25–37.
- 6:25 Jakeen alku voitisiin kääntää sm: Mitä tuskallista on oikeamielisissä sanoissa?
- 6:26 Verbi <jaa'aš> = nif: 1. havaita turhaksi, turhautua, 2. olla epätoivoinen, 3. (part, interjaektio) turha vaiva!, ei kannata!, pi: saattaa epätoivon valtaan, esiintyy 6x: 1Sm 27:1; Job 6:26; Sm 2:20; Jes 57:10; Jer 2:25; 18:12.
- 6:29 Jobin lauseen ajatus voi olla: 1. perukaa puheenne, 2. palatkaa kotiinne. Joka tapauksessa hän tuskastui ystäviinsä heti alkuunsa.
- 7:12 Sana <tanniin> = 1. lohikäärme, meripeto, merieläin, 2. merikäärme, 3. käärme, esiintyy 14x: 1Ms 1:21; 2Ms 7:9,1012; 5Ms 32:33; Job 7:12; Ps 74:13; 91:13; 148:7; Jes 27:1; 51:9; Jer 51:34; Hes 29:3; 32:2.
- 7:17 Tätä samaa ihmetteli ja kyseli myöhemmin kuningas Daavid eri näkökulmasta kahteenkin kertaan, Ps 8:5, 144:3.

- 7:20 Tämä kuvaa Jobin tilannetta, kuinka hän on masennuksen ja murheen syvimmissä alhossa. Yleensä ihmiselle tulevat kuormaksi muut ihmiset ja heidän ongelmansa, kuten Mooses todisti, 5Ms 1:12, tai omat synnit ja pahat teot, kuten kuningas Daavid todisti, Ps 38:5, mutta nyt Job toteaa tulleen itse itselleen taakaksi.
- 7:21 Job oli varma, ettei hänellä ollut enää edessä kuin hauta. Niin oli myöhemmin epätoivoissaan hengestään myös apostoli Paavali, 2Kr 1:8–11.
- 8:4 Tämä on äärimmäisen tyhmä lohdutus kaikki lapsensa menettäneelle miehelle. Bildad tuntuu olevan aikamoinen jossittelija. Ehkäpä hän tällä tavoin halusi esittää lähestyvän Jobin tilannetta hienovaraisemmin kuin Elifas.
- 8:13 Sana <chaaneep> = jumalaton, Jumalasta vieraantunut, esiintyy 13x: Job 8:13; 13:16; 15:34; 17:8; 20:5; 27:8; 34:30; 36:13; Ps 35:16; Snl 11:9; Jes 9:16; 10:6; 33:14.
- 8:14 Jae voitaisiin mahdollisesti kääntää myös: Hänen tyhmyytensä on inhottavaa, ja hänen turvanaan on hämähäkin verkko.
- 9:9 Sana <'aaš> = Leijonan tähtikuvio, esiintyy vain tässä. Jakeessa Job 38:32 se on muodossa <'ajiš> Sana <kesiil> = Kalevanmiekka (eli Orionin vyö), esiintyy 4x: Job 9:9; 38:31; Jes 13:10; Am 5:8. Sana <kiimaah> = Seulaset (eli Plejadit), esiintyy 3x: Job 9:9; 38:31; Am 5:8.
- 9:10 Ilmaus <'eein-cheeqer> = tutkimaton, esiintyy 5x: Job 5:9; 9:10; Ps 145:3; Snl 25:3; Jes 40:28. LXX:n vastine <aneksikhniastos> = jäljittämätön, tutkimaton, esiintyy UT:ssa jakeissa Rm 11:33 ja Ef 3:8. Ilmaus <'eein-mispaar> = lukematon, mittaamaton, epälukeinen, ei laskettavissa oleva, esiintyy 16x: 1Ms 41:49; Tm 6:5; 7:12; 1Ak 22:4, 16; 2Ak 12:3; Job 5:9; 9:10; 21:33; Ps 40:13; 104:25; 105:34; 147:5; Ll 6:8; Jer 2:32; Jl 1:6. Ihmisen laskutaidolla on rajansa: 1Ms 15:5; 16:10; 32:13; 41:49; 1Kn 3:8; 2Ak 5:6; Ps 147:4; Sm 1:15; Job 38:37; 39:2; Ilm 7:9, mutta ei Jumalan laskutaidolla: Dan 5:26; Mt 10:30; Lk 12:7.
- 9:12 Tulevaisuudessa tapahtuu lohduttava asia, Kristuksen seurakunnan ylöstempaaminen, 1Ts 4:13–18. Jumala itse toteuttaa sen, kuka voi häntä estää?
- 9:13 Rahab = <raahab> = 1. myyttinen merihirviö, 2. ahdistaja (= Egypti), 3. mon: viholliset, on tässä jonkinlainen merihirviö. Sanalla viitattiin Jumalalle vihamielisiin valtoihin. Sana esiintyy 7x: Job 9:13; 26:12; Ps 40:5; 87:4; 89:11; Jes 30:7; 51:9. Sana merkitsee: raivokas, kuohuva, pauhaava (AS).
- 9:20 Väärintekijä: verbi <'aaqaš> = nif: mutkitella, hoiperrella, pi: vääristellä, väänellä, kieroilla, hif: pitää vääränä/ syyllisenä, esiintyy 6x: Job 9:20; Snl 10:9; 17:20; 28:18; Jes 59:8; Mka 3:9.
- 9:21 Job vakuuttaa olevansa syytön. Vähän myöhemmin hän väittää päinvastaista, jae 29. Aiemmin hän sanoikin, että hänen sanansa menevät harhaan, Job 6:3.
- 9:23 Job tarkoittaa ilmeisesti Jumalan vihan ruoskaa, vitsausta, joka kohtaa ihmisiä heidän tuhoon.
- 9:30 Hepr tekstin tulkintaan on perinteisesti kaksi mahdollisuutta: 1) lumessa, 2) lumivedellä, riippuen tulkitaanko teksti muodossa: 1) <bemoo šaaleg> vai 2) <bemei šaaleg>. Alunperinhän hepr teksteissä ei ollut vokaalimerkkejä, ne on lisätty myöhemmin.
- 9:32 Job ymmärsi, ettei hän kykene käymään oikeutta Jumalan kanssa. Myöhemmin Herra kutsui kansaansa käymään oikeutta hänen kanssaan esikuvana Uudesta liitosta, Jes 1:18–20. Uudessa liitossa Herra Jeesus Kristus on hankkinut meille oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, Jh 1:12, koska hänet tuomittiin kärsimään rangaistus meidän synneistämme. Tutki tarkemmin!
- 9:33 Job ymmärsi ettei ole ketään Jumalaa suurempaa. Riidan ratkaisija = <mookhiach>, sen vastineena on LXX:ssa <mesitees> = välimies, joka on Uudessa liitossa Jeesus Kristus: Gal 3:19–20; 1Tm 2:5; Hpr 8:6; 9:15; 12:24.

- 9:35 Yksinäisyys on ihmiselle yksi raskaimpia taakkoja elämässä. Job joutui sen kokemaan, varsinkin henkisesti. Saman joutuivat kokemaan elämässään mm. Jaakob, Joosef, Mooses, Elia, Jeremia, Johannes Kastaja, Paavali ja monet muut. Syvimmin hylkäämisestä johtuvan yksinäisyyden joutui kokemaan Herramme Jeesus, kun ensin ihmiset hylkäsivät hänet, ja Golgatan ristillä Jumala hylkäsi hänet, koska hänet oli tehty synniksi meidän tähtemme.
- 10:9 Muutat minut tomuksi jälleen = sm: palautat minut tomuun.
- 10:11 Vrt Ps 139:13–16, Srn 11:5.
- 10:20 Vrt Ps 39:14.
- 10:22 Sekasorto = sm: ei järjestystä. Sekasorto ei ole tuntematon käsite elämässä, ei edes evankeliumin julistamisessa: Job 10:22; Jes 19:14; Mka 7:4; Apt 19:29,32. Vrt hämminki = <mehuumaaah> ja LXX:n vastineet <sygkhyis> ja <sygkheoo>. Tutki!
- 11:2 Ilmaus <iis sepatajiim> = (sm: huulten mies) suupaltti, löpöttelijä, monisanainen mies, esiintyy vain tässä. Kärsivää Jobia kunnioitettiin ns. ystävien taholta tällaisella arvonimellä. Myöhemmin Paavalia kunnoitettiin vastaavalla tavalla, mutta ns. viisaiden taholta, Apt 17:18, ja vieläkin pahemmilla nimillä uskonnollisten ihmisten taholta, Apt 24:5.
- 11:3 Sana <bad> = tyhjä/ turha/ väärä puhe, esiintyy myös: Jes 16:6, Jer 48:30.
- 11:4 Vilpitön olen puheissani = sm: puhdas/ vilpitön on opetukseni/ näkemykseni.
Sana <zakh> (11x) = puhdas, syytön, vilpitön, esiintyy myös: Job 8:6; 11:4; 16:17; 33:9; Snl 16:2; 20:11; 21:8.
Sana <leqach> = 1. opetus, 2. ymmärrys, näkemys, 3. taivuttelu, houkuttelu, esiintyy 9x: 5Ms 32:2; Job 11:4; Snl 1:5; 4:2; 7:21; 9:9; 16:21,23; Jes 29:24.
Sana <bar> = puhdas, selkeä, esiintyy 6x: Job 11:4; Ps 19:9; 24:4; 73:1; Ll 6:9.
- 11:5 RKK-1992: ja sanoisi sinulle suorat sanat, on hyvä kansanomaisen lisäys käännökseen, eli siis tulkinta ja selitys.
Soofarin toive toteutui myöhemmin, mutta ei sillä tavoin kuin hän toivoi, Hpr 1:1–3. Jumala ei puhu Poikansa kautta ihmisiä vastaan vaan heidän puolestaan, heidän parhaakseen, Joh 3:16–17.
- 11:6 Sana <ta'alumaah> = salaisuus, kätetty asia, esiintyy 3x: Job 11:6; 28:11; Ps 44:22.
Monin verroin = sm: tuplasti kaksin verroin.
Sana <tuušijjaah> = 1. menestys, 2. terve järki, harkintakyky, 3. syvälinen ymmärrys, esiintyy 11x: Job 5:12; 6:13; 11:6; 12:16; 26:3; Snl 2:7; 3:21; 8:14; 18:1; Jes 28:29; Mka 6:9.
- 11:7 Ainoastaan Jumalan Henki voi tutkia Jumalan syvyydet, 1Kr 2:10. Ja Kristuksessa on jumaluuden koko tayeys, Kol 2:10, 1:19.
- 11:8 Samaa todistivat myöhemmin kuningas Salomo, 1Kn 8:27, 2Ak 2:6, 6:18, ja Salomon morsian, Ll 8:6. Vrt myös Srn 7:26.
- 11:11 Ilmaus <meteei šaw> = valheen miehet esiintyy myös Ps 26:4.
- 11:12 Sana <pere'> = villiaasi esiintyy 10x: 1Ms 16:12; Job 6:5; 11:12; 24:5; 39:5; Ps 104:11; Jes 32:14; Jer 2:24; 14:6; Hos 8:9, ja sitä käytetään myös kuvainnollisesti hurjaluontoisesta ihmisestä.
- 11:19 Etsiä suosiota, ks Ps 119:58, Snl 19:6.
- 11:20 Viimeinen henkäys = sm: sielun henkäys, AS: hengen heittäminen.
- 12:3 En ole teitä huonompi (samoin jae 13:2): oliko Jobilla alemmuuskompleksi ystäviensä edessä vai oliko ystävien asenne muserrettuun Jobiin niin ylenkatseellinen, että Job joutui epätoivoisesti puolustuskannalle? Keskustelu meni juupas-eipäs-väittelyksi (Job 15:9), josta ei ollut mitään hyötyä vaan haittaa.

- 12:6 Tupakkakin voi olla ihmiselle jumala! Se on helppo kuljettaa kourassaan, ja monet sitä palvelevat sydämen kiintymyksellä. Vrt. Jes. 44:20.
- 12:7 Koko luomakunta todistaa Jumalan luomistöistä ja viisaudesta, kuinka hyvin kaikki on rakennettu, 1Ms 1:31, Srn 3:11.
- 12:11 Ihmisellä on luonnolliset aistit ja hengellisellä ihmisellä sen lisäksi hengelliset aistit, 1Kr 12:12s.
- 12:12 Jumalan tahdon tiellä viisaus ja ymmärrys lisääntyvät ihmiselle hänen omaksi ja muiden parhaaksi.
- 12:13 Tämä on samalla ennustus Messiaasta, 1Kr 1:18–25.
- 12:14 Tämäkin viittaa Messiaaseen, tosin tuo esille vain negatiivisen puolen, mutta UT tuo esille myös positiivisen puolen, Mt 12:30, 16:18, Ilm 3:7.
- 12:15 Nykyään tämä onkin nähtävissä luonnossa ns. ympäristökatastrofina, jonka ihmiskunta on saanut aikaan Jumalan tahdon vastaisella tiellä.
- 12:20 Sana <ta'am> = 1. maku, 2. henkiset kyvyt, ymmärrys, järki, 4. käsky, määräys, esiintyy 13x: 2Ms 16:31; 4Ms 11:8; 1Sm 21:14; 25:33; Job 6:6; 12:20; Ps 34:1; 119:66; Snl 11:22; 26:16; Jer 48:11; Jna 3:7. Tutki!
- 12:24 Tässä autiomaa = <toohuu> (20x) joka tarkoittaa autiota tyhjyyttä. Ks: 1Ms 1:2; 5Ms 32:10; 1Sm 12:21; Job 6:18; 12:24; 26:7; Ps 107:40; Jes 24:10; 29:21; 34:11; 40:17, 23; 41:29; 44:9; 45:18,19; 49:4; 59:4; Jer 4:23.
- 13:1 Hepr tekstin mukaan silmä (yksikkö) on nähnyt, korva (yksikkö) on kuullut ja ymmärtänyt sen. Tässä on kyse kuullun ymmärtämisestä. Hengellinen korva kuulee ja ymmärtää.
- 13:4 Tässä ovat ilmeisesti historian ensimmäiset valelääkärit. Vanha kansa käytti heistä titteliä puoskari. Heillä on hengenheimolaisia niin profeettojen kuin paimentenkin keskuudessa, Jer 14:14, Sak 11:17. Haavat pitäisi voidella öljyllä, mutta nämäpä valelääkärit voitelivat valheella. Samanlaisia oli myöhemminkin profeetta Jeremian aikoina, Jer 6:14, 8:11.
- 13:5 Tyhmäkin käy viisaasta, jos on vaiti, todisti myös kuningas Salomo, Snl 17:28, Srn 3:7. Tosin nämä ystävät olivat jo heti aluksi sanoneet, etteivät voi olla vaiti, Job 4:2.
- 13:18 Tämän Job sanoo ystäviensä edessä ja suhteessa heihin. Myöhemmin hän kaipaa, että voisi päästä esittämään asiansa Herran edessä, Job 23:4.
- 13:24 Tusken ja kärsimysten keskellä Job erehtyi luulemaan, että Jumala pitää häntä vihollisenaan. Hän ei vielä tiennyt, kuinka lopulta tulisi käymään. Niin emme mekään, meidän olemme vasta matkalla taivasten valtakuntaan, ja sinne meidän on mentävä monen ahdistuksen kautta, kuten Paavali totesi, Apt 14:22.
- 14:1 Kaikki muut ihmiset ovat naisesta syntyneitä paitsi Aadam ja Eeva, jotka Jumala teki luomistyönään. Naisesta syntyneistä suurin oli Johannes Kastaja, Mt 11:11, Lk 7:28.
- 14:5 Näin todisti myös Paavali Ateenassa, Apt 17:26–27.
- 14:7 Ks Srn 11:3. Tässä ja seuraavissa jakeissa Job puhuu esikuvallisesti siitä, mistä Paavali kertoi sekä vertauskuvallisesti että todellisesti: 1Kr 15:12–58.
- 15:2 Elifas näpöyttää Jobia, joka oli aiemmin sanonut, että tuultahan ovat epätoivoisen sanat, Job 6:26. Tosin Jobkin vastaa seuraavaksi samalla mitalla, Job 16:3. Monet ovat täyttäneet sisimpänsä itätuulella, kun sanovat että valo tulee idästä. Mutta se ei pidä paikkaansa, koska Jeesus on elämän valo, Jh 8:12. Edelleen Jumalan sana on valo meidän elämänpolullamme, Ps 119:105, ja Herra itse valaisee meidän pimeytemme, Ps 18:29. Ja lopullisesti Jumalan kirkkaus valaisee Jumalan valtakunnan, Ilm 21:23.

- 15:3 Verbit <saakhan> (14x) ja <jaa'al> (hif, 23x) viittaavat molemmat hyötyajatteluun, joka on varsin vanhaa perua ihmiskunnan historiassa: tutki tarkemmin!
- 15:8 Samoin suhdaututtiin myöhemmin apostoli Paavaliin Ateenassa, Apt 17:18.
- 15:9 Ks. Job 12:3, 13:2.
- 15:11 Sana <tanchuum> = lohdutus, esiintyy 5x: Job 15:11; 21:2; Ps 94:19; Jes 66:11; Jer 16:7.
- 15:12 Miksi olet suunniltasi: samantyyppinen ilmaus on jakeessa Hos 4:11.
- 15:14 Ilmaus <maah 'enooš> = sm: mikä on ihminen, esiintyy 3x: Job 7:17; 15:14; Ps 8:5.
Verbi <zaakhaah> = olla moraalisesti puhdas/ viaton, esiintyy 8x: Job 15:14; 25:4; Ps 51:6; 73:13; 119:9; Snl 20:9; Jes 1:16; Mka 6:11. Uusi liitto antaa tähän vastauksen: 1Jh 1:5–10.
- 15:16 Samaa todistavat Daavid, Ps 14:3, 53:4, ja Paavali, Rm 3:12, Tt 1:15–16, 3:3. Sellainen on ihminen synneissään ilman Jumalaa. Mutta pelastus Kristuksessa muuttaa ihmisen sydämen, Tt 3:4–8.
- 15:24 Vrt Sef 1:15.
- 15:29 Nuo tähkät eivät ole täyteläisiä jyvien painosta vaan kevyitä, koska jyvät ovat mitättömiä. Vrt Faraon uni, 1Ms 41:22–24.
- 15:33 Maailman historiassa on ollut paljon ns. suurmiehiä ja –naisiakin, jotka ovat vähät välittäneet lapsistaan ja perheestään, tai jopa perheistään. Ja heiät pidetään vielä suurina kulttuuripersoonina. Eikä se todista jotakin tämän maailman kulttuurista?
- 16:10 Verbi <paa'ar> = , esiintyy 4x: Job 16:10; 29:23; Ps 119:131; Jes 5:14. Ihmiset voivat avata suunsa ammolleen, niin ystävät kuin vihollisetkin eri tilanteissa. Tuonela avaa kitansa ja myös maa voi avata suunsa, 4Ms 16:23–35, Ilm 12:13–16.
Tämä on samalla ennustus Messiaasta, siitä miten Herraamme Jeesusta kohdeltiin ennen Golgataa.
- 16:11 Jakeen alkuosassa oleva sana voidaan tulkita olevan a) <'awwaal> (6x: Job 18:21; 27:7; 29:17; 31:3; Sef 3:5) = väärintekijä, tai b) <'awiil> (3x: Job 16:11, 19:18, 21:11) = poikanen, poikavintiö, kakara, poikaheittiö Tämä johtuu siitä että hepreassa on kaksi homonyynistä verbiä <'uul>, jotka merkitsevät: a) tehdä väärin (2x: Ps 71:4, Jes 26:10) tai imettää (kun on kyseessä eläimet) (5x: 1Ms 33:13; 1Sm 6:7, 10; Ps 78:71; Jes 40:11). Ihmisestä käytetään hepreassa verbiä <janaaq> = qal: imeä, hif: imettää.
- 16:12 Samaa valitti myöhemmin Jeremia, Val 3:12.
- 16:13 Herra haluaa vuodattaa maahan uskovaisestä kaikki katkeruuden sapet, etteivät ne häiritse uskovien yhteyttä eikä muitakaan ihmissuhteita, ks. Hpr 12:15.
- 16:15 Tässä sarvi on hepr yksikössä.
- 16:17 Sana <chaamaas> (60x) = väkivalta, vääräys. Job ei ollut väkivallan eikä vääräyden mies, vaikka oli idän miehistä mahtavin. Eli hän ei ollut tyranni, vaan eli rauhassa kaikkien kanssa.
- 16:21 Job eli jo ennen Vanhaa liittoa. Hän toivoi itselleen puolustajaa, joka puolustaisi häntä Jumalan edessä että kelvottomia lohduttajia vastaan. Uudessa liitossa meillä uskovilla on paljon parempi tilanne. Meillä on kaksi puolustajaa: Jeesus Kristus on puolustajamme Isän edessä ja Pyhä Henki tässä ajallisessa elämässä, 1Jh 2:1–2, Jh 14:15–18, 15:26, 16:5–15.
- 17:1 Hauta = sm: (mon.) haudat, kalmisto, hautausmaa.
- 17:3 Kuka rupeaisi takaajakseni? Tämä onkin hyvä kysymys monenlaisten uskonnollisten mukatieteellisten harhojen edustajille. He kun pitävät ihmistä ja eläimiä aivan samanlaisina. Väittivät aiemmin, että äidin kohdussa oleva pieni ihminen on samanlainen kuin kanan tai lehmän alkio! Kokeellinen luonnontiede kuitenkin nykyään todistaa aivan muuta.

Uuden liiton takaajana on Herramme Jeesus Kristus, Hpr 7:22. Sen vuoksi Uusi liitto on parempi kuin Vanha liitto, se kestää ja se on iankaikkinen.

- 17:4 Sana <sekhel> = ymmärrys, esiintyy 16x: 1Sm 25:3; 1Ak 22:12; 26:14; 2Ak 2:11; 30:22; Esr 8:18; Neh 8:8; Job 17:4; Ps 111:10; Snl 3:4; 12:8; 13:15; 16:22; 19:11; 23:9, ja vain yhden kerran kielteisessä merkityksessä: Dan 8:25.
- 17:5 Verbi <naagah> = loistaa, palaa, valaista, esiintyy 6x: 2Sm 22:29; Job 18:5; 22:28; Ps 18:29; Jes 9:1; 13:10.
- 17:6 Näin on todellakin käynyt, sillä puhutaanhan nykyäänkin Jobin postista. Silmille (sm: kasvoille) sylkeminen merkitsee hyvin syvää halveksuntaa. Tämä samalla viittaa esikuvallisesti Messiaaseen, Jes 50:6, Mt 26:67, 27:30.
- 17:10 Tämä on ikävä tosiasia monissa ihmisjoukoissa.
- 17:14 Toivotonta on ajallinen elämä: hauta on isä ja madot ovat hellimmät lähiomaiset. Niin, siihen päättyy maallinen elämä. Ei ihme, että luonnollinen ihminen ilman Jumalaa ajattelee: syödään, juodaan ja iloitaan, sillä huomenna kuolla (Jes 22:13, 1Kor 15:32). Tähän ajatteluun pohjautuvat mm. kaikki juomalaulut: nyt juodaan ja hummataan, sillä suu ammollaan odottaa meitä hauta! Sama iloitsemisen ajatus voi kyllä nousta myös aivan eri pohjalta kuten tuhlaajapojan isä osoitti (Lk 15:23)! Näin näemme, että ilo viinan voimalla on väärää, mutta ilo ilman viinaa onkin iankaikkista ja puhdasta laadultaan.
- 18:13 Mikä on kuoleman esikoinen?
- 18:14 Kuka on kauhuksen kuningas?
- 18:17 Jumalaton menettää lopulta katu-uskottavuutensa, häntä ei kovin kauan sielläkään tunneta.
- 18:19 Vesa ja verso = sm: suku ja jälkeläiset, 3x: 1Ms 21:23, Job 18:19, Jes 14:22.
- 19:4 Tässä on ihmissuhteiden eräs ongelma: jotkut ystävytydessään haluavat tonkia toisten virheitä ja erehdyksiä, silloinkin kun ne eivät ole todellisia. Jeesus neuvoi meitä toimimaan toisella tavalla, Mt 7:3–5. Siksi toisekseen hairahduksia tapahtuu meidän jokaisen elämässä, jos ei muussa niin ainakin puheissa ja ajatuksissa, Jak 3:2. Daavidilla oli tässäkin suhteessa oikea asenne, Ps 19:13–15. Ja Paavali neuvoi meitä jopa ajattelussamme oikeille raiteille, Fil 4:4–9.
- 19:6 Tämä on kova syytös epätoivoiselta ihmiseltä: Jumala on tehnyt minulle vääräyttä. Jobin sanat menevät nyt pahan kerran harhaan.
- 19:7 Verbi <šaawa> = pi: huutaa apua, esiintyy 21x: Job 19:7; 24:12; 29:12; 30:20, 28; 35:9; 36:13; 38:41; Ps 18:7, 42; 22:25; 28:2; 30:3; 31:23; 72:12; 88:14; 119:147; Jes 58:9; Val 3:8; Jna 2:3; Hab 1:2.
- 19:8 Aidata = <gaadar> = sm: pystyttää muuri/ kivinen este jnk tielle, esiintyy 10x: 2Kn 12:13; 22:6; Job 19:8; Jes 58:12; Val 3:7,9; Hes 13:5; 22:30; Hos 2:8; Am 9:11.
Tämän saman joutui myöhemmin kokemaan profeetta Jeremia, kurjuutta nähnyt mies, Val 3:7–9.
- 19:9 Jumala on luonut ihmisen mieheksi ja naiseksi, 1Ms 1:27. Mies on alunperin luotu olemaan Jumalan kuva ja kunnia, ja vaikka syntyinlankeemus on tuon asiantilan turmellutkin, niin Kristuksessa asia on korjaantunut, 1Kr 11:7. Ja siksi miehelle on suuri sielullinen kärsimys, jos häneltä viedään kunnia, vieläpä ilman syytä, niin kuin Jobille oli tapahtunut. Jeesukselle Isä antoi kunnian, vaikka juutalaiset pyrkivätkin häpäisemään häntä, Jh 8:48–54.
- 19:10 Kova myrsky repii puun juurineen maasta irti. Samaa koki Job sielussaan.
- 19:12 Tässä joukko = <geduud> (31x) = rosvojoukko, partiojoukko, sotajoukko. Yleensä Herran sotajoukosta käytetään sanaa <tsaabaa> (484x).
- 19:16 Yleensä armoa/ sääliä/ myötätuntoa rukoillaan tai anotaan Herralta (tutki tarkemmin!), mutta Job alennustilassaan joutui anomaan myötätuntoa omilta palvelijoiltaan.

- 19:17 Israelilaiset syyttivät Moosesta ja Aaronia siitä, että he olivat saattaneet heidät faraon vihoihin, sm: haisevaisiksi faraon edessä, 2Ms 5:20–21. Kukapa haluaa lähelleen löyhkääviä ihmisiä?
- 19:23 Tämä Jobin toive toteutui, hänen nimellään on kirja Raamatussa, ja saamme lukea hänen sanojaan tänä päivänäkin.
- 19:25 Daavidkin vahvisti, että Herra on minun lunastajani, Ps 19:15.
- 19:26 Verbi <naaqap> = pi: 1. hakata maahan, 2. repiä irti, raastaa, esiintyy vain tässä ja Jes 10:34. Jobin käsitys hänen ajallisen elämänsä lopusta ei ollut hempeämielinen vaan varsin karkea.
- 19:29 Jakeen loppu voitaisiin kääntää myös: että tuomio tulee.
- 20:2 Sana <se'ippiim> = (levottomat) ajatukset, esiintyy vain tässä ja Job 4:13. Samaa merkitsevä sana <sar'appiim> esiintyy myös 2x: Ps 94:19, 139:23.
- 20:5 Sana <chaaneep> = Jumalasta vieraantunut, jumlaton, rietas, esiintyy 13x: Job 8:13; 13:16; 15:34; 17:8; 20:5; 27:8; 34:30; 36:13; Ps 35:16; Snl 11:9; Jes 9:16; 10:6; 33:14.LXX:ssa sitä vastaa esim sana <asebees>, joka esiintyy UT:ssa mm. Rm 4:5, 5:6.
- 20:15 Verbi <qii> = oksentaa, esiintyy 9x: 3Ms 18:25, 28; 20:22; Job 20:15; Snl 23:8; 25:16; Jer 25:27; Jna 2:11.UT:ssa on kerran kr vastine <emeeo> jakeessa Ilm 3:16.
- 20:16 Myrkkykäärmeiden kanssa ei ole leikkimistä, sen oppi jo Israelin kansa aikoinaan autiomaassa, 4Ms 21:4–9, Jh 3:14–15.
- 20:18 Vrt Jer 51:58, Hab 2:13.
- 21:2 Sana <tanchuum> = lohdutus, esiintyy 5x: Job 15:11; 21:2; Ps 94:19; Jes 66:11; Jer 16:7.LXX:n vastine <parakleesis> = lohdutus, kehotus, rohkaisu, esiintyy UT:ssa 29x. Tutki! Monesti kuuntelu on ainut lohdutus minkä ihminen voi antaa kärsivälle ystävälleen.
- 21:8 Sukunsa = sm: siemenensä.
Sana <tse'etsaa> = 1. jälkeläiset, 2. verso, vesa, esiintyy 11x: Job 5:25; 21:8; 27:14; 31:8; Jes 22:24; 34:1; 42:5; 44:3; 48:19; 61:9; 65:23.
- 21:9 Sanalla <šeebet> (190x) on useita merkityksiä: 1. keppi, sauva, 2. käskijän sauva, valtikka, 3. kurituksen vitsa, 4. sukukunta. Tutki tarkemmin!
- 21:13 VT 1933 (säikähytetään alas) ja tämä käännös (syöstään alas) perustuvat hepr juureen <chaatat>, mutta monet käännökset (laskeutuvat alas) juureen <naachat>.
- 21:15 Mikä on Kaikkivaltias? Väärä kysymys, aivan samoin kuin Pilatuksen kysymys: Mikä on totuus? Pitäisi kysyä: Kuka on Kaikkivaltias? ja Kuka on totuus? Silloin saisi oikeat vastaukset.
- 22:6 Tästä eteenpäin Elifaan puhe vaikuttaa siltä, että hän väittää Jobin olleen tärkeässä asemassa, kenties jonkinlaisena kansan päämiehenä tai tuomarina, joka on tehnyt vääryyttä asemansa nojalla. Ja syytökset ovat varsin raskaita. Eikä ole mitään tietoa, onko syytöksille mitään todellisuuspohjaa.
- 22:8 Ilmaus <'iiš zerooa> = mies, jolla on voimakas käsivarsi, mahtimies, esiintyy vain tässä.
Ilmaus <nesuu' paaniim> = arvohenkilö, korkea-arvoinen, suosikki, esiintyy 3x: Job 22:8; Jes 3:3; 9:14.
- 22:15 Ilmaus <meteei 'aawen> = (mon) väärintekijät, pahantekijät, esiintyy vain tässä. Lisäksi esiintyvät vastaavat ilmaukset <'iiš 'aawen> (yks) 3x: Job 34:36; Snl 6:12; Jes 55:7; ja <poo'aleei 'aawen> (mon) 23x: Job 31:3; 34:8, 22; Ps 5:6; 6:9; 14:4; 28:3; 36:13; 53:5; 59:3; 64:3; 92:8,10; 94:4,16; 101:8; 141:4,9; Snl 10:29; 21:15; 30:20; Jes 31:2; Hos 6:8.
- 22:21 Nämä ovat tästä eteenpäin hyviä neuvoja, mutta onko oikea hetki ja tilanne? Entä henkilö, jolle neuvoja jaellaan?

- 22:23 Sinun elämäsi rakentuu uudestaan = sm: sinä rakennut.
- 22:24 Onkohan nämä nyt ihan järkeviä ajatuksia? Viskaisikohan Elifas itse kultavarantonsa jokilaakson louhikkoon?
- 22:29 Nöyrytyvä = <šach 'eenajim> = alas(päin) painetut silmät, voi tarkoittaa myös masentunutta tai alaspainettua, lyötyä ihmistä.
- 23:11 Poiketa on tässä verbi <naataah> = mennä sivuun, poiketa, vääntää, vääristää, venyttää. Job ei yrittänyt venyttää tai vääristää Jumalan tahdon tietä oman mieltymyksensä mukaiseksi. Ks seur jae.
- 23:12 Poiketa on tässä verbi <muuš> = poistua, väistyä, vetäytyä, luopua. Job ei vetäytynyt pois eikä luopunut Jumalan käskyistä. Ks ed jae.
- 23:13 Hän pysyy samassa päätöksessään: voidaan kääntää myös: hän pysyy samana.
- 24:1 Vrt Lk 17:22.
- 24:4 Tällaista ei saa tapahtua Jumalan seurakunnassa, Jak 2:1–13.
- 24:6 Sana <beliil> = rehuvilja, esiintyy 3x: Job 6:5; 24:6; Jes 30:24. Köyhät joutuvat syömään eläimille tarkoitettuja rehuja jumalattomien ahneuden ja itsekkyyden takia, mutta tuhlaajapoika joutui tuohon tilanteeseen oman tahtonsa tiellä, Lk 15:11–16. Onneksi hän meni itseensä ja palasi isänsä luo, Lk 15:17–24.
- 24:9 Job tarkoittanee, että joko lapsi on jo orpo, kun äiti on kuollut kurjuuteen, tai lapsesta tulee orpo, kun hänet riistettän äidiltään.
- 24:10 Vrt 5Ms 24:19.
- 25:3 Jakeen alku toteutuu lopullisesti Jumalan valtakunnassa, Ilm 7:9.
Jakeen loppu on totta jo nyt kahdessakin mielessä, Mt 5:44–45, Jh 1:4, 8:12.
- 25:4 Nyt näiltä ystäviltä alkavat loppua neuvot, Bildad toistaa Elifaan sanoja, Job 15:14, kait yrittää säilyttää kasvonsa tuomalla julki sen mikä on totta ja mitä vastaan ei kukaan väitä.
- 26:4 Tässä henki = <nešaamaah> = henki, henkäys, puhallus (24x), tutki!
- 26:5 Sana <refa'iim> = vainaja, kuolleen henki, esiintyy 8x: Job 26:5; Ps 88:11; Snl 2:18; 9:18; 21:16; Jes 14:9; 26:14, 19.
- 26:10 Vetänyt piirin: hepr käyttää verbiä <chuug> = piirtää ympyrä. Tämä viitanee Maan pallonmuotoisuuteen.
- 27:2 Katkera murhe, vrt Rt 1:20, Sak 12:10.
- 27:6 Omatunto= sm: sydän. Epätoivon keskellä ja ahdistettuna Job vakuutteli, ettei hänen sydämensä syytä häntä mistään. Uuden liiton aikana Jumalan lapsilla on parempi tilanne, 1Jh 3:19–20.
- 27:8 Jeesus varoitti tästä ahneista ihmisistä, Lk 12:16–21.
- 27:14 Miekan omia = sm: (jotuvat) miekalle. Preposition <le> pidempi muoto <lemoo> esiintyy 4x: Job 27:14; 29:21; 38:40; 40:4.
- 27:16 Verbi <tsaabar> (7x) = kasata, koota kasoihin: ensin Egyptissä koottiin runsaasti viljaa Joosefin aikoina, 1Ms 41:35, 49, sitten sammakoita Mooseksen ja Aaronin aikoina, 2Ms 8:10. Profeetta Habakuk ennusti, että kaldealaisten kauhea sotajoukko kasaa maata valleiksi ja valloittaa kauungit, Herran liikkeelle panemina. Jobin sanan mukaan niin yksityiset ihmiset, Ps 39:7, kuin kokonaiset maailman valtakunnat, Sak 9:3, kokoavat rikkauksia tietämättä miten lopulta käy, kuka nuo rikkaudet saa. On parempi koota aarteita taivaaseen niin kuin Herra Jeesus meitä kehotti, Mt 6:19–21.
- 28:1 Verbi <zaaqaq> = puhdistaa, pestä, huuhtoa, seuloa, siivilöidä, esiintyy 7x: 1Ak 28:18; 29:4; Job 28:1; 36:27; Ps 12:7; jes 25:6; Mal 3:3.

- 28:3 Vrt Jes 45:3, 2Sm 22:29, Ps 18:28.
- 28:4 Jakeen hepr teksti on vaikeaselkoinen ja siksi käännöksiä on monenlaisia.
- 28:8 Ilmaus <beneei-šachcats> = (sm: ylpeyden pojat – voisikohan tämä viitata jopa pride-kulkueeseen?) ylväät eläimet, esiintyy 2x: Job 28:8, 41:26.
- 28:9 Sana <challaamiiš> = piikivi, kova kivilaji, esiintyy 5x: 5Ms 8:15; 32:13; Job 28:9; Ps 114:8; Jes 50:7.
- 28:11 Sana <ta’aluumaah> = salaisuus, salattu/ kätkeyty asia, esiintyy 3x: Job 11:6; 28:11; Ps 44:22.
- 28:23 Jumalan viisaus ja sen tie viittaavat Messiaaseen, 1Kr 1:24, Jh 14:6.
- 28:25 Tuulella on voima (<mišqal> = sm: paino), varsinkin myrskytuulella, jonka nopeus saattaa puuskissa olla jopa 80 m/s (= n. 290 km/h). Mutta myrskytuuletkin tottelivat Herraa Jeesusta, Mk 4:35–41, 6:45–52. Jumala määräsi mitalla vedet Maapallolle, Jes 40:12–13, mutta Henkeä hän ei anna mitalla, Jh 3:34. Ihmisetkin mittaavat monia asioita omalla mitallaan, Mt 7:2, Mk 4:24, Lk 6:38, 8:16.
- 28:26 Ukkospilven tie = <derekh lachziiz qooloot> : kyseessä on salamoinnille ja ukkospilven jylinälle säädetty tie.
- 28:28 Toi esille = sm: valmisti, vahvisti.
- 29:2 Ilmaus <jarcheei-qedem> = menneet/ muinaiset kuukaudet, esiintyy vain tässä, mutta laajempi rinnakkaisilmaisu <jemeei-qedem> = menneet/ muinaiset päivät, muinaisuus, esiintyy useinkin, tutki tarkemmin!
Raskaiden vastoinkäymisten keskellä ihmismieli haikailee menneitä hyviä aikoja. Ne olivat siunauksen aikoja ja tuntuvat paljon paremmilta kuin kärsimyksen ajat. Job ei nyt vielä pysty ymmärtämään ja näkemään, että hän on kärsimystenkin keskellä Jumalan tahdossa ja edessäpäin ovat vielä paljon paremmat, todelliset siunauksen ajat.
- 29:3 Ennen Job vaelasi Jumalan valossa pimeyden halki, nyt oli jäljellä pelkkä pimeys. Niin ainakin Jobista tuntui, vaikka Jumala ei ollut hylännyt häntä hetkeksikään. Job opetteli käytännössä syvää hengellistä viisautta: Herra on sanonut tahtovansa asua pimeässä. (1Kn 8:12, 2Ak 6:1). Miksi Herra haluaa asua pimeässä? Koska Hän itse on valo, ja ihmissydän on pimeä. Oikeinpa Daavid sanoi elämänsä loppusuoralla: Herra, minun Jumalani, valaisee minun pimeyteni. (Ps 18:29).
- 29:4 Ihmismielen mukaan Jumalan siunaus ja kukoistus (= ulkonainen eli ajallinen menestys) käyvät käsi kädessä. Tähän ikivanhaan oivallukseen perustuu myös moderni menestysteologia. Elämänsä ehtoolla Jobista ei olisi saanut menestysteologia kirveelläkään! Ei tosin Joosefista, Abrahamista, Mooseksesta, Daavidista, Jeremiasta, Pietarista, Paavalista, Johanneksesta eikä monesta muustakaan. Vaan kuinkas on nykyään? Job luuli menettäneensä Jumalan ystävyyden, kun ulkonaiset elämän olosuhteet olivat muuttuneet äkisti ja rajusti, mutta tosiasiaa näin ei ollut Snl 3:32.
- 29:5 Yhteys on ihmiselle tärkeä asia: aikaisemmin asiat olivat todella hyvin: Herra oli Jobin kanssa, ja Jobilla oli seitsemän poikaa ja kolme tytärtä. Nyt pojat ja tyttäret olivat kuolleet, se oli tosiasia, mitä mikään ei muuttanut muuksi. Mikä hirvittävä isku isälle. Ja Job saattoi omasta näkökulmastaan katsoen olla varma, että myös Herra oli hylännyt hänet. Jäljellä oli vain tuhkaläjä ja sen ympärillä ystävät kuin korppikotkat raakkumassa: Milloin kuolet, räähkä? Oikea yhteyden irtokuva!
- 29:8 Job oli mahtava mies oman yhteisönsä keskuudessa, häntä ymmärrettiin kunnioittaa. Ihmissydämelle on paljon mieluisampaa hyvinä aikoina saatava kunnioitus kuin Jumalan tahdon tiellä kärsimysten aikoina tuleva halveksunta, vaikka jälkimmäinen kasvattaakin ihmistä paljon enemmän. Joskus se jopa kasvattaa ympäristöäkin!
- 29:11 Verbi <’aašar> = ylistää onnelliseksi, esiintyy 9x: 1Ms 30:13; Job 29:11; Ps 41:3; 72:17; Snl 3:18; 31:28; Ll 6:9; Mal 3:12,15.
- 29:16 Tämä viittaa siihen, että Job oli merkittävässä asemassa omassa kaupungissaan.

- 29:17 Sana <metalle'oot> = leukaluut, esiintyy 3x: Job 29:17, Snl 30:14, Jl 1:6. Sana on selvästikin negatiivisessa merkityksessä. Tavallisempi ja neutraalimpi sana on <lechii> (21x) = 1. leuka, leukaluu, 2. suupielet, 3. poski, esim jakeissa Jes 50:6, Val 1:2, Hos 11:4.
- 29:20 Jousi, ks Job 30:11.
- 29:24 Job ymmärsi rohkaista alakuloisia niin kuin Paavali myöhemmin kehotti meitä tekemään, 1Ts 5:14, 2:11, 3:2, samoin heprealaiskirjeen kirjoittaja laajemminkin, Hpr 10:24. Barnabas oli mies nimeään myöten kehottaja, lohduttaja ja rohkaisija, Apt 4:36, 9:27, ja Paavali oppi hänen rinnallaan todelliseksi rohkaisijaksi, Apt 16:40, 20:1–2.
- 30:6 Tässä on sana <keef> = kallio, kalliokolo, jonka aramealaisesta muodosta <keefaa'> on johdettu erisnimi Keefas, joka oli Pietarin alkuperäinen nimi.
- 30:8 Sana <naabaal> = houkka, tyhmä, ymmärtämätön, älytön, jumalaton, esiintyy 18x: 5Ms 32:6,21; 2Sm 3:33; 13:13; Job 2:10; 30:8; Ps 14:1; 39:9; 53:2; 74:18,22; Snl 17:7,21; 30:22; Jes 32:5,6; Jer 17:11; Hes 13:3. Englanniksi tälle sanalle on hyvä vastine: good for nothing. Olipa eräs mies saanut tällaisen nimen itselleen, mahdollisesti suvun perintönä, 1Sm 25:3ss. Ja tämä nimensä mukainen mies mainitaan VT:ssa peräti 22x! Ei tosin ensi sijaisesti oman tyhmyytensä vaan hänen vaimonsa viisauden tähden. Viisaan naisen ei kannata mennä vaimoksi tyhmälle miehelle. Eikä viisaan miehen ottaa tyhmää vaimoa. Halveksittu = <belii-šeem> = sm: ilman nimeä, maineeton, kunniaton, halveksittu, esiintyy vain tässä.
- 30:9 Sana <negiinaah> (14x) tarkoittaa kielisoittimella säestettyä musiikkia tai laulua, mutta myös pilkkalaulua 3x: Job 30:9, Ps 69:13, Val 3:14.
- 30:10 Nuo ihmiset pysyttelevät kaukana, mutta lähestyvät ainoastaan sylkeäkseen silmille. Tämä on samalla ennustus Messiaasta, miten häneen suhtauduttiin ennen Golgataa, Jes 50:6, Mt 27:27–31. Vrt Mk 8:23.
- 30:11 Jousi oli miehelle voiman ja tarmokkuuden vertauskuva, vrt Job 29:20. Vrt 1Ms 48:22, 49:24, Ps 18:35. Tutki! Eivät hillitse kieltään = sm: ovat höllentäneet suitset (suustaan).
- 30:12 Sana <pirchach> esiintyy vain tässä, ja se merkitsee mahd: joukkio, pentulauma, roskasakki, käärmeensikiöt. Vrt Mt 3:7, 12:34, 23:33.
- 30:13 Ovat apuna minua tuhottaessa = sm: hyödyttävät tuhoani/ hyötyvät tuhostani. AS: jouduttavat perikatoani. Nämä ihmiset haluavat auttaa ja nopeuttaa Jobin perikatoa, koska itse hyötyvät siitä, ainakin lyhyellä tähtäimellä. Pitkällä tähtäimellä asia on aivan toisin, sillä heillä ei ole auttajaa, elleivät käänny tuolta tieltään, vrt Mt 3:7–10.
- 30:23 Viet minua kohti kuolemaa: hepr tekstissä on vivahde: olet käännyttänyt minut kohti kuolemaa, palautat minut takaisin kohti kuolemaan. Job ymmärsi mitä tarkoittaa: maasta sinä olet tullut ja maaksi sinun pitää jälleen tuleman kuten papit hautajaisissa lausuvat jaetta 1Ms 3:19 mukaillen. Maja jonne kaikki elävät kokoontuvat: Hepr sana <moo'eed> (223x) = 1. kohtaamispaikka, kokoontumispaikka – Jos 8:14, 2. kokoontuminen, kokous – 4Ms 16:2, מוֹעֵד אֶהְיֶה: ilmestysmaja, pyhäkkötelta – 2Ms 27:21, 3. sovittu t. määrätty aika – 2Ms 9:5, מוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב, לְמֹעֵד: määrättyyn aikaan aabib-kuussa – 2Ms 23:15, לְמֹעֵד: tätä hetkeä varten – 1Sm 9:24, לִקְחַ מוֹעֵד: asettaa määrääaika – Ps 75:3, 4. juhla-aika – Val 2:7, יוֹם מוֹעֵד: juhla-aika – Hos 9:5, 5. juhla – Val 1:4. Job ymmärsi ettei ihminen häviä kuolemassa olemattomiin vaan siirtyä iankaikkisuuteen.
- 30:27 Verbi <raatach> (3x) = 1. pi: kiehuttaa, Hes 24:5, 2. pu: kiehua, kuohua, Job 30:27, 3. hif: panna kiehumään, Job 41:23.
- 30:29 Strutsit = sm: strutsin tyttäret. Tarkoittaneeko Job tällä sanonnalla, että miehet hänen ympärillään ovat raatelevia kuin sakaalit ja naiset koppavia kuin strutsit.

- 31:33 Aadam voi viitata myös ihmisiin yleensä.
- 31:35 Job ei vielä voinut ymmärtää evankeliumin ydinsanomaa: Rm 8:31–39. Jumala voisi syyttää, mutta hän päinvastoin vanhurskauttaa eli julistaa syyttömäksi Jeesuksen Kristuksen sovitustyön tähden.
- 31:36 Tämä on samalla ennustus ja viittaus Messiaaseen: hän otti kantaakseen meidän syntimme ja rikkomuksemme omassa ruumiissaan rstinpuulle, 1Pt 2:24. Hän kantoi itse ristiään ja hänen päähänsä laitettiin seppelleeksi orjantappurakruunu, Jh 19:1,17. Hän kantoi myös sen syytekirjelmän, joka oli meitä vastaan, Kol 2:13–14.
- 32:8 Kaikkivaltiaan henkäys, Jumalan sanan avautuminen ja kirjoitusten tutkiminen antavat ihmiselle ymmärrystä, Ps 119:130, Dan 12:4, 2Tm 2:7, 3:15.
- 32:22 Tämä on nuoren Elihun itsevarma ajatus: jos liehakoisin/ imartelisin ihmisiä, Luoja ottaisi minut pois. Ehkä se hänen kohdallaan pitikin paikkansa, mutta kyllä monet liehakoijat ja imartelijat ovat saaneet elää pitkän elämän ja saaneet itselleen monenlaista ajallista hyötyä liehakoinnillaan. Kerrotaan, että eräs imartelija sanoi köyhydessä elävälle ystävälleen: Jos sinä vähän osaisit imarrella vallanpitäjiä, niin sinun ei tarvitsisi elää köyhydessä. Siihen köyhä vastasi: Ja jos sinä osaisit elää köyhydessä, niin sinun ei tarvitsisi imarrella vallanpitäjiä.
- 33:8 Oliko Job väittänyt olevansa puhdas = <zakh>? Taisivat ensin sen sanoa Bildad ja Soofar, Job 8:6, 11:4. Vasta myöhemmin Job sanoi rukouksensa olevan puhdas, Job 16:17.
- 33:10 Job ei vielä ymmärtänyt, että Saatana oli saanut vallan rusikoidan häntä. Job luuli, että Jumala on ryhtynyt syyttäjäksi ja pitää häntä vihollisenaan. Asia on kuitenkin päinvastoin: Jumala on vanhurskas tuomari ja hän on antanut meille kaksi Puolustajaa, Jeesuksen Kristuksen, joka on vanhurskas, 1Jh 2:1–2, ja Pyhän Hengen, joka on meidän kanssamme iankaikkisesti, Jh 14:16–17,26. Tosiasiassa Saatana oli Jobin vihollinen niin kuin on kaikkien ihmisten vihollinen läpi historian.
- 33:11 Monilla ihmisillä on tällainen väärä kuva Jumalasta, että hän on vahtija, joka kahlitsee ja rajoittaa ihmisen elämää. Tosiasiassa Heraa nostaa, kantaa ja pelastaa omiaan, Jes 46:4.
- 33:13 Miksi Jumala ei vastaa kaikkiin ihmisen sanoihin? Niin, onko Jumala tilivelvollinen ihmiselle, vai ihminen Jumalalle.
- 33:14 Jumala puhuu tavalla ja toisella: luomakuntansa kautta, Rm 1:19–20, profeettojen kautta, Hpr 1:1, Poikansa kautta, Hpr 1:2, ja Jumalan sanan kautta, 2Tm 3:14–17.
- 33:19 Sana <makh'oob> = kipu, tuska, hätä, kärsimys, esiintyy 18x: 2Ms 3:7; 2Ak 6:29; Job 33:19; Ps 32:10; 38:18; 69:27; Srn 1:18; 2:23; Jes 53:3,4; Jer 30:15; 45:3; 51:8; Val 1:12,18. Tämä viittaa samalla Messiaan kärsimyksiin meidän puolestamme, Jes 53:3–4.
- 34:10 Ilmaus <'anšeei leebab> (2x) = ymmärtäväiset miehet (sm: sydämen miehet, eli miehet joilla on sydäntä ymmärtää asioita) esiintyy tässä ja Job 34:34. LXX:n vastine <synetos kardias> (3x) esiintyy myös jakeessa 2Ms 34:6, jossa hepr ilmaus on <chakam leeb> (11x) = viisassydäminen: 2Ms 28:3; 31:6; 35:10,25; 36:1,2,8; Job 37:24; Snl 10:8; 11:29; 16:21.
- 34:14 Ilmaus <'im jaasiim 'eelaaw libboo> = jos hän ajattelisi vain itseään, voidaan kääntää myös: jos hän välittäisi vain itsestään. Samanlainen ilmaus esiintyy 2x jakeessa 2Sm 18:3. Daavidin sotaväki ajatteli, ettei heistä välitetä, vaikka puolet heistä kaatuisi taistelussa. Kain ei välittänyt veljestään, 1Ms 4:9. Kuningas Hiskia välitti ensi sijaisesti itsestään kun oli selvinnyt kuoleman kielistä, 2Kn 20:19. Opetuslapsetkin välittivät ensi sijaisesti itsestään uppoavassa veneessä, Mk 4:38, ja luulivatpa jopa, ettei Jeesus välitä heistä. Mutta onneksi evankeliumi osoittaa, että Jumala välittää meistä, Jh 3:16.
- 34:16 Keskustelussa ja viestinnässä eivät tärkeitä ole pelkästään sanat vaan myös se, millä äänenpainolla ja –sävyllä asiat esitetään. Tämän ymmärsivät niin kuningas Salomo kuin koorahilaiset psalminkirjoittajat, Ps 45:2, Snl 16:21. Vrt Lk 15:31 ja 16:25.

- 34:17 Tässä on verbi <chaabaš> = hallita, pidellä suitsia/ ohjaksia. Tämä on hyvä vertauskuva Jumalan hallintatavasta: hän ohjailee maailmanmenoa niin kuin hevospäällikönsä hevosten valjakon menoa.
- 34:21 Jumala näkee ja huomioi ihmisen elämässä kokonaisuuden, tiet, ja yksittäiset asiat, askeleet.
- 34:22 Tutki!
- 34:23 Tutki!
- 34:24 Samoin lopulta rauhan Jumala murskaa Saatanan meidän jalkojemme alle, Rm 16:20.
- 34:31 Olen kärsinyt rangaistuksen = <naasaa'tii> on sanottu hyvin lyhyesti, ja se voitaisiin kääntää myös: olen kantanut seuraukset/ vastuun teoistani. Vaan moniko sen mielellään sanoo?
- 34:32 Ymmärtää = <chaazaah> = sm: nähdä, nähdä tulevaisuutta, ymmärtää. Ihminen ei pysty näkemään tulevaisuutta eikä niin ollen ymmärtää kaikkia elämän syy-seuraus-suhteita, Snl 20:24.
- 35:9 Sorto: vrt Srn 4:1, Am 3:9.
Mahtavuus on aivan väärää laatua, jos se sortaa vähäosaisia.
- 35:10 Saa viriämään = sm: antaa.
Ylistyslaulu = <zaamiir> esiintyy 7x: 2Sm 23:1; Job 35:10; Ps 95:2; 119:54; Ll 2:12; Jes 24:16; 25:5.
- 35:14 Elihun neuvossa on lohduttava sävy. Vrt. Job 5:8.
- 36:4 Jakeen loppu on sm: täydellinen tieto on luonasi/ kanssasi. Kenties tämä ei viittaakaan Elihuun itseensä vaan hänen sanoihinsa Jumalan vanhurskaudesta, tai Jumalaan itseensä.
- 36:6 Tämä on esikuvallista evankeliumin sanomasta. Ilman uskon kuuliaisuutta ihminen ei näe elämää, Jh 3:36. Hän elää tässä ajassa vain lihassa ilman todellista, hengellistä elämää, ja vailla iankaikkista elämää.
- 36:14 He menettävät henkensä nuoruudessaan = sm: heidän sielunsa kuolee nuoruudessa.
Pyhäkön miesporto = <qaadee> (11x) = temppeliprostituoitu (mask: mies, fem: nainen): 1Ms 38:21,22; 5Ms 23:18; 1Kn 14:24; 15:12; 22:47; 2Kn 23:7; Job 36:14; Hos 4:14. Jonkinlaisia pyhäkköjä ja temppeleitä on ollut jo ihmiskunnan historian alkutaipaleella, ja myös niihin liittyvää prostituutiota. Eikä ihme, sillä ihmisen lihallisen mielen teoista mainitaan ensimmäisinä aviorikos, haureus, saastaisuus, irstaus, epäjumalien palveleminen, Gal 5:19s.
- 36:15 Verbin <chaalats> (44x) pi'el-muoto = 1. viedä väkivalloin, ryöstää, 2. repiä irti, 3. repäistä pois, pelastaa, esiintyy 14x: 3Ms 14:40, 43; 2Sm 22:20; Job 36:15; Ps 6:5; 7:5; 18:20; 34:8; 50:15; 81:8; 91:15; 116:8; 119:153; 140:2.
Sana <lachats> = painostus, sorto, ahdistus, ahdinko, esiintyy 12x: 2Ms 3:9; 5Ms 26:7; 1Kn 22:27; 2Kn 13:4; 2Ak 18:26; Job 36:15; Ps 42:10; 43:2; 44:25; Jes 30:20.
- 36:18 Syntisen ihmissielun lunastusmaksu on niin suuri, että siksi kelpaa vain ja ainoastaan Jeesuksen Kristuksen veri, 1Pt 1:18-19. Ilman tätä lunastusmaksua kaikki ihmiset ja uskonnot menevät väistämättä harhaan. Sen vuoksi on niin paljon harhaoppeja. Ja itse asiassa kaikki harhaopit perustuvatkin tähän jakeeseen. Siinä (negatiivisessa) mielessä ne kaikki ovat raamatullisia!
- 36:22 On valtava voimassaan = sm: osoittaa olevansa korkea voimassaan.
- 36:26 Jumalaa emme voi ihmisymmärryksellä käsittää, mutta Ainutsyntynen Poika on hänet ilmoittanut, Jh 1:18, ja hän on näkymättömän Jumalan kuva, Kol 1:15, ja niinpä hän saattoi sanoa: joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän, Jh 14:9.
Tutkimaton: LXX käyttää vastineena sanaa <aperantos> = rajaton, ääretön, loppumaton. Paavali osoittaa jonkinlaista akateemista huumoria, kun käyttää samaa sanaa sukuluettelosta, 1Tm 1:4.
- 37:1 Verbi <chaarad> (39x) = 1. vapista (pelosta), 2. säikähtää. Tutki!
Verbi <naatar> = qal: hypätä, hypähtää, pi: hypellä, hyppiä, hif: 1. panna hyppimään/ vapisemaan, 2. päästää

vapaaksi, irrottaa, esiintyy 8x: 3Ms 11:21; 2Sm 22:33; Job 6:9; 37:1; Ps 105:20; 146:7; Jes 58:6; Hab 3:6. Ennen vanhaan kun vanki vapautettiin kahleista, hänen kävelynsä ja liikkumisensa oli hassunnäköistä hyppelyä, kun painavat kahleet eivät enää rajoittaneet liikkeitä. Ja siihen tietysti liittyi ilo vapautumisesta. Tässä jakeessa ilmenevät rinnakkain vavistus ja ilo, ks Ps 2:11, Mt 28:8 ja Lk 7:16.

- 37:7 Vahvinkin ihminen on voimaton Jumalan luomakunnan voimien edessä.
- 37:11 Verbi <taarach> = kuormittaa, joka esiintyy vain tässä. Jumala kuormittaa pilvet kosteudella niin, että ihmiset saavat siunauksen sateita, Srn 11:3, vieläpä sekä vanhurskaat että väärämieliset, Mt 5:45. Ks myös 5Ms 1:12.
- 37:12 Monesti kysytään jostakin tapahtuneesta: sattuma vai Jumala? Meistä näyttää, että pilvet liikkuvat sattumalta sinne tänne, mutta sekin tapahtuu Jumalan ohjauksessa, koska Jumala on säättänyt sattuman ja todennäköisyyden luonnonlaiksi, jota hän käyttää toteuttaakseen tahtonsa. Ks 1Sm 6:9; 2Sm 1:6; 20:1; Lk 10:31, 1Kn 22:34, 2Ak 18:33, 1Kr 9:26 <adeeloos>. Huom! rikkaus on epävarmaa, 1Tm 6:17 <adeelotes>.
- 37:14 Tämä on hyvä neuvo meille kaikille: pysähtyä ja miettiä tarkoin Jumalan tekoja.
- 37:16 Sana <miplaa> esiintyy vain tässä ja sen merkitys on mahd: leijailu, ilmassa pysyminen, tasapaino. Elihu joko ymmärsi tai ainakin puhui ymmärtämättään, että niinkin kaoottisella systeemillä kuin pilvet ovat, on tasapainotila. Vrt Job 36:29, 37:5–15. Samoin ilmeisesti apostoli Pietari, jolla oli kalastajan koulutus, puhui ymmärtämättään alkuaineista, niiden sulamisesta ja jopa hajoamisesta eli fuusiosta, joka saatiin ensimmäisen kerran toteutettua ydinfysiikassa vähän ennen Toista maailmansotaa tunnetuin seurauksin, 2Pt 3:8–13. Entä apostoli Johanneksen kirjoitus pedon luvusta, Ilm 13:18. Ymmärsikö hän, mistä oli kyse? Emme mekään.
- 37:19 Jobin ja Elihun mielipiteet asioiden ja perusteluiden esittämisestä Jumalalle olivat päinvastaiset, Job 23:4.
- 37:20 Elihu ymmärsi, ettei ihminen voi olla tasavertainen keskustelija pyhän Jumalan kanssa. Me tarvitsemme välimiehen voidaksemme käydä Jumalan eteen, Gal 3:19–20; 1Tm 2:5; Hpr 8:6; 9:15; 12:24.
- 37:23 Jumalaa emme voi nähdä emmekä käsittää, mutta Ainosyntyinen Poika on Hänet ilmoittanut, Joh. 1:18. Jakeen loppu voidaan kääntää myös: ...joka on suuri voimassa ja oikeudessa/ oikeamielisyydessä/ tuomiossa. Täydellistä vanhurskautta hän ei sorra.
- 38:1 Herra ilmestyy usein myrskyn keskellä: sana <se'aaraah> = myrskytuuli, myrsky, esiintyy 16x: 2Kn 2:1,11; Job 38:1; 40:6; Ps 107:25,29; 148:8; Jes 29:6; 40:24; 41:16; Jer 23:19; 30:23; Hes 1:4; 13:11, 13; Sak 9:14. Rinnakkaismuoto <sa'ar> esiintyy 8x: Psa 55:9; 83:16; Jer 23:19; 25:32; 30:23; Am 1:14; Jna 1:4,12. Molemmat sanat tulevat verbistä <saa'ar> (7x) = myrskytä, esim: Jna 1:11,13, Sak 7:14.
- 38:2 Hämärtää = sm: pimentää; tässä yhteydessä tehdä epäselväksi. Ilmaus <beli-da'at> = ilman ymmärrystä, ymmärtämättömästi, esiintyy Jobin kirjassa 4x: Job 35:16, 36:12, 38:2, 42:3.
- 38:4 Ymmärryksesi riittää = sm: tunnet ymmärryksen.
- 38:6 Perustukset = sm: jalustat. Vrt Snl 8:25. Kulmakivi, vrt Ps 118:22, Jes 28:16.
- 38:19 Tyhjiössä ja homogeenisessä väliaineessa valo kulkee suoraviivaisesti, mutta väliaineiden rajapinnassa valo taivuttaa. Taantumislain eli Snellin lain löysi matemaatikko Willebrord Snellius vuonna 1621. Epähomogeenisessä väliaineessa valon tie on huomattavasti monimutkaisempi.
- 38:24 1600-luvulla Isaac Newton havaitsi, että valkoisen valon säde jakaantuu eri spektrin väreihin kulkiessaan prisman läpi. Tuuli puhaltaa missä tahtoo, Jh 3:8, eikä ihminen ole tuulen valtiass, Srn 8:8, mutta tuulikin tottelee meidän Herraamme Jeesusta Kristusta, Mt 8:27.
- 38:25 Sadekuuro = sm: tulva.

- 38:30 Nyttemmin on havaittu, että Maan kuorikerroksen alla on suuret määrät vettä sitoutuneena ringwoodiittinimiseen mineraaliin. Arviot veden määrästä vaihtelevat 1–5 kertaa meren vesien yhteismäärä.
- 38:33 Gravitaatio eli painovoima vallitsee koko Maailmankaikkeudessa ja hallitsee siis myös Maan liikkeitä avaruudessa. Kukaan järkevä ihminen ei aseta gravitaatiota kyseenalaiseksi vaikkei sitä voikaan nähdä, ainoastaan sen vaikutukset. Vrt Rm 1:19–20.
- 38:35 Ihmisen on parempi pelätä salamoita ja suojautua niiltä kuin ruveta veljeilemään niiden kanssa.
- 38:36 Kahden heprean sanan merkitys tässä jakeessa on epävarma. NIV kääntää: “Who endowed the heart with wisdom or gave understanding to the mind?”
- 38:37 Ei riitä tähän ihmisviisaus eikä laskutaito tässä ajassa, eikä iankaikkisuudessakaan, Ilm 7:9.
- 38:38 Maakokkareet ovat toisiinsa takertuneet kuivuuden takia tosi lujasti. Samaa verbiä <daabaq> käytetään miehen ja vaimon liittymisestä yhteen, 1Ms 2:24. Tosin ensin mainitussa tapauksessa on intensiivinen pu’al-muoto, ja jälkimmäisessä tavallinen perusmuoto qal. Eihän sitä nyt avioparin tarvitse jatkuvasti olla sylkkäin!
- 39:9 Villihärkä ei suostu palvelutyöhön. Härkä eli kuohittu sonni voi palvella ihmistä mutta vain ajajan ohjauksessa. Siitossonnin ohjaaminen onkin sitten eri juttu.
- 39:11 Ei eläimillä eikä ihmisilläkään suuri voima takaa luotettavuutta.
- 39:17 Evätä = sm: saattaa unohtamaan.
- 39:18 Strutsi on esikuva ihmisistä, joissa yhdistyy ylpeys ja tyhmyys. Suuttuessaan strutsi voi potkullaan tappaa jopa ihmisen.
- 39:26 Etelätuuli (= <teeimaan> (24x) = 1. etelä, 2. etelätuuli) on myös jakeissa Ps 78:26 ja Ll 4:16. Jakeessa Sak 9:14 se viittaa etelän myrskytuuliin.
- 39:30 Tähän jakeeseen Jeesus viittasi, Mt 24:28, Lk 17:37.
- 40:2 Ihminen, joka tahtoo riidellä tai käydä oikeutta Jumalaa vastaan, on tosiasiasa vikoilija, vaikkei sitä itse ymmärräkään. Hän luulee olevansa oikeassa, mutta on tosiasiasa Jumalan, joka on rakkaus, edessä väärässä. Vain ja ainoastaan Jumala on vanhurskas eli on oikeassa, hänen edessään jokainen ihminen on syntinen. Jesajan kirjassa Herra kutsui ihmiset käymään oikeutta hänen kanssaan – hän ei halunnut käydä oikeutta ihmisiä vastaan – jotta hän voisi armahtaa syntiset, Jes 1:18–20.
Ei ole ihmisestä Jumalan nuhtelijaksi, ojentajaksi tai neuvojaksi, vaikka jotkut joskus niin erehtyvätkin luulemaan, Mt 16:22, niin kuin Pietari, tuo miesväen (ja ehkä naisväenkin) prototyyppi.
- 40:11 Sana <ge’eeh> = ylpeä, ylimielinen, esiintyy 8x: Job 40:11,12; Ps 94:2; 140:6; Snl 15:25; 16:19; Jes 2:12; Jer 48:29.
Jakeet 11–12: Ihmisiltä tämä ei onnistu, mutta Messiaan silmät ovat kuin tulenliekki, Ilm 1:14, ja hänen edessään lannistuvat ylpeimmätkin ihmiset, Ilm 6:15–17, Jes 2:6–22. On parempi nöyrytyä Herran Jeesuksen edessä ja turvata häneen, Fil 2:8–11.
- 40:12 Jumala musertaa Saatanan jalkojemme alle, Rm 16:20, mutta särjettyä ruokoa hän ei muserra, Jes 42:3, Mt 12:20.
- 40:14 Herran oikea käsi, hänen pyhä käsivartensa, on Messias, joka tuo hänelle voiton. Jumala hankkii voiton synnistä, kuolemasta ja Saatanasta Messiaansa kautta: Jeesus Kristus toi tämän voiton ristinkuolemansa ja ylösnousemuksensa kautta. Vrt Ps 98:1.
- 40:15 Behemot, joka merkitsee suunnaton eläin, tarkoittanee virtahepoa.
Jotkut ovat nykyään niin tasa-arvoisia, että väittävät ettei ihmisillä ja eläimillä ole mitään eroa. Totta onkin, että molemmat ovat Jumalan luomistekoja, mutta ihminen luotiin alunperin Jumalan kuvaksi. Samoin jotkut

väittävät, ettei miehellä ja naisella ole mitään eroa. Noh, se ero kyllä selviää viimeistään synnytyssalissa, ja useimmiten jo ennen sitä.

- 40:23 Verbi <chaapaz> = 1. juosta hätääntyneenä pakoon, 2. hätääntyä, säikkyä, esiintyy 9x: 5Ms 20:3; 1Sm 23:26; 2Sm 4:4; 2Kn 7:15; Job 40:23; Ps 31:23; 48:6; 104:7; 116:11.
- 40:25 Leviatan, ks. Job 3:8, Jes. 27:1, Ps. 104:26.
- 41:25 Maan päällä = <'al 'aapaar> = sm: multien päällä.
- 42:4 Sen sopusuhtaisuus = <chiin 'erkoo> = mahd: sen mittasuhteiden komeus, tai vaihtoehtoisen tekstikorjauksen mukaan <'eein 'erkoo> = sille ei ole vertaista. Varmaan molemmat tekstimuodot ovat oikein.
- 42:5 Silmä on yksikössä eikä duaalissa. Job ei tarkoita luonnollisia silmiä, joita ihmisellä on kaksi, vaan hengellistä sydämen silmää, Mt 6:22, Lk 11:34, Ef 1:18.
- 42:11 Sen jälkeen kun Herra oli vastannut Jobille ja hänen ystävilleen, inhimillisestä myötätunnostakin oli hyötyä. Ennen tätä se oli kääntynyt haitaksi, Job 2:11.
- 42:14 Nimi Jemima merkitsee kyyhkynen, joka kuvaa viattomuutta ja puhtautta, Kesia merkitsee kassia, joka on mauste ja tunnettu miellyttävästä tuoksustaan, ja Keren-Happuk merkitsee ihomaalisarvi t. puuterirasia, joka kuvaa ulkonaista kauneutta. Näin noiden kolmen tyttären nimet kuvaavat todellista naiskauneutta hengen, sielun ja ruumiin osalta, ja vieläpä tässä tärkeysjärjestyksessä, 1Pt 3:3-4.
- 42:15 Todellinen naiskauneuskin syntyy kärsimysten jälkeen, eikä suinkaan tämän maailman muotisalongeissa.

Psalmien kirja

Heprealaisessa Raamatussa Psalmien kirjan nimi on <tehillim> = ylistykset, ylistyslaulut. Se luetaan kuuluvan (VT:n kolmijaossa) Kirjoituksiin. LXX käyttää nimeä <psalmoi>, joka tulee verbistä <psalloo> = näppäillä harpun kieliä, soittaa, laulaa (harpun säestyksellä), laulaa ylistystä. VT:n nelijaossa Psalmien kirja kuuluu runollisiin kirjoihin. Psalmeja on kaikkiaan 150, ja ne on kirjoitettu Israelissa ja Babyloniassa n. tuhannen vuoden aikana (1500 – 450 eKr). Sadassa psalmissa mainitaan tekijä. Näistä yksi on Mooseksen (Ps 90), 73 Daavidin, kaksi Salomon tai Salomolle omistettua (Ps 72 ja 127), 12 Aasafin, yksi Heemanin, yksi Eetanin ja 10 koorahilaisten. Lopuista 50 psalmista osa saattaa olla Daavidin tai Salomon sisällyksestä päätellen, mutta monien tekijää ei voida määritellä. Näin on Jumala hyväksinyt. Kirjanoppinut Esra on mahdollisesti koonnut ja toimittanut Psalmien kirjan nykyiseen muotoonsa, ja arvellaan, että hän olisi psalmin 119 tekijä. Psalmien kirja on jaettu viiteen kirjaan. Jaon syytä ei tiedetä, mutta mallina lienee ollut viisi Mooseksen kirjaa. Ensimmäinen kirja käsittää psalmit 1 – 41, ja sen pääaiheena on ihminen, erityisesti Jumalan toiminnan kohteena. Toinen kirja käsittää psalmit 42 – 72, ja sen pääaiheena on Israelin kansa. Kolmas kirja käsittää psalmit 73 – 89, ja siinä puhutaan pyhäköstä ja sen tarkoituksesta Jumalan ja ihmisen välisessä suhteessa. Neljäs kirja käsittää psalmit 90 – 106. Se käsittelee Israelia ja pakanakansoja sekä Jumalasta erossa elävän ihmisen toivotonta tilaa. Viides kirja käsittää psalmit 107 – 150, ja sen pääaiheena on Jumala ja hänen sanansa, ja siinä osoitetaan, että Jumalan sanan totteleminen on hänen siunauksensa ehto. Viides kirja ja siis koko Psalmien kirja päättyy hallel- eli ylistyspsalmeihin (Ps 146 – 150). Samoin aiemmatkin kirjat päättyvät kukin ylistykseen (Ps 41:14, 72:17–19, 89:52, 106:48), mutta viimeinen on pisin ja ylevin, Ps 144 – 150.

Sisällys:

ENSIMMÄINEN KIRJA 1–41

- Psalmi 1
 - Vanhurskaan tie ja jumalattoman tie
- Psalmi 2
 - Herra ja hänen Voideltunsa
- Psalmi 3
 - Ahdistetun rukous
- Psalmi 4
 - Luottamus Herran varjelukseen
- Psalmi 5
 - Vainotun rukous
- Psalmi 6
 - Ahdistuneen rukous
- Psalmi 7
 - Syyttömästi vainottu turvaa Herraan
- Psalmi 8
 - Luojan suuret teot
- Psalmi 9
 - Herra on sorrettujen puolustaja
- Psalmi 10
 - Jatkoa edelliseen psalmiin
- Psalmi 11
 - Herra on vanhurskas
- Psalmi 12
 - Jumalattomat kerskailevat
- Psalmi 13
 - Kauan kärsineen rukous
- Psalmi 14
 - Jumalattomuuden mielettömyys
- Psalmi 15
 - Kuka saa asua Herran vuorella?
- Psalmi 16
 - Herrassa on turva
- Psalmi 17
 - Syyttömästi vainottu turvaa Herraan
- Psalmi 18
 - Herra pelastaa kaikilta vihollisilta

Psalmi 19
Jumalan ilmoitus luomakunnassa ja sanassa
Psalmi 20
Herra auttaa hädän päivänä
Psalmi 21
Kuningas luottaa Herraan
Psalmi 22
Vanhurskaan kärsimys ja korotus
Psalmi 23
Herra on minun paimeneni
Psalmi 24
Herra on kunnian kuningas
Psalmi 25
Pelastuksen ja anteeksiantamuksen rukous
Psalmi 26
Tutki minua, Herra
Psalmi 27
Herra on elämäni turva
Psalmi 28
Herra on kansansa väkevyys
Psalmi 29
Herra ilmoittaa voimansa luomakunnassa
Psalmi 30
Pelastuneen kiitoslaulu
Psalmi 31
Herraan minä turvaan
Psalmi 32
Synnintunnustus ja anteeksianto
Psalmi 33
Veisatkaa Herralle uusi laulu!
Psalmi 34
Pelastuneen kiitoslaulu
Psalmi 35
Rukous jumalattoien vainotessa
Psalmi 36
Herran luona on elämän lähde
Psalmi 37
Jumalaton ja vanhurskas
Psalmi 38
Kärsivän rukous, katumuspsalmi
Psalmi 39
Elämän katoavaisuus
Psalmi 40
Pelastetun kiitos ja rukous
Psalmi 41
Sairaana ja parjatun rukous

TOINEN KIRJA 42–72

Psalmi 42
Masentuneen rukous
Psalmi 43
Jatkoa edelliseen psalmiin
Psalmi 44
Rukous vihollisten ahdistuksessa
Psalmi 45
Ylistyslaulu kuninkaan häissä
Psalmi 46
Jumala on meidän linnamme
Psalmi 47
Herra on kansojen kuningas

Psalmi 48
Siion on Jumalan kaupunki
Psalmi 49
Mahtavinkin ihminen on kuolevainen
Psalmi 50
Kuuliaisuus on oikea uhri
Psalmi 51
Langenneen rukous
Psalmi 52
Jumala rankaisee väärintekijää
Psalmi 53
Jumalattomuuden mielettömyys
Psalmi 54
Vainotun rukous
Psalmi 55
Rukous petollisen ystävän takia
Psalmi 56
Luottamus Jumalaan vihollisen vainotessa
Psalmi 57
Rukous ja kiitos hätässä
Psalmi 58
Jumala tuomitsee maan päällä
Psalmi 59
Rukous vihollisten vainotessa
Psalmi 60
Rukous tappion kääntyessä voitoksi
Psalmi 61
Avunhuuto maan ääristä
Psalmi 62
Jumala on meidän turvamme
Psalmi 63
Jumalan armo on parempi kuin elämä
Psalmi 64
Salakavalat juonittelijat
Psalmi 65
Jumalan virta on vettä täynnä
Psalmi 66
Ylistys Jumalan ihmeellisestä avusta
Psalmi 67
Kiitos Jumalan siunauksesta
Psalmi 68
Meillä on Jumala, joka auttaa
Psalmi 69
Herran kärsivän palvelijan rukous
Psalmi 70
Jumala on suuri!
Psalmi 71
Vanhuksen rukous ja kiitos
Psalmi 72
Rukous kuninkaan puolesta

KOLMAS KIRJA 73–89

Psalmi 73
Miksi jumalattomat menestyvät?
Psalmi 74
Valitus temppelin hävityksen johdosta
Psalmi 75
Jumalan vanhurskas tuomio
Psalmi 76
Israelin Jumala on voitokas tuomari

Psalmi 77
Lohdullinen katsaus menneisyyteen
Psalmi 78
Jumala johdatus Israelin historiassa
Psalmi 79
Valitus Jerusalemin hävityksestä
Psalmi 80
Jumala, palauta meidät entisellemme
Psalmi 81
Juhlapäivän kiitoslaulu
Psalmi 82
Jumala tuomitsee väärät tuomarit
Psalmi 83
Avunhuuto Israelin vihollisia vastaan
Psalmi 84
Pyhiinvaeltajan laulu
Psalmi 85
Herran kansa rukoilee siunauksen aikaa
Psalmi 86
Opetä minulle tiesi, Herra
Psalmi 87
Siion, Jumalan kaupunki
Psalmi 88
Epätoivoisen rukous
Psalmi 89
Rukous Daavidille annettujen lupauten täyttymisestä

NELJÄS KIRJA 90–106

Psalmi 90
Ihmiselämän katoavaisuus
Psalmi 91
Korkeimman suojelus
Psalmi 92
Vanhurskas kukoistaa
Psalmi 93
Herra on kuningas
Psalmi 94
Herra on koston Jumala
Psalmi 95
Herra on suuri Jumala
Psalmi 96
Herra on suuri ja sangen ylistettävä
Psalmi 97
Herra on Korkein yli kaiken maan
Psalmi 98
Herra on kuningas ja tuomari
Psalmi 99
Herra, meidän Jumalamme, on pyhä
Psalmi 100
Palvelkaa Herraa iloiten!
Psalmi 101
Jumalan mielen mukainen hallitsija
Psalmi 102
Herra rakentaa Siionin ja ilmestyy kunniassaan
Psalmi 103
Herra on laupias ja armahtava
Psalmi 104
Herran luomistekojen ylistys
Psalmi 105
Herran armotekojen ylistys

Psalmi 106
Herran uskollisuus, Israelin uskottomuus

VIIDES KIRJA 107–150

Psalmi 107
Lunastettujen kiitoslaulu
Psalmi 108
Kiitos ja rukous
Psalmi 109
Syyttömästi vainotun rukous
Psalmi 110
Herran Voideltu
Psalmi 111
Herran teot ovat suuria
Psalmi 112
Herraa pelkävän onni
Psalmi 113
Herra on alhaisten auttaja
Psalmi 114
Israelin pelastuminen Egyptistä
Psalmi 115
Israel, luota Herraan!
Psalmi 116
Pelastetun kiitosuhri
Psalmi 117
Herran uskollisuus pysyy ikuisesti
Psalmi 118
Kiitetty olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!
Psalmi 119
Herran sana on kokonansa totuus
Psalmi 120
Rauhaa kaipaavan rukous
Psalmi 121
Herra on sinun varjelijasi
Psalmi 122
Rukoilkaa rauhaa Jerusalemlle!
Psalmi 123
Halveksittujen avunpyyntö
Psalmi 124
Herra on auttajamme
Psalmi 125
Rauha Israelille!
Psalmi 126
Kynnelin kylvetään, riemuiten leikataan
Psalmi 127
Lapset ovat Herran saatu perintö
Psalmi 128
Herraa pelkävää siunataan
Psalmi 129
Siionin vihollisten voimattomuus
Psalmi 130
Syvyyksistä minä huudan sinua, Herra
Psalmi 131
Nöyrä tyytyminen Jumalan tahtoon
Psalmi 132
Siion on Herran asuinpaikka
Psalmi 133
Veljessovun siunaus
Psalmi 134
Psalmi yövartiossa

Psalmi 135
 Herran nimi pysyy ikuisesti
 Psalmi 136
 Herran armo pysyy ikuisesti
 Psalmi 137
 Baabelin virtojen varsilla
 Psalmi 138
 Kiitos Herralle rukousvastauksesta
 Psalmi 139
 Herra on kaikkivaltias
 Psalmi 140
 Avunhuuto väkivaltaisten vuoksi
 Psalmi 141
 Herra, aseta suulleni vartija
 Psalmi 142
 Vainotun rukous
 Psalmi 143
 Kukaan ei ole vanhurskas Herran edessä
 Psalmi 144
 Kiitoslaulu Jumalan siunauksista
 Psalmi 145
 Ylistyslaulu Herran hyvydestä
 Psalmi 146
 Ylistyslaulu Herran uskollisuudesta
 Psalmi 147
 Herran armon ja voiman ylistys
 Psalmi 148
 Kaikki luodut ylistäkööt Herran nimeä!
 Psalmi 149
 Herran kansa ylistäköön hänen nimeään
 Psalmi 150
 Kaikki, joissa henki on, ylistäkää Herraa!

- 1:1 Sana <'ašreei> = autuas, onnellinen, on sanan <'ešer> = autuus, onni, monikon konstruktimuoto, ja se esiintyy kaikkiaan 44x, Psalmeissa eniten, 26x. LXX:n vastine <makarios> esiintyy UT:ssa 50x.
 Ei viivy syntisten teillä = sm: ei seiso syntisten tiellä (B-1776). Jeesus kohtasi monia syntisiä heidän tiellään, mutta ei jäänyt olemaan sille tielle vaan auttoi syntisiä elämän tielle.
 Pilkkaajien parissa = sm: pilkkaajien istuimella/ istumapaikalla/ asuinsijalla. Sana <moošab> (44x) = 1. istuin, 2. asunto, 3. asuinpakka. Pilkkaajista puhuu ja varoittaa paljon Sananlaskujen kirja: Ps 1:1; Snl 1:22; 3:34; 9:7,8; 13:1; 14:6; 15:12; 19:25, 29; 20:1; 21:11, 24; 22:10; 24:9; Jes 29:20.
- 1:2 Sanan <tooraah> varsinainen merkitys on 'opetus', mutta se monesti käännetään UT:n vaikutuksesta sanalla 'laki'. UT:n ilmoituksen (evangeliumin) mukaan jo VT:n ilmoituksella (tooralla) oli kirkkaus, mutta evankeliumin kirkkauden rinnalla toora on kirkkautta vailla, joten se jää ihmissielun pelastuksen kannalta vain laiksi, joka tuo synnin tunnon. Vain Jeesuksen Kristuksen evankeliumi tuo ihmissielulle pelastuksen.
 Vrt. auringonpilkut, joiden lämpötila on n. 3000 K, Auringon pinnalla, jonka lämpötila on n. 5800 K.
- 1:3 Vesiojat = <palgeei majim> tarkoittaa pieniä ojia tai vakoja, joita käytettiin puutarhoissa maan kasteluun.
 Verbi <šaatal> = istuttaa, esiintyy 10x: Ps 1:3; 92:14; Jer 17:8; Hes 17:8,10,22,23; 19:10,13; Hos 9:13.
 Verbi <naabal> = 1. kuihtua, lakastua, 2. kuivua, murentua, 3. väsyttää, uuvuttaa, esiintyy 20x: 2Ms 18:18; 2Sm 22:46; Job 14:18; Ps 1:3; 18:46; 37:2; Jes 1:30; 24:4 (2x); 28:1,4; 34:4 (3x); 40:7,8; 64:5; Jer 8:13; Hes 47:12. Homonyymi <naabal> = qal: toimia tyhmästi, pi: kohdella halveksivasti, häpäistä, hitp: menettää järkensä, esiintyy 5x: 5Ms 32:15; Snl 30:32; Jer 14:21; Mka 7:6; Nah 3:6.

- 1:4 Sana <moots> = akanat, puimajäte, esiintyy 8x: Job 21:18; Ps 1:4; 35:5; Jes 17:13; 29:5; 41:15; Hos 13:3; Sef 2:2.
Verbi <naadap> = qal: puhalttaa pois, lennättää, hajottaa, nif: joutua pois puhalletuksi, esiintyy 9x: 3Ms 26:36; Job 13:25; 32:13; Ps 1:4; 68:3 (2x); Snl 21:6; Jes 19:7; 41:2.
- 1:6 Jumalattomien tie vie tuhoon = sm: jumalattomien tie tuhoutuu. ks. Ps 2:12. Jumalattomien tie tuhoutuu, ja se tie on sulaa hulluutta, Ps 49:14. Jeesus on tie iankaikkiseen elämään, Jh 14:6.
- 2:1 Tämä on kuningas-psalmi, kuten myös Ps 72, ja samalla myös messiaaninen psalmi.
- 2:2 Voideltu = hepr. <maašiach> = kr. <khristos> voidaan kääntää myös Messias. Tämä psalmi viittaa selvästi Jeesukseen. Maailman suurin ongelma on se, että ihmiset ja heidän johtajansa nousevat taistelemaan Herraa ja Messiasta vastaan. Se saa heidät liittoutumaan keskenään. Sama ajatus on jakeessa Ps 31:14. Näinhän myöhemmin ystävyistyivät Herodes ja Pilatus, Lk 23:6–12.
- 2:3 Tässä on synnin sisin olemus: ihminen ei halua alistua Jumalan kaikkivalttiuden ja Jeesuksen herruuden alle, vaan haluaisi olla itse oman itsensä herra. Ja miksi nuo köydet pitäisi katkaista, kun Jumalan sana sanoo, että Herra vetää meitä puoleensa rakkauden köysillä, Hos 11:4. Ks myös Jh 16:8–9.
- 2:4 Monet ihmiset pelkäävät joutuvansa naurunalaisiksi toisten ihmisten silmissä. Mutta pahinta on, jos taistelee Herraa vastaan ja joutuu naurunalaiseksi hänen silmissään.
- 2:5 Jumalan viha kohtaa lopulta kaikkea syntiä. Onneksi Jeesus on tullut pelastamaan meidät tulevasta vihasta, Rm 5:9, 1Ts 1:10.
- 2:6 Messias on Jumalan valtakunnan kuningas. Natanael ymmärsi tämän ja tavatessaan Jeesuksen hän heti lausui julki uskontunnustuksensa: Rabbi, sinä olet Jumalan Poika, sinä olet Israelin kuningas., Jh 1:49.
- 2:7 Tämä toteutui Beetlehemissä, kun Jeesus syntyi ihmislapseksi, Mt 1:18s, Lk 2:1s, mutta tähän viitataan myös Jeesuksen ylösnousemuksen yhteydessä, Apt 13:32–33. Ks. myös Jh 10:36, Hpr 1:5, 5:5.
- 2:8 Sielun vihollinen tarjosi Jeesukselle tämän maailman valtakuntia ja niiden loistoa, Mt 4:8–9. Siis syntiinlangennutta maailmaa. Se oli turhaa puhetta, sillä Jumala itse antaa Pojalleen sekä ihmiset että koko maan lunastustyön jälkeen.
- 2:9 Rautainen valtikka, ks myös Ilm 2:27; 12:5; 19:15.
- 2:10 Terveen järjen mukaista on palvella Herraa eikä taistella häntä vastaan. Siihen kehotti myös apostoli Paavali, Rm 12:1–2.
- 2:11 Rabbi Quuqin kommentaarin mukaan tämä on vaikea kohta ymmärrettäväksi ja käännettäväksi. UT antaa tähän kuitenkin hyvän selityksen, Mt 28:8, Lk 7:16. Evankeliumi on kuoleman vakava asia, mutta samalla siinä on sitäkin suurempi ilo, koska Jeesus Kristus on kuoleman voittaja. Vrt Job 37:1, Jer 33:9.
Mitä on Herran pelko? Siihen vastaa Snl 8:13.
- 2:12 Hän voi tarkoittaa heprean mukaan sekä Herraa että Poikaa.
Tie vie tuhoon/ tie tuhoutuu/ ettette joutuisi tuhoon tiellä: ks. Ps 1:6.
- 3:1 Yksityisen ihmisen valituslaulut muodostavat Psalmien kirjan laajimman ja keskeisimmän osan.
Lajitutkimuksen perustaja H. Gunkel lukee tähän ryhmään seuraavat psalmit: Ps 3, 5, 6, 7, 13, 17, 22, 25, 26, 27:7–14, 28, 31, 35, 38, 39, 42, 43, 51, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 63, 64, 69, 70, 71, 86, 88, 102, 109, 120, 130, 140, 141, 142 ja 143 (Timo Veijola).
Tästä Daavidin pakomatkasta kertoo 2Sm 15:13s.
- 3:3 Sana <ješuuah> = pelastus, esiintyy kaikkiaan 78x, Toorassa 4x: 1Ms 49:18, 2Ms 14:13, 15:2, 5Ms 32:15. Eniten se esiintyy Psalmien kirjassa, 45x: Ps 3:3,9; 9:15; 13:6; 14:7; 18:51; 20:6; 21:2,6; 22:2; 28:8; 35:3,9; 42:6,12; 43:5; 44:5; 53:7; 62:2,3,7; 67:3; 68:20; 69:30; 70:5; 74:12; 78:22; 80:3; 88:2; 89:27; 91:16; 96:2; 98:2,3; 106:4; 116:13; 118:14,15,21; 119:123,155,166,174; 140:8; 149:4, ja Jesajan kirjassa, 19x: Jes 12:2,3;

25:9; 26:1,18; 33:2,6; 49:6,8; 51:6,8; 52:7,10; 56:1; 59:11,17; 60:18; 62:1. Tässä yhteydessä sana viittaa selvästi Messiaaseen, jonka nimi Jeesus (<ješuu>) onkin johdettu tästä sanasta. Muut esiintymiskohdat ovat: 1Sm 2:1; 14:45; 2Sm 10:11; 22:51; 1Ak 16:23; 2Ak 20:17; Job 13:16; 30:15; Jna 2:10; Hab 3:8, joissa se on osassa yleisempi merkitykseltään.

Sanan <selaah> = sela (71x Psalmeissa ja 3x Habakukin kirjassa) merkitystä ei tunneta varmasti. Se saattaa merkitä taukoa, äänialan muutosta tai merkkiä kuorolle, että sen vuoro on vastata edellä laulettuihin sanoihin. Se voi olla myös yleinen merkki lauluvuoron vaihtumisesta ryhmältä toiselle. LXX kääntää sanan sela sanalla <diapsalma>, joka luultavasti tarkoittaa välisoittoa tai kertoa. Tämä osoittaa sen, että Raamatussa on sellaisia asioita, joita emme pysty tässä ajassa tietämään, vaikka ne uteliaisuuttamme kiehtoisivatkin.

- 3:9 Tämä viittaa vahvasti Messiaaseen, Jeesukseen: vain Herrassa (<jhwh>) on pelastus (<ješuu'aah>).
- 4:1 Kielisoittimilla = <bingiinoot> on musiikkitermi, joka esiintyy x: Ps 4:1; 6:1; 54:1; 55:1; 61:1; 67:1; 76:1; Hab 3:19.
Sana <negiinaah> tarkoittaa 1) kielisoittimilla esitettävää musiikkia, Jes 38:20; Ps 77:7; Val 5:14; 2) pilkkalaulua, Job 30:9; Ps 69:13; Val 3:14. Jotkut osasivat jo tuolloin humalapäissään viritellä pilkkalauluja kielisoittimien säestyksellä. Nykyään heillä on paljon seuraajia.
- 4:2 Tämä viittaa Messiaaseen, sillä Kristus on tullut meille vanhurskaudeksi, että me tulimme hänessä Jumalan vanhurskaudeksi, Rm 10:4, 1Kr 1:30, 2Kr 5:21.
Päästät minut ahdistuksesta = sm: ahdingossa avarrat minun tilani (VT-1933).
- 4:3 Ihmisellä on jo luomistyön pohjalta tarve rakastaa ja saada rakkautta. Mutta turhuuden rakastaminen on maailman turhimpia, suorastaan tyhmimpiä hommia.
- 4:4 Ihmeellisesti Herra johdattaa hurskastaan: voidaan kääntää myös: Herra on erottanut hurskaan itselleen, YLT, NAU, NIB.
- 4:5 Paavali lainaa tätä kohtaa jakeessa Ef 4:26. On parempi vihastua ja purkaa kiukkunsa kuin padota vihaa sydämeensä, jolloin se lopulta koituu synnin tekemiseksi, Srn 7:9.
- 5:1 Huiluilla = <bannechiiloot> esiintyy vain tässä.
- 5:6 Ylvästelijät esiintyvät myös jakeissa Ps 73:3, 75:5. Jumala on ylpeitä vastaan mutta nöyrille hän antaa armon, Jk 4:6, 1Pt 5:5.
Sana väärintekijät = <poo'aleei aawen> esiintyy 23x: Job 31:3; 34:8, 22; Ps 5:6; 6:9; 14:4; 28:3; 36:13; 53:5; 59:3; 64:3; 92:8, 10; 94:4, 16; 101:8; 141:4, 9; Snl 10:29; 21:15; 30:20; Jes 31:2; Hos 6:8. Heille ei Jumalan sana lupaa mitään siunausta vaan turmiota.
- 5:9 Vihamies = <šoreer> esiintyy 5x: Ps 5:9; 27:11; 54:7; 56:3; 59:11.
- 5:10 Kielen synnit ovat elämän pahimpia vitsauksia. Vrt. Ps 10:7, 12:3, 31:20, 36:3, 41:7, 52:3, 55:22, 102:8 ym. Myös Sananlaskujen kirja puhuu niistä hyvin paljon. Sydämen kyllyydestä suu puhuu. Liukaskieliset ihmiset osaavat liehakoida. Ilmaus esiintyy 9x: Ps 5:10; 36:3; 55:22; Snl 2:16; 7:5; 28:23; 29:5; Jer 23:31; Hos 10:2.
- 6:1 Tämä on ensimmäinen seitsemästä suuresta katumuspsalmista, muut ovat 32, 38, 51, 102, 130 ja 143. Tämä lauletaankin matalassa äänialassa (VT-1933), tunne-elämä on aallonpohjassa. Saman tyyppinen on Ps 25.
<šeminit> on musiikkitermi, jonka merkitys on tuntematon, mutta todennäköisesti se tarkoittaa:
a) kahdeksankielistä soitinta, b) kahdeksaa kielisoitinta, c) matalaa äänialaa, d) jotakin muuta musiikkitermiä. Esiintyy 3x: Ps 6:1, 12:1, 1Ak 15:21.
- 6:8 Samaa koki Daavid myöhemminkin, Ps 31:10.
- 7:10 Sana <kiljaah> (31x), monikossa <kiljoot>, voi tarkoittaa a) eläimen munuaisia: 2Ms 29:13,22; 3Ms 3:4,10,15; 4:9; 7:4; 8:16,25; 9:10,19, b) ihmisen munuaisia: Job 16:13; 19:27, Ps 139:13, c) ihmisen sisintä, mielenlaatua

ja vaikuttimia: Ps 7:10; 15:7; 25:2; 72:21; Jer 11:20; 12:2; 17:10; 20:12; Val 3:13, tai d) vehnän ydintä: 5Ms 32:14. LXX:n vastine <nefros> esiintyy UT:ssa kerran, Ilm 2:23, ja tarkoittaa ihmisen sisintä.

7:12-14 Jumalakin osaa ahdistaa/ hiillostaa ihmistä, jos tämä ei suostu kääntymykseen. Tärkeintä on ihmissielun pelastuminen, ei se, että hänen olisi leppoisa oltava tässä ajassa. Ks. Ps 10:2.

8:1 Heprean kielen sana <gittiit> voi merkitä a) viininkorjuulaulua, b) gatilaista soittotapaa tai c) gatilaista soitinta. Esiintyy myös jakeissa Ps 81:1, 84:1. Kaikki nämä psalmit ovat ilojuhlan lauluja, joissa ylistetään Jumalan suuruutta ja hyvyyttä.

8:5 Samaa Daavid kysyi vielä myöhemmin Psalmissa 144:3.

Ihminen = <'enoš> (42x, enimmäkseen Jobin kirjassa ja Psalmeissa) tarkoittaa heikkoa, kuolevaista, sairauksien alaista ja viheliäistä ihmistä, kun taas 'ihmislapsi' = <ben aadam>, joka viittaa enemmän ihmiseen Jumalan luomana olentona. Verbijuuri <'aanaš> = olla heikko, nif: sairastella, 2Sm 12:15.

Ilmaus <ben aadam> voidaan kääntää 'ihmislapsi', mutta myös 'ihmisen poika', jolloin se viittaa Messiaaseen, kuten Heprealaiskirjeen kirjoittaja asian tulkitseekin, Hpr 2:5-9.

8:6 Jakeen alkuosan ajatus on tarkemmin: Sinä teit hänet hieman vähäisemmäksi kuin jumalolennot (LXX, B-1642, B-1776). Tämä viittaa selvästi Messiaaseen, Fil 2:5-11.

9:1 Psalmit 9 ja 10 kuuluvat yhteen. Ne muodostavat alkutekstissä ns. alfabeettisen eli aakkosellisen psalmin, jossa jakeiden tai jaeryhmien alkukirjaimet noudattavat heprean aakkosten järjestystä. Muut aakkoselliset psalmit ovat 25, 34, 37, 111, 112, 119 ja 145. Hepr. runoudessa esiintyy tätä aakkosjärjestyksen käyttöä muuallakin, esim. Valitusvirsissä.

9:15 Pelastus = <ješuu'aah> viittaa Messiaaseen ja hänen tuomaansa pelastukseen.

9:17 Higgajon on musiikkitermi, jonka merkitys on tuntematon.

10:1 Psalmit 9 ja 10 kuuluvat yhteen, tämä on jatkoa edelliseen psalmiin.

10:2 Sm: Ylpeydessään/ ylpeydellään jumalaton ahdistaa/ hiillostaa kurjaa/ köyhää/ ahdistettua/ nöyrää. Selvä ennustus Messiaasta, jota vihollinen yritti kaikin tavoin hiillostaa. Eräänä esikuvana oli Laaban, joka hiillosti Jaakobia, 1Ms 31:36. Ks. Ps 7:12-14.

10:4 Tässä ilmaistaan jumalattomuuden sisin olemus: ihminen yrittää kieltää Jumalan olemassaolon ja tuomion, jotta hänen ei tarvitsisi vastata teoistaan, eli kyseessä on kaikenlainen vastuuntunnottomuus, ikään kuin iankaikkinen vastuuvapaus! Kukahen sen pystyisi myöntämään...?

10:6 Ikinä = <ledoor waadoor> = sm: sukupolvesta sukupolveen. Ilmaus esiintyy 16x: Ps 10:6; 33:11; 49:12; 77:9; 79:13; 85:6; 89:2, 5; 102:13; 106:31; 119:90; 135:13; 146:10; Jes 34:17; Val 5:19; Jl 4:20. Jumalatonkin ajattelee ylpeydessään ja voiton tavoittelussaan pitkäjänteisesti, sukupolvesta sukupolveen, Ps 49:12.

10:16 Aina ja ikuisesti = <'oolaam waa'ed>. Ilmaus esiintyy 22x: 2Ms 15:18; 1Ak 16:36; 29:10; Ps 9:6; 10:16; 21:5; 41:14; 45:7, 18; 48:15; 52:10; 103:17; 104:5; 106:48; 119:44; 145:1f, 21; Jer 7:7; 25:5; Dan 12:3; Mka 4:5.

11:1 Turvallisuuden tunne on tärkeä asia ihmiselle ja hänen persoonallisuutensa kehitykselle jo pienenstä pitäen. Daavid osoittaa, että se oli tärkeä hänellekin, vaikka hän olikin jo aikuinen ja rohkea mies, voideltu Israelin kuninkaaksi. Verbi <chaasaah> = etsiä pakopaikka, paeta jnk turviin, turvata jhnk, esiintyy 37x: 5Ms 32:37; Tm 9:15; Rt 2:12; 2Sm 22:3, 31; Ps 2:12; 5:12; 7:2; 11:1; 16:1; 17:7; 18:3, 31; 25:20; 31:2, 20; 34:9, 23; 36:8; 37:40; 57:2; 61:5; 64:11; 71:1; 91:4; 118:8f; 141:8; 144:2; Snl 14:32; 30:5; Jes 14:32; 30:2; 57:13; Nah 1:7; Sef 3:12.

11:2 Väärät teot tehdään pimeydessä, koska ne eivät kestä päivän valoa. Sen vuoksi on parempi vaeltaa valossa. Oikeamieliset = <jišreei-leeb> (= sydämeltään suorat) esiintyy 7x: Ps 7:11; 11:2; 32:11; 36:11; 64:11; 94:15; 97:11.

11:3 Ks Jes 19:10.

- 11:6 Maljaosa, vrt Ps 16:5. Tämä malja tulee jumalattomien osaksi. Uskovien osaksi Herra Jeesus asetti ehtoollismaljan, oman verensä syntien anteeksiantamiseksi, Mt 26:27-28.
- 11:7 Jeesus vahvisti tämän lupauksen ns. Vuorisaarnassaan, Mt 5:8.
- 12:1 Ks Ps 6:1.
- 14:1 Mikä on hulluuden ja jumalattomuuden raja tai ero? Noh, sitä ei ole, koska todellinen hulluus on jumalattomuutta ja jumalattomuus hulluutta eli mielettömyyttä. Miksikö? Jumalan kieltämisessä tai hylkäämisessä ei ole mieltä, koska siitä puuttuu Kristuksen mieli eli Hengen mieli. Lihan mieltä siinä voi olla aimo annos mukana, mutta hengelliseltä kannalta se onkin mielen puuttumista. Ks. Ps 53:1.
- 14:2 Ihmiset = sm: ihmisen lapset t. Aadamin lapset.
- 14:3 Verbi <'aalach> = nif: olla moraalisesti väärä/ kieroutunut, esiintyy 3x: Job 15:16, Ps 14:3, 53:4. Verbijuuren ajatuksena on esim se, kun maito happenee pilalle (arab.).
LXX:n vastine <akhreio'oo> = tehdä käyttökeltvottomaksi/ hyödyttömäksi, esiintyy UT:ssa kerran, jakeessa Rm 3:12, jossa lainataan tätä jaetta. Verbistä johdettu adj <akhreios> = 1. käyttökeltvoton, 2. ansioton, esiintyy 1. Mt 25:30, 2. Lk 17:10 sekä 2Sm 6:22. Toinen johdos <akhreestos> = käyttökeltvoton, hyödytön, esiintyy Flm 1:11 ja Hos 8:8.
- 14:4 Pahantekijät eivät huuda avuksi Herraa, mutta Jumalan srk tunnetaan siitä, että ... ks. 1Kr 1:2.
- 14:6 Turva, ks Ps 142:6.
- 14:7 Ilmaus <šuuu ševuut> = kääntää jnk kohtalo, palauttaa vankeudesta, esiintyy 21x: 5Ms 30:3; Ps 14:7; 53:7; 85:2; 126:4; Jer 30:3, 18; 31:23; 32:44; 33:7, 11, 26; 48:47; 49:6; Hes 29:14; Hos 6:11; Jl 4:1; Am 9:14; Sef 2:7; 3:20.
- 15:1 Tässä tarkoitetaan taivaallista Jerusalemiä ja sen temppeliä, Siionin pyhää vuorta. Näiden esikuvina olivat maallinen Jerusalem ja ilmestysmaja, myöhemmin Salomon rakentama temppeli.
Verbi <guur> = asua muukalaisena, majalla, ja verbi <šaakhan> = asettua asumaan, asua. Tämä kaikki toteutuu lopullisesti vasta Uudessa liitossa, Ilm 7:15.
- 15:2 Mooseksen laissa lasketaan olevan yhteensä 613 käskyä, joissa on käskyjä (tee: 248 kpl) ja kieltoja (älä tee: 365 kpl), joita Herran oman tuli noudattaa. Nyt Daavid kiteyttää lain sisimmän olemuksen huomattavasti lyhyemmin. Vaadittavia ehtoja on vain 11 kpl. Ks. Ps 24:4, Jes 33:15, Mka 6:8, Jes 56:1, Hab 2:4, Rm 1:17, Gal 3:11, Hpr 10:38, Mt 23:23, 22:36-40.
- 15:3 Joosef oli hurskas mies ja toimi juuri näin, Mt 1:18-25.
- 16:1 Laulu = <mikhtam> on käännetty Bibliassa (B-1776) kultainen kappale ja englantilaisissa Greenin sekä Youngin käännöksessä a secret treasure. Sanan merkitys on tuntematon, mutta sen arvellaan merkitsevän 'omistuskirjoitus, inskriptio' tai mahdollisesti 'kätetty kultainen aarre', ks. Geseniuksen sanakirja. Sana esiintyy tässä ja Psalmien 56-60 alussa ja luultavasti myös Jes 38:9 (korjauksena sanalle <mikhtav>) kuningas Hiskian kirjoittaman laulun alussa. Kaikki nämä laulut ovat syntyneet ahdistusten ja koettelemusten jälkeen, ja ovat todellakin uskovan elämän kulta-aarteita. Hiskia kiteyttääkin noiden koettelemusten antaman opetuksen ja siunauksen sanoihin: Herra, tämänkaltaiset ovat elämäksi, ja niissä on koko minun henkeni elämä. Sinä teet minut terveeksi; anna minun elää. Katso, onneksi muuttui minulle katkera murhe: sinä rakastit minun sieluani, nostit sen kadotuksen kuopasta, sillä sinä heitit kaikki minun syntini selkäsi taa. Jes 38:16-17. Ja hänen johtopäätöksensä on: Elävät, elävät sinua kiittävät, niin kuin minä tänä päivänä; isä ilmoittaa lapsillensa sinun totuutesi., Jes 38:19.
- 16:2 Minä sanon = sm: sinä (feminiini) sanot. Daavid puhuttelee omaa sieluaan. Ihmisen on hyvä käydä sisäistä keskustelua itsensä kanssa.
- 16:4 Epäjumalien palveleminen lisää murhetta, vrt lisääntymisen laki, 2Kr 4:15.

- 16:5 Maljaosa, vrt Ps 11:6.
- 16:6 Sana <naa'iim> = miellyttävä, ihana, suloinen, esiintyy 13x: 2Sm 1:23; 23:1; Job 36:11; Ps 16:6, 11; 81:3; 133:1; 135:3; 147:1; Snl 22:18; 23:8; 24:4; Ll 1:16. Sana tulee verbistä <naa'am> = 1. olla miellyttävä/ ihana/ suloinen, 2. käydä hyvin jllk, ja joka esiintyy 8x: 1Ms 49:15; 2Sm 1:26; Ps 141:6; Snl 2:10; 9:17; 24:25; Ll 7:7; Hes 32:19.
- 16:10 Tämä viittaa Messiaan ylösnousemukseen, Apt 2:27,31, 13:35.
- 16:11 Tämä toteutuu Messiaassa: Jeesus on tie, totuus ja elämä, Jh 14:6, hän tuli tuomaan meille elämän ja yltäkyläisyyden, Jh 10:10.
- 17:7 Herran oikea käsi on eräs Messiaasta käytetty nimitys.
- 17:8 Sana <'iisoon> = silmäterä, esiintyy 3x: 5Ms 32:10; Ps 17:8; Snl 7:2. Jakeissa Snl 7:9; 20:20 sen pitänee olla <'esuun> = alkamisaika. Hepr tekstissä tuo silmäterä sanotaan vielä vahvistetusti lisä määreellä <bat 'ajin> = sm: silmän tytär. Tämä ilmaus esiintyy myös jakeessa Val 2:18. Sen sijaan jakeessa Sak 2:12 esiintyy ilmaus <baabat 'ajin>.
- 17:10 Tunnoton sydän = sm: (eläin)rasva. Joillakin ihmisillä ylenmääräinen rikkaus turruttaa sydämen tunnottomaksi. Se vaara on myös kristityillä, jopa kokonaisilla seurakunnilla, Jk 5:1–6, Ilm 3:14–17.
- 17:13 Vapauta miekallasi minun sieluni jumalattomasta. Jumalaton = <raašaa> tarkoittaa sitä, joka elää ja toimii väärin Jumalaa kohtaan, koska on luopunut Jumalasta ja on sen vuoksi syyllinen Jumalan edessä. Daavid viittaa siis sielujemme viholliseen Saatanaan. Saatana taisteli Daavidiakin vastaan, koska Daavid oli Jumalan mielen mukainen kuningas ja Jumalan kansan Israelin hallitsija. Daavid ymmärsi, että Saatanaa vastaan ei auta ihmisvoima vaan tarvitaan väkevä ase – Jumalan miekka, joka on Jumalan sana, Ef 6:17.
- 17:14 Myös tämän maailman ihmiset olivat Daavidia vastaan, mutta heitä kohtaan Daavid ei pyytänyt Jumalan miekkaa vaan kättä. Jospa he Jumalan käden kosketuksesta tulisivat kääntymykseen eivätkä tuhoutuisi miekkaan. Tämä viittaa jo edeltä käsin Messiaan mielenlaatuun. Jeesushan ei tullut hukuttamaan sieluja vaan pelastamaan heikkoja, kuolevaisia ihmisiä.
Sana ihmiset on tässä <metiim> (ei esiinny yksikkömuodossa <mat>) ja se esiintyy 22x VT:ssa. Se viitanee ihmisen kuolevaisuuteen, sillä <muut> = kuolla ja <meet> = kuollut. Se esiintyy 7x Mooseksen kirjoissa, esim. 5Ms 33:6 vähäinen joukko, 6x Jobilla, esim. Job 11:11 valheen miehet, 4x Psalmeissa, 3x Jesajalla, nimittäin Jes 3:25, 5:13 ja 41:14, sekä kerran 1. Aikakirjassa ja Jeremialla. Ainoat lohdulliset kohdat näyttävät olevan 5Ms 26:5, 1Ak 16:19 ja varsinkin Jes 41:14.
Tämä sana esiintyy myös alkuliitteenä nimessä Metusalah, 1Ms 5:21-27. Hän eli ihmisistä pisimpään, peräti 969 vuotta, vaan kuolevainen oli hänkin nimeään myöten.
- 17:15 Herääminen voi tarkoittaa heräämistä a) aamulla, b) synnin unesta tai c) ylösnousemuksessa. Näin Jumalan sana voi viitata useisiin asioihin. Herran muodon katseleminen, ks 4Ms 12:8.
- 18:1 Tämä psalmi on myös luvussa 2Sm 22.
- 18:2 Verbin <raacham> (47x) = qal: rakastaa sydämestään, pi: osoittaa rakkautta t. myötätuntoa, armahtaa, pu: tulla armahdetuksi, saada armo, qal-muoto esiintyy vain tässä. Ehkäpä tämä oli se, mitä Jeesus kysyi Pietarilta, Jh 21:15–19, sillä LXX:n vastine on verbi <agapao>, jota Jeesus käytti UT:n kreik. tekstin mukaan kaksi kertaa, mutta mihin Pietari vastasi verbillä <fileoo> kolme kertaa. Kolmannella kerralla Jeesuskin käytti verbiä <fileoo>.
Jakeen loppu viittaa Messiaaseen, sillä Jeesus Kristus on Jumalan viisaus ja voima, 1Kr 1:24,18.
- 18:5 Verbi <'aafaf> = ympäröidä, piirittää, saartaa, kiertyä ympärille, esiintyy 5x: 2Sm 22:5; Ps 18:5; 40:13; 116:3; Jna 2:6.
- 18:7 Verbi <šaaw'a> = huutaa apua/ avuksi, esiintyy 21x, ja sana <šaw'aah> = avunhuuto, 11x: 2Ms 2:23; 1Sm 5:12; 2Sm 22:7; Ps 18:7; 34:16; 39:13; 40:2; 102:2; 145:19; Jer 8:19; Val 3:56.

- 18:16 Sana <ge'aaraah> = 1. nuhde, nuhtelu, ojennus, 2. uhka, uhkailu, ärjyminen, esiintyy 15x: 2Sm 22:16; Job 26:11; Ps 18:16; 76:7; 80:17; 104:7; Snl 13:1,8; 17:10; Srn 7:5; Jes 30:17; 50:2; 51:20; 66:15.
- 18:27 Sana nurja on käännetty verbin <paatal> hitpa'el-muodosta. Jakeen loppuosa voitaisiin kääntää: kieroä kohtaan osoittaudut ennalta arvaamattomaksi.
- 18:29 Kaikissa ihmisissä on ns. pimeitä puolia, pimeitä alueita heidän sydämessään, mutta uskon kuuliaisuuden tiellä Jumalan armo valaisee nuokin pimeät alueet, ja sisäinen pimeys väistyy.
Verbi <naagah> = qal: loistaa, palaa, hif: valaista, antaa valoaan, esiintyy 6x: 2Sm 22:29; Job 18:5; 22:28; Ps 18:29; Jes 9:1; 13:10.
- 18:36 Sana <'anaawaah> = nöyryys, alentuminen, esiintyy 7x: 2Sm 22:36; Ps 18:36; 45:5; Snl 15:33; 18:12; 22:4; Sef 2:3. Jakeen loppuosa voidaan kääntää: Sinun nöyryytesi tekee minut suureksi. Jeesus sanoikin: Oppikaa minusta, sillä minä olen hiljainen ja nöyrä sydämeltä, Mt 11:29. Jeesus nöyryytti itsensä ja oli kuuliainen Jumalalle aina ristinkuolemaan asti, Fil 2:5–11.
- 18:37 Ks Ps 37:31.
- 19:3 Verbi <naaba'> = qal: pulputa, virrata, pi: panna pulppuamaan, hif: 1. panna virtaamaan, vuodattaa, 2. julistaa, ilmoittaa, esiintyy 11x: Ps 19:3; 59:8; 78:2; 94:4; 119:171; 145:7; Snl 1:23; 15:2,28; 18:4; Srn 10:1. Jumalan sanan ilmoitus virtaa kuin puro päivästä päivään, ja tieto hänestä yöstä yöhön. Eli se on jatkuvaa.
- 19:5 Vaikutusala = <qaw> = sm: mittanuora. Jumalan sanan ilmoituksen vaikutusala yltää yli koko maan. Jeesus sanoikin ja toi tiedoksi, että hänellä on valta antaa syntejä anteeksi maan päällä, Mt 9:6, ja hän käski julistaa evankeliumin koko maailmaan, Mk 16:15, Mt 28:18–20. Lisäksi Jumala on säätänyt meille ihmisille itse kullekin oman vaikutusalamme, 2Kr 10:13–16, Rm 12:3.
- 19:6 Sulhanen tulee häyöön jälkeen riemumielellä ulos hääkammiostaan, onhan hän saanut rakastamansa naisen vaimokseen ja aloittanut yhteiselämän hänen kanssaan. Miten kaunis onkaan tämä vertaus! Ks Jl 2:16.
- 19:8 Sana <petii> = yksinkertainen, naiivi, esiintyy 19x: Ps 19:8; 116:6; 119:130; Snl 1:4,22,32; 7:7; 8:5; 9:4,6,16; 14:15,18; 19:25; 21:11; 22:3; 27:12; Hes 45:20. Mutta yksinkertainen voi saada lisää ymmärrystä, Ps 119:130, 2Tm 2:7.
- 19:9 Asetukset = <piquudiim> esiintyy 24x (enimmäkseen psalmissa 119, nimittäin 21x): Ps 19:9; 103:18; 111:7; 119:4,15,27,40,45,56,63,69,78,87,93,94,100,104,110,128,134,141,159,168,173.
- 19:14 Sana <zeed> = julkea, röyhkeä, esiintyy 13x: Ps 19:14; 86:14; 119:21,51,69,78,85,122; Snl 21:24; Jes 13:11; Jer 43:2; Mal 3:15,19.
- 20:6 Sana <miš'aalaah> =pyyntö, esiintyy vain tässä ja Ps 37:4.
- 21:6 Loisto ja kirkkaus = <hood wahaadaar> esiintyy 7x: 1Ak 16:27; Job 40:10; Ps 21:6; 45:4; 96:6; 104:1; 111:3. Ks myös Ps 145:5. Kuvaa majesteettisuutta.
- 21:13 Sana <meeitaar> = jousen jänne, jousi(pyssy), on monikossa. Herran viholliset joutuvat kohtaamaan monta uhkaavaa vaaraa. Näin on käynyt pahimmillekin diktaattoreille ja hirmuhallitsijoille.
- 22:1 Tämä psalmi on ns. Messias-psalmi, joka edeltäpäin ennustaa Messiasta kohtaavista kärsimyksistä ja hänen voitostaan.
- 22:2 <laamaah> = miksi, mitä varten = <hina ti> LXX:ssa. Apostoli Paavali antoi tähän myöhemmin vastauksen, Rm 4:25.
- 22:3 Sana <duumijjaah> = vaikeneminen, hiljaisuus, lepo, esiintyy 4x: Ps 22:3; 39:3; 62:2; 65:2. On aika huutaa ja valittaa, ja aika olla hiljaa ja vaieta, niin kuin Saarnaaja kirjoitti, Srn 3:1s.
- 22:8 Ks Job 16:10, Ps 35:21, 109:25, Mt 27:39.

- 22:9 Tässä neuvossa on pilkallinen sävy, vaikka itse teksti onkin ihan oikein. Vrt. Job 5:8, 35:14.
- 22:10 Päästää = <gaachaah> = sm: vetää irti. Sana esiintyy vain tässä.
- 22:15 Verbin <paarad> (26x) hitp-muoto (olla irti toisistaan, hajaantua) esiintyy 4x: Job 4:11; 41:9; Ps 22:15; 92:10.
- 22:17 Jakeen loppu voidaan kääntää toisen tekstimuodon mukaan: pahantekijöiden parvi saartaa minut kuin leijonan, minun käteni ja jalkani. Tekstimuotojen ero johtuu yhden sanan viimeisen konsonantin pienestä erosta, onko kyseessä <waaw> vai <jood>. Sanan merkitys on silloin joko 'he lävistivät' tai 'niin kuin leijona', AS-1971, JKR-1993. LXX käyttää vastineena verbiä <oryssoo>, joka tukee ensimmäistä vaihtoehtoa.
- 22:19 Tämä on ennustus Messiaasta, Mt 27:35, ja siitä, että hän on Uuden liiton takaaaja, Hpr 7:22. Näin tunnustetaan myös Daavid profeetaksi. Tämän ennusti tavallaan myös Salomo, Snl 20:16, 27:13.
- 22:21 Ainokainen = <jaachiid> esiintyy 12x: 1Ms 22:2,12,16; Tm 11:34; Ps 22:21; 25:16; 35:17; 68:7; Snl 4:3; Jer 6:26; Am 8:10; Sak 12:10. Näistä 9x on maskuliinimuodossa ja 3x feminiinimuodossa.
- 22:30 Paavali vahvisti tämän ennustuksen jakeissa Fil 2:9–11.
- 23:1 Verbi <chaasar> = olla puutteessa (25x) ja LXX:n vastine <hystereoo> (12x + 16x): tutki!
- 23:4 Vitsa = <šeevet>, jonka perusmerkitys on 'keppi, sauva, vitsa', mutta sillä on myös merkitys 'käsikijän t. päämiehen sauva, valtikka', joka kenties sopiikin parhaiten tähän tekstiyhteyteen, koska kyse ei ole pelkästään paimenesta vaan meidän Herrastamme, suuresta majesteetista. Sama sana esiintyy 1Ms 49:10. Toisaalta pitkä taipuisa vitsa on hyvä ase käärmeitä vastaan. Lampaita sen sijaan ei ole tapana piiskata, ainakaan hyvällä paimenella.
- 23:5 Pöydän kattamisessa on kyse Jumalan viisaudesta, ks Snl 9:2 ja selitykset. Sana <rewaajaah> = ylitsevuotavuus, esiintyy vain tässä ja Ps 66:12.
- 24:4 Mooseksen laissa lasketaan olevan yhteensä 613 käskyä, joissa on käskyjä (tee: 248 kpl) ja kieltoja (älä tee: 365 kpl), joita Herran oman tuli noudattaa. Nyt Daavid kiteyttää lain sisimmän olemuksen huomattavasti lyhyemmin. Vaadittavia ehtoja on vain 4 kpl. Ks. Ps 24:4, Jes 33:15, Mka 6:8, Jes 56:1, Hab 2:4, Rm 1:17, Gal 3:11, Hpr 10:38, Mt 23:23, 22:36–40.
- 25:1 Psalmi on alkutekstissä ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, ks. Ps. 9:1. Tämä on myös katumuspsalmi, jossa Daavid rukoilee ja pyytää syntejään anteeksi, jakeet 8,11,18. Ks. Ps 6:1. Jeesus sanoi: Joka itsensä ylentää, se alennetaan; ja joka itsensä alentaa, se ylennetään, Mt 23:12, Lk 14:11, 18:14. Ihmisen kannattaa ylentää itsensä/ sielunsa (= <naasaa' nafšoo>) vain Herran puoleen, koska se on nöyrytmistä Herran edessä ja tosiasiassa itsensä (oman lihallisen mielensä) alentamista, varsinkin tämän maailman silmissä. Vrt Ps 86:4, 143:8, Snl 19:18, Hos 4:8, 1Sm 2:7, Ps 75:7.
- 25:5 Tämä rukous saa vastauksensa Messiaassa: Jeesus on tie, totuus ja elämä, Jh 14:6, Jumalan sana on totuus, Jh 17:17, ja Pyhä Henki opettaa meitä ja johdattaa meidät kaikkeen totuuteen, Jh 14:26, 16:13.
- 25:14 Jumalan ilmoittama salaisuus on Kristus, Kol 2:2.
- 25:16 Oma kurjuuttaan joutui myöhemmin apostoli Paavalikin valittamaan, Rm 7:24. Mutta hän saattoi samalla iloita Jumalan armosta ja pelastuksesta Kristuksessa, Rm 7:25s.
- 25:19 Jakeen loppu sm: väkivaltaisella vihalla he vihaavat minua.
- 26:1 Ks Ps 37:31.
- 27:5,6 Herra ylentää omansa kalliolle, vihollisten yläpuolelle. Vrt Ps 25:1.
- 28:3 Puheissaan nämä jumalattomat ovat rauhan asialla, mutta sydämissä onkin pahuus. Tämä on ollut totta halki historian.

- 29:1 Ilmaus <beneei 'eeliim> voi tarkoittaa 1. jumalien poikia, 2. sankarien poikia, 3. väkeviä mahtimiehiä. Se esiintyy myös jakeessa Ps 89:7. Kyseessä lienevät taivaalliset olennot, enkelit, mutta varmuudella emme asiaa tiedä. Tai profeettojen ja tuomarien pojat, Jh 10:34–35, Ps 82:6.
Sana <'eel> voi tarkoittaa sekä Jumalaa että jumalaa yleisesti, mutta monikkomuoto <'eeliim> tarkoittaa pelkästään jumalia tai väkeviä sankareita. Monikko esiintyy 5x: 2Ms 15:11; Job 41:17; Ps 29:1; 89:7; Dan 11:36.
- 29:2 Vrt Ps 96:9.
- 29:6 Sirjon, joka mahd. merkitsee panssari, rautapeite, on siidonilaisten käyttämä nimi Hermonin vuoresta. Amorilaiset taas käyttivät nimeä Senir, joka mahd. merkitsee kärki, huippu, ks. 5Ms 3:9.
Sana villihärkä = <re'eem> esiintyy 9x: 4Ms 23:22; 24:8; 5Ms 33:17; Job 39:9,10; Ps 22:22; 29:6; 92:11; Jes 34:7.
- 31:7 Ilmaus <hablei šaaw'> = turhat ja tyhjämpäiviäiset epäjumalat, sm: tyhjyyden turhuudet, esiintyy myös jakeessa Jna 2:9. Jotkut seuraavat ja jotkut kunnioittavat epäjumalia. Molemmat joukot ovat ja elävät harhassa.
- 31:9 Jumala johdattaa armossaan ahdistuksesta avaralle.
- 31:10 Samaa koki Daavid aiemminkin, Ps 6:8.
- 31:19 Sana <'aataaq> = sopimattomat/ julkeat/ röyhkeät puheet, esiintyy 4x: 1Sm 2:3; Ps 31:19; 75:6; 94:4.
- 30:5 Vrt Ps 97:12.
- 30:6 Sana <rinnaah> (33x): tutki! Vrt 1Sm 4:5 sana <teruu'aah>.
- 30:12 Sana <maachool> = karkelo, piiritanssi, ylistystanssi, esiintyy 6x: 1Kn 5:11; Ps 30:12; 149:3; 150:4; Jer 31:4, 13; Val 5:15. Samaa merkitsevä fem-muoto esiintyy 8x: 2Ms 15:20; 32:19; Tm 11:34; 21:21; 1Sm 18:6; 21:12; 29:5; Ll 7:1. LXX:n vastine <khoros> = karkelo, piiritanssi, ylistystanssi, esiintyy UT:ssa kerran, Lk 15:25, ja siihen onkin erinomaisen hyvä syy!
- 30:23 Samanlaiset pelon ajatukset olivat myös Joonalla ja Jeremialla, Jna 2:5, Val 3:54.
- 30:24 Jumala on ylpeitä vastaan ja ylpeilijöille hän maksaa palkan korkojen kera. Ja korkoprosentti voi olla hyvinkin korkea. Hyvää tekeville Herra voi maksaa satakertaisesti, Mk 10:30, 1Ms 26:12, Lk 8:8.
- 31:14 Liittoutuminen, ks Ps 2:2.
- 32:1 Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksi annetut, jonka synti on peitetty! = sm: Autuas se, jonka rikos on kannettu, jonka synti on peitetty! Messias tuli kantamaan koko maailman synnit, hän verellään tuo anteeksiantamuksen ja peittää (<kaasaah>) syntimme. Ihminen ei sitä itse voi tehdä, koska hän voi yrittää ainoastaan peitellä syntiään ja syntejään, mutta silloin käy huonosti: Snl 28:13 sanoo: Joka rikkomuksensa salaa, se ei menesty. Kyseessä on sama verbi (<kaasaah>) peittää tai peitellä. Mutta onneksi tuo jae jatkuu: mutta joka ne tunnustaa ja hylkää, se saa armon. Jumalan armo on ilmestynyt Kristuksessa. Paavali lainaa tätä jaetta Rm 4:7.
- 32:2 Natanael on esimerkki tällaisesta ihmisestä, Joh 1:47. Jesaja ennusti, että koko Jumalan kansa tulee olemaan tällaisia lapsia, Jes 63:8, ja Jeesus itse vahvisti sen, Mk 10:13–16.
- 32:9 Tässä ilmaistaan järjettömyyden sisin olemus: ihminen yrittää paeta Jumalaa, joka on hänet luonut ja kutsuu häntä puoleensa armossaan. Ks. Jer 10:21. Sana varoittaa meitä järjettömyydestä, eikä suinkaan kehoita siihen! Päinvastoin Paavali neuvoi meille järjellisen (kr. loogisen) jumalanpalveluksen, Rm 12:1–2.
- 32:10 Ks Ps 125:2, 1Pt 5:8.
- 33:1 Adj. <na'aweeh> = 1. suloinen, ihana, miellyttävä, 2. sopiva, sovelias, esiintyy 10x: Ps 33:1; 147:1; Snl 17:7; 19:10; 26:1; Ll 1:5; 2:14; 4:3; 6:4; Jer 6:2.

- 33:5 Tämä on samalla ennustus Messiaan valtakunnasta: Jumaan armo ilmestyi Kristuksessa Jeesuksessa, Jh 1:14–18, Jes 11:9, Hab 2:14.
- 33:15 Jumala on luonut meidän sydämemme ja hän ymmärtää kaikki tekomme syvimpiä vaikuttimia myöten, 1Jh 3:18–20. Sen vuoksi on paras olla Herran edessä rehellinen ja nöyrä, Ps 139:23–24.
- 34:1 Psalmi on alkutekstissä ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, ks. Ps 9:1.
Daavid käytti älyään ja selvisi vaikeasta tilanteesta tekeytymällä mielipuoleksi, 1Sm 21:11-16. Tosin sillä tempulla hän pääsi hullun kirjoihin. Samantyylistä temppua yritti myöhemmin kuningas Jerobeamin vaimo miehensä käskystä, mutta ei onnistunut hämäämään profeetta Ahiaa, joka oli jo vanhuuttaan puolisokea, 1Kn 14:1s. Sen sijaan apostoli Paavali oivalsi tiukassa paikassa tällaisen opportunistisen tempun tehon, Apt 23:6s. Paavalista olisi ollut ainesta poliitikoksi, mutta onneksi hän antautui mieluummin Herran käyttöön evankeliumin työssä. Daavidista tuli myöhemmin koko Israelin kuningas Herran tahdosta.
- 34:5 Jakeen loppu voidaan kääntää myös: kaikista asioista, jotka pelottivat minua. Sana <megeooraah> = kauhu, pelko, pelottava asia, esiintyy 3x: Ps 34:5, Snl 10:24, Jes 66:4. UT:ssa apostoli Johannes kertoi, että täydellinen rakkaus karkottaa kaiken pelon, 1Jh 4:18–21,7–10.
- 34:6 Verbi <naahar> = säteillä, loistaa ilosta, esiintyy myös jakeessa Jes 60:5. Homonyymi <naahar> = virrata jnnk, esiintyy jakeissa Jes 2:2, Jer 31:12, 51:44, Mka 4:1. Tosin joissakin käännöksissä Jer 31:12 on tulkittu niin, että kyseessä on aiemmin mainittu verbihomonyymi.
- 34:11 Jakeen alku on LXX:n mukaan: Rikkaatkiin köyhtyvät.
- 34:19 Murtunut mieli: LXX:n mukaan nöyrä mieli. Ks myös Jes 57:15.
- 34:21 Tämä toteutui Messiaassa: kun Jeesus ristiinnaulittiin, häneltä ei murrettu yhtään luuta, Jh 19:31–37.
- 34:22 Juutalaiset, jotka vihasivat Jeesusta, eivät ymmärtäneet ottaa vakavasti tätä jaetta, Jh 15:18–25.
- 35:1 Daavid sai kokea elämässään monia sotia, joista kertovat Samuelin kirjat. Sisäisiä tuntojaan Daavid purkaa psalmeissa: Ps 35:1, 56:2,3, 109:3.
- 35:3 Pelastus = <ješuu’aah> viittaa selvästi Messiaaseen. Samoin jakeessa 9.
- 35:21 Kas niin = <hee’aach> (12x 9 jakeessa): Job 39:25; Ps 35:21,25; 40:16; 70:4; Jes 44:16; Hes 25:3; 26:2; 36:2. Hevonenkin osaa hirahtaa tällaisen toteamuksen! Monesti ylimielisten ihmisten puheet kuulostavatkin hevon hirnunnalta.
- 35:25 Tällainen ajatus pyöri Jeesuksen vastustajien mielessä Golgatalla, Mt 27:49, Mk 15:36.
- 36:6 Tämän mukaan armo ulottuu paljon, paljon korkeammalle kuin totuus (VT 1933), joka sekin ylettyy pilviin asti. Katkeruus sen sijaan suuntautuu alaspäin. Meidän Herramme Jeesus oli täynnä armoa ja totuutta, mutta Hänessä ei ollut ollenkaan katkeruutta, Jh 1:14.
- 36:7 Tässä on eräs määritelmä hengellisen elämän neljännelle ulottuvuudelle, syvyydelle, Ef 3:18, Rm 8:39.
- 36:8 Tämäkin toteutui Messiaassa, Mt 23:37, Lk: 13:34.
- 36:9 Vrt Jer 31:14.
- 36:10 Sana <maaqoor> (18x) = lähde: esim. Ps 36:10; 68:27; Snl 5:18; 10:11; 13:14; 14:27; 16:22; 18:4; 25:26; Jer 2:13; 8:23; 17:13; 51:36; Hos 13:15; Sak 13:1. Elämän lähde toteutuu Messiaassa, Jh 4:13–14, 7:37–39. Tämä osoittaa, että hengellisessä elämässä valo antaa ihmiselle näkökyvyn eikä se sokaise, vaan pimeys sokaisee ihmisen, 1Jh 1:5–10, 2:8–11.
- 36:11 Ilmaus <mešokh chasdekhaa> = tee armosi pitkäksi/ laajaksi/ jatkuvaksi, armahda edelleen, tarkoittaa armon laajuutta ja jatkuvuutta, jopa enenemistä. Tämä toteutuu Messiaassa, Jh 1:14–18, 2Kr 4:15.

- 37:1 Psalmi on alkutekstissä ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, ks. Ps 9:1.
- 37:4 Vrt Ps 20:6.
- 37:10 Katsoa = <hitbooneen> = sm: katsoa t. tutkia tarkasti, kiinnittää huomionsa.
- 37:12 Fariseukset, saddukeukset, herodilaiset, ylipapit ja kirjanoppineet toimivat näin Jeesusta vastaan.
- 37:18 Ihana lupaus perinnön pysyvyydestä, ks Ps 127:3.
- 37:19 Sana <re'aaboon> = nälkä, nälänhätä, esiintyy 3x: 1Ms 42:19,33 ja Ps 37:19.
- 37:22 Tämä toteutuu lopullisesti ns. kansojen tuomiossa, josta Jeesus puhui Mt 25:31–46.
- 37:23 Sana <mits'aad> = 1. askel, kulku, vaellus, 2. seuraaminen, esiintyy 3x: Ps 37:23, Snl 20:24, Dan 11:43.
- 37:31 Tämä oli totta Messiaassa, Jeesuksessa, mutta ei hänen vastustajissaan, jotka olivat tekopyhiä, Mt 23.
Verbi horjua, huojuu = <maa'ad> esiintyy 7x: 2Sm 22:37; Job 12:5; Ps 18:37; 26:1; 37:31; 69:24; Snl 25:19.
Sana <'aašuur> t. <'aššuur> = askel, jalanjälki, esiintyy yhteensä 9x: Job 23:11; 31:7; Ps 17:5, 11; 37:31; 40:3; 44:19; 73:2; Snl 14:15.
- 37:33 Ks Rm 8:1s, 3:21s.
- 37:34 Kulje hänen tietään = sm: noudata hänen tietään. Jeesus on tie, totuus ja elämä, Jh 14:6.
- 38:6 Ihmisen haavat, jotka tulevat hänen omien syntiensä takia, aiheuttavat pahenevan sairauden. Messiaan haavat, jotka tulivat hänen osakseen kaikkien meidän syntiemme tähden, koituvat meille parantumiseksi, Jes 53:5, 1Pt 2:24. Ks myös 1Kr 15:1–4, Rm 4:23–25.
Sana <'iwwelet> = hulluus, mielettömyys, esiintyy 25x: Ps 38:6; 69:6; Snl 5:23; 12:23; 13:16; 14:1,8,17,18,24,29; 15:2,14,21; 16:22; 17:12; 18:13; 19:3; 22:15; 24:9; 26:4,5,11; 27:22.
- 38:12 Rakkaani ja ystäväni, ks Ps 88:19. Rakkaat, läheiset ja ystävät ovat tärkeitä jokaiselle, mutta elämän pahimmissa koetuksissa ei heistäkään välttämättä ole apua ja turvaa. Siksi Jumalan sana kehottaa meitä turvaamaan Herraan.
- 38:18 Sana <tsela'> = kompastuminen, kaatuminen, esiintyy 4x: Job 18:12; Ps 35:15; 38:18; Jer 20:10.
- 39:1 Jedutun (= ylistystä laulava) on todennäköisesti sama henkilö kuin Eetan, Ps 89:1. Mainitaan esim. 1Ak 16:41, 25:3,6, 2Ak 35:15.
- 39:2 Suitset = <machsoom> = sm: kuonokoppa. Sana esiintyy vain tässä. Vrt 5Ms 25:4.
- 39:6 Vrt Ps 89:48.
- 39:11 Sana <tigraah> esiintyy vain tässä ja sen merkitys on epävarma. Tässä se on käännetty kuritukseksi.
- 39:14 Verbi <baalag> = hif: 1. ilahtua, iloita, 2. antaa välähtää, esiintyy vain 4x: Job 9:27, 10:20, Ps 39:14 ja Am 5:9.
- 40:3 B-1642 ja B-1776 käännökset tästä jakeesta ovat huomattavasti värikkäämpiä. Ks myös Ps 69:3.
On asioita, jotka voidaan luetella tai laskea, mutta on myös asioita, joita ei voida luetella tai laskea.
Raamatullista aritmetiikkaa: Ps 40:6,13, 69:5, Ps 139:18, Mt 18:21–22, 1Ms 4:24, Ilm 7:9. Tutki tarkemmin!
Vrt mittateoria: Lk 6:38, Jh 3:34. Tutki!
- 41:7 Puhua tyhjänpäiväisiä (/ petosta), vrt: Ps 12:3; 41:7; 144:8, 11; Jes 59:4; Ezek. 13:7–8; 22:28; Hos 10:4; Zech. 10:2.
- 40:13 Ilmaus <'eein mispaar> = lukematon/ epälukeinen määrä, ei mitattavissa oleva joukko, esiintyy 16x: 1Ms 41:49; Tm 6:5; 7:12; 1Ak 22:4, 16; 2Ak 12:3; Job 5:9; 9:10; 21:33; Ps 40:13; 104:25; 105:34; 147:5; Ll 6:8; Jer 2:32; Jl 1:6.

- 42:1 Psalmit 42 ja 43 kuuluvat yhteen.
- 42:2 Verbi <'aarg> = kaivata, ikävöidä, esiintyy vain tässä ja Jh 1:20.
- 42:3 Jumalan kasvot viittaa Messiaaseen, Jh 14:8–11.
- 42:4 Tämä jae kuvaa syvää masennusta, ja se osoittaa siten, että hengellinenkin ihminen voi olla syvästi masentunut, mutta masentuneenakin hän etsii Herraa.
- 42:6 Olla masentunut = <hištoochach>. Tämä verbimuoto (hitpolal) esiintyy 4x: Ps 42:6,7,12; 43:5. Se tulee joko juuresta <šwch>, joka esiintyy qal-muodossa kerran, Ps 44:26, tai juuresta <šchch>, jonka perusmerkitys qal-muodossa = painautua maahan, kyyristyä, kumartua, vaipua maahan. Tämä juuri esiintyy kaikkiaan 18x: Job 9:13; 38:40; Ps 10:10; 35:14; 38:7; 107:39; Snl 2:18; 14:19; Sm 12:4; Jes 2:9,11,17; 5:15; 25:12; 26:5; 29:4; 60:14; Hab 3:6. Juuret lienevät rinnakkaismuotoja kuten myös <šwch>, joka esiintyy kerran, Val 3:20. Masennus ei ollut tuntematonta sen enempää Daavidille, Jeremialle, Elialle kuin muillekaan Vanhan liiton pyhille. Eikä se ole harvinaista nykyäänkään.
- 42:12 Pelastajaani = sm: kasvojeni pelastajaa.
- 43:1 Ilmaus <riib (et) riib> = ajaa jnk asiaa, esiintyy 13x: 1Sm 24:16; 25:39; Ps 43:1; 74:22; 119:154; Snl 22:23; 23:11; 25:9; Jer 50:34; 51:36; Val 3:58; Mka 7:9.
- 44:2 Muinaiset päivät = <jemeei kedem> esiintyy 9x: 2Kn 19:25; Ps 44:2; Jes 23:7; 37:26; 51:9; Jer 46:26; Val 1:7; 2:17; Mka 7:20.
- 44:6 Verbi puskea = <naagach> esiintyy 11x: 2Ms 21:28,31(2x),32; 5Ms 33:17; 1Kn 22:11; 2Ak 18:10; Ps 44:6; Hes 34:21; Dan 8:4; 11:40.
- 44:9 Ilmaus <kol hajjoom> = kaiken päivää, kaiken aikaa, aina, jatkuvasti, esiintyy 47x: 1Ms 6:5; 2Ms 10:13; 4Ms 11:32; 5Ms 28:32; 33:12; 1Sm 19:24; 28:20; Ps 25:5; 32:3; 35:28; 37:26; 38:7, 13; 42:4, 11; 44:9, 16, 23; 52:3; 56:2,3, 6; 71:8, 15, 24; 72:15; 73:14; 74:22; 86:3; 88:18; 89:17; 102:9; 119:97; Snl 21:26; 23:17; Jes 51:13; 52:5; 62:6; 65:2, 5; Jer 20:7,21; Val 1:13; 3:3, 14, 62; Hos 12:2.
- 44:11 Verbi <šaasaah> = ryöstää, viedä saaliinaan, esiintyy 11x: Tm 2:14,16; 1Sm 14:48; 23:1; 2Kn 17:20; Ps 44:11; Jes 10:13; 17:14; 42:22; Jer 50:11; Hos 13:15.
- 44:20 Sana <tsalmaawet> = 1. pimeys, synkkyys, pilkkopimeä, 2. kuoleman varjo, esiintyy 18x: Job 3:5; 10:21,22; 12:22; 16:16; 24:17 (2x); 28:3; 34:22; 38:17; Ps 23:4; 44:20; 107:10,14; Jes 9:1; Jer 2:6; 13:16; Am 5:8.
- 44:22 Sana <ta'aluumaah> = salaisuus, kätketty asia, esiintyy 3x: Job 11:6; 28:11; Ps 44:22.
Jumala on suurempi kuin meidän sydämemme ja tietää kaiken, 1Jh 3:19s.
- 45:4 Majesteettisuus, ks Ps 21:6.
- 45:9 Sana <mor> = mirha, esiintyy 12x: 2Ms 30:23; Est 2:12; Ps 45:9; Snl 7:17; Ll 1:13; 3:6; 4:6, 14; 5:1,5(2x),13.
- 45:13 <chillaah paaniim> = etsiä suosiota, lepyttää, imarrella. Etsivät suosiotasi viittaa hepr tekstissä kuningattareen.
- 46:4 Majesteettius = <ga'awaah>, ks 5Ms 33:26,29.
- 46:5 Ks Jh 14:2.
- 46:10 Sotia on oleva loppuun asti profetoi aikoinaan Daniel, Dan 9:26, mutta lopulta Herra itse lopettaa sodat ja alkaa rauhan valtakunta, jonka hallitsija on Messias-kuningas.
- 47:6 Pasuuna = <šoofar> esiintyy myös jakeissa Ps 81:4, 98:6, 150:3.
- 47:10 Vrt Ps 97:9.

- 48:10 Temppelessäsi = sm: temppelesi keskellä (= in the midst of your temple). Jeesus toimi näin jo 12-vuotiaana, Lk 2:46s.
- 48:12 Miksi? Koska Jumalan tuomio omilleen on vapauttava, ja vielä parempaa, pelastava tuomio.
- 48:14 Verbi <paasag> esiintyy vain tässä. Merkitys epävarma, mahd. kulkea jnk välissä/ läpi, tutkia tarkasti, luetteloida. LXX käyttää vastineena verbiä <katadiaireoo> = jakaa, tehdä ero jnk välille. Se esiintyy myös jakeissa Ps 54:10; 135:13; ja Jl 4:2.
- 48:15 Jakeen loppu tulisi kääntää: Hän johdattaa meitä kuoleman yli (VT 1993, RK 2012, LLL), koska tässä on hepr. prepositio <'al> = jnk yli, eikä <'ad> = jhnk asti. Jumala johdattaa omia lapsiaan ei ainoastaan tämän elämän ajan, vaan myös kuolemankin yli iankaikkiseen elämään, Jh 11:25-26. LXX kääntää <eis tous aioonas> = ikuisuuteen.
- 49:2 Sana <cheled> = 1. elinikä, elämän lyhyys, 2. maailma, esiintyy vain 5x: Job 11:17; Ps 17:14; 39:6; 49:2; 89:48.
- 49:4 Sana <haaguut> = mietiskely, pohdiskelu, esiintyy vain tässä.
- 49:5 Sana <chiidaah> = 1. arvoitus, ongelma, 2. vertauskuvalliset sanat, 3. juoni, monimerkitykselliset sanat, esiintyy 17x: 4Ms 12:8; Tm 14:12ff; 1Kn 10:1; 2Ak 9:1; Ps 49:5; 78:2; Snl 1:6; Hes 17:2; Dan 8:23; Hab 2:6.
- 44:10 Ks Ps 60:12.
- 49:11 Sana <ba'ar> = olla eläimen kaltainen, älytön, järjetön, tyhmä, esiintyy vain 5x: Ps 49:11; 73:22; 92:7; Snl 12:1; 30:2. Sen sijaan sana <kesiil> = tyhmä, typerä, esiintyy 70x: Ps 49:11, 92:7, 94:8, ja muulloin pelkästään Sananlaskujen ja Saarnaajan kirjassa. Salomo olikin erikoistunut pohtimaan viisauden ja tyhmyyden suhdetta.
- 49:14 Jumalattomien tie tuhoutuu, Ps 1:6, ja se tie on sulaa hulluutta. Jeesus on tie iankaikkiseen elämään, Jh 14:6.
- 50:1 Herra kutsuu maan. Miksi? Käydäkseen oikeutta kansansa kanssa, Ps 50:4. Samaa julisti myöhemmin profeetta Jesaja, Jes 1:18. Saman todisti myöhemmin apostoli Paavali, Rm 14:10, 2Kr 5:10. Ks myös Ps 113:3.
- 50:2 Siionin kauneus on täydellinen, koska se on Jumalan kaupunki, hän on tehnyt sen kauniiksi. Samaa yrittivät myöhemmin rakentajat, kaupamiehet ja sotilaat Tyyrolle, Hes 27:4,11, mutta sen loppu oli perikato, jonka profeetta Hesekiel ennusti jo edeltäpäin, Hes 27 ja 28. Ilmestyä kirkkaudessaan = <hoofiia'> (juuren <jp'> hif-muoto) esiintyy myös 5Ms 33:2, Ps 80:2, 94:1.
- 50:6 Kristityn on turvallista käydä Jumalan tuomioistuimen eteen, koska Jumala on vanhurskas tuomari. Lisäksi meillä on kaksi vanhurskasta puolustajaa, Jeesus Kristus, 1Jh 2:1, ja Pyhä Henki, Jh 14:26, 15:26, 16:7.
- 51:5 Tässä Daavid tunnustaa, että hän itse on tehnyt synnin.
- 51:7 Tässä Daavid tunnustaa olevansa syntiin langenneitten jälkeläinen ja siten omistavansa saman Aadamin luonteen kuin kaikki muutkin ihmiset.
- 52:1 Tämän psalmin Daavid kirjoitti, kun oli kohdannut Dooegin, joka oli julma ja raaka mies, 1Sm 21 ja 22.
- 52:4 Petturi <'ooseh remijjaah> = petoksen tekijä/ harjoittaja, esiintyy myös Ps 101:7. Häijyt juonet = <chawwoot> on tässä monikossa mutta jakeessa 9 <chawwaah> = häijyys, on yksikössä.
- 53:1 Hulluus ei ole sielullinen eli psyykinen sairaus vaan hengellinen sairaus. Psyykkisesti tai fyysisesti sairas ihminen voi olla uskossa ja siis Jumalan lapsi, mutta Jumalan kieltäjä (joka sydämessään kieltää Jumalan ja on siten todellinen hullu eli mieletön) ei voi olla ennen kuin hän kääntyy Herran Jeesuksen puoleen ja saa syntinsä anteeksi. Sen jälkeen hän saa myös Hengen mielen ja hän pääsee mielettömyydestä.
- 53:2 Tässä ilmaistaan hulluuden sisin olemus: ihminen yrittää kieltää tosiasiat. Jumala on sanonut: Minä olen, 2Ms 3:14, Joh 8:58, mutta hullu vastaa: Etkä ole! Hulluuden seuraus on kaikkinaisen vääryys, joka on syntiä,

1Jh 5:17. Hulluus ei ole näin ollen psykiatrinen sairaus, ihmisen tunne-elämän vamma, vaan syvä hengellinen ristiriita totuuden kanssa. Niinpä on väärin kutsua psyykkisesti sairaita ihmisiä hulluiksi. Se on oikeastaan sama kuin, jos sinisilmäisiä ihmisiä kutsuttaisiin hulluiksi. Hullu on syvimmältään uskovaisen vastakohta, ja sinisilmäisissä on toki sekä uskovaisia että hulluja ja vielä montaa sorttia välimaastostakin! Jos sinä olet psyykkisesti sairas, et toki ole sen vuoksi hullu, vaan sinulla on täysi oikeus turvata Jumalan armoon Kristuksessa Jeesuksessa. Mutta jos sydämessäsi kiellät Jumalan, niin sittenpä olet hullu, sanoopa suusi mitä tahansa!

- 54:2 Siifiläiset olivat Juudan sukukuntaa, mutta silti Daavid kutsuu heitä muukalaisiksi ja vihollisiksi (j. 5,9), sillä he olivat väkivaltaisia ja olivat hylänneet Jumalan.
- 55:15 Juhlakansan kohina = <regeš> esiintyy ainoastaan tässä, vrt Ps 2:1 (<raagaš>), 64:3 (<rigšaah>).
- 55:18 Verbi <siiach> (20x) = 1. puhua, 2. valittaa, 3. pohtia, ajatella, miettiä: Tm 5:10; 1Ak 16:9; Job 7:11; 12:8; Ps 55:18; 69:13; 77:4, 7, 13; 105:2; 119:15, 23, 27, 48, 78, 148; 143:5; 145:5; Snl 6:22; Jes 53:8. Ks myös Ps 102:1 ja 119:97.
- 56:1 Ks. Ps 16:1.
- 56:2 Daavid sai kokea elämässään monia sotia, joista kertovat Samuelin kirjat. Sisäisiä tuntojaan Daavid purkaa psalmeissa: Ps 35:1, 56:2,3, 109:3.
- 56:5 Ihminen = <baasaar> = sm: liha.
- 56:12 Tässä jakeessa on ihminen = <'aadaam>.
- 56:14 Elämän valo viittaa Messiaaseen, Jh 1:4, 8:12, samoin koko jae.
- 57:1 Ks. Ps 16:1.
- 57:3 Verbi <gaamar> = 1. olla loppu, loppua, 2. saattaa päätökseen, esiintyy 5x: Ps 7:10; 12:2; 57:3; 77:9; 138:8.
- 57:4 Tämä viittaa Messiaaseen, Jh 1:14–18.
- 57:5 Tämä jae näyttää viittaavan tulenpoltteeseen, josta puhui Pietari kirjeessään, 1Pt 4:12. Monet viskivat sanoja kuin miekanpistoja, Snl 12:18, koska heidän kielensä on terävä miekka. Mutta hekin joutuvat kohtaamaan väkevämmän asean, kaksiteräisen terävän miekan, joka tunkee lävitse, Ilm 1:16, 2:12, 19:15, Hpr 4:12.
- 57:7 Verbi <kaafaf> = taivuttaa, painaa maahan/ alas, esiintyy myös jakeissa Ps 145:14, 146:8.
- 57:9 Sieluni = sm: kunniani.
- 58:1 Ks. Ps 16:1.
- 58:2 Jakeen alkuosa on monitulkintainen, ja siksi eri käännökset kääntävät sen eri tavoin. Jakeen ajatus näyttää viittaavan kirjanoppineisiin, fariseuksiin, saddukeuksiin ja herodilaisiin, jotka halusivat vaihtaa Jeesuksen Kristuksen, joka on tullut vanhurskaudeksi meille, Rm 10:4, 1Kr 1:30, 2Kr 5:21.
- 59:1 Ks. Ps 16:1.
- 59:8 Syytää suustaan: verbi <naaba'> (11x) = qal: pulputa, virrata, (1x: Snl 18:4), pi: panna pulppuamaan (vain apokryf. Sir 50:27), hif: 1. panna virtaamaan, vuodattaa, 2. julistaa, ilmoittaa, 3. syytää, suoltaa, purkaa jtk suustaan, 4. panna käymistilaan, pilata. Hif-muoto (10x) esiintyy positiivisessa mielessä: Ps 19:3, 78:2, 119:171, 145:7, Snl 1:23, Srm 10:1. Jumalan sanan ilmoitus virtaa kuin puro päivästä päivään, ja tieto hänestä yöstä yöhön, Ps 19:3. Eli se on jatkuvaa, Ps 78:2s. Mutta hif-muot esiintyy myös negatiivisessa mielessä: Ps 59:8, 94:4, Snl 15:2,28. Jotkut osaavat syytää suustaan mitä vain ja purkaa hulluuttaan. Sydämen kyllyydestä suu puhuu, Lk 6:45, Mt 12:34.

- 60:1 Ks. Ps 16:1.
- 60:12 Olikohan tämä seurausta julmasta teosta, jonka Daavid oli tehnyt vähän aiemmin voittamilleen mooabilaisille, 2Sm 8:2–3, vrt Ps 44:10, 108:12. Jumalan miehilläkään ei ole valtuuksia eikä oikeutta tehdä lihallisen mielen tekoja.
- 61:3 Verbi <'aataf> = heiketä, nääntyä, olla näännyksissä, esiintyy 13x: 1Ms 30:42; Ps 61:3; 77:4; 102:1; 107:5; 142:4; 143:4; Jes 57:16; Val 2:11,12,19; Jna 2:8.
- 61:8 Armo ja totuus viittaavat Messiaaseen, Jh 1:14.
- 62:1 Jedutun on todennäköisesti sama henkilö kuin Eetan, Ps 89:1.
- 63:4 Verbi <šaabach> = 1. ylistää (Jumalaa), 2. ylistää onnelliseksi, esiintyy 8x: 1Ak 16:35; Ps 63:4; 106:47; 117:1; 145:4; 147:12; Srn 4:2; 8:15.
- 63:6 Kuin pitopöydässä = sm: kuin ytimellä ja rasvalla (AS).
- 63:11 Sana <šuu'aal> = sakaali, esiintyy 7x: Tm 15:4; Neh 3:35; Ps 63:11; Ll 2:15; Val 5:18; Hes 13:4. Se on aiemmin sekoitettu kettuun.
- 64:5 Sana <pit'oom> = (yht)äkkiä, äkkiarvaamatta, yllättäen, esiintyy 25x: 4Ms 6:9; 12:4; Jos 10:9; 11:7; 2Ak 29:36; Job 5:3; 9:23; 22:10; Ps 64:5, 8; Snl 3:25; 6:15; 7:22; 24:22; Srn 9:12; Jes 29:5; 30:13; 47:11; 48:3; Jer 4:20; 6:26; 15:8; 18:22; 51:8; Mal 3:1.
- 64:6 Miehen sydämen ja sisimmän syvyys viittaa sielunelämän ulottuvuuteen, Ef 3:18. Jos sydämen hengellinen tila on oikea suhteessa Kristukseen, toteutuu Herran sanan lupaus: Syviä vesiä ovat sanat miehen suusta, ovat virtaava puro ja viisauden lähde Snl 18:4. Kasvakaamme siis miehinä ja naisina Kristuksen tuntemisessa.
- 64:9 Pudistavat päätään, ks Jer 48:27.
- 65:4 Syntini = <divreei 'awoonoot> = sm: syntien asiat. Ilmaus esiintyy vain tässä.
- 65:10 Jumala todellakin valmistaa maan tuottamaan viljan. Jeesus vertasi tätä Jumalan valtakuntaan, Mk 4:26–29.
- 66:12 Sana <rewaajaah> = ylitsevuotavuus, esiintyy vain tässä ja Ps 23:5.
- 66:14 Verbi <paatsaah> esiintyy merkityksessä 'avata suu ammolleen, liikutella huuliaan' 12x: 1Ms 4:11; 4Ms 16:30; 5Ms 11:6; Tm 11:35,36; Job 35:16; Ps 22:14; 66:14; Jes 10:14; Val 2:16; 3:46; Hes 2:8, ja merkityksessä 'pelastaa, vapauttaa, temmata' 3x: Ps 144:7,10,11.
- 68:2 Kun Stefanos kivitettiin, hän näki lopuksi Jeesuksen seisovan Jumalan oikealla puolella, Apt 7:56.
- 68:5 Tässä jakeessa on Herra = <jah>, joka on lyhennetty muoto nimestä <jhwh>. Tämä hepr nimi esiintyy 49x: 2Ms 15:2; 17:16; Ps 68:5,19; 77:12; 89:9; 94:7,12; 102:19; 104:35; 105:45; 106:1,48; 111:1; 112:1; 113:1,9; 115:17,18(2x); 116:19; 117:2; 118:5(2x),14,17,18,19; 122:4; 130:3; 135:1,3,4,21; 146:1,10; 147:1,20; 148:1,14; 149:1,9; 150:1,6(2x); Jes 12:2; 26:4; 38:11(2x).
- 68:6 Jumala itse on leskien puolustaja. Uudessa liitossa ilmoitetaan, että meillä on lisäksi kaksi puolustajaa, Pyhä Henki ja Jeesus Kristus, Jh 14:16, 26; 15:26; 16:7; 1Jh 2:1.
- 68:11 Apostoli Paavalikin tunnusti olevansa kurja, Rm 7:24.
- 68:14 Keltainen/ vihertävä kulta tarkoittaa loistavaa, kallista kultaa. LXX kääntää sen kellanvihreäksi, vrt. Ilm 6:8 vihreä hevonen.
- 68:16 Baasan tarkoittaa hedelmällistä, kivetöntä tasankoa (B).

- 68:21 Sana <tootsaa'oot> tarkoittaa uloskäyntiä, mutta myös lähtökohtaa, ks Snl 4:23. Tässä ajassa Herra antaa omilleen heti aluksi uloskäynnin synnistä elämään ja lopuksi uloskäynnin kuoleman kautta iankaikkiseen elämään.
- 68:22 Sanan syyllisyys = <'aašaam> vastineena LXX käyttää sanaa <pleemmeleia>, jonka alkuperäinen merkitys on 'väärä nuotti, erehdys musiikissa'. Samoin jakeessa Ps 69:6.
- 68:23 Sana syvyys esiintyy muodossa <metsoolaah> 6x: 2Ms 15:5; Neh 9:11; Ps 68:23; 88:7; Mka 7:19; Sak 1:8, ja samoin muodossa <metsuulaah> 6x: Job 41:23; Ps 69:3, 16; 107:24; Jna 2:4; Sak 10:11.
- 68:32 Kuusin valtakunta oli pääosin nykyisen Sudanin alueella.
- 68:35 Messias eli Jeesus Kristus on Jumalan voima ja Jumalan viisautus, 1Kr 1:24.
- 69:3 Saman joutui kokemaan myöhemmin profeetta Jeremia, Jer 38:6.
Lieju, pohjasakka = <jaaween> esiintyy vain tässä ja Ps 40:3.
Pohjaton = sm: ei ole tukevaa jalansijaa/ pohjaa seistä. Sana <mo'omaad> esiintyy vain tässä.
Syvyudet = <ma'amaqqiim> esiintyy 5x: Ps 69:3, 15; 130:1; Jes 51:10; Hes 27:34. LXX:n vastine <bathos> esiintyy UT:ssa 8x: Mt 13:5; Mk 4:5; Lk 5:4; Rm 8:39; 11:33; 1Kr 2:10; 2Kr 8:2; Ef 3:18.
- 69:6 Sana <'iwwelet> = mielettömyys, hulluus, esiintyy 25x: Ps 38:6; 69:6; Snl 5:23; 12:23; 13:16; 14:1,8,17,18,24(2x),29; 15:2,14,21; 16:22; 17:12; 18:13; 19:3; 22:15; 24:9; 26:4,5, 11; 27:22, siis enimmäkseen Sananlaskujen kirjassa.
- 69:22 Ruoka = <baaruut> (vain tässä) tarkoittaa sairaalle annettavaa ruokaa/ leipää. Vastaava feminiini-muoto <birjaah> esiintyy 3x: 2Sm 13:5,7,10. Molemmat tulevat verbistä <baaraah> = syödä, nauttia ruokaa.
Lihallisen mielen irvailevaa lohdutusta on antaa janoon hapanviiniä, jolloin jano tulee yhä pahemmaksi. Tämä ennustus toteutui Golgatalla, Lk 23:36. Kansankieliset ilmaukset: kääntää veistä haavassa, tai: hieroa suolaa haavoihin, tarkoittavat suunnilleen samaa. Sellainen ei ole ylhäältä tulevaa viisautta vaan riivaajien viisautta, Jk 3:15.
- 69:29 Elämän kirja esiintyy suomalaisen vuoden 1933/1938 käännöksessä 6x: Ps 69:28; Fil 4:3; Ilm 3:5; 17:8; 20:12,15.
- 71:7 Vrt Apt 24:5, 1Kr 4:13.
- 71:15 Vrt Ilm 7:9.
- 71:18 Tässä esiintyy ns jatkuvuuden laki, jonka Jumala on säättänyt valtakuntaansa ja seurakuntaansa.
- 71:20 Ks Apt 14:22.
- 72:8 Virta tarkoittaa Eufratvirtaa.
- 72:9 Verbi <laachakh> = 1. syödä (puhtaaksi), ahmia, kaluta, 2. nuolla (puhtaaksi), esiintyy 6x: 4Ms 22:4(2x); 1Kn 18:38; Ps 72:9; Jes 49:23; Mka 7:17.
- 72:14 Sana <tookh> = sorto, painostus, ahdistaminen, esiintyy 4x: Ps 10:7; 55:12; 72:14; Snl 29:13.
Sen sijaan sana <chamas> = väkivalta, vääryys, esiintyy 60x. Se oli yleistä jo silloin, ja itse asiassa jo heti alkuhistoriassa syntiinlankeemuksen jälkeen, 1Ms 6:11,13.
- 72:15 Tämä rukous kuningas Salomon puolesta toteutuikin varsin pian, kun Saban kuningatar vieraili Salomon luona, 1Kn 10:1–10, 2Ak 9:1–12.
- 72:17 Versokoon = <jinnoon>. Joidenkin rabbien yms. teologien mielestä Jinnoon on yksi Messiaan nimistä.
- 73:1 Adj. <bar> = puhdas, selkeä, esiintyy 6x: Job 11:4; Ps 19:9; 24:4; 73:1; Ll 6:9,10.
- 73:2 Vähältä piti, mutta ei onneksi kuitenkaan! Varovaisuus on uskontielläkin valttia, ei auta ruveta ottamaan kaikista mallia.

- 73:3 Sana ylvästelijät = <hooleliim> esiintyy 3x: Ps 5:6; 73:3; 75:5.
- 73:4 <baarii' 'uulaam> = sm: heidän vatsansa on lihava. Kreetalainen runoilija Epimenides väitti 500-luvulla eKr, että kreetalaiset edustivat tätä linjaa, Tt 1:12. Samoin Mooabin kuningas Eglon oli esimerkki tällaisesta ihmisestä, Tm 3:17.
- 73:7 Heillä on suuret luulot itsestään. Vrt Snl 18:11, Lk 12:16–21, 8:18.
- 73:10 Tämän jakeen merkitys on epävarma niin hepreassa kuin käännöksissäkin.
- 73:13 Paavali kehotti nuorta Timoteusta pitämään itsensä puhtaana, 1Tm 5:22. Mutta kuinka voi nuorukainen pitää tiensä puhtaana, kysyi jo Psalmin 119 kirjoittaja, ja antoi vastauksen, Ps 119:9. Ei tämä kuitenkaan ole ollut turhaa, sen todistaa Ps 24:3–5.
- 73:22 Sana <ba'ar> = eläimen kaltainen, järjetön, älytön, tyhmä, esiintyy 5x: Ps 49:11; 73:22; 92:7; Snl 12:1; 30:2. Tullee verbistä <baa'ar> = olla eläimen kaltainen/ järjetön/ tyhmä, olla älyä vailla, 2. olla julma/ raaka. Se esiintyy 7x: Ps 94:8; Jes 19:11; Jer 10:8, 14, 21; 51:17; Hes 21:36.
- 73:26 Tämän saman todisti myös apostoli Paavali, 2Kr 4:16.
- 73:27 Vaikka Raahab oli portto, hän halusi tulla Herran omaksi ja pelastui, Jos 2:1–21, 6:17,22–25, Hpr 11:31, Jk 2:25.
- 74:1 Jumalan kansaa sanotaan hänen laitumensa lampaiksi, Ps 74:1; 79:13; 95:7; 100:3; Hes 34:31. Lampaat eivät ole kuuluisia voimistaan ja rohkeudestaan. Mutta heidän Paimenensa on.
- 74:14 San <tsii> = aavikon asuja, autiomaan eläin t. demoni, esiintyy 6x: Ps 72:9; 74:14; Jes 13:21; 23:13; 34:14; Jer 50:39.
- 76:4 Sana <rešef> = 1. liekki, hehku, 2. salama, tulinen nuoli, 3. polttava (kulkutauti, rutto, esiintyy 6x: 5Ms 32:24; Job 5:7; Ps 76:4; 78:48; Ll 8:6; Hab 3:5.
- 76:11 Jakeen hepr teksti on vaikeaselkoinen, siksi eri käännöksissä on erilaisia tulkintoja.
- 77:1 Jedutun on todennäköisesti sama henkilö kuin Eetan, Ps 89:1.
- 77:9 Ikiajoiksi = sm: polvesta polveen.
- 77:11 Herran oikea käsi viittaa Messiaaseen. Niin ollen tämä on ahdistuneen subjektiivinen tuntemus, ei objektiivinen totuus, Hpr 13:8.
- 77:12 Ihme = <pelee'> esiintyy 13x: 2Ms 15:11; Ps 77:12,15; 78:12; 88:11,13; 89:6; 119:129; Jes 9:5; 25:1; 29:14; Val 1:9; Dan 12:6.
- 77:14 Tämä viittaa Messiaaseen: Jeesus on tie, Jh 14:6, Hpr 10:20. Hänestä ennusti myös Jesaja, Jes 35:8.
- 78:2 Tuoda ilmi: verbi <naaba'> = qal: pulputa, virrata, pi: panna pulppuamaan, hif: 1. panna virtaamaan, vuodattaa, 2. julistaa, ilmoittaa, esiintyy 11x: Ps 19:3; 59:8; 78:2; 94:4; 119:171; 145:7; Snl 1:23; 15:2,28; 18:4; Srm 10:1. Jumalan sanan ilmoitus virtaa kuin puro päivästä päivään, ja tieto hänestä yöstä yöhön, Ps 19:3. Eli se on jatkuvaa. Tämä psalmi tuo ilmi nimenomaan Jumalan tahdon ja ilmoituksen jatkuvuuden ihmiskunnassa sukupolvesta toiseen.
- 78:5 Tässä ilmenee Jumalan tahdon mukainen jatkuvuuden laki. Ks 1Ms 17:17:9,19, 18:19.
- 78:15 Paavali todistaa, että kallio oli (ja on edelleenkin) Kristus, jossa ovat kaikki viisauden ja tiedon aarteet kätkeytyinä, 1Kr 10:4, Kol 2:2–3. Tänä päivänäkin saamme olla osallisia ja juoda syvistä vesistä, Snl 18:4.
- 78:18 Ihmiset osaavat vaatia, että asioiden pitäisi olla heidän mieltensä mukaisia. Parempi on alistua Jumalan tahtoon, koska se on ihmiselle parempi.

- 78:21 Verbi <'aabar> = suuttua, julmistua, raivostua, esiintyy 9x: 5Ms 3:26; Ps 78:21,59,62; 89:39; Snl 14:16; 20:2; 26:17.
- 78:22 Apu = <ješuu'aah> = apu, pelastus, turva, voitto, pelastusteko, ja viittaa selvästi Messiaaseen ja hänen nimeensä Jeesus. Sana esiintyy VT:ssa 78x.
- 78:26 Saarnaaja aikanaan totesi, ettei ihminen ole tuulen valtias, Sm 8:8, ja opetuslapset aikanaan ihmettelivät, kun tuulet ja meri tottelivat Jeesusta, Mt 8:27. Herra on myös tuulen valtias, kuten Joonankin tapaus todistaa, Jna 1:4.
- 78:42 Kätensä voimaa = sm: kättään.
- 78:45 Paarmat ovat ikäviä seuralaisia, ne kun juuttaat purevat ihmisiä kipeästi. LXX käyttää vastinetta <kynomyia>, joka on sm: koirakärpänen tai häpeämätön kärpänen. Sanaa käytettiin herjaavana nimityksenä röyhkeistä ja häpeämättömistä naisista. Lieneekö baarikärpänen sen jälkeläinen?
- 78:51 Miehuuden ensihedelmä = <reešiit 'oon> esiintyy 4x: 1Ms 49:3; 5Ms 21:17; Ps 78:51; 105:36. Esikoisuus: tutki tarkemmin!
- 78:56 Sädöksiaan = sm: todistuksiaan.
- 78:57 Verbi <baagad> (49x) = 1. rikkoa tekemänsä sopimus, 2. olla uskoton, 3. pettää. Ks. Snl 2:22.
- 78:60 (vrt 1Ms 49:10, Jh 2:19–22, Kol 1:19, 2:9)
- 78:61 Tämä viittaa samalla Messiaaseen, sillä Jeesus Kristus on Jumalan voima ja Jumalan viisaus, 1Kr 1:24.
- 78:66 Hän löi vihollisensa pakoon/ takaisin (VT1933/ RK2012) on käännetty toisinkin: Herra löi vihollisiansa takamuksiin/ perävieriin/ peräwierijn (AS/ B1776/ B1642).
- 79:1 Sana <'ii> = kiviraunio, esiintyy 5x: Job 30:24; Ps 79:1; Jer 26:18; Mka 1:6; 3:12.
- 79:11 Sana <'anaakaah> = huokaus, valitus, esiintyy 4x: Ps 12:6; 79:11; 102:21; Mal 2:13.
Sana <temuutaah> = kuolema, esiintyy vain tässä ja Ps 102:21. Yleisempi on sana <maawet>, 161x.
- 80:6 Maljoittain: sana <šaališ> = kolmannesmitta, esiintyy vain tässä ja Jes 40:12. LXX kääntää tämän <en metroo> = mitalla. Tässä on samalla yhtymäkohta jakeeseen Jh 3:34. Kyyneleitä annetaan mitalla, maljoittain, mutta Henkeään Jumala ei anna mitalla vaan ylivuotavasti, Apt 2:2–4, Ps 23:5.
- 80:7 Riita = <maadoon> esiintyy 16x: Ps 80:7; Snl 15:18; 16:28; 17:14; 18:19; 21:19; 22:10; 23:29; 25:24; 26:20,21; 27:15; 28:25; 29:22; Jer 15:10; Hab 1:3.
- 80:12 Virta = <naahaar> tarkoittanee tässä Eufrat-virtaa.
- 80:14 Verbi <krsm> = pi: järsiä, repiä, kaluta, esiintyy vain tässä. LXX käyttää vastineena verbiä <lymainoo> = vahingoittaa, raadella, repiä, tuhota, joka esiintyy kerran UT:ssa, jakeessa Apt 8:3, kun kerrotaan kuinka Saulus raateli seurakuntaa.
- 80:17 Sinun kasvojesi uhkaus, vrt Mk 3:5, jossa kerrotaan (ainoan kerran), että Jeesus katsoi vastustajiinsa vihaisesti, ja Ilm 6:15–17.
- 80:20 Vrt 4Ms 6:25.
- 81:7 Jakeen alku: Minä olen heidän olkansa kuormasta vapahtanut (B-1776), vastaa tarkemmin hepr tekstiä.
- 81:12 Se on vakava tilanne, jos joku ei välitä rakkaastaan. Silloin joku tai jokin muu on tullut rakkaammaksi ja valloittanut sydämen.
- 81:13 Sana <šeriruut> = kovuus, paatumus, itsepäisyys, esiintyy 10x: 5Ms 29:18; Ps 81:13; Jer 3:17; 7:24; 9:13; 11:8; 13:10; 16:12; 18:12; 23:17.

- 82:2 Jumalattomien tuomitseminen syyttömiksi on mahdollista vain ja ainoastaan evankeliumin kautta, Rm 4:1–5, 5:1–11.
- 82:8 Ei ainoastaan Israel, vaan kaikki kansat ovat Jumalan perintöosa. Tämä viittaa jo edeltä evankeliumin siunaukseen, joka tulee kaikkien kansojen osaksi Kristuksessa.
- 83:11 Sana <domen> = lanta, esiintyy 6x: 2Kn 9:37; Ps 83:11; Jer 8:2; 9:21; 16:4; 25:33.
- 83:14 Ohdakepallo = <galgal> tarkoittaa ohdakelajia, joka lakastuttuaan irtoa maasta ja pyörii pallona tuulella. Sana esiintyy myös Jes 17:13.
- 83:17 Päättävöitteena ei ole häpäisy vaan että nuo vastustajat kääntyisivät etsimään Herraa. Vrt Mk 3:5.
- 83:18 Ilmaus <'adeei-'ad> = ainaisesti, jatkuvasti, esiintyy 7x: Ps 83:18; 92:8; 132:12,14; Jes 26:4; 30:8; 65:18.
- 84:4 Sana <deroor> = pääskynen tai jokin muu lintu, esiintyy myös Snl 26:2.
Sana <queen> = 1. (linnun) pesä, 2. huone, pilttuu, kammio, osasto, esiintyy 13x: 1Ms 6:14; 4Ms 24:21; 5Ms 22:6; 32:11; Job 29:18; 39:27; Ps 84:4; Snl 27:8; Jes 10:14; 16:2; Jer 49:16; Ob 1:4; Hab 2:9.
- 84:7 Lähteitten maaksi = sm: lähteeksi.
Syyssade = <mooreeh> esiintyy myös Jl 2:23.
- 84:10 Millaiset olivat Messiaan kasvot Golgatan ristillä? Ne olivat yhtä aikaa runnellut ja armahtavat, Jes 53:2–5, Lk 23:39–43.
- 84:11 Jumalan seurakunnassa oven, portin tai kynnyksen vartijan tehtävä on tärkeä, Jh 10:3, Ilm 3:20.
- 85:3 Antaa anteeksi pahat teot = <naasaa' 'awoon> esiintyy myös 2Ms 34:7, 4Ms 14:18, Ps 32:5, Jes 33:24, Hos 14:3, Mka 7:18.
- 85:9 Sana <chaasiid> = 1. uskollinen, 2. armollinen, 3. hurskas, liiton ehtojen mukaan elävä, esiintyy 32x: 5Ms 33:8; 1Sm 2:9; 2Sm 22:26; 2Ak 6:41; Ps 4:4; 12:2; 16:10; 18:26; 30:5; 31:24; 32:6; 37:28; 43:1; 50:5; 52:11; 79:2; 85:9; 86:2; 89:20; 97:10; 116:15; 132:9, 16; 145:10,17; 148:14; 149:1,5,9; Snl 2:8; Jer 3:12; Mka 7:2.
- 85:11 Tämä toteutuu Messiaassa, Jh 1:14.
- 85:14 Tämä viittaa Messiaaseen, Jeesukseen, joka on tie, totuus ja elämä, Jh 14:6.
- 86:5 Sana <tachanuun> = armon anominen, rukous, esiintyy 18x: 2Ak 6:21; Job 40:27; Ps 28:2,6; 31:23; 86:6; 116:1; 130:2; 140:7; 143:1; Snl 18:23; Jer 3:21; 31:9; Dan 9:3, 17,18,23; Sak 12:10.
- 86:11 Monet puhuvat nykyään persoonallisuuden eheytymisestä. Daavid tiesi keneltä siihen voi pyytää apua, samoin Jesaja, Jes 61:1.
Jakeen loppu voidaan kääntää myös: Kiinnitä minun sydämeni siihen yhteen, että minä sinun nimeäsi pelkäisin (VT-1933, B-1776, B-1642), jolloin viittaus Jeesuksen nimeen käy ilmeiseksi, Apt 4:12.
- 86:14 Röyhkeä, ks Ps 19:14.
Sana <'aariits> = 1. voimakas, 2. väkivaltainen, 3. sortaja, tyranni, esiintyy 20x: Job 6:23; 15:20; 27:13; Ps 37:35; 54:5; 86:14; Snl 11:16; Jes 13:11; 25:3–5; 29:5,20; 49:25; Jer 15:21; 20:11; Hes 28:7; 30:11; 31:12; 32:12.
- 87:4 Alkutekstissä oleva Rahab tarkoittaa tässä Egyptiä, vrt. Jes 30:7.
- 87:5 Jeesus sanoi: Teidän täytyy syntyä uudesti, ylhäältä, Jh 3:3–7. Ilman uudestisyntymistä ei voi edes nähdä Jumalan valtakuntaa. Niinpä perille uuteen Jerusalemiin päässeistä joka-ainoa onkin syntynyt siellä! Ks. Gal 4:26, Ilm 21:2,10.

- 87:7 Karkelointi: 2Ms 15:20; 32:19; Tm 11:34; 21:21, 23; 1Sm 18:6f; 21:11; 29:5; 2Sm 6:5, 16, 21; 1Ak 13:8; 15:29; Ps 87:7; 149:3; 150:4; Jer 31:4, 13; Val 5:15; Mt 11:17; Lk 7:32; 15:25. Tutki tarkemmin!
- 88:1 Tämä psalmi on messiaaninen, ja kertoo esikuvallisesti siitä, mitä Messias joutuu kokemaan, kun hän on ristillä kaikkien hylkäämänä. Viimeisessä jakeessa sanotaankin: Pimeys on ainoa tuttavani. Herra Jeesus joutui menemään kuoleman pimeyteen yksin, oman vanhurskautensa varassa. Ja hän voitti! Niin kuoleman, synnin, sielunvihollisen kuin kadotustuomionkin, ja hän toi iankaikkisen elämän niille, jotka uskovat häneen. Psalmin kirjoittaja esrahilainen Heeman oli tunnetusti viisas mies, 1Kn 5:1. Olisimmepa mekin. Lisäksi Heeman oli kielellisesti lahjakas mies ja hänellä oli ilmeisen laaja sanavarasto, hän käyttää paljon harvinaisia sanoja, samoin kuin seuraavan psalmin kirjoittaja Eetan. UT:n puolella heprealaiskirjeen kirjoittaja, Luukas ja Paavali olivat hänen sukulaissielujaan.
- 88:2 Jakeen loppu tuntuu töksähtävän, niin myös hepr tekstissä.
- 88:6 Jakeen alku sm: Olen vapaa kuolleiden joukossa kuin lävistetyt, jotka haudassa makaavat.
- 88:7 Syvimpään hautaan, vrt 5Ms 32:22, Ps 86:13, Val 3:55.
- 88:8 Kaikki tyrskysi ahdistavat minua = sm: kaikilla tyrskyilläsi ahdistat minua. Tämä on selvästi esikuva Messiaan kärsimyksistä, kun hän joutui kohtaamaan Jumalan vihan kantaessaan meidän syntimme ruumiissaan ristinpuulle.
- 88:9 Saman oli joutunut kokemaan aiemmin Job, Job 19:17.
Olen suljettuna sisään enkä pääse ulos: saman joutui myöhemmin kokemaan profeetta Jeremia, Jer 32:2.
- 88:10 Verbi <daa'ab> = nääntyä, kuihtua, riutua, esiintyy myös jakeissa Jer 31:12,25, joissa Herra antaa voimakkaat lupaukset tähän vaivaan.
- 88:11 Sana <repa'iim> = haamu, aave, kuolleiden henki, vainaja, esiintyy 8x: Job 26:5; Ps 88:11; Snl 2:18; 9:18; 21:16; Jes 14:9; 26:14, 19. Sanan alkuperä ja merkitys on epävarma.
- 88:12 Manala = <'abaddoon> = syvyyden kuilu, tuonela, manala, kadotus, esiintyy 5x: Job 26:6; 28:22; 31:12; Ps 88:12; Snl 15:11. Jakeessa Snl 27:20 esiintyy ainoan kerran rinnakkaismuoto <'abaddoo(h)>, joka on käännetty horna VT-1933:ssa. Ilm 9:11 mainitsee syvyyden enkelin, jonka nimi on Abaddoon.
- 88:17 Vrt Job 6:4.
- 88:19 Rakkaani ja ystäväni, ks Ps 38:12.
- 89:1 Eetan (= iäkäs, pysyvä) oli leeviläinen, joka toimi soittajana Daavidin aikana, 1Kn 5:11, 1Ak 15:17,19. Hän oli tunnetusti viisas mies. Jedutun on todennäköisesti sama henkilö kuin Eetan, Ps 39:1, 62:1, 77:1.
- 89:7 Ilmaus <beneei 'eeliim> = jumalien pojat esiintyy myös jakeessa Ps 29:1. Ilmaus voidaan kääntää myös 'jumalat' t. 'väkevien/ mahtavien pojat'. Kyseessä lienevät taivaalliset olennot, enkelit, mutta varmuudella emme asiaa tiedä. Tai profeettojen ja tuomarien pojat, Jh 10:34–35, Ps 82:6.
- 89:9 Sana <chaasiin> = voimakas, vahva, esiintyy vain tässä. Rinnakkaismuoto <chosen> esiintyy 2x: Jes 1:31; Am 2:9.
Herraa ympäröi hänen uskollisuutensa. Niitä, jotka turvaavat Herraan, ympäröi armo, Ps 32:10, 125:2.
- 89:10 Verbi <šaabach> = tyynnyttää, rauhoittaa, asettaa, esiintyy 3x: Ps 65:8; 89:10; Snl 29:11.
Tämäkin asia toteutui Messiaan, Jeesuksen toiminnassa, Mt 8:26–27, Mk 4:39, Lk 8:24.
- 89:15 Kun Messias, Jeesus Kristus, tuli tähän maailmaan, hän oli täynnä armoa ja totuutta, Jh 1:14.
- 89:16 Ylösnousseen ja taivaaseen astuneen Herran Jeesuksen kasvot ovat kuin aurinko, kun se paistaa täydeltä terältä, Ilm 1:16.

- 89:18 Armossasi = <birtsoonkhaa> voidaan kääntää myös: hyvässä tahdossasi, mielisuosiossasi. (Vrt 1Ms 49:6 !)
Sana <raatsoon> esiintyy 56x, tutki tarkemmin!
- 89:23 Verbi <naašaa'> = nif: tulla petetyksi, pettyä toiveissaan, hif: pettää, huijata, eiintyy 13x: 1Ms 3:13; 2Kn 18:29; 19:10; 2Ak 32:15; Jes 19:13; 36:14; 37:10; Jer 4:10; 29:8; 37:9; 49:16; Ob 1:3,7.
Sen rinnakkaismuoto <šaawaa'> esiintyy vain tässä.
- 89:30 Hänen jälkeläistensä = sm: hänen siemenensä.
- 89:37 Daavidin siemen tarkoittaa Messiasta.
- 89:38 Jakeen loppu sm: Ja todistaja pilvissä on uskollinen (VT-1933). Vrt Hpr 12:1.
- 89:39 Voideltu = Messias. Tämä on esikuvallista Uudesta liitosta. Miksi Jumala vihastui Voideltuunsa? Koska Jeesus Kristus tehtiin synniksi meidän vuoksemme, 2Kr 5:21, ja hän kärsi tuomion ja rangaistuksen miedän edestämme, Gal 3:13.
- 89:40 Verbi <naa'ar> = pi: 1. hylätä, heittää pois, 2. sanoa irti (sopimus), esiintyy vain tässä ja Val 2:7.
- 89:46 Sana <'aluumiim> = nuoruus, nuoruuden voima, esiintyy 4x: Job 20:11; 33:25; Ps 89:46; Jes 54:4.
- 89:48 Ikuisuuden rinnalla ihmisen elinaika on niin kuin ei mitään, Ps 39:6.
- 89:52 Sana <'aaqeeb> (14x) = 1. kantapää, 2. vuohinen, (hevosen) kavionseutu, 3. jalanjälki, askel: 1Ms 3:15; 25:26; 49:17, 19; Jos 8:13; Tm 5:22; Job 18:9; Ps 41:10; 49:6; 56:7; 77:20; 89:52; Ll 1:8; Jer 13:22.
Tämäkin ennustus, samoin kuin 1Ms 3:15 ennustus, toteutui Messiaassa, kun Jeesuksen vaellusta ja puheita seurattiin tarkasti, mistä hänet saataisiin kiinni. Ja lopuksi kun hänet ristiinnaulittiin, naula(t) lävisti(vät) hänen kantapäätänsä, kuitenkin niin, ettei luita rikkoutunut, niin kuin esikuvallinen ennustus sanoikin, 2Ms 12:46, Jh 19:36.
- 90:4 Aika on tieteen mukaan suhtellinen käsite. Jumalan luomakunnassa näin on ollut alusta alkaen. Ihminen on ajan vanki, mutta Jumala on ajan ulkopuolella, aika ei sido häntä vaan meitä. Hän itse on asettanut meille ajat ja rajat, Apt 17:24–27.
- 90:6 Ajallisen elämän katoavaisuus on Jumalan asettama luonnon laki tähän syntiin langenneeseen luomakuntaan.
- 90:10 Nykyäänkin elintasomaissa korkeimmillaan ihmisten keskimäärinen elinikä on 70-80 vuotta. Toki yksittäisiä poikkeuksia tästä säännöstä on, mutta kannattaa muistaa, että Mooses itse eli 120-vuotiaaksi, 5Ms 34:7, ja oli vielä täysissä voimissaan.
- 90:14 Jokainen päivä on hyvä alkaa heti aamusta Jumalan armon varassa, silloin voi iloita ja riemuita pelastuksesta kaikissa olosuhteissa, 1Ts 5:16–18.
- 90:15 Jumala voi nöyryyttää palvelijoitaan ja lapsiaan. Miksikö? Vastauksia on monia, esim: 5Ms 8:2–5, Ps 119:67,71,75, Hpr 12:4–11, 1Pt 5:5.
- 90:17 Kun Jumalan ja Krisutksen lempeys on yllämme, silloin mekin voimme olla lempeitä niin, että meidän lempeytemme tulee ilmeiseksi muillekin, 1Kr 13:4; Jk 3:17; 2Kr 10:1; Fil 4:5; 1Ts 2:7; 1Tm 3:3; 2Tm 2:24; Tt 3:2; 1Pt 2:18; Snl 15:26; 16:24; 31:26.
- 91:10 Verbi <'aanaah> = pi: sallia jnk tapahtua, pu: tapahtua jllk, hitp: etsiä riidan aiheutta, esiintyy 4x: 2Ms 21:13; 2Kn 5:7; Ps 91:10; Snl 12:21.
- 91:12 Paholainen osasi siteerata osittain tätä ja edellistä jaetta houkutellakseen Jeesuksen pois Jumalan tahdon tieltä, Mt 4:5–6, mutta hän ei kuitenkaan maininnut seuraavaa jaetta, koska se oli hänelle epäedullinen. Paholainen onkin kaikkien uskonnollis-poliittis-filosofisten helppoheikkien oppi-isä, he kun haluavat hänen esimerkkiään noudattaen esittää totuudesta vain sen osan, mikä on heille edullista, mutta siitä mikä on heitä vastaan he visusti vaikenivat. Jeesus noudatti koko totuutta ja torjui Paholaisen houkutukset Jumalan sanalla, Mt 4:7.

- 92:7 Ks Ps 49:11.
- 92:8 Miksikö? Koska jumalattoman tie tuhoutuu, Ps 1:6.
- 92:11 Sana <ra'anan> = 1. vehmas, viheriöivä, 2. mehevä, tuore, esiintyy 19x: 5Ms 12:2; 1Kn 14:23; 2Kn 16:4; 17:10; 2Ak 28:4; Ps 37:35; 52:10; 92:11, 15; Ll 1:16; Jes 57:5; Jer 2:20; 3:6,13; 11:16; 17:2,8; Hes 6:13; Hos 14:9.
- 92:12 Sana <šuur> = (henkilökohtainen) vihamies, vainooja, esiintyy muualla muodossa <šoareer>: Ps 5:9; 27:11; 54:7; 56:3; 59:11.
Pahantekijät = <merree'iim> (hif part) esiintyy 18x: Job 8:20; Ps 22:17; 26:5; 27:2; 37:1, 9; 64:3; 92:12; 94:16; 119:115; Snl 17:4; 24:19; Jes 1:4; 9:16; 14:20; 31:2; Jer 20:13; 23:14.
- 92:14 Istutettu, ks Ps 1:3 ja Jer 17:8.
- 92:15 Verbi <nuub> = 1. menestyä, 2. tuottaa, saada aikaan (hedelmää), pol: saada menestymään, esiintyy 4x: Ps 62:11; 92:15; Snl 10:31; Sak 9:17.
- 93:3 Sana <dokhii> = (murtuvien aaltojen) pauhu, jylinä, esiintyy vain tässä.
- 93:5 Verbi <naa'aah> = olla miellyttävä/ suloinen, esiintyy 3x: Ps 93:5; Ll 1:10; Jes 52:7.
Aikojen loppuun asti = <le 'oorekh jaamiim>, hepr ilmaus esiintyy 3x: Ps 23:6; 93:5; Val 5:20. Se on käännetty kussakin kohdassa tekstiyhteyden ja tilanteen mukaan.
- 94:1 Verbin <jaapa'> hif'il-muoto <hoofia'> = 1. ilmestyä kirkkaana/ kirkkaudessa, 2. loistaa, esiintyy 8x: merkityksessä 1) 5Ms 33:2; Ps 50:2; 80:2; 94:1, ja merkityksessä 2) Job 3:4; 10:3,22; 37:15.
- 94:2 Sana <gee'eeh> = ylpeä, ylpeilevä, esiintyy 8x: Job 40:11,12; Ps 94:2; 140:6; Snl 15:25; 16:19; Jes 2:12; Jer 48:29. Ylpeille ei luvata mitään hyvää, koska Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrylle hän antaa armon, Jk 4:6, 1Pt 5:5.
- 94:8 Verbi <baa'ar> = olla eläimen kaltainen/ järjetön/ älytön/ tyhmä, esiintyy 7x: Ps 94:8; Jes 19:11; Jer 10:8, 14, 21; 51:17; Hes 21:36. Tämä ja adj. <ba'ar> (ks Ps 49:11) tulevat sanasta <be'iir> = 1. karja, 2. juhta, ks 1Ms 45:17.
- 94:17 Sana <duumaah> = hiljaisuus, liikkumattomuus, hiljaisuuden maa (tuonela), esiintyy vain tässä ja Ps 115:17.
- 94:19 Sana <sar'appiim> = levottomat ajatukset, huolet, murheet, esiintyy vain tässä ja Ps 139:23.
- 94:20 Sana <hawwaah> = tuho, turmio, perikato, esiintyy 12x: Job 6:30; 30:13; Ps 5:10; 38:13; 52:4,9; 55:12; 57:2; 91:3; 94:20; Snl 17:4; 19:13.
- 94:21 Viaton = sm: viaton veri.
- 95:4 Sana <mechqaar> = tutkimus, esiintyy vain tässä. Ilmaus <mechqeree'i erets> tarkoittaa maan tutkimattomia syvyyksiä.
- 95:5 Verbi <jaatsar> = (ilmaisee olemassaolevan aineen muokkaamista uudeksi) 1. muovata, tehdä savesta, 2. muotoilla, takoa metallia, 3. tehdä, luoda, valmistaa, esiintyy 62x: 1Ms 2:7,8,19; 2Sm 17:28; 2Kn 19:25; 1Ak 4:23; Ps 2:9; 33:15; 74:17; 94:9,20; 95:5; 104:26; 139:16; Jes 22:11; 27:11; 29:16(2x); 30:14; 37:26; 41:25; 43:1,7,10,21; 44:2,9,10,12,21,24; 45:7,9(2x),11,18(2x); 46:11; 49:5; 54:17; 64:7; Jer 1:5; 10:16; 18:2,3,4(2x),6(2x),11; 19:1,11; 33:2; 51:19; Val 4:2; Am 4:13; 7:1; Hab 2:18(2x); Sak 11:13(2x); 12:1.
- 95:7 Lauma, jota hänen kätensä kaitsee = sm: hänen kätensä lampaat ja vuohet.
- 95:8 Massa ja Meriba, ks 2Ms 17:1–7.
- 96:2 Tämä on jo esikuvallisesti ns. lähetykskäsky, Mt 28:18–20, Mk 16:15–18, Lk 24:46–49, Jh 20:21–23, Apt 1:4–8.

- 96:9 Vrt Ps 29:2.
- 97:5 Sana <doonag> = vaha, esiintyy 4x: Ps 22:15; 68:3; 97:5; Mka 1:4.
- 97:9 Vrt Ps 47:10.
- 97:11 Koittaa: kyseessä on verbin <zaara'> = kylvää qal pass. part. Eli ajatuksena on, että vanhurskaalle koittaa valo ja oikeamieliselle ilo samalla tavoin kuin kylvetään siemen, joka tuottaa hedelmää tai satoa. Vrt Jk 3:17–18.
- 97:12 Vrt Ps 30:5.
- 98:1 Herran oikea käsi, hänen pyhä käsivartensa, on Messias, joka tuo hänelle voiton. Jumala hankkii voiton synnistä, kuolemasta ja Saatanasta Messiaansa kautta: Jeesus Kristus toi tämän voiton ristinkuolemansa ja ylösnousemuksensa kautta. Vrt Job 40:14.
- 98:4 Verbi <paatsach> = iloita, riemuita, puhjeta riemuun, esiintyy 7x: Ps 98:4; Jes 14:7; 44:23; 49:13; 52:9; 54:1; 55:12. Homonyymi <paatsach> = rikkoa t. murskata (luut) esiintyy kerran: Mka 3:3.
- 98:8 Verbi <maachaa'> = taputtaa (käsiä), esiintyy 3x: Ps 98:8; Jes 55:12; Hes 25:6.
- 99:1 Verbi <nuut> = vavista, vavahdella, esiintyy vain tässä.
- 99:3 Lause 'Se on pyhä' voidaan kääntää myös: 'Hän on pyhä', koska viittaus voi olla joko nimeen tai Herraan.
- 99:5 Sana <hadom> = astinlauta, jalkakoroke, esiintyy 6x: 1Ak 28:2; Ps 99:5; 110:1; 132:7; Jes 66:1; Val 2:1.LXX:n vastine <hypopodion> esiintyy UT:ssa 7x: Mt 5:35; Lk 20:43; Apt 2:35; 7:49; Hpr 1:13; 10:13; Jk 2:3.
- 100:3 Ks Ps 74:1.
- 101:3 Jakeen loppu: Eksyttäväistä menoa minä vihaan, se ei saa tarttua minuun vrt Ps 40:5, tai: Luopioiden tekoja minä vihaan, ne eivät saa tarttua minuun, vrt Hos 5:2.
- 101:4 Tai: Kierosydäminen poistukoon luotani.
Sana <'iqqeeš> = kieroutunut, kiero, väärä, esiintyy 10x: 5Ms 32:5; 2Sm 22:27; Ps 18:27; 101:4; Snl 2:15; 8:8; 11:20; 19:1; 22:5; 28:6. Erisnimenä <'iqqeeš> = Ikkes esiintyy 3x: 2Sm 23:26; 1Ak 11:28; 27:9.
- 101:8 Ilmaus <labbeqaariim> = aamuisin, joka aamu, esiintyy 4x: Ps 73:14; 101:8; Jes 33:2; Val 3:23.
- 102:1 Verbi <'aatap> = heiketä, nääntyä, olla näännyksissä, esiintyy 11x: 1Ms 30:42; Ps 61:3; 77:4; 102:1; 107:5; 142:4; 143:4; Jes 57:16; Val 2:11,12; Jna 2:8.
Sana <siiach> = 1. valitus, 2. huoli, ahdistus, 3. mietiskely, mietteet, esiintyy 14x: 1Sm 1:16; 1Kn 18:27; 2Kn 9:11; Job 7:13; 9:27; 10:1; 21:4; 23:2; Ps 55:3; 64:2; 102:1; 104:34; 142:3; Snl 23:29.
Sana tulee verbistä <siiach>, ks Ps 55:18 sekä myös Ps 119:97.
- 102:6 Olen pelkkää luuta ja nahkaa = sm: luuni on liimautunut lihaani.
- 102:7 Sana <qaa'at> = mahd. pelikaani, esiintyy 5x: 3Ms 11:18; 5Ms 14:17; Ps 102:7; Jes 34:11; Sef 2:14.
Sana <koos> = mahd. huuhkaja t. pikkupöllö, esiintyy 3x: 3Ms 11:17; 5Ms 14:16; Ps 102:7.
- 102:12 Vrt 1Pt 1:24.
- 102:18 Kaikkensa menettäneistä on Raamatussa monta esimerkkiä: Job, Joosef, Jeremia ym.
- 102:20 Korkeus, ks. Ob 1:3.
- 102:21 Kuoleman lapset = <beneei temuutaah> esiintyy vain tässä ja Ps 79:11.
- 102:23 Ylevä ajatus, että huomispäivän kansat olisivat veljet keskenään, toteutuu vasta Jumalan valtakunnassa, jonka kuningas on Jeesus Kristus.

- 102:25 Kesken ikääni = <bachatsii jaamai> = sm : päivieni puolivälissä. Vrt Ps 55:24, Jer 17:11, Jes 65:20.
- 103:3 Sana <tachaluu'iim> = sairaudet, esiintyy 5x: 5Ms 29:21; 2Ak 21:19; Ps 103:3; Jer 14:18; 16:4. Sen sijaan sana <'aawon> = väärä/ paha teko, synty, syällisyys, syntivelka, esiintyy 232x, esim 1Ms 4:13, 44:16.
- 103:5 Hän tyydyttää sinun kaipauksesi hyvyydellään, vrt Lk 1:53.
- 103:7 Sana <'aliilaah> = 1. (ihmisen) teko, toiminta, 2. Jumalan teot, esiintyy yhteensä 24x. Ihmisen teot jakeissa: 5Ms 22:14,17; 1Sm 2:3; Ps 14:1; 99:8; 141:4; Hes 14:22,23; 20:43,44; 21:29; 24:14; 36:17,19; Sef 3:7,11, ja Jumalan teot jakeissa: 1Ak 16:8; Ps 9:12; 66:5; 77:13; 78:11; 103:7; 105:1; Jes 12:4. Suuri ero on ihmisen ja Jumalan teoilla.
- 103:9 Verbi <naatar> = pitää vihaa, esiintyy 5x: 3Ms 19:18; Ps 103:9; Jer 3:5,12; Nah 1:2, ja merkityksessä vartioida 4x: Ll 1:6(2x); 8:11,12.
- 103:20 Tässä viitataan samalla Messiaaseen, joka on Jumalan Sana, joka tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme, Jh 1:1,14. Enkelit taas ovat palvelukseen asetettuja henkiä, Hpr 1:4–14.
- 104:4 Tulenliekit = sm: liekehtivän/ polttavan tulen.
Hpr 1:7 lainaa tätä jaetta LXX:n mukaisesti: Hän tekee enkelinsä tuuliksi ja palvelijansa tulen liekiksi.
- 104:13 Samassa jakeessa Jumalasta puhutaan heprean mukaan muodossa hän ja sinä.
- 104:21 Nuoret leijonat karjuvat sekä nälissään että saatuaan saalista, Am 3:4.
- 104:24 Jumalan viisaus tulee ilmi myös hänen luomisteoissaan: kaikessa luomakunnassa tulee ilmi tarkoituksenmukaisuus, tutkitaanpa sitten aivan mikroskooppista tai jopa molekulaarista maailmaa tai koko universumia. Samaa vakuutti apostoli Paavali, Rm 1:19–20.
- 104:25 Aava = <rechab jaadajim> ja <rachabat jaadajim> = laaja molempiin suuntiin, tilava joka suuntaan, esiintyy 7x: 1Ms 34:21; Tm 18:10; 1Ak 4:40; Neh 7:4; Ps 104:25; Jes 22:18; 33:21.
- 104:32 Verbi <raa'ad> = vapista, esiintyy 3x: Esr 10:9; Ps 104:32; Dan 10:11.
Verbi <'aasan> = peittyä savuun, savuta, suitsuta, esiintyy 6x: 2Ms 19:18; 5Ms 29:19; Ps 74:1; 80:5; 104:32; 144:5.
- 104:33 Koko elämäni ajan/ läpi elämäni = <be chajjai> esiintyy myös jakeissa Ps 63:5 ja 146:2.
Niin kauan kuin elän/ eläessäni = <be be'ood(enn)ii> esiintyy myös jakeissa 5Ms 31:27 ja Ps 146:2.
- 104:34 Jotkut väittävät, tietämättömyydessään, etteivät usko ja omilla aivoilla ajattelu sovi yhteen. Ovat pahan kerran väärässä. Herran sana päinvastoin kehottaa meitä ajattelemaan, esim Fil 4:8.
Verbillä <'aarab> on neljä (tai viisi) homonyymiä. Tämä verbi <'aarab> = olla miellyttävä, olla mieltynyt, miellyttää, kelvata, esiintyy 8x: Ps 104:34; Snl 3:24; 13:19; Jer 6:20; 31:26; Hes 16:37; Hos 9:4; Mal 3:4.
- 104:35 Halleluja on hepreankielinen ylistyshuuto <haleluu-jah> ja tarkoittaa kiittäkää t. ylistäkää Herraa. Se esiintyy 23x: Ps 104:35; 105:45; 106:48; 111:1; 112:1; 113:1,9; 115:18; 116:19; 117:2; 135:1,3,21; 146:1,10; 147:1,20; 148:1,14; 149:1,9; 150:1,6. LXX:n vastine <halleluuja> esiintyy (21+4)x: Ps 104:1; 105:1; 106:1; 110:1; 111:1; 112:1; 113:1; 114:1; 115:1; 116:1; 117:1; 118:1; 134:1; 135:1; 145:1; 146:1; 147:1; 148:1; 149:1; 150:1,6; Ilm 19:1,3,4,6.
- 105:6 Abrahamin siemen viittaa Messiaaseen, Jeesukseen Kristukseen, Gal 3:16, ja toisaalta Abrahamin jälkeläisiin, jotka ovat Kristuksen omia, Gal 3:26–29.
Ketkä ovat valittuja Uuden liiton mukaan? Ne, jotka ovat Kristuksessa, Lk 9:35, 23:35, 1Pt 2:4–10, 1:1, 5:14, Jh 15:16.
- 105:8 Tuhansiin sukupolviin = sm: tuhanteen sukupolveen. Tarkoittanee ihmiselle käsittämättömän pitkää aikaa, joka on rinnastettu ikuisuuteen. Nimittäin Adamista tähän päivään arvioidaan olleen 150–200 sukupolvea.

- 105:12 Vähäinen joukko = <meteei mispaar> esiintyy 6x: 1Ms 34:30; 5Ms 4:27; 33:6; 1Ak 16:19; Ps 105:12; Jer 44:28.
Laajamerkityksinen ilmaus <kim'at> = vähältä piti, miltei, helposti, nopeasti, vain muutama, niin vähän, liian vähän, esiintyy 18x: 1Ms 26:10; 2Sm 19:37; 1Ak 16:19; 2Ak 12:7; Esr 9:8; Job 32:22; Ps 2:12; 73:2; 81:15; 94:17; 105:12; 119:87; Snl 5:14; 10:20; Ll 3:4; Jes 1:9; 26:20; Hes 16:47.
- 105:16 Leivän tuki/ vara/ saanti = <matteeh lechem> esiintyy 5x: 3Ms 26:26; Ps 105:16; Hes 4:16; 5:16; 14:13.
- 105:17 Joosef oli vasta 17-vuotias, kun veljet myivät hänet ismaelilaisille, mutta hänestä kasvoi todellinen mies Jumalan koulussa. Kun hän sitten 22 vuoden jälkeen tapasi veljensä, hän oli mies, mutta veljet vielä poikasia, 1Ms 37 ja 42–50.
- 105:18 Sana <kebel> = kahleet, esiintyy vain tässä ja Ps 149:8.
- 105:22 Joosef sai valtuudet sitoa faraon ruhtinaat omaan tahtoonsa eli velvoittaa heidät toimimaan sen mukaan kuin hän antoi määräyksiä.
- 105:24 Verbi <paaraah> (29x) = qal: 1. olla hedelmällinen, 2. tehdä hedelmää, hif: tehdä hedelmälliseksi.
Qal-muoto esiintyy 22x: 1Ms 1:22,28; 8:17; 9:1,7; 26:22; 35:11; 47:27; 49:22; 2Ms 1:7; 23:30; 5Ms 29:17; Ps 128:3; Jes 11:1; 17:6; 32:12; 45:8; Jer 3:16; 23:3; Hes 19:10; 36:11. Alussa Jumala antoi käskyn ihmiselle ja koko luomakunnalle olla hedelmällisiä ja lisääntyä.
Hif-muoto esiintyy 7x: 1Ms 17:6, 20; 28:3; 41:52; 48:4; 3Ms 26:9; Ps 105:24. Jumala lupaa tehdä kansansa hedelmälliseksi ja voimakkaaksi.
Uudessa liitossa Jumalan tahto on, että Jumalan kansa kantaa Hengen hedelmää, Gal 5:22, ja sen seurauksena on lisääntyminen.
Verbin <'aatsam> (16x) = qal: 1. olla mahtava/ lukumäärältään suuri, 2. olla voimakas/ väkevä, hif: tehdä mahtavaksi/ runsaslukuiseksi/ voimakkaaksi. Hif-muoto esiintyy vain tässä, mutta LXX:n vastine <krataioomai> = vahvistua, esiintyy UT:ssa 4x: Lk 1:80, 2:40, 1Kr 16:13, Ef 3:16.
- 105:25 Verbi <naakhal> = toimia kavalasti, pettää, vietellä, vehkeillä, esiintyy 4x: 1Ms 37:18; 4Ms 25:18; Ps 105:25; Mal 1:14. Tässä tapauksessa Jumalan kansan ahdistajat vehkeilivät, Joosefin tapauksessa omat veljet.
- 105:28 Alussa Jumala sanoi: Tulkoon valkeus/ valo, ja valkeus/ valo tuli, mutta jumalattomaan maailmaan, joka taisteli Jumalan tahtoa vastaan, hän lähetti pimeyden, ja pimeys tuli. Näin käy myös tämän maailmanajan lopussa, Ilm 6:12, 16:10.
- 105:30 Sana <cheder> (38x) = makuuhuone, kamari, sisähuone, kammio, esiintyy m: 1Kn 1:15; 2Kn 6:12; 11:2; 2Ak 22:11; Ps 105:30; Srn 10:20; Ll 1:4.
- 105:34 Sana <'arbeeh> = heinäsiirikka, esiintyy 24x: 2Ms 10:4,12–14,19; 3Ms 11:22; 5Ms 28:38; Tm 6:5; 7:12; 1Kn 8:37; 2Ak 6:28; Job 39:20; Ps 78:46; 105:34; 109:23; Snl 30:27; Jer 46:23; Jl 1:4; 2:25; Nah 3:15,17. Heinäsiirikkaparvet toteuttavat monesti Jumalan tuomioita jumalattomuudelle.
Sana <jeleq> = heinäsiirikan t. vaeltajasirkan toukka, esiintyy 9x: Ps 105:34; Jer 51:14,27; Jl 1:4(2x); 2:25; Nah 3:15(2x),16.
- 105:36 Miehuuden ensihedelmä = <reešiit 'oon> esiintyy 4x: 1Ms 49:3; 5Ms 21:17; Ps 78:51; 105:36.
- 105:40 Viiriäiset = <selaaw>, ks 2Ms 16:13, 4Ms 11:31,32.
Kansa antoi taivaan leivälle nimen manna, 2Ms 16:31,15, kun eivät tienneet mitä se on.
- 105:41 Sana <tsijjaah> = kuiva maa, aavikko, esiintyy 16x: Job 24:19; 30:3; Ps 63:2; 78:17; 105:41; 107:35; Jes 35:1; 41:18; 53:2; Jer 2:6; 50:12; 51:43; Hes 19:13; Hos 2:5; Jl 2:20; Sef 2:13.
- 106:1 Ilmaus <kii le'oolaam chasdoo> = (sillä / varmasti) hänen armonsa pysyy ikuisesti, esiintyy 41x: 1Ak 16:34,41; 2Ak 5:13; 7:3,6; 20:21; Esr 3:11; Ps 106:1; 107:1; 118:1-4,29; 136:1-26; Jer 33:11.
Laajempi ilmaus <kii toob kii le'oolaam chasdoo> = sillä hän on hyvä, (ja/ sillä / varmasti) hänen armonsa pysyy ikuisesti, esiintyy 9x: 1Ak 16:34; 2Ak 5:13; 7:3; Esr 3:11; Ps 106:1; 107:1; 118:1,29; 136:1.

- 106:23 Olisi seisonut välimiehenä hänen edessään = sm: olisi seisonut aukossa/ repeämässä hänen edessään. Synti ja tottelemattomuus aiheuttivat repeämän Jumalan ja kansan välille, mutta Mooses Vanhan liiton välimiehenä rukoili kansan puolesta ja siten esti Jumalan vihan lankeamista kansan ylle. Mooses on esikuvana Uuden liiton välimiehestä Jeesuksesta, joka on kantanut koko ihmiskunnan syntivelan ja kääntänyt Jumalan vihan pois syntisten yltä, jos he vastaanottavat pelastuksen ja syntien sovituksen Kristuksessa. Kreik. sana <mesitees> = välimies, välittäjä, esiintyy 7x: Job 9:33; Gal 3:19,20; 1Tm 2:5; Hpr 8:6; 9:15; 12:24.
- 106:28 Söivät kuolleille jumalille tuotuja uhreja = sm: söivät kuolleiden uhreja.
- 106:29 Puhkesi = sm: repesi.
- 106:33 Verbi <baataah/ baataa'> = , esiintyy 4x: 3Ms 5:4(2x); Ps 106:33; Snl 12:18.
- 106:35 Verbillä <'aarab> on 5 homonyyniä. Tämän verbin merkitys on (hitp): 1. sekoittua, sekaantua, 2. pitää yhteyttä, seurustella jnk kanssa, ja se esiintyy 5x: Esr 9:2; Ps 106:35; Snl 14:10; 20:19; 24:21.
- 106:36 Sana <'aatsaab> = 1. kuva, epäjumalan kuva, 2. epäjumala, esiintyy 17x: 1Sm 31:9; 2Sm 5:21; 1Ak 10:9; 2Ak 24:18; Ps 106:36,38; 115:4; 135:15; Jes 10:11; 46:1; Jer 50:2; Hos 4:17; 8:4; 13:2; 14:9; Mka 1:7; Sak 13:2.
- 106:40 Verbi <taa'ab> = inhota, pitää iljettävänä/ häpeällisenä, esiintyy 22x: 5Ms 7:26; 23:8; 1Kn 21:26; 1Ak 21:6; Job 9:31; 15:16; 19:19; 30:10; Ps 5:7; 14:1; 53:2; 106:40; 107:18; 119:163; Jes 14:19; 49:7; Hes 16:25,52; Am 5:10; Mka 3:9.
- 106:42 Verbi <laachats> = painostaa, ahdistaa, sortaa, esiintyy 19x: 2Ms 3:9; 22:20; 23:9; 4Ms 22:25; Tm 1:34; 2:18; 4:3; 6:9; 10:12; 1Sm 10:18; 2Kn 6:32; 13:4,22; Ps 56:2; 106:42; Jes 19:20; Jer 30:20; Am 6:14.
Verbi <kaana'> (36x): nif = 1. joutua alistetuksi, 2. joutua nöyrytymään, 3. nöyryyä, esiintyy 25x: 3Ms 26:41; Tm 3:30; 8:28; 11:33; 1Sm 7:13; 1Kn 21:29; 2Kn 22:19; 1Ak 20:4; 2Ak 7:14; 12:6,7,12; 13:18; 30:11; 32:26; 33:12,19,23; 34:27; 36:12; Ps 106:42, ja
hif = 1. saattaa valtansa alle, alistaa, 2. nöyryyttää, esiintyy 11x: 5Ms 9:3; Tm 4:23; 2Sm 8:1; 1Ak 17:10; 18:1; 2Ak 28:19; Neh 9:24; Job 40:12; Ps 81:15; 107:12; Jes 25:5.
- 106:43 Verbi <maakhakh> = painua, vaipua, vajota, esiintyy 3x: Job 24:24; Ps 106:43; Srn 10:18.
- 106:47 Verbi <šaabach> = 1. ylistää (Jumalaa), 2. pitää onnellisena, ylistää onnelliseksi, esiintyy 8x: 1Ak 16:35; Ps 63:4; 106:47; 117:1; 145:4; 147:12; Srn 4:2; 8:15.
- 107:3 Ilmaus <mijjaam> = länsi, lännen puolelta, meren suunnalta, merestä, esiintyy 20x: 1Ms 12:8; Jos 8:9,12,13; 11:2,3; 19:34; 1Kn 18:44; Ps 72:8; 107:3; Jes 24:14; 49:12; 63:11; Hos 11:10; Am 8:12; Mka 7:12; Nah 3:8; Sak 9:10. Tässä <mijjaam> voi olla <mijjaamiin> = etelästä.
- 107:6 Sana <metsuqaah> = ahdistus, ahdinko, esiintyy 7x: Job 15:24; Ps 25:17; 107:6,13,19,28; Sef 1:15. Sanan maskuliini-muoto on esim jakeessa 119:143.
- 107:7 Jumala tahtoo johdattaa suoraa tietä, ihmiset itse etsivät mutkia, Srn 7:29.
- 107:9 Ks Lk 1:53.
- 107:24 Sana <metsuulaah / metsoolaah> = syvyys esiintyy 12x: 2Ms 15:5; Neh 9:11; Job 41:23; Ps 68:23; 69:3,16; 88:7; 107:24; Jna 2:4; Mka 7:19; Sak 1:8; 10:11. LXX käyttää vastineina sanoja <abyssos>, <bathos> ja <bythos>, tutki tarkemmin!
- 107:25 Myöhemmin Jeesuksen opetuslapset saivat kokea tämän omalla kohdallaan, Mt 8:23–27.
- 107:26 Tässä on sana syvyys = <tehoom>, joka esiintyy 36x.
- 107:27 Sana <šikkoor> = juopunut, humalainen, esiintyy 13x: 1Sm 1:13; 25:36; 1Kn 16:9; 20:16; Job 12:25; Ps 107:27; Snl 26:9; Jes 19:14; 24:20; 28:1,3; Jer 23:9; Jl 1:5.

- 107:30 Tämä toteutuu Jh 6:21.
- 107:33 Janoinen maa = <tsimmaaoon> = kuiva vedetön alue, aavikko, esiintyy 3x: 5Ms 8:15; Ps 107:33; Jes 35:7. Se maa, jonka piti antaa vettä, muuttuikin vettä vaativaksi. Miksi? Ks seuraava jae.
- 107:35 Sana <'agam> = 1. vesilammikko, 2. vesiräme, ruovikko esiintyy 9x: 2Ms 7:19; 8:1; Ps 107:35; 114:8; Jes 14:23; 35:7; 41:18; 42:15; Jer 51:32.
- 107:41 Tutki verbi <saagab>, varsinkin pi-muoto!
- 107:42 Kaiken vääryyden täytyy tukkia suunsa: ks Job 5:16, Mt 22:34, Mk 1:25, 1Pt 2:15.
- 107:43 Uskonnollisuus perinnäissääntöineen rajoittaa ihmisen ajatusmaailmaa. Niinpää monet ateistit torjuvat evankeliumin, koska se muka estää ihmistä ajattelemasta. Asia on kuitenkin päinvastoin: uskonnollinen ateismi rajoittaa ihmisen hengellisen näkökyvyn ja niin ollen ajattelun. Evankeliumi avaa ihmisen silmät ja ohjaa ajatusmaailman oikeaan, hengelliseen suuntaan, Ps 107:43, Fil 4:8, Hpr 12:3. Tutkikoon Herran armotekoja: verbin <biin> hitpolel-muoto esiintyy myös jakeissa Job 37:14, Ps 119:95,100,104.
- 108:3 Ilmeisesti Daavid heräsi hyvin varhain, ennen aamuruskkoa.
- 108:6 Vrt Ps 21:14; 57:6,12.
- 108:12 Vrt Ps 60:12.
- 109:3 Daavid sai kokea elämässään monia sotia, joista kertovat Samuelin kirjat. Sisäisiä tuntojaan Daavid purkaa psalmeissa: Ps 35:1, 56:2,3, 109:3.
- 109:4 Tämä on esikuvallista Messiaasta, 1Pt 2:21–23.
- 109:5 Hyvän pahalla palkitseminen: 1Ms 44:4; 1Sm 25:21; Ps 35:12; 38:20; 109:5; Jer 18:20. Semmoiselle toiminnalle on Jumalan sanassa ikävä lupaus: Snl 17:13; 24:20. Uuden liiton mukaan ei edes pahaa pidä kostaa pahalla: Rm 12:17; 1Ts 5:15; 1Pt 3:9.
- 109:6 Sana <saataan> = 1. estäjä, 2. vastustaja, 3. syyttäjä, 4. Saatana, esiintyy 27x: 4Ms 22:22,32; 1Sm 29:4; 2Sm 19:23; 1Kn 5:18; 11:14,23,25; 1Ak 21:1; Job 1:6–12; 2:1–7; Ps 109:6; Sak 3:1f,2(2x). Yleensä ihmisen oikealla puolella seisoo häntä arvokkaampi, kenties hänen paras ystävänsä. Joten huonosti ovat tuon vihamiehen asiat. Ks myös Ps 16:8, 109:31, 110:1,5, 121:5.
- 109:10 Jakeen loppu voitaisiin kääntää myös: *and let their houses be investigated by the appraiser* (Concise Dictionary of Classical Hebrew: kyseessä olisi oletetun verbin <maachar> akt. part. <moocheer> = valuer, appraiser = arvioija).
- 109:11 Koronkiskonta ja sen seuraukset esiintyvät myös jakeissa 1Sm 22:2; Neh 5:7; Jes 24:2. Sana <jeggiia'> = 1. vaivannäkö, työ, 2. työn tulos, tuotto, hedelmä, 3. työstä saatu palkka, 4. vaivalla hankittu omaisuus, esiintyy 16x: 1Ms 31:42; 5Ms 28:33; Neh 5:13; Job 10:3; 39:11, 16; Ps 78:46; 109:11; 128:2; Jes 45:14; 55:2; Jer 3:24; 20:5; Hes 23:29; Hos 12:9; Hag 1:11. Tämä jae kuvaa oikein äärikapitalismia, jota on esiintynyt läpi ihmiskunnan historian. Se ei ole siunaus vaan kirous.
- 109:12 Osoittaa laupeutta = <maašakh chesed>, saman tyylinen ilmaus on myös Ps 36:11, Jer 31:3.
- 109:13 Hävitkööt = sm: leikattakoon pois, samoin jakeessa 15.
- 109:16 Apostoli Paavali koki molemmat puolet elämässään. Ensin hän vainosi Jumalan seurakuntaa, Apt 8:3, 22:4, 26:9–11, 1Tm 1:13, mutta kääntymyksensä jälkeen hän itse sai kokea vainoa, 2Kr 11:23–33, Apt 22:22–24, 23:12–15. Hänellä oli tuska sydämessä israelilaisten puolesta, Rm 9:1–5.
- 109:17 Nämä ennustukset totetutuivat Juudas Iskariotissa ja hänen toiminnassaan.

- 109:18 Ihminen, joka antaa elämässään pahalle vallan, joutuu näkemään ja kokemaan, ettei pahuus ole vain ulkokohtaista, vaan se tunkeutuu hänen sisimpäänsä.
- 109:25 Tämä esikuva Messiaasta toteutui Golgatalla, Mt 27:39–44.
- 110:1 Jeesus lainaa tätä jaetta Mt 22:41–46 tehdessään fariseuksille ja kirjanoppineille vaikean kysymyksen, johon he ihmisymmärryksellä eivät kyenneet vastaamaan.
- 110:3 Käännös on LXX:n mukainen. Tässä jakeessa hepreankielinen teksti on erityisen vaikeaselkoinen.
- 111:1 Psalmi on alkutekstissä ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, ks. Ps. 9:1.
- 112:1 Psalmi on alkutekstissä ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, ks. Ps. 9:1.
- 112:7 Vrt Jes 26:3.
- 112:9 Vrt Snl 11:24.
- 112:10 Kirjanoppineet ja fariseukset toteuttivat tämänkin ennustuksen vastustaessaan Jeesusta, Lk 6:11. Raamatussa on jumalattomille monia lupauksia, tässä niistä yksi. Vrt Ps:6.
- 113:3 Auringon noususta sen laskuun saakka voi tarkoittaa 1. ajan suhteen koko päivää eli valveillaoloaikaa, tai 2. paikan suhteen idästä länteen eli koko maata. Sama ilmaus on jakeessa Ps 50:1.
- 113:7 Sana <’aşpoōt> = tunkio, jätekasa, kaatopaikka, esiintyy 6x: 1Sm 2:8; Neh 2:13; 3:14; 12:31; Ps 113:7; Val 4:5. Nehemian kirjassa sillä viitataan Lantaporttiin. LXX:n <kopria> vastine esiintyy UT:ssa kerran, jakeessa Lk 14:35, ja sen rinnakkaismuoto <koprion> jakeessa Lk 13:8. Jakeessa Fil 3:8 Paavali käyttää sanaa <skybalon>, jonka merkitys on sama.
- 114:1 Vieraskielinen = <loo’eez> esiintyy vain tässä. LXX:n vastine on <barbaros>, joka tarkoitti kaikkia muita paitsi kreikkalaisia ja josta tulee sana barbaari, Rm 1:14, Kol 3:11. Vrt Jes 33:19. Egyptissä kiroillaan, mutta Israelissa ei, joten niissä on eri kieli, ja siten molemmat ovat toisilleen vieraskielisiä kansoja. Tällä konstilla yritti Pietarikin vakuutella ihmisille ylipapin pihalla, ettei tunne Jeesusta. Mutta onneksi hän ratkesi itkemään ja lähti pois, kun kukko lauloi toisen kerran, Mt 26:69–75.
- 114:8 Sana <challaamiiš> = 1. kova kivilaji, 2. piikivi, esiintyy 5x: 5Ms 8:15; 32:13; Job 28:9; Ps 114:8; Jes 50:7.
- 115:1 Ilmaus <chesed we’emet> = 1. armo ja totuus, 2. laupeus ja uskollisuus, esiintyy hieman eri muodoissaan 29x: 1Ms 24:27,49; 32:11; 47:29; 2Ms 34:6; Jos 2:14; 2Sm 2:6; 15:20; Ps 25:10; 40:11,12; 57:4,11; 61:8; 69:14; 85:11; 86:15; 89:15; 108:5; 115:1; 117:2; 138:2; Snl 3:3; 14:22; 16:6; 20:28; Hos 4:1; Mka 7:20; Sak 7:9. Kun Jeesus tuli tähän maailmaan, hän oli täynnä armoa ja totuutta, Jh 1:14.
- 115:2 Tätä kyselevät Herran vastustajat Jumalasta, Ps 42:4,11; 79:10; 115:2; Jl 2:17; Mal 2:17, mutta Herra kysyy sitä kansojen epäjumalista, 2Kn 18:34; Jes 36:19; Jer 2:28. Tämän jakeen kysymyksessä on vielä ylimielinen sävy. Herra vastaa tuohon kysymykseen a) sanansa kautta, b) kun hän lähetti Poikansa Jeesuksen maailmaan, ja c) antamalla Pyhän Hengen niille, jotka häntä tottelevat. Sen sijaan epäjumalat eivät ole pystyneet vastaamaan tuohon kysymykseen, kuten seuraavat jakeet osoittavat.
- 115:4 Sana <’aatsaab> = 1. epäjumala, 2. (epä)jumalankuva, esiintyy 17x: 1Sm 31:9; 2Sm 5:21; 1Ak 10:9; 2Ak 24:18; Ps 106:36, 38; 115:4; 135:15; Jes 10:11; 46:1; Jer 50:2; Hos 4:17; 8:4; 13:2; 14:9; Mka 1:7; Sak 13:2.
- 115:8 Epäjumalien palvelemisen eräs paha puoli on se, että sen harjoittajien persoonallisuus muuttuu, surkastuu, epäjumalien kaltaiseksi. Sen sijaan Herran Henki muuttaa Herran omia hänen kirkkautensa kaltaisiksi, 2Kr 3:17–18.
- 116:1 Ihmisen kyky rakastaa on lähtöisin Jumalasta, niin luomistyön, lunastuksen kuin Hengen hedelmän kautta, koska Jumala on rakkaus, Gal 5:22, 1Jh 4:7–21.

- 116:3 Sana <meetsar> = ahdistus, esiintyy 3x: Ps 116:3; 118:5; Val 1:3.
- 116:6 Verbi <daalal> = 1. olla pieni/ heikko/ mitätön, 2. vähentyä, 3. ajautua köyhyyteen/ kurjuuteen, esiintyy 7x: Tm 6:6; Ps 79:8; 116:6; 142:7; Jes 17:4; 19:6; 38:14.
Sana <petii> (19x) = yksinkertainen, lapsellinen, naivi, kokematon, oppimaton ihminen ilman elämäkokemusta, helposti viekoiteltava, (kuitenkin oppimiskykyinen): Ps 19:8; 116:6; 119:130; Snl 1:4, 22, 32; 7:7; 8:5; 9:4, 6, 16; 14:15, 18; 19:25; 21:11; 22:3; 27:12; Ezek. 45:20
- 116:8 Vrt Ps 56:14. Sana <dim'aah> = kyynel, kyneleet, esiintyy 23x: 2Kn 20:5; Ps 6:7; 39:13; 42:4; 56:9; 80:6; 116:8; 126:5; Srm 4:1; Jes 16:9; 25:8; 38:5; Jer 8:23; 9:17; 13:17; 14:17; 31:16; Val 1:2; 2:11, 18; Hes 24:16; Mal 2:13. Tälle matkalle elämän halki mahtuu paljon kyneleitä, mutta tämän jakeen lupaus toteutuu lopullisesti Jumalan valtakunnassa, Ilm 7:9–17. Kannattaa muistaa, että myös Jeesus itki, Jh 11:35, Lk 19:41, ja samoin Jumalan mies Elisa, joka on esikuva Jeesuksesta, 2Kn 8:11. Jeremia tunnetaan itkevänä profeettana, Jer 8:23, 13:17.
- 116:10 Paavali lainaa tätä jaetta selittäen sitä: me uskomme ja siksi puhumme, koska meillä on uskon Henki, 2Kr 4:13.
- 116:12 Tämä on vakava kysymys, johon Vanhan liiton lain aikakaudella ihminen ei pystynyt antamaan vastausta. Mutta Uudessa liitossa tämäkin asia on ratkaistu, Ef 5:2. Herra Jeesus antoi itsensä täydelliseksi uhriksi meidän syntiemme sovituksiksi, mutta myös vastalahjaksi Jumalalle meidän puolestamme. Siksi voimme huutaa täydellä sydämellä Jumalan puoleen: Abba, Isä! ja ylistää häntä hänen sanomattomasta armostaan. Edelleen Herran sana neuvoa meitä uskon tiellä, Rm 12:1, Hpr 13:15.
- 117:1 Tämä on Raamatun lyhin luku, vain kaksi jaetta.
- 118:5 Avara paikka = <merchab>: vrt 2Sm 22:20; Ps 18:20; 31:9.
- 118:10 Nujertaminen esiintyy myös UT:ssa jakeessa Rm 6:6, jossa kerrotaan, että meidän vanha ihmisemme nujerretaan. Sehän onkin meidän lähin vihollisemme uskon kilvoituksessa, aina vastustamassa hengellistä minäämme ja tuppaa ympäröimään meitä joka taholta.
- 118:14 Pelastus = <ješuu'aah> viittaa selvästi Messiaaseen, Jeesukseen. Samoin seuraavassa jakeessa sekä jakeessa 21.
- 118:22 UT lainaa tätä jaetta Mt 21:42, Mk 12:10, Lk 20:17, Apt 4:11, 1Pt 2:7. Kulmakiveen viittaavat myös jakeet Ef 2:20, 1Pt 2:6. Vrt Sak 4:7.
- 119:1 Tämä on ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, ks. Ps. 9:1. Tässä psalmissa on alkutekstissä ensin kahdeksan aakkosten ensimmäisellä kirjaimella ('aalef) alkavaa jaetta, sitten kahdeksan aakkosten seuraavalla kirjaimella (beeth) alkavaa jaetta jne. Näin psalmiin on tullut heprean aakkosten lukumäärän mukaisesti 22 kahdeksanjakeista jaksoa, yhteensä 176 jaetta. Tämä psalmi onkin Raamatun pisin luku.
Laki = <tooraah> = opetus, opastus, laki, sääntö. Tämä hepr. sana esiintyy tässä psalmissa jakeissa 1,18,29,34,44,51,53,55, 61,70,72,77,85,92,97,109,113,126,136,142,150,153,163,165,174 – siis peräti 25x. VT1933 on kääntänyt sen joka kerta sanalla laki, mutta 'opetus' olisi tarkempi käänös. Sana esiintyy koko VT:ssa 223x.
- 119:2 Todistus = <'eeduut> / <'eedaah> = 'todistus, todiste; todistaja' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 2,14,22,24,31,36,46,59,79,88, 95,99,111,119, 125,129,138,144,146,152,157,167,168 – siis 23x ja joka kerta monikossa. VT1933 on kääntänyt sen joka kerta sanalla todistus. Sana esiintyy koko VT:ssa 175x.
- 119:3 Tie = <derekh> = 'tie, matka, suunta, suunnitelma, elämäntapa, Jumalan tapa toimia' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 1,3,5,14,26,27,29,30,32,33,37,59,168 – siis 13x. Sana esiintyy koko VT:ssa 712x.
- 119:4 Asetukset = <piquudiim> = 'säännöt, määräykset, asetukset' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 4,15,27,40,45, 56,63,69,78,87,93,94,100,104,110,128,134,141,159,168,173 – siis 21x. Sana esiintyy koko VT:ssa 24x, ja muut kohdat ovat Ps 19:9, 103:18 ja 111:7.

- 119:5 Käsky, laki = <chooq> = 'käsky, määräys, säädös, laki' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 5,8,12,23,26,33,48,54, 64,68,71,80,83,112,117,118,124,135,145,155,171 – siis 21x. Sana esiintyy koko VT:ssa 131x.
- 119:6 Käsky = <mitswaah> = 'käsky, määräys' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 6,10,19,21,32,35,47,48,60,66,73, 86,96,98,115,127,131,143,151,166,172,176 – siis 22x. Sana esiintyy koko VT:ssa 184x.
- 119:7 Oikeus, tuomio = <mišpat> = 'oikeus, tuomio, oikeudenpäätos, säädökset, järjestys, käytäntö' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 7,13,20,30,39,43,52,62,75, 83,91,102,106,108,120,121,132,137,149,156,160,164,175 – siis 23x. Sana esiintyy koko VT:ssa 424x.
Sana <tsedeq> = vanhurskaus, oikeus, esiintyy jakeissa 7,62,75,106,121,123,138,142,144,160,164,172, siis 12x, mutta koko VT:ssa 119x.
- 119:9 Verbi <zaakhaah> = qal: 1. olla moraalisesti puhdas/ viaton, 2. olla oikeudenmukainen, pi: pitää puhtaana/ viattomana, puhdistaa, hitp: puhdistautua, esiintyy 8x: Job 15:14; 25:4; Ps 51:6; 73:13; 119:9; Snl 20:9; Jes 1:16; Mka 6:11.
Sana = <daavaar> = 'sana, asia, neuvo, ajatus, mielipide, käsky, määräys, säädös, puhe' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 9,16,17,25,28,42,43,49,57,65,74,81,89,101,105,107,114,130,139,147,160,161,169 – siis 23x. Sana esiintyy koko VT:ssa 1454x.
- 119:10 Verbi <šaagaah> = qal: 1. harhailla, 2. joutua harhaan, eksyä, 3. erehtyä, tehdä virheitä, 4. kompuroida, hoiperrella, 5. rikkoa tietämättään, erehtyä tahattomasti, hairautua, hif: 1. johtaa harhaan, eksyttää, 2. antaa mennä harhaan, esiintyy 21x: 3Ms 4:13; 4Ms 15:22; 5Ms 27:18; 1Sm 26:21; Job 6:24; 12:16; 19:4; Ps 119:10, 21, 118; Snl 5:19f, 23; 19:27; 20:1; 28:10; Jes 28:7; Hes 34:6; 45:20.
- 119:11 Sana = <'imraah> = sana, puhe, ilmoitus, lupaus, esiintyy tässä psalmissa jakeissa 11,38,41,50,58,67,76, 82,103,116,123,133,140,148,154,158,162,170,172 – siis 19x. Sana esiintyy koko VT:ssa 36x, mm. kohdissa Ps 12:7, 18:31 ja Snl 30:5.
Jeesuksen äiti Maria noudatti tätä elämänohjetta, Lk 2:19,51.
- 119:12 Sana lakisi = <chuqqeikhaa> on monikossa.
- 119:14 Todistus = <'eeduut> = 'todistus, laki, lain säädökset, lainkirja' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 14,31,36,88,99,111,129,144,157 – siis 9x. Sana esiintyy koko VT:ssa 61x.
- 119:16 Verbi <šaa'a> = ilahduttaa, iloita, leikkiä, tulla pidellyksi sylissä, esiintyy 6x: Ps 94:19; 119:16,47,70; Jes 11:8; 66:12.
Käsky = <chuqqaah> = 'säädös, järjestys, laki' esiintyy tässä psalmissa vain tässä jakeessa, mutta koko VT:ssa 104x.
- 119:18 Vanhan liiton aikaan ihmisten kasvoilla oli peite, mutta Uudessa liitossa se poistuu, kun ihminen tulee Jeesuksen Kristuksen omaksi, 2Kr 3:12–18.
- 119:23 Tämäkin ennustus toteutui Messiaassa, Mt 12:14, 22:15, 26:59, Mk 3:6, Lk 6:11, Jh 5:16–18.
- 119:24 Sana <ša'ašu'iim> = ilo, riemu, ihastus, esiintyy 9x: Ps 119:24,77,92,143,174; Snl 8:30,31; Jes 5:7; Jer 31:20. Sana tulee verbistä <šaa'a>, ks Ps 119:16.
- 119:25 Masentunut ihminen tarvitsee virvoitusta Jumalan armon evankeliumista.
Jumalan virvoittava voimavaikutus (verbin <chaajaah> pi-muoto) esiintyy Psalmeissa monta kertaa Ps 71:20; 85:7; 119:25,37,40,50,88,93,107,149,154,156,159; 138:7; 143:11. Pyhän Hengen vaikuttama virvoitus esiintyy myös UT:ssa: Apt 3:20; 9:31; 2Kr 7:13; 2Tm 1:16; Flm 1:7,20.
- 119:28 Verbi <daalap> = 1. vuotaa (katto), päästää vettä läpi, 2. vuodattaa kyneleitä, 3. itkeä t. olla uneton, esiintyy 3x: Job 16:20; Ps 119:28; Srn 10:18. Jakeen alku voitaisiin ylikääntää, eli ottaa huomioon molemmat mahdollisuudet: Minun sieluni itkee unettomana surusta.
Sana <tuugaah> = murhe, suru, esiintyy 4x: Ps 119:28; Snl 10:1; 14:13; 17:21.

- 119:30 Totuus = <'emuunaah> = 'uskollisuus, luotettavuus, lujuus, kestävyys, rehellisyys' esiintyy tässä psalmissa jakeissa 30,75,86,90,138 – siis 5x. Sana esiintyy koko VT:ssa 49x.
- 119:32 Jumalan armo ei ahdistaa ihmistä vaan avartaa sydämen, 2Kr 6:11–13.
- 119:40 Sana <tsedaaqaah> = oikeamielisyys, rehellisyys, oikeudenmukaisuus, vanhurskaus, esiintyy jakeissa 40 ja 142, siis 2x, mutta koko VT:ssa 157x.
- 119:43 Miksi Herraan turvaava odottaa ja panee toivonsa Jumalan tuomioon? Koska se on oikeudenmukainen, Jk 2:13, Rm 8:1, 14:10, 2Kr 5:10.
Verbin <jaachal> pi-muoto = 1. odottaa, 2. panna toivonsa jnk varaan, luottaa, 3. antaa toivo, esiintyy 24x: Job 6:11; 13:15; 14:14; 29:21,23; 30:26; Ps 31:25; 33:18,22; 69:4; 71:14; 119:43,49,74,81,114,147; 130:7; 131:3; 147:11; Jes 42:4; 51:5; Hes 13:6; Mka 5:6.
- 119:44 Tässäkin tulee esille hengellisen elämän jatkuvuus: sana <taamiid> = aina, jatkuvasti, pysyvästi. Ks Jl 1:3.
- 119:46 Tämä toteutui apostoli Paavalin kohdalla, Apt 24 – 26. Ja monen muunkin kristityn kohdalla aikaa myöten, Mt 10:16–20.
- 119:58 Ilmaus <chillaah paaniim> = etsiä jnk suosiota, esiintyy 3x: Job 11:19; Ps 119:58; Snl 19:6. (Lisäksi myös seuraavissa jakeissa hieman eri muodoissa: 2Ms 32:11; 1Sm 13:12; 1Kn 13:6; 2Kn 13:4; 2Ak 33:12; Ps 45:13; Jer 26:19; Dan 9:13; Sak 7:2; 8:21,22; Mal 1:9) Ihmisluonnolle on tyypillistä ja mieluistakin etsiä jonkun ylhäisen suosiota, tai vielä paremmin olla niin ylhäisessä asemassa, että muut etsivät hänen suosiotaan. Paras on kuitenkin tehdä kuten Psalmin 119 kirjoittaja, etsiä Herran suosiota elämässään, Ps 119:58. Niin teki apostoli Paavalikin, Gal 1:10, 1Ts 2:4. Ks Ps 45:13.
- 119:63 Ystävällisyys on Hengen hedelmä, Gal 5:22. Jeesus oli ystävällinen kavaltajalleen Juudas Iskariotille viimeiseen asti, Mt 26:50.
- 119:67 Nöyrytykset ovat joskus tarpeellisia meille ihmisille, ne toimivat ikään kuin kurituksen vitsana, Hpr 12:1–11, Ps 119:71,75.
- 119:70 Turta = tunnoton, paatunut, ks Mk 6:52. Näiden julkeiden ihmisten sydän on turta, koska he ovat sulkeneet Jumalan armon sydämensä ulkopuolelle, mutta opetuslasten sydän oli turtunut, koska he olivat nähneet liian paljon ihmeitä voidakseen käsittää niitä, ne menivät yli heidän ymmärryksensä, Mk 8:17.
- 119:85 Nuo julkeat eivät piittaa Jumalan laista ja opetuksesta. Tämäkin toteutui Messiaan kohdalla, Apt 2:23.
- 119:86 Tämäkin toteutui Messiaan kohdalla, Jh 15:25, Ps 35:19.
- 119:96 Sana <tikhlaah> = (mahd.) täyttyminen, täydellisyys, esiintyy vain tässä. Tässä vajavaisuuden ajassa kaikella täydelliselläkin on rajansa. Vain Jumala ja hänen iankaikkinen valtakuntansa on absoluuttisesti täydellinen, 1Kr 13:4–10, 1Jh 4:7–21, Jh 13:34,35. Huom! käsky on yksikössä, Mt 22:36–40.
Sinun kääntösi on hepr tekstissä yksikössä, mutta yleensä ajatellaan sen olevan kollektiivisubstantiivi, jolloin se käännetään monikossa, ja siten se viittaa koko Vanhan liiton lakiin. Yksiköllisenä se voi viitata profeettallisesti Jeesuksen antamaan uuteen käskyyn, Jh 13:34–35.
- 119:97 Sana <siichaah> = 1. mietiskely, hiljentyminen, 2. tutkiskelu, on sanan <siiach> feminiinimuoto (ks Ps 102:1) ja se esiintyy 3x: Job 15:4; Ps 119:97, 99.
- 119:113 Sana <see'eep> = kaksimielinen, ristiriitainen, kaksilla korteilla pelaava, luikero, esiintyy vain tässä. Tämä sana on esikuva Juudas Iskariotista, Jh 12:4–6, 13:21–27.
- 119:122 Takaaja viittaa Messiaaseen, Hpr 7:22.
Tämä jae on koko tässä pitkässä psalmissa ainoa jae, joka ei käytä mitään ilmausta Jumalan sanasta tai laista.
- 119:123 Tässä jakeessa on apu = <ješuu'aah>, joka selvästi viittaa pelastajamme Jeesuksen nimeen.
- 119:126 Tämä on totta tänä päivänä, Jumalan sanan opetusta vastaan toimitaan tarkoituksellisesti.

- 119:130 Yksinkertainen, ks Ps 19:8.
- 119:132 Niin kuin on oikein niitä kohtaan, jotka sinun nimeäsi rakastavat = sm: niin kuin on tuomio niille, jotka sinun nimeäsi rakastavat. Jumalan tuomio on armollinen niille, jotka häntä rakastavat.
- 119:139 Tämä toteutui Messiaassa, Jh 2:17, Ps 69:10.
- 119:143 Sana <maatsooq> = ahdistus, ahdinko, esiintyy 6x: 5Ms 28:53,55,57; 1Sm 22:2; Ps 119:143; Jer 19:9. Ks myös Ps 107:6, jossa on sanan fem-muoto.
- 119:150 Tämä toteutui Messiaan vastustajissa, Mt 23:13–36.
- 119:54 Uudessa liitossa Pyhä Henki on meidän lohduttajamme, rohkaisijamme ja asianajajamme = <parakleetos>.
- 119:155 Pelastus = <ješuu’aah> viittaa Jeesuksen nimeen. Tämä toteutui Jeesuksen vastustajissa, Lk 16:31, Jh 5:46, 2Kr 3:14–16.
- 119:156 Oikeutesi = <mišpaateeikhaa> voidaan kääntää myös: tuomioittesi. Jumalan tuomiot tuovat Kristuksessa oleville todellisen oikeuden.
- 119:158 Verbi <quut> = qal ja nif: olla kyllästynyt/ tympääntynyt, hitpo: inhota, esiintyy 8x: Job 8:14; 10:1; Ps 95:10; 119:158; 139:21; Hes 6:9; 20:43; 36:31.
- 119:160 Jumalan sana on kokonaan totuus, ei vain osittain tai puoliotuus, vrt Ps 119:142,151, Jh 17:17, 2Tm 3:16.
- 119:161 Sydämeni pelkää, vrt Ps 2:11, Jes 60:5, Jer 33:9, Hos 3:5, Mt 28:8.
- 119:166 Tässä jakeessa on pelastus = <ješuu’aah>, joka selvästi viittaa pelastajamme Jeesuksen nimeen.
- 119:176 Tämä viittaa jo edeltä käsin Messiaaseen, Jeesukseen Kristukseen, joka tuli etsimään ja pelastamaan kadonneita lampaista = syntisiä ihmisiä.
- 120:1 Matkalaulu = <šiir hamma’aloot> = sm: nousujen laulu, askelmien laulu. Näitä psalmeja 120–134 laulettiin kuljettaessa juhlille Jerusalemiin, mahdollisesti myös temppelin askelmia noustaessa.
- 121:4 Kinsteriopisto = <rotem> esiintyy 4x: 1Kn 19:4,5; Job 30:4; Ps 120:4.
- 121:2 Ilmaus <’ooseeh šaamajim waa’aarets> = taivaan ja maan tekijä, esiintyy 5x: Ps 115:15; 121:2; 124:8; 134:3; 146:6.
- 122:3 VT 1993 kääntää tämän jakeen: Sinä Jerusalemi, rakennettu kaupungiksi, joka on kiinteästi liitetty yhteen.
- 122:6 VT 1993 kääntää tämän jakeen: Rukoilkaa rauhaa Jerusalemiin. Ne menestyvät, jotka sinua rakastavat.
- 124:5 Kuohuvat vedet: sana <zeeidoon> = kuohuva/ vyöryvä (vesi) esiintyy vain tässä. Engl. käännöksissä vastineena on raging, turbulent, swollen. Sana tulee verbistä <ziid> = olla röyhkeä, uhitella.
- 125:2 Ks 1Pt 5:8, Ps 32:10.
- 125:5 Mutkittelijoille ei käy hyvin, Snl 28:6,18.
- 126:1 Monissa käännöksissä jakeen alkupuoli on: Kun Herra palautti Siionin vangitut, johtuen hepr. tekstin erilaisesta lukutavasta.
- 126:4 Juudean vuorimaan eteläosa, hepr <negeb>, on muina vuodenaikoina kuivaa aluetta, mutta talvella sadekaudena, sen puroumat täyttyvät nopeasti ja virtaavat vuolaina.
- 127:1 Hengellisyys kuuluu ihmisen tehdä oma osansa ja pyytää Jumalalta siunausta ja varjelusta. Ks Neh 4:3.
- 127:2 Istutte yömyöhään: vrt Snl 23:30, Jes 5:11. Väärät ja huonot elämäntavat eivät tuo siunausta. Ihminen tarvitsee unta pysyäkseen terveenä ja virkeänä.

- 127:3 Lahja = <nachalaah> = sm: perintö. Ks Ps 37:18.
- 128:2 Vaivannäkösi hedelmät = <jegiiä' kappeikhaa> = sm: kättesi vaivannäkö, käsillä tehty työ. Ilmaus esiintyy 4x: 1Ms 31:42; Job 10:3; Ps 128:2; Hag 1:11.
- 128:3 Huoneesi perällä: Kelpo vaimo (Snl 31:10 <'eešet chajil> = sm: voimainen, voimavaimo) ei ole perheessä pääosan esittäjä ja itsensä esille tuoja, ikään kuin olisi joku narsistinen filmitähti tai mannekiini, vaan hän todellinen taustavoima, joka tukee miestänsä perheensä hoitamisessa. Eikä mieskään ole perheen pää, vaan Jeesus Kristus on miehen pää. Perheen, siis miehen ja vaimon yhdessä, on tarkoitus antaa lapsille mahdollisimman hyvät lähtökohdat elämään.
- 128:6 Suurinta siunausta miehen elämässä on se, että saa hyvän vaimon ja lapsia, että saa nähdä lastenlapset ja että saa nähdä Jumalan valtakunnan menestyksen kaikkina elämänsä päivinä. Sen valtakunnan pääkaupunki on uusi Jerusalemi, Ilm 21:9.
- 129:1 He jää avoimeksi hepr tekstissä, joten se on paras jättää avoimeksi myös käännöksessä. Tämä sana kattaa hyvin monenlaiset ja erilaiset elämäntilanteet kaikkien ihmisten elämässä.
- 129:3 Nykyään heitä sanotaan selkäänpuukottajiksi.
- 129:6 Profeetta Malakia sanoi, että on ero vanhurskaan ja jumalattoman välillä, Mal 3:18. Se hengellinen ero tulee ilmi tässä: jumalaton kuivu, mutta vanhurskas kukoistaa ja tuottaa hedelmää, Ps 92:11–16.
- 130:1 Syvyyksistä, ks Ps 69:3. Tutki sanat <ma'amaqqiim>, <metsuulaah>, <metsoolaah>, <tsuulaah>, <tehom> ja LXX:n vastineet <bathos>, <bathys>, <bythos>.
- 130:4 Ihmissuhteissa ja yhteiskuntaelämässä pelko yhdistyy pahojen tekojen seurauksena tulevaan tuomioon ja rangaistukseen. Jumalanpelko puolestaan yhdistyy anteeksiantamukseen. Jumala armossaan antaa synnit anteeksi sille, joka kääntyy hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen puoleen.
- 131:1 Tässä ovat ns terveen itsetunnon piirteet. Vrt Rm 12:3.
- 131:2 Vieroitettu lapsi tuntee olonsa turvalliseksi äidin helmassa, vaikkei saakaan enää lohdutukseen äidin rintaa. Jumalan valtakunnassa tämäkin asia on paremmin kuin tässä ajallisessa elämässä: Jumalan lapsina meitä oikein kehoitetaan haluamaan ja janoamaan Sanan värentämätöntä maitoa, 1Pt 2:2, eikä sillä ole väliä kuinka vanhoja olemme.
- 132:1 Verbin <'aanaah> homonyymi 2 pu'al-muoto (= joutua alistetuksi/ nöyryytetyksi/ kärsimään, nöyryyttää itseään paasoamalla) esiintyy 4x: 3Ms 23:29; Ps 119:71; 132:1; Jes 53:4.
- 132:2 Jumalan nimi Jaakobin/ Israelin Väkevä esiintyy 6x: 1Ms 49:24; Ps 132:2,5; Jes 1:24; 49:26; 60:16.
- 132:4 Vrt Snl 6:4, Val 2:18.
- 132:6 Jaar = <ja'ar> = metsä.
- 132:11 Tämä on samalla ennustus Messias-kuninkaasta.
- 133:1 Suloinen, ks Ps 16:6.
- 133:2 <emen (ha)toob> = hyvä/ kallis(arvoinen)/ hieno/ jalo öljy, esiintyy 5x: 2Kn 20:13; Ps 133:2; Srn 7:1; Ll 1:3; Jes 39:2.UT:ssa mainitaan kerran jalo öljypuu, Rm 11:24.
- 135:4 Sana <segullaah> = henkilökohtainen omaisuus, erityinen aarre, esiintyy 8x: 2Ms 19:5; 5Ms 7:6; 14:2; 26:18; 1Ak 29:3; Ps 135:4; Srn 2:8; Mal 3:17. Tämä on esikuva Jumalan seurakunnasta, jonka Jumala on valinnut Kristuksessa olemaan pyhä, Jumalalle erotettu perheväki, Ef 2:11–22, Tt 2:11–14.

- 135:14 Vrt 5Ms 32:36: Herra tuomitsee kansansa ja säälii palvelijoitaan. Hepr teksti on sama kuin tässä jakeessa, ja molemmat käännökset ovat mahdollisia. Kun Jumala tuomitsee kansansa, hän hankkii sille iankaikkisen oikeuden ja armahduksen Jeesuksen Kristuksen kautta, 1Pt 4:17–19.
- 136:10 Löi egyptiläisiä = sm: löi Egyptiä.
- 136:23 Sana <šeepe< = alennustila, alennettu asema, esiintyy vain tässä ja Sm 10:6.
- 136:24 Verbi <paaraq> = repäistä, kiskaista, vetää irti, esiintyy myös jakeessa Ps 7:3 ja Val 5:8.
- 137:3 Sana <toolaal> = (mahd.) orjuuttaja, sortaja, esiintyy vain tässä. LXX:n vastine on <hoi apagagontes heemaas> = ne, jotka veivät meidät pois.
- 137:8 Vanhan liiton aikana oli voimassa laki: silmä silmästä, hammas hampaasta. Niinpä tämä katkeroitunut rukoilija pyytää kostoa Baabelille sen teoista.
- 137:9 Tämän jakeen toivotusta on ihmetelty eikä syyttä. Tämä ei ole mikään Uuden liiton käsky tai kehoitus vaan Vanhan liiton aikainen koston toivotus, jonka katkeroitunut rukoilija lausuu julki. Taustana ovat ne hirmuteot, jotka Juudan kansa oli joutunut kohtaamaan ja omin silmin näkemään, Val 1:5, 2:19, 4:4, Nah 3:10. Väkivallan seurauksena on koston kierre, jolloin pahuus vain jatkuu yhä pahempana. Mutta siltikin hirvittävän julma on tämä pyyntö ja toivomus. Onneksi nyt elämme Uuden liiton aikaa, eikä vihamiehillekään tarvitse toivottaa kostoa vaan Jumalan siunausta, Mt 5:38–48, Lk 6:27–36, Rm 12:14, 1Pt 3:9. Vuorisaarnassaan Jeesus lausui autuuden lauseet, Mt 5:3–12, eikä niissä ole mitään tämän kaltaista.
- 138:8 Vrt Ps 57:3.
Apostoli Paavalilla oli luottamus siihen, ettei Herra jätä kesken alkamaansa työtä, Fil 1: 3–6.
- 139:1 Jumala on sydänten tuntija, Ps 44:22, Jer 17:10, Apt 1:24, 15:8.
- 139:2 Sana <ree'a> = ajatus, aikomus, esiintyy vain tässä ja jakeessa Ps 139:17. Jumala ymmärtää meidän ajatuksemme ja aikomuksemme perin pohjin, mutta me Jumalan ajatuksista vain vähän: Ps 139:17–18.
- 139:5 Herran armo ympäröi niitä, jotka turvaavat häneen, Ps 32:10. Sen vuoksi sielun vihollinen joutuu käymään vain ympäri ja kiljumaan, se ei voi hyökätä päin, 1Pt 5:8–9.
- 139:13 Vrt Job 11:10.
- 139:14 Ylen ihmeellisesti = sm: pelottavan ihmeellisesti.
- 139:15 Maan syvyydet, vrt Jes 44:23. Vrt myös Job 1:21, 1Ms 3:19, Ps 103:14.
- 139:16 Sana <golem> = muodoton alkio, sikiö, esiintyy vain tässä. Jokainen meistä on alun perin ollut vain yksi ainoa solu äidin kohdussa, ja jo sen on Jumala nähnyt ja tuntenut. Tämä maailma uskonnollisessa harhassaan ei ymmärrä kunnioittaa Jumalan töitä tässäkin suhteessa. Jumala on jo edeltä suunnitellut päivämme ja valmistanut hyvät teot, joissa meidän tulee vaeltaa elämämme Kristuksessa, Ef 2:8–10. Kyse onkin siitä, haluaako ihminen elää uskon kuuliaisuudessa Jeesuksen Kristuksen omana, vai viettää elämänsä hänelle vieraana.
- 139:17 Jumalan ajatukset ovat meille ihmisille kallisarvoisia. Ei ihme, että Paavali kehotti meitä ajattelemaan, Fil 4:8, 3:15. Toisaalta jopa ylipappi Kaifas moitti juutalaisten neuvostoa siitä, etteivät he ajattele, eivätkä ymmärrä mitään, Jh 11:49–50. Valitettavasti hänen omien ajatustensa ja ymmärryksensä perusta ja päämäärät olivat vääriä.
- 139:18 Voiko Jumalan ajatusten määrän laskea? Noh, ensin voi kokeilla laskea hiekanjyvien määrän!
- 139:22 Loputon viha = <takhlit sin'aah> = sm: täydellinen viha (LXX:ssa <ho teleios misos>), esiintyy vain tässä. Se tulee Jumalan vihollisten osaksi. Sen vastakohta on täydellinen rakkaus = <hee teleia agapee>, 1Jh 4:18, joka tulee Jeesuksessa Kristuksessa niiden osaksi, jotka kääntyvät synnistä Jumalan puoleen. Heistä tulee Jumalan lapsia.

- 139:23 Sana <sar'appiim> = levottomat ajatukset, huolet, murheet, esiintyy vain tässä ja Ps 94:19.
- 140:7 Ilmaus <qool tachanuunai> = anomiseni/ rukousteni ääni, avunpyyntöni, esiintyy 7x: Ps 28:2,6; 31:23; 86:6; 116:1; 130:2; 140:7.
- 141:3 Tämä on hyvä lääke pahanpuhumista vastaan.
- 141:4 Tällaisista herkkupaloista varoitti myös kuningas Salomo, Snl 18:8, 23:3,6, 26:22.
- 141:5 Samaan tapaan neuvoi apostoli Pietari kristittyjä, 1Pt 2:18–25, 3:13–18, 4:12–19.
Ihmissuhteissa on toisenkinlaista lyömistä, Snl 23:35. Sellaiseen ei Jumalan sana ketään kehota.
- 141:6 Suloiset: ks Ps 16:6.
- 142:4 Nääntymisen tunne kohtaa ihmistä elämän aikana monta kertaa, Ps 61:3; 77:4; 102:1; 107:5; 142:4; 143:4; Jna 2:8. Valitettavasti se voi olla myös todellista, Jes 57:16; Val 2:11–12. Ks Ps 61:3.
- 142:5 Ihmisen yksi suurimmista ongelmista on yksinäisyys: kukaan ei välitä minusta. Joskus tällainen ongelma voi kohdata jopa rohkeiden miesten joukkoa, Mk 4:38. Onneksi Herra pitää huolen omistaan kaikissa olosuhteissa, 1Ts 5:9–10, Rm 14:7–9.
- 142:6 Sana <machseeh> = 1. pakopaikka, suoja, 2. turva, esiintyy 20x: Job 24:8; Ps 14:6; 46:2; 61:4; 62:8–9; 71:7; 73:28; 91:2,9; 94:22; 104:18; 142:6; Snl 14:26; Jes 4:6; 25:4; 28:15,17; Jer 17:17; Jl 4:16.
- 143:2 Paras osa ihmiselle onkin turvata Kristuksen vanhurskauteen ja siten käydä Kristuksen tuomioistuimen eteen, 2Kr 5:10, Rm 8:1s.
- 143:3 Sana <machakh> = pimeä paikka, pimento, pimeä, pimeys, esiintyy 7x: Ps 74:20; 88:7, 19; 143:3; Jes 29:15; 42:16; Val 3:6.
- 143:7 Vrt Ps 28:1.
- 143:9 Tämä ei kelvannut luonnolliselle Jerusalemlle, Mt 23:37–39. Niinpä se joutui vihollisten valtaan, Mt 24:2.
- 143:10 Tasainen maa, ks Ps 26:12, 27:11, Jes 40:4, 42:16, Lk 3:3–6.
- 144:1 Sana <qerab> = taistelu, esiintyy 9x: 2Sm 17:11; Job 38:23; Ps 55:19,22; 68:31; 78:9; 144:1; Srm 9:18; Sak 14:3.
- 144:3 Samaa Daavid kysyi jo aiemmin Psalmissa 8:5.
- 144:5 Daavid muistellee lain antamista 2Ms 19:18.
- 144:12 Palatsi voi tarkoittaa myös temppeliä.
- 145:1 Psalmi on alkutekstissä ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, ks. Ps. 9:1.
- 145:3 On hyvä, että ihmiset tutkivat eri elämän ilmiöitä ja asioita, mutta kaikella tutkimuksella on rajansa: Job 5:9; 9:10; 11:7; Ps 145:3; Snl 25:3; Jes 40:28; Rm 11:33. Paavali piti itseään onnellisena saadessaan julistaa evankeliumia Kristuksen tutkimattomasta rikkaudesta, Ef 3:8.
- 145:9 Tämä viittaa jo edeltä käsin siihen, että Jeesuksen Kristuksen armon evankeliumia tullaan julistamaan kaikille luoduille, Mk 16:15s.
- 145:13 LXX lisää jakeen loppuun: Herra on luotettava kaikissa sanoissaan, uskollinen kaikissa teoissaan. Tuo osa puuttuu hepreankielisestä tekstistä mutta on kaikissa varhaisissa käännöksissä, mahdollisesti juuri LXX:n vaikutuksesta.
- 146:9 Lopulta jumalattomien tie tuhoutuu, Ps 1:6.

- 147:4 Verbi <maanaah> = qal: 1. laskea, luetella kappaleittain, 2. määrätä kuuluvaksi jhnk joukkoon, esiintyy 29x. Jumala on määrännyt tähtien luvun, hän voi ne laskea ja luetella, me voimme ainoastaan arvioida niin kuin jo Abraham tuli ymmärtämään, 1Ms 15:, 16:10, 32:13. Sen sijaan meitä ihmisiä kehoitetaan laskemaan päivämme oikein, Ps 90:12. LXX:n vastine <arithmeoo> = laskea jnk lukumäärä, esiintyy UT:ssa 3x: Mt 10:30, Lk 12:7 ja Ilm 7:9.
- 147:10 Raamattu puhuu paljon voimasta ja juoksemisesta tai rientämisestä, mutta pelkästään inhimillisinä kykyinä ne eivät ole Herralle mieluisia. Tutki tarkemin! Vrt Srn 9:11, Apt 13:25, 20:24, Fil 3:12–14, 2Tm 4:7.
- 148:6 Herra on asettanut luomakuntaan lain = lainalaisuudet, rajat ja määrät, joita luomakunta noudattaa, Job 28:26, 38:10, Snl Snl 8:29, Jer 5:22, Rm 1:20. Niin on myös hengellisessä elämässä, Rm 12:3, 2Kr 10:13.
- 148:12 Ihminen ei ole koskaan liian vanha ylistämään Herraa, vieläpä yhdessä nuorten kanssa, hyvänä esimerkkinä heille. Vrt Jer 31:13.
- 148:13 Korkea, ks Ef 3:18.
- 149:3 Karkelo, ks Ps 30:12.
- 149:4 Pelastus <ješuu'aah> on Herran omien kaunistus, niin miesten kuin naistenkin. Ks Snl 15:13, Rm 13:14, Kol 3:12–14, 1Pt 5:5.
- 149:6 Sana <gaaroon> = kurkku, kaula, esiintyy 7x: Ps 5:10; 69:4; 115:7; 149:6; Jes 3:16; 58:1; Hes 16:11. Äänihän muodostuu äänihuulissa, jotka ovat kurkussa. Ja kurkkulaulullakin voi Jumalaa ylistää. Sanan <piipijoot> = kaksiteräinen LXX:n vastine <distomos> esiintyy UT:ssa 3x: Hpr 4:12; Ilm 1:16; 2:12.
- 149:8 Jalkaraudat, ks Ps 105:18. Jumalan tahdon tiellä ja Jumalan tahdon vastaisella tiellä on päinvastainen suunta: Joosefia vaivattiin ensin vankilassa jalkarautoilla ja sitten nostettiin Egyptin valtaherraksi, nämä ylhäiset ovat ensin kunnioitetussa asemassa ja joutuvat lopuksi jalkarautoihin.
- 149:9 Näin tulee aikojen lopulla käymään suurelle Babylonille, Ilm 18:20.
- 150:6 Sana <nešaamaah> = 1. puhallus, puhaltaminen, 2. hengitys, 3. henki, esiintyy 24x: 1Ms 2:7; 7:22; 5Ms 20:16; Jos 10:40; 11:11, 14; 2Sm 22:16; 1Kn 15:29; 17:17; Job 4:9; 26:4; 27:3; 32:8; 33:4; 34:14; 37:10; Ps 18:16; 150:6; Snl 20:27; Jes 2:22; 30:33; 42:5; 57:16; Dan 10:17.

Sananlaskujen kirja

Heprealaisessa Raamatussa Sananlaskujen kirjan nimi on <mišleei (šeloomoo)> = (Salomon) sananlaskut.

Se kuuluu Psalmien kirjan jälkeen toisena Kirjoituksiin (<ketuubiim>).

LXX käyttää nimeä <paroimiai> = sananlaskut, kuvaukset.

VT:n nelijaossa se kuuluu kolmantena kirjana runollisiin kirjoihin.

Samalla tämä kirja on nimenomaan viisaukirjallisuutta.

Sen johtoajatus onkin: Herran pelko on tiedon alku (1:9) tai: Herran pelko on viisauden alku (9:10).

Sisällys:

1. OPETUS VIISAUTEEN JA YMMÄRRYKSEEN 1–9

Sananlaskujen tarkoitus
Herran pelko on tiedon alku
Älä lähde synnin teille
Viisaus kutsuu
Viisaus varjelee pahasta
Viisaus ja jumalanpelko
Laupeus ja oikeamielisyys
Viisauden tie
Jumalattomien polku ja vanhurskaiden polku
Varjele sydämesi
Varoitus irstaista naisista
Iloitse nuoruutesi vaimosta
Varoitus takuuseen menosta
Laiskuus
Kavaluus
Seitsemän Herran inhoamaa asiaa
Aviorikoksen mielettömyys
Varo viettelijätärtä!
Iankaikkinen viisaus kutsuu
Viisaus kutsuu pitoihinsa
Herran pelko on viisauden alku
Tyhmyys houkuttelee

2. LYHYITÄ SANANLASKUJA ELÄMÄN ERI ALOILTA 10–22:16

3. VIISAITTEN SANOJA 22:17–24:34

4. HISKIAN MIESTEN KOKOAMIA SALOMON SANANLASKUJA 25–29

5. LOPPUSANAT 30–31

Aagurin sanat
Lemuelin sanat
Kelpo vaimon ylistys

- 1:1 Jakeet 1–6 osoittavat Sananlaskujen kirjan tarkoituksen.
- 1:2 Sana <muusar> = 1. kuritus, kasvatus, 2. opastus, ohjaus, ojennus 3. rangaistus (Jes 53:5), esiintyy 50x: 5Ms 11:2; Job 5:17; 12:18; 20:3; 36:10; Ps 50:17; Snl 1:2,3,7,8; 3:11; 4:1,13; 5:12,23; 6:23; 7:22; 8:10,33; 10:17; 12:1; 13:1,18,24; 15:5,10,32,33; 16:22; 19:20,27; 22:15; 23:12,13,23; 24:32; Jes 26:16; 53:5; Jer 2:30; 5:3; 7:28; 10:8; 17:23; 30:14; 32:33; 35:13; Hes 5:15; Hos 5:2; Sef 3:2,7. Jokainen ihminen tarvitsee elämässään kasvatusta, opastusta, ohjausta ja kuritusta, Hpr 12:1–13, muutoin ihmisestä tulee kuriton, Snl 29:15–23.
- 1:4 Sana <petii> (19x) = yksinkertainen, lapsellinen, kokematon, oppimaton: Ps 19:8; 116:6; 119:130; Snl 1:4,22,32; 7:7; 8:5; 9:4,6,16; 14:15,18; 19:25; 21:11; 22:3; 27:12; Hes 45:20.
Sana <'ormaah> (5x) = 1. järkevyyden, neuvokkuus, 2. (sala)kavaluus, oveluus: 2Ms 21:14; Jos 9:4; Snl 1:4; 8:5,12. Tämä ominaisuus voi esiintyä sekä positiivisessa että negatiivisessa mielessä, aivan kuten esim ahkeruus.
Sana <meziimaa> = 1. suunnitelma, 2. harkintakyky, 3. (sala)juoni, esiintyy 19x: Job 21:27; 42:2; Ps 10:2,4; 21:12; 37:7; 139:20; Snl 1:4; 2:11; 3:21; 5:2; 8:12; 12:2; 14:17; 24:8; Jer 11:15; 23:20; 30:24; 51:11. Tämän ominaisuus voi esiintyä sekä positiivisessa että negatiivisessa mielessä.
- 1:5 Sana <leqach> = 1. opetus, 2. taivuttelu, houkuttelu, 3. ymmärrys, näkemys, esiintyy 9x: 5Ms 32:2; Job 11:4; Snl 1:5; 4:2; 7:21; 9:9; 16:21,23; Jes 29:24.
Sana <tachbulloot> = 1. ohjaus, ohjaaminen, 2. opastus, 3. hyvät neuvot, elämänohjeet, esiintyy 6x: Job 37:12; Snl 1:5; 11:14; 12:5; 20:18; 24:6.
- 1:7 Jakeet 7–9 painottavat Herran pelon merkitystä.
Sana <'ewiil> (26x) = tyhmä, hullu, mieletön, älytön, typerä: 2Kn 24:15; Job 5:2,3; Ps 107:17; Snl 1:7; 7:22; 10:8,10,14,21; 11:29; 12:15,16; 14:3,9; 15:5; 16:22; 17:28; 20:3; 24:7; 27:3,22; 29:9; Jes 19:11; 35:8; Jer 4:22; Hos 9:7.
LXX:ssa jakeessa on keskellä lisäys: ...hyvä ymmärrys kaikille, jotka sitä harjoittavat, Jumalan kunnioittaminen viisaan harkintakyvyn alku,...
- 1:8 Kuritus, ojennus ja opetus ovat tärkeitä ihmisen kasvussa, niin ajallisesti kuin hengellisestikin. Ja vieläpä läpi elämän.
Jumalan sanaan kuuluu jatkuvuus: evankeliumin tarkoitus on, että ihminen elää koko sydämeästään Jumalan tahdossa, ja opettaa sen tien lapsilleen ja vielä lastensa lapsillekin, 1Ms 18:18–19, 5Ms 4:9–10, 6:6–7.
Jotkut kyselevät, saako nainen opettaa. Naisten tulee nimenomaan opettaa lapsiaan jo pienestä pitäen, Snl 6:20.
Samoin vanhempien naisten tulee neuvoa ja opettaa nuorempia vaimoja heidän perhe-elämässään, Tt 2:3–5.
Sen sijaan Paavali teroitti, että seurakunnassa ja evankeliumintyössä miesten on kannettava vastuu opetuksesta ja evankeliumin levittämisestä, 1Tm 8–15, niin kuin alussa olikin. Mutta jos miehet eivät kannu vastuutaan, Jumala käyttää alttiita naisia, ja he tekevätkin sen, niin kuin evankeliumintyön ja lähetystyön historia meillä monin tavoin todistaa.
- 1:9 Sana <liwjaah> = seppeli, esiintyy vain tässä ja Snl 4:9. LXX:n vastine <stefanos> esiintyy UT:ssa 25x (joista osa on erisnimi Stefanos): Mt 27:29; Mk 15:17; Jh 19:2, 5; Apt 6:5, 8,9; 7:59; 8:2; 11:19; 22:20; 1Kr 9:25; Fil 4:1; 1Ts 2:19; 2Tm 4:8; Jk 1:12; 1Pt 5:4; Pt 2:10; 3:11; 4:4, 10; 6:2; 9:7; 12:1; 14:14
- 1:10 Jakeet 10–19 varoittavat synnin houkutuksista.
Verbin <paataah> pi'el-muoto = 1. viekoitella, houkutella, 2. viettää, 3. taivutella, esiintyy 17x: 2Ms 22:15; Tm 14:15; 16:5; 2Sm 3:25; 1Kn 22:20–22; 2Ak 18:19–21; Ps 78:36; Snl 1:10; 16:29; 24:28; Jer 20:7; Hes 14:9; Hos 2:16.
- 1:20 Jakeet 20–33 osoittavat että viisaus kutsuu meitä yksinkertaisia ihmisiä. Ne taas, jotka ovat viisaita omasta mielestään, eivät tällaisesta kutsusta piittaa...mutta Snl 26:12.
- 1:22 Todellisen tiedon vihaaminen on todellista tyhmyyttä. Ja sitä on ollut paljon ihmiskunnan historiassa, myös tieteen parissa. Ja on edelleen.

- 1:23 Sana <tookhachat> (24x) = 1. nuhde, moite, 2. kuritus, rangaistus, 3. valitus, vastaväite, puolustus: Job 13:6; 23:4; Ps 38:15; 39:12; 73:14; Snl 1:23, 25, 30; 3:11; 5:12; 6:23; 10:17; 12:1; 13:18; 15:5, 10, 31f; 27:5; 29:1, 15; Hes 5:15; 25:17; Hab 2:1.
- 1:26 Verbi <laa'ag> (18x) = pilkata, pitää pilkkana, ilkkua, nif: puhua oudosti, änkyttää, soperrella, hif: pilkata, ivata: 2Kn 19:21; 2Ak 30:10; Neh 2:19; 3:33; Job 9:23; 11:3; 21:3; 22:19; Ps 2:4; 22:8; 59:9; 80:7; Snl 1:26; 17:5; 30:17; Jes 33:19; 37:22; Jer 20:7.
LXX:ssa vastineena on verbi <katakhairoo> (vain tässä) = iloita, riemuita (pahansuovasti), siksi joissakin käännöksissä on käytetty verbiä ihastua (vepsä, livvi, viena).
- 1:28 Miksi näin käy? Seuraavat kaksi jaetta (29–30) kertovat syyn, ja jakeet 31–32 seuraukset.
- 1:32 Sana <mešuu baah> (12x) = pois kääntyminen, luopumus: Snl 1:32; Jer 2:19; 3:6,8,11,12,22; 5:6; 8:5; 14:7; Hos 11:7; 14:5. Erityisesti profeetta Jeremia oli murheissaan kansan luopumuksesta eli kääntymisestä pois Herrasta.
Huolettomuus on sitä, kun luulee olevansa turvassa ja rauhassa, eikä huomaa vaaran mahdollisuutta. Näin tulee käymään tälle maailmalle, 1Ts 5:1–3, Hes 16:49.
- 2:1 Tämä koko luku kertoo, kuinka viisaus varjelee pahasta.
- 2:4 Sana <matmoon> = (kätketty) aarre, esiintyy 5x: 1Ms 43:23; Job 3:21; Snl 2:4; Jes 45:3; Jer 41:8.
- 2:5 Herran pelko ja Jumalan tunteminen on elämän syvimpiä tarkoituksia.
- 2:6 Sana <tuušijjaah> = 1. menestys, menestyksellinen toiminta, 2. terve järki, harkintakyky, esiintyy 11x: Job 5:12; 6:13; 11:6; 12:16; 26:3; Snl 2:7; 3:21; 8:14; 18:1; Jes 28:29; Mka 6:9.
- 2:9 Jakeet 9–11 osoittavat ymmärryksen ja viisauden siunauksellisuuden.
Sana <ma'gal> = vaunujen tekemä ura, tie, polku, esiintyy 13x: Ps 17:5; 23:3; 65:12; 140:6; Snl 2:9,15,18; 4:11,26; 5:6,21; Jes 26:7; 59:8. Kristityt, eli Jumalan lapset, on pelastettu armosta uskon kautta, eikä heidän omien tekojensa ansiosta. Ja samalla heidät on luotu Kristuksessa Jeesuksessa niitä hyviä tekoja varten, jotka Jumala on ennalta valmistanut, että vaeltaisimme niissä, Ef 2:8–10. Näin Jumala on valmistanut elämänuran jokaiselle lapselleen jo edeltä käsin, kun vain kuuliaisesti vaellamme hänen viitoittamalla tiellään.
- 2:10 Tällaisia miehiä mainitaan olleen jo Israelin autiomaavaelluksen aikana, 2Ms 36:2.
- 2:12 Jakeet 12–15 osoittavat että viisaus pelastaa synnin tiestä.
Sana <tahpuaah> = kavaluus, kierous, vääryys, esiintyy 10x: 5Ms 32:20; Snl 2:12, 14; 6:14; 8:13; 10:31,32; 16:28, 30; 23:33. Se tulee verbistä <haapakh> = kääntää nurin, ”keikauttaa ylösalaisin”.
- 2:15 Sana <'iqqeeš> = kieroutunut, kiero, väärä(miellinen), esiintyy 10x: 5Ms 32:5; 2Sm 22:27; Ps 18:27; 101:4; Snl 2:15; 8:8; 11:20; 19:1; 22:5; 28:6. Sana esiintyy myös 3x erisnimenä, 2Sm 23:26, 1Ak 11:28, 27:9, mitä ei voi kuin ihmetellä. Mitähän vanhempien päässä on oikein liikkunut?
Verbi <luuz> = qal ja hif: poistua, häipyä näkyvistä, hävitä, nif: eksyä, mennä harhaan, olla väärämiellinen/ kiero, esiintyy 6x: Snl 2:15; 3:21,32; 4:21; 14:2; Jes 30:12.
- 2:16 Jakeet 16–19 osoittavat että viisaus pelastaa ja varjelee irstaan naisen houkutuksilta.
<iššaah zaaraah> = vieras nainen, siis sellainen nainen, joka kuuluu jollekulle muulle miehelle, mutta ei sinulle. Ks Snl 5:3,20, 7:5, 22:14, 23:27, Tm 16, 2Sm 11–12, 1Kn 11:1–13, Mk 6:14–20.
Liukaskielisiä miehiä ja naisia on syytä varoa: Ps 5:10; 36:3; 55:22; Snl 2:16; 6:24; 7:5; 28:23; 29:5; Hos 10:2.
- 2:17 Sana <'alluup> = läheinen/ uskottu ystävä, esiintyy 9x: Ps 55:14; 144:14; Snl 2:17; 16:28; 17:9; Jer 3:4; 11:19; 13:21; Mka 7:5.
- 2:18 Sana <repa'iim> = haamu, aave, kuolleiden henki, vainaja, esiintyy 8x: Job 26:5; Ps 88:11; Snl 2:18; 9:18; 21:16; Jes 14:9; 26:14, 19. Sanan alkuperä ja merkitys on epävarma.
- 2:19 hänen luokseen lähtee/ häneen yhtyy, vrt 1Ms 16:2, 19:31, 38:2.

- 2:22 Uskoton = <boogeed> on verbin <baagad> (ks Ps 78:57) qal part. ja se esiintyy Psalmeissa ja Sananlaskuissa 12x: Ps 25:3; 59:6; 119:158; Snl 2:22; 11:3, 6; 13:2, 15; 21:18; 22:12; 23:28; 25:19. Sen lisäksi esim: Jer 12:1 ja Hab 1:13.
Verbi <naasach> = 1. repiä maahan, hajottaa, 2. reväistä irti, esiintyy 4x: 5Ms 28:63; Ps 52:7; Snl 2:22; 15:25.
- 3:1 Jakeet 1–2 osoittavat opetuksen vaikutukset.
- 3:2 Rauha = <šaaloom> tarkoittaa rauhaa, terveyttä, kaikinpuolista hyvinvointia, kaikki hyvin – olotilaa. Sana esiintyy kaikkiaan 237x. Todellinen ja myös lopullinen iankaikkinen rauha saavutetaan Kristuksessa, Jes 53:5, Ef 2:14.
- 3:3 Jakeet 3–6: laupeus, uskollisuus, armo, ymmärrys ovat varteenotettavia asioita uskonelämässä.
Laupeus ja uskollisuus = <chesed we 'emet> voidaan kääntää myös: armo ja totuus. Ilmaus esiintyy 20x: 1Ms 24:27, 49; 47:29; 2Ms 34:6; Jos 2:14; 2Sm 2:6; 15:20; Ps 25:10; 40:11,12; 57:4; 61:8; 85:11; 86:15; 89:15; 117:2; Snl 3:3; 14:22; 16:6; 20:28. Armo ja totuus viittaa Messiaaseen, Joh 1:14,17.
Lain käskyt kirjoitettiin kivitaluihin, ne ovat siis ulkokohtaisia, mutta laupeus ja uskollisuus sydämen tauluun, koska ne ovat sisäisiä asioita.
- 3:4 Sana <sekhel> (16x) = 1. ymmärrys, 2. menestys, hyväksyntä: 1Sm 25:3; 1Ak 22:12; 26:14; 2Ak 2:11; 30:22; Ezra 8:18; Neh 8:8; Job 17:4; Ps 111:10; Snl 3:4; 12:8; 13:15; 16:22; 19:11; 23:9; Dan. 8:25.
- 3:7 Jakeet 7–10: Herran pelko ja kunnioitus
- 3:11 Jakeet 11–12: Kuritus on ihmiselle kallisarvoista, sitä ei pidä halveksua, ks Snl 15:32.
- 3:13 Jakeet 13–20 osoittaa viisauden siunaukset.
Verbi <puuq> = hif: 1. saada omakseen, omaksua, löytää, tavoittaa, 2. antaa onnistua, antaa, tarjota, esiintyy 7x: Ps 140:9; 144:13; Snl 3:13; 8:35; 12:2; 18:22; Jes 58:10. Niin ollen jakeen ajatus on kahtalainen: viisauden löytämisen seurauksena ihminen a) saa omakseen ymmärryksen, b) voi tarjota muita kohtaan ymmärtämystä.
Apostoli Paavali ymmärsi, että sama syy-seuraussuhde pätee myös kärsimysten, ahdistusten ja lohdutuksen suhteen, 2Kr 1:3–7, ja jopa epätoivon, luottamuksen, pelastuksen, rukousten ja kiitosen suhteen, 2Kr 1: 8–11.
- 3:15 Jakeen keskellä LXX:ssa on lisäys: ...mikään paha ei voi sitä vastustaa, se on hyvin tunnettu kaikille, jotka lähestyvät sitä...
- 3:16 LXX:ssa on jakeen lopussa lisäys: ...sen suusta lähtee vanhurskaus, laki ja armo on sen kielellä.
- 3:18 Verbi <'aašar> = pi: pitää onnellisena, ylistää onnelliseksi, pu: olla onnellisena pidetty, esiintyy 9x: 1Ms 30:13; Job 29:11; Ps 41:3; 72:17; Snl 3:18; 31:28; Ll 6:9; Mal 3:12,15.
- 3:21 Jakeet 21–26: harkinta ja maltti.
- 3:24 Vrt Jer 31:26.
- 3:25 Jumalattomille on lupaus: tuho. Se ei ole ainoastaan lopullinen päämäärä, vaan jumalattomien tie tuhoutuu jo äkkiarvaamatta tässä ajassa, Ps 1:6.
- 3:27 Jakeet 27–28: laupeus.
Jumala on armollinen ja laupias meitä kohtaan, joten hän kehottaa meitäkin osoittamaan laupeutta muille.
- 3:28 LXX:ssa on jakeen lopussa lisäys: sinähän et tiedä, mitä huominen tuo tullessaan.
- 3:29 Jakeet 29–35 osoittavat eron väärämielisen ja oikeamielisen välillä.
Verbin <chaaraš> merkitys suunnitella, punoa juonia, esiintyy myös: 1Sm 23:9, Snl 6:14,18, 12:20, 14:22.
Samaa ajatusta tukee myös merkitys kyntää vertauskuvallisesti jakeissa Job 4:8 ja Hos 10:13, sekä merkitys kaivertaa jakeessa Jer 17:1.

- 3:32 Abraham oli Jumalan ystävä, koska uskoi Jumalaa, siis oli myös kuuliainen Jumalalle, Jak 2:23.
Aikoinaan Job luuli menettäneensä Jumalan ystävyys, kun ulkonaisten elämän olosuhteet olivat muuttuneet äkisti ja rajusti, Job 29:1–5.
- 3:33 Ero jumalattoman ja vanhurskaan elämässä on selvä ja tulee aika myöten ilmi.
Sana <me'eeraah> = kirous, esiintyy 5x: 5Ms 28:20; Snl 3:33; 28:27; Mal 2:2; 3:9.
- 3:35 Viisaan ja tyhmän elämän ja toiminnan välillä on periaatteellinen ero.
Sana <qaaloon> = häpeä, häväistys, esiintyy 17x: Job 10:15; Ps 83:17; Snl 3:35; 6:33; 9:7; 11:2; 12:16; 13:18; 18:3; 22:10; Jes 22:18; Jer 13:26; 46:12; Hos 4:7,18; Nah 3:5; Hab 2:16. Vrt myös Snl 14:29.
- 4:1 Jakeet 1–4 osoittavat, että lapset tarvitsevat isän opetusta ja ojennusta (kuritusta).
- 4:5 Jakeet 5–10: viisauden siunaukset.
- 4:8 Verbi <saalal> = qal: rakentaa tietä maanpinnan tasoa korkeammalle, pilp: arvostaa, antaa korkea arvo, hitp: käyttäytyä ylimielisesti, esiintyy 12x: 2Ms 9:17; Job 19:12; 30:12; Ps 68:5; Snl 4:8; 15:19; Jes 57:14(2x); 62:10(2x); Jer 18:15; 50:26.
Verbi <chaabaq> = qal: 1. pitää sylissä/ käsivarsilla, 2. laittaa kädet ristiin/ puuskaan, pi: sulkea syliin, syleillä, halata, esiintyy 13x: 1Ms 29:13; 33:4; 48:10; 2Kn 4:16; Job 24:8; Snl 4:8; 5:20; Sm 3:5; 4:5; Ll 2:6; 8:3; Val 4:5.
- 4:9 Sana <liwjaah> = seppel, esiintyy vain tässä ja Snl 1:9. LXX:n vastine <stefanos> esiintyy UT:ssa 25x (joista osa on erisnimi Stefanos): Mt 27:29; Mk 15:17; Jh 19:2, 5; Apt 6:5, 8,9; 7:59; 8:2; 11:19; 22:20; 1Kr 9:25; Fil 4:1; 1Ts 2:19; 2Tm 4:8; Jk 1:12; 1Pt 5:4; Pt 2:10; 3:11; 4:4, 10; 6:2; 9:7; 12:1; 14:14.
Sana <'ataraah> = kruunu, diadeemi, otsaripa, seppel, esiintyy 23x: 2Sm 12:30; 1Ak 20:2; Est 8:15; Job 19:9; 31:36; Ps 21:4; Snl 4:9; 12:4; 14:24; 16:31; 17:6; Ll 3:11; Jes 28:1, 3, 5; 62:3; Jer 13:18; Val 5:16; Hes 16:12; 21:31; 23:42; Sak 6:11,14, sekä kerran erisnimenä, 1Ak 2:26. Tämänkin sanan vastineena LXX:ssa on <stefanos>.
- 4:10 Vrt Snl 9:11. Jumalattomuudella on päinvastainen vaikutus, Jer 17:11.
- 4:11 Jakeet 11–13: viisauden tie on elämän tie. Polut, ks Snl 2:9.
- 4:12 Viisauden tien kulku ei ole ahdasmielistä. Juostakin voi, mutta ei ole pakko. Eikä muita kannata hoputtaa, antaa jokaisen kulkea rauhassa, Fil 3:12–16.
- 4:13 Sana <muusaar> = ohjaus, opastus, opetus, kuritus, rangaistus, esiintyy kaikkiaan 50x, joista Sananlaskujen kirjassa 30x: 5Ms 11:2; Job 5:17; 12:18; 20:3; 36:10; Ps 50:17; Snl 1:2,3,7,8; 3:11; 4:1,13; 5:12,23; 6:23; 7:22; 8:10,33; 10:17; 12:1; 13:1,18,24; 15:5,10,32,33; 16:22; 19:20,27; 22:15; 23:12,13,23; 24:32; Jes 26:16; 53:5; Jer 2:30; 5:3; 7:28; 10:8; 17:23; 30:14; 32:33; 35:13; Hes 5:15; Hos 5:2; Sef 3:2,7.
- 4:14 Jakeet 14–17,19: jumalattomien polut ja pahuuden tie.
Verbi <'aašar> = qal: kulkea suoraan/ eteenpäin, pi: 1. kulkea, 2. ohjata, johtaa, opastaa, 3. ojentaa, pitää kurissa, pu: olla johdettavana, esiintyy 8x: Snl 4:14; 9:6; 23:19; Jes 1:17; 3:12; 9:15(2x).
- 4:15 Ks. 4Ms 5:12.
- 4:16 Jumalattomien unettomuudella voi olla näinkin omituinen syy.
- 4:17 Onpa heillä herkut! Jumalan lapsille on parempi leipä, Jh 6:32–35, ja parempi viini, Ef 5:18–20.
- 4:18 Vanhurskauden polku on kuin aamun koitto. Tämä on samalla ennustus Messiaasta, Lk 1:76–79, ja hänen edellä käyvästä profeetasta, Johannes Kastajasta.
- 4:19 Vastakohtana edelliselle on jumalattomien tie, joka on kuin pimeys.
- 4:20 Jakeet 20–27: sydän on ihmisen sisin olemus.

- 4:22 Jumalan sanan opetus on paras yleislääke ihmiselle sekä sielun että ruumiin puolesta. Sitten tulevat liikunta, terveelliset elämäntavat ja hyvät ihmissuhteet. Samaa todisti myös Paavali, 1Tm 4:7–9.
Sana <marpeeh> (13x) = 1. paraneminen, 2. lääke, 3. terveys: 2Ak 21:18; 36:16; Snl 4:22; 6:15; 12:18; 13:17; 16:24; 29:1; Jer 8:15; 14:19; 33:6; Mal 3:20. Ilmaus <'eein marpeeh> (4x) = parantumaton, tila jossa apua ei ole. Homonyymi 2 (3x) = tyyneys, rauhallisuus, sävyisyys: Snl 14:30; 15:4; Sm 10:4.
- 4:23 Sydän on elämän lähde. Se voi olla pahuuden lähde, Mt 15:19, mutta se voi olla myös elävän veden lähde, joka kumpuaa iankaikkiseen elämään, Jh 7:38, 4:14.
Hepr sana <tootsaa'oot> tarkoittaa uloskäyntiä, mutta myös lähtökohtaa, ks Ps 68:21. Tässä ajassa Herra antaa omilleen heti aluksi uloskäynnin synnistä elämään ja lopuksi uloskäynnin kuoleman kautta iankaikkiseen elämään.
- 4:24 Suu on annettu ihmiselle hyvää, ei pahanpuhumista, varten.
Sana <'iqqešuu> = vääräys, kierous, kavaluus, esiintyy vain tässä ja Snl 6:12.
Sana <laazuut> = vääräys, kierous, vilppi, esiintyy vain tässä.
- 4:25 Silmät ovat sielun peili, sanotaan. Herran sana kehottaa meitä oikeamielisyyteen ja suoraluonteisuuteen niin sielun kuin silmienkin osalta.
Sana <'ap'appajim> = 1. silmäluomet, silmäripset, 2. silmät, katse, esiintyy 10x: Job 3:9; 16:16; 41:10; Ps 11:4; 132:4; Snl 4:25; 6:4, 25; 30:13; Jer 9:17.
- 4:26 Samaa kehottaa Hpr 12:13. Tämän vastakohta on irstaan naisen vaellus, Snl 5:6. Kannattaa muistaa, että Herra tutkii kaikki miehen tiet, Snl 5:21.
- 5:1 Jakeet 1–14: varoittaa irstaista naisista. Toisaalta viisaus, ymmärrys, harkintakyky ja tieto kuuluvat yhteen.
- 5:2 Tähän neuvoi myös apostoli Paavali nuorta Timoteusta.
- 5:3 Vrt. Ll 4:11. Irstaan naisen suussa (ja sydämessä) on kavaluus ja petos, vaikka hän pyrkiikin matkimaan morsianta, jonka suussa on sula hyvyys. Puhtaan rakkauden tarkoitus on johtaa hyvyyteen, irstauden pyrkimys on pahuuteen. Sen tuli aikanaan huomaamaan tuhlaajapoika, Lk 15:11–16.
- 5:4 Hunajainen makeilu muuttuukin lopulta karvaudeksi.
- 5:5 Jeesus on elämän tie, Jh 14:6, mutta tämä on kuoleman tie.
- 5:6 Tämän vastakohta on elämän tie, Snl 4:26, 5:21.
Surullista tuon viettelijän elämässä on, että koko hänen tiensä horjuu, mutta hän ei sitä itse huomaa eikä ymmärrä. Hän luulee viekoittelevansa muita tuhoon, mutta ei ymmärrä kulkevänsä itsekin tuhoon, koska lopulta jumalattomien koko tie tuhoutuu, Ps 1:6.
Onneksi meidän Heramme Jeesus tuli etsimään ja pelastamaan syntisiä, niin publikaaneja ja porttoja kuin jopa fariseuksia ja kirjanoppineita,
- 5:8 Pysy kaukana = sm: pidä tiesi kaukana.
- 5:9 Jakeet 9–14: synnin seuraukset.
Sana <'akhzaarii> = julma, armoton, kova, esiintyy 8x: Snl 5:9; 11:17; 12:10; 17:11; Jes 13:9; Jer 6:23; 30:14; 50:42. Vrt Snl 27:4.
- 5:14 Ilmaus <kim'at> = vähältä piti, miltei; helposti, nopeasti; vain muutama, esiintyy x: 1Ms 26:10; 2Sm 19:37; 1Ak 16:19; 2Ak 12:7; Esr 9:8; Job 32:22; Ps 2:12; 73:2; 81:15; 94:17; 105:12; 119:87; Snl 5:14; 10:20; Ll 3:4; Jes 1:9; 26:20; Hes 16:47.
- 5:15 Jakeet 15–19: nuoruutesi vaimon ihanuus. Ks Ll 5:1.
- 5:19 Hurmautua: tässä ja seuraavassa jakeessa on kaksi kertaa käytetty verbiä <šaagaah> (21x), jonka perusmerkitys on eksyä, joutua harhaan, harhailla. Tässä jakeessa sitä on käytetty hieman leikillisesti, romanttisesti, mutta seuraavassa jakeessa hyvin vakavasti ja varoittavasti. Miehen on parempi ”harhailla”

oman vaimonsa rintojen äärellä kuin vieraan naisen. Samoin jakeessa Snl 20:1 varoitetaan hoipertelemasta viinan ja viinin vaikutuksesta, siitähän tulee irstas meno, Ef 5:18.

- 5:20 Irstas nainen kulkee kuoleman tietä, Snl 5:5.
- 5:21 Miehen tiet.
- 5:22 Synnin seuraus.
- 5:23 Sana <'iwwelet> = hulluus, mielettömyys, esiintyy 25x: Ps 38:6; 69:6; Snl 5:23; 12:23; 13:16; 14:1,8,17,18,24,29; 15:2,14,21; 16:22; 17:12; 18:13; 19:3; 22:15; 24:9; 26:4,5,11; 27:22.
- 6:1 Jakeet 1–5 varoittavat takuuseen menosta. Ks Snl 11:15, 17:18, 20:16, 22:26, 27:13.
- 6:4 Vrt Ps 132:4.
- 6:6 Jakeet 6–11: laiskuuden vaikutukset.
Muurahainen esiintyy tässä ja Snl 30:25.
Menoja/ tapoja = sm: teitä. Muurahaisen tiet ovat ihmeteltäviä mutta samalla tarkoituksenmukaisia.
- 6:8 Muurahaisilla, niin kuin monilla muillakin eläimillä, on ns. maalaisjärkeä, maamiehen viisautta. Olisipa sitä kaikilla ihmisilläkin ja yhteiskunnilla.
- 6:9 Laiska = <'aatseel> ei saa kiitosta Jumalan sanassa, eikä sitä voi pitää hyveenä. Paitsi tietysti pahanteossa. Sana esiintyy 14x: Snl 6:6, 9; 10:26; 13:4; 15:19; 19:24; 20:4; 21:25; 22:13; 24:30; 26:13–16. Ks. myös Sm 11:18.
- 6:10 Ilmaus <chibbuq jaadajim> = kädet ristissä/ puuskassa, esiintyy tässä ja Snl 24:33. Ilmauksena pohjana on verbi <chaabaq>, ks Snl 4:8.
- 6:12 Jakeet 12–15: väärämielisen turmio.
- 6:16 Jakeet 16–19: Herra vihaa ja inhoaa väärämielisyyttä.
Sana <too'eebaah> = inhotus, iljetys, esiintyy Sananlaskujen kirjassa 18x: Snl 3:32; 6:16; 8:7; 11:1,20; 12:22; 13:19; 15:8,9,26; 16:5,12; 17:15; 20:10,23; 21:27; 24:9; 26:25; 28:9; 29:27. Se tulee verbistä <taa'ab> = inhota, vieroksua.
- 6:19 Väärä todistaja puhuu valheita, mutta ei pelastu, ks Snl 6:19; 12:17; 14:5, 25; 19:5, 9; 29:8. Näissä kohdissa on verbin <puuch> hif-muoto: puhua, tuoda esiin, puhalttaa, puhkua. Ajatus voitaisiin kääntää vapaasti: laskettelee luikuria/ puhaltelee palturia. Joillekin nimittäin valheiden puhuminen, varsinkin selän takana, on pelkästään hupia.
Riitojen rakentaminen ei ole armoitus eikä palvelutehtävä vaan inhottava asia. Ks Snl 6:14,19, 10:12.
- 6:20 Jakeet 20–23: opetus, käsky, kurittava nuhde.
- 6:21 Oikeat, hyvät asiat kannattaa sitoa sydämelle, sormiin ja kaulaan, Snl 3:3, 6:21, 7:3, mutta vääristä siteistä on paras päästä irti, Snl 22:15.
- 6:24 Jakeet 24–35: irstas nainen.
- 6:26 Lain mukaan synnin seuraus ja rangaistus on julma, 3Ms 20:10.
Sana <zoonaah> = portto, prostituoitu, esiintyy 34x: 1Ms 34:31; 38:15; 3Ms 21:7,14; 5Ms 23:19; Jos 2:1; 6:17,22,25; Tm 11:1; 16:1; 1Kn 3:16; 22:38; Snl 6:26; 7:10; 23:27; 29:3; Jes 1:21; 23:15,16; Jer 2:20; 3:3; 5:7; Hes 16:30,31,33,35,41; 23:44; Hos 4:14; Jl 4:3; Mka 1:7; Nah 3:4.
- 6:28 Näin käy synnin tiellä. Mutta Jumalan tahdon tiellä käy päinvastoin, Jes 43:2, Dan 3:19–27.
- 6:32 Ilmaus <chasar leeb> = mieletön, älytön, mieltä/ sydäntä vailla, esiintyy 11x: Snl 6:32; 7:7; 9:4,16; 10:13; 11:12; 12:11; 15:21; 17:18; 24:30; Sm 10:3. Vrt Snl 28:16. Onneksi Daavid sanoi <loo echsar> = ei minulta

mitään puutu, Ps 23:1, ja Paavali vahvisti asian Timoteukselle, 2Tm 2:7.

Tämä on vakava varoitus aviorikoksen seurauksista. Ja Pietari antoi saman varoituksen laajemmassa mielessä, 1Pt 2:11.

- 6:33 Sana <nega> = vitsaus, vaiva, rangaistus, esiintyy myös jakeissa Ps 91:10 ja Jes 53:8. Synti tuo vitsauksen rangaistuksena elämään, näinhän kävi mm. Daavidille, 2Sm 11,12, mutta Jumalan tahdossa eläminen varjelee sellaisesta. Miksikö? Koska Messias, Jeesus Kristus otti kantaakseen meidän syntivelkamme ja siitä aiheutuvan rangaistuksen Golgatan ristillä, Jes 53:5–8, 1Pt 2:21–25.
Sana <qaaloon> = häpeä, häpeäntunne, esiintyy 17x: Job 10:15; Ps 83:17; Snl 3:35; 6:33; 9:7; 11:2; 12:16; 13:18; 18:3; 22:10; Jes 22:18; Jer 13:26; 46:12; Hos 4:7,18; Nah 3:5; Hab 2:16.
- 7:1 Jakeet 1–5: opetuksen, viisauden ja ymmärryksen tärkeys.
- 7:5 Jakeet 5–27: irstas nainen.
- 7:9 Etelän maissa hämärän aika on lyhyt, päivä muuttuu äkkiä yön pimeydeksi.
- 7:10 Sana <šiit> = vaate, puku, esiintyy vain tässä ja Ps 73:6.
- 7:11 Levoton, vrt Snl 9:13 ja 20:1. Onneksi Viisaus kutsuu ihmisiä jopa meluisten eli levottomien katujen kulmauksissa, Snl 1:20–21.
Hillitön = tottelematon, uppiniskainen, kovakorvainen tulee verbistä <saarar>, ja se esiintyy 17x: 5Ms 21:18, 20; Neh 9:29; Ps 66:7; 68:7, 19; 78:8; Snl 7:11; Jes 1:23; 30:1; 65:2; Jer 5:23; 6:28; Hos 4:16; 9:15; Sak 7:11.
- 7:12 Vrt Snl 23:27–28. Miehet yleensä väijyvät tehdäkseen väkivallan tekoja. Paitsi joskus heillä voikin olla oikeat aiheet, Tm 21:19–23.
- 7:13 Julkeasti katsoen = sm: teki kasvonsa julkeiksi, vrt Snl 21:29.
- 7:15 Julkea nainen valehtelee päin naamaa kuin tyhjää vaan. Onnistuu se kyllä julkeilta miehiltäkin.
- 7:17 Noh, johan on hajusteet!
- 7:18 Näitä kauniin romanttisia puheita hänen pitäisi puhua omalle aviomiehelleen. Näinhän kokonainen kirja, Laulujen laulu, Raamatussa opettaa.
- 7:20 Olikohan mies todella niin tyhmä, että jätti vaimonsa rahattomaksi, kun lähti matkoille? Vai valehteleeko tuo nainen herättääkseen sääliä?
- 7:21 Houkuttelu, ks Snl 1:5.
- 7:22 Synnin seuraus: mies menee kuin härkä teuraaksi.
- 8:1 Jakeet 1–36: viisaus kutsuu ihmisiä.
- 8:2 Vertauksessaan kuninkaan pojan häistä, Jeesus käski mennä teille ja aitovierille kutsumaan kaikkia häihin, Mt 22:9–10, Lk 14:21–23.
- 8:3 Sana <qeret> = kaupunki, esiintyy 5x: Job 29:7; Snl 8:3; 9:3,14; 11:11. Tulisiko tästä sanasta nimi Keretti, joka on Outokummussa sijaitseva entinen kuparikaivos? Varsinkin kun Snl 9:3,14 puhuu kaupungin kummuista. Kukapa tietää, teoriaahan voidaan aina tehdä varsin hatarilla lähtötiedoilla, niin kuin epäeksakteilla tieteillä on tapana tehdäkin.
- 8:4 Sanan <'iis> = mies monikkomuoto <'iisiim> esiintyy vain 3x: Ps 141:4; Snl 8:4; Jes 53:3, mutta normaali monikkomuoto <'anašiim> esiintyy yli 500x.
- 8:5 Sana <'ormaah> = 1. elämäkokemus, taito, järjestyys, neuvokkuus, 2. kavaluus, esiintyy 5x: 2Ms 21:14; Jos 9:4; Snl 1:4; 8:5,12. Se tulee verbistä <'aaram> = 1. olla viisas, tulla viisaaksi, 2. olla ovela/ taitava, ks Snl 15:5. Samasta verbistä tulee myös sana <'aarium>, ks Snl 12:16.

Ymmärrys = <leeb> = sm: sydän (tosin merkityskenttä on laajempi), viittaa syveempään ymmärrykseen kuin pään tieto tai älykkyys, puhumattakaan ns. näsäviisaudesta tai jälkiviisaudesta. Ks Snl 10:8, 16:21.

- 8:10 Kuritus eli ojennus on tarpeen jokaiselle.
Verbin <baachar> (172x) = qal: 1. tutkia, koetella, 2. valita, valikoida, 3. pitää parempana, nif'al-muodon (7x) merkitys 1) olla valittu/ valikoitu/ hienoin, esiintyy: Snl 8:10,19; 10:20; ja merkitys 2) olla parempi kuin jkn, esiintyy: Snl 16:16; 21:3; 22:1; Jer 8:3.
- 8:13 Monet kyselevät, mitä on Herran pelko. Se on pahan vihaamista.
- 8:14 Ymmärrys ja voima käyvät käsi kädessä viisauden kanssa.
- 8:15 Meidän tulee rukoilla esivallan puolesta, että heillä olisi viisautta hallita oikein, 1Tm 2:1–4.
- 8:16 Verbi <saarar> = hallita, esiintyy 6x: 4Ms 16:13; Tm 9:22; Est 1:22; Snl 8:16; Jes 32:1, Hos 8:4.
- 8:17 Verbi <šaachar> = qal: etsiä, tavoitella, pyrkiä jhnk, pi: tehdä jtk ajiossa, etsiä varhain, esiintyy 12x: Job 7:21; 8:5; 24:5; Ps 63:2; 78:34; Snl 1:28; 7:15; 8:17; 11:27; 13:24; Jes 26:9; Hos 5:15.
Jumalan viisautta kannattaa etsiä jo varhain elämänsä aivan alkutaipaleella, eikä jättää sitä siihen, että ”kyllähän minä ehdin sitten vanhana”, kun emme tiedä päiviemme määrää. Jeesus Kristus on Jumalan voima ja viisaus, 1Kr 1:24.
- 8:19 Viisauden hedelmä.
- 8:22 Jakeet 22–31: viisauden alkuperä.
- 8:23 VT 1993 kääntää jakeen loppuosan: ”... ennen kuin maata olikaan.”
- 8:27 Jakeen loppuosa taitaa vihjata Maan pallonmuotoisuuteen.
- 8:33 Ojennus eli kuritus antaa ihmiselle viisautta.
- 8:35 Vrt Snl 12:2, 18:22.
- 8:36 Tekee vääryyttä sielulleen, tai: tekee väkivaltaa sielulleen. Tästä varoitti myös apostoli Pietari, 1Pt 2:11.
- 9:1 Jakeet 1–6: viisaus kutsuu.
- 9:2 Pöydän kattaminen, vrt Ps 23:5. Uudessa liitossa tämäkin asia saa syvemmän merkityksen, Lk 22:14–23,28–30, 1Kr 10:21,11:23–26, Ilm 19:9.
- 9:6 Kaksi eri tietä, Snl 4:14, 9:6. Jotkut yrittävät mutkitella molemmilla teillä, mutta huonosti siinä käy, Snl 28:6,18.
- 9:7 Jakeet 7–12 sosoittavat eron pilkkaajaa ja viisaan välillä.
Pilkkaaja ja jumalaton eivät tahdo ottaa vastaan ojennusta ja nuhdetta, vaan mieluummin laittavat selän takana ilkeitä juoruja liikkeelle. Ei siis kannata heittää helmiä sioille, Mt 7:6, ne kun tупpaavat tallaamaan helmet ja vielä repimään niiden antajat.
- 9:8 Viisas ottaa nuhteesta opikseen ja vieläpä rakastaa nuhtelijaa.
- 9:9 Jumalan tahdon tiellä on voimassa lisääntymisen laki, 2Kr 4:15.
- 9:10 Herran pelko on pahan vihaamista ja viisauden rakastamista.
- 9:12 Viisas ja pilkkaaja.
- 9:13 Tyhmyys = irstas nainen.
- 10:1 Sana <kesiil> = tyhmä, esiintyy 3x Psalmeissa, 18x Saarnaajan kirjassa ja 49x Sananlaskuissa.
Sana <tuugaah> = murhe, esiintyy 4x: Ps 119:28; Snl 10:1; 14:13; 17:21.

- 10:2 Vrt Snl 11:4.
- 10:4 Verbi <ruuš> = olla köyhä, tulla köyhäksi, esiintyy 24x: 1Sm 18:23; 2Sm 12:1,3,4; Ps 34:11; 82:3; Snl 10:4; 13:7,8,23; 14:20; 17:5; 18:23; 19:1,7,22; 22:2,7; 28:3,6,27; 29:13; Srn 4:14; 5:7.
Sana <remijjaah> = veltto, laiska, vilpillinen, petollinen, esiintyy 15x: Job 13:7; 27:4; Ps 32:2; 52:4; 78:57; 101:7; 120:2,3; Snl 10:4; 12:24,27; 19:15; Jer 48:10; Hos 7:16; Mka 6:12.
- 10:5 Kelvoton = verbin <buuš> hif part, joka esiintyy 6x: Snl 10:5; 12:4; 14:35; 17:2; 19:26; 29:15. Näistä vain kerran tarkoittaen naista, vaimoa, muulloin nuorta miestä.
- 10:9 Mutkitteleva/ vääristelevä/ kieroileva: nykymaailmassa monet haluavatkin tulla tällä tavoin tunnetuksi vaikka se olisikin häpeällistä.
- 10:11 Sana <maaqoor> = lähde, esiintyy (18x) mm: Ps 36:10; 68:27; Snl 5:18; 10:11; 13:14; 14:27; 16:22; 18:4; 25:26; Jer 2:13; 8:23; 17:13; 51:36; Hos 13:15; Sak 13:1.
- 10:13 Sana <geew> = selkä, esiintyy 6x: Job 30:5; Snl 10:13; 19:29; 26:3; Jes 38:17; 50:6; 51:23. Tyhmille kuuluu rangaistukseksi antaa vitsaa selkään, ja tästä syystä Jeesus antoi selkänsä lyötäväksi, koska hän kantoi meidän syntimme ja kärsi rangaistuksen meidän tyhmien puolesta.
- 10:17 Se joka hylkää nuhteet, ei ainoastaan eksy itse vaan eksyttää muitakin.
- 10:18 Sana <dibbaah> = 1. huhu, kuulopuhe, 2. huono maine, 3. pahanpuhuminen, panettelu, parjaaminen, esiintyy 9x: 1Ms 37:2; 4Ms 13:32; 14:36,37; Ps 31:14; Snl 10:18; 25:10; Jer 20:10; Hes 36:3.
- 10:22 Jakeen loppu voidaan kääntää myös: eikä hän (= Herra) lisää siihen vaivaa.
- 10:24 Sana <megooraah> = pelko, kauhu, esiintyy 3x: Ps 34:5; Snl 10:24; Jes 66:4.
- 10:25 Tämä viittaa Messiaaseen, 1Kr 3:11.
- 10:26 <choomets> = etikka, hapanviini, viinietikka, on hapanta ja tuhoisaa hampaille. Nykyään ymmärretään, että sokerin syönti aiheuttaa hampaille happohyökkäyksen ja edistää kariesta. Sana esiintyy 6x: 4Ms 6:3; Rt 2:14; Ps 69:22; Snl 10:26; 25:20.
- 10:28 Sana <toochelet> = odotus, toivo, esiintyy 6x: Job 41:1; Ps 39:8; Snl 10:28; 11:7; 13:12; Val 3:18.
- 10:29 Herran johdatus = sm: Herran tie. Tämä viittaa Messiaaseen, Jeesus sanoi olevansa tie, totuus ja elämä, Jh 14:6. Evankeliumi koituu Herran omille pelastukseksi, mutta armon hylkääjille tuomioksi. Ks 2Sm 22:33.
- 10:30 Jumalattomat eivät saa asua maassa, Jeesus antoi päinvastaisen lupauksen Vuorisaarnassa, Mt 5:5.
- 10:31 Tässä hedelmän kantamisessa ei ole mitään yläikärajaa, Ps 92:15.
Ks myös Ps 34:13–15, 1Pt 3:10–11.
- 11:1 Sana <moo’znajim> = vaaka, esiintyy 15x: 3Ms 19:36; Job 6:2; 31:6; Ps 62:10; Snl 11:1; 16:11; 20:23; Jes 40:12,15; Jer 32:10; Hes 5:1; 45:10; Hos 12:8; Am 8:5; Mka 6:11.
- 11:2 Sana <zaadoon> = julkeus, röyhkeys, ylpeys, ylimielisyys, esiintyy 11x: 5Ms 17:12; 18:22; 1Sm 17:28; Snl 11:2; 13:10; 21:24; Jer 49:16; 50:31,32; Hes 7:10; Ob 1:3.
Ylpeyden seuraus on a) häpeä, b) alennus, Snl. 29:23, c) lankeemus, Snl. 16:18, ja d) kukistuminen, Snl. 18:12.
- Sana <tsaanuu’a> = nöyrä, varovainen, harkitseva, esiintyy vain tässä. Se tulee verbistä <tsaana’> = hif: toimia nöyrästi/ varovaisesti, olla aralla tunnolla, joka esiintyy ainoastaan jakeessa Mka 6:8. Jeesus antoi meille esikuvan, Mt 11:29, ja apostolit muistuttivat Herran lupauksesta, Jk 4:6, 1Pt 5:5, Snl 3:34.
- 11:4 Vrt Snl 10:2.
- 11:10 Verbi <’aalats> = iloita, riemuita, esiintyy 8x: 1Sm 2:1; 1Ak 16:32; Ps 5:12; 9:3; 25:2; 68:4; Snl 11:10; 28:12.

- 11:11 Verbi <haaras> = tuhota, hävittää, hajottaa, kukistaa (43x), esiintyy myös jakeissa: Job 12:14; Snl 11:11; 14:1; 24:31; 29:4; Hes 26:4,12; Mal 1:4.
- 11:12 Olla vaiti, vrt Snl 17:28, Sef 3:17, Jes 53:7, Mt 26:63, 27:14, Mk 14:61, 1Pt 2:23, Ilm 8:1.
- 11:13 Sana <raakhiil> = parjaaminen, panettelu, esiintyy 6x: 3Ms 19:16; Snl 11:13; 20:19; Jer 6:28; 9:3; Hes 22:9. Vrt myös Snl 20:19, 25:9.
- 11:15 Pahoin käy, vrt Snl 13:20.
- 11:16 Tämä jae on toteutunut historian aikana moneen monituisen kertaan, ja niin vallanpitäjät kuin ulkonaisesti viehättävät naisetkin haluavat tapahtuvan aatteesta riippumatta.
Suloinen/ viehättävä/ sydämellinen/ kaunis nainen, ks 1Pt 3:1–6, Snl 15:13.
- 11:17 Verbi <'aakhar> = syöstä onnettomuuteen, esiintyy 14x: 1Ms 34:30; Jos 6:18; 7:25; Tm 11:35; 1Sm 14:29; 1Kn 18:17,18; 1Ak 2:7; Ps 39:3; Snl 11:17,29; 15:6,27.
- 11:21 Totisesti = hepr sanonta <jad lejad> = käsi kädelle, ”kättä päälle”, on eräänlainen vannominen: ”Minä lupaan, että...” Sanonta on myös jakeessa Snl 16:5.
- 11:22 Tämä lienee Raamatun huvittavin jae.
Nainen vailla ymmärrystä = sm: nainen joka kääntyy pois ymmärryksestä. Esim päinvastaisesta naisesta oli Abigail, 1Sm 25:33. Daavid osasi tilapäisesti tekeytyä ymmärrystä vailla olevaksi/ mielipuoleksi, 1Sm 21:14.
- 11:24 Vrt Ps 112:9. Koko tuo psalmi kertoo siunauksesta, joka on Herraa pelkäävän yllä.
Jumalan asettama lisääntymisen laki pätee tässäkin asiassa, ks 2Kr 4:15.
Saituus ei johda siunaukseen vaan puutteeseen.
- 11:26 Kansa kiroaa kitsasta keinottelijaa ja väärämielistä tuomaria, Snl 24:24.
- 11:29 Viisas = sm: viisassyttäminen.
- 11:30 Tämä viittaa Messiaaseen, joka on tullet meille vanhurskaudeksi, 1Kr 1:30.
- 12:1 Adjektiivi <ba'ar> = järjetön, älytön, tyhmä, eläimen kaltainen, esiintyy 5x: Ps 49:11; 73:22; 92:7; Snl 12:1; 30:2. Tämä tulee samoin kuin verbi <baa'ar> (ks Ps 94:8) sanasta <be'iir> = 1. karja, 2. juhta, ks 1Ms 45:17. Näille järjettömille eli tyhmille on monta lupaus: Snl 10:13, 19:29, 26:3.
- 12:2 Juonittelija mainitaan myös Ps 37:7 ja Snl 14:17. Hän voi menestyä tiellään jonkin aikaa, mutta joutuu lopulta vihatuksi.
- 12:4 Ilmaus <'eešet-chajil> = kelpo nainen/ vaimo, esiintyy 3x: Rt 3:11; Snl 12:4; 31:10. Tällainen vaimo on todella kullan arvoinen!
Sanapari esiintyy erillään myös Snl 31:3, jossa äiti varoittaa poikaansa, jottei tämä antaisi voimaansa turmeleville naisille. Äiti tietää varmaan asian sekä ikänsä että sukupuolensa ja elämäkokemuksensa puolesta poikaansa paremmin.
Jumala varjeltakoon kelpo vaimot kelvottomilta miehiltä, ja kunnon miehet kelvottomilta vaimoilta!
- 12:9 Daavid oli köyhä ja halpa-arvoinen mies, 1Sm 18:23.
- 12:11 Vrt Snl 28:19. Tyhjän tavoittelijoiden lisäksi on myös tyhjäntoimittajia, Tm 9:4, 11:3, 2Ak 13:7, jotka lähtevät seuraamaan sitä, kuka vain ryhtyy heidän johtajakseen. Ja jopa kuningas Daavidia syytettiin tyhjäntoimittajaksi, 2Sm 6:20, syyttäjänä oli kaiken lisäksi oma vaimo.
- 12:14 Tämän sananlaskun molemmat puolet toteutuivat mm. Daavidin elämässä, 2Sm 8:2.
- 12:16 Sana <'aaruum> = 1. viisas, elämäkokemusta omaava, kokenut, järkevä, harkitseva, 2. ovela, viekas, kavala, esiintyy 11x: 1Ms 3:1; Job 5:12; 15:5; Snl 12:16,23; 13:16; 14:8,15,18; 22:3; 27:12.

- 12:18 Viskoa sanoja = <baataah> = puhua harkitsemattomasti/ ajattelemattomasti. Sana esiintyy 4x: 3Ms 5:4; Ps 106:33; Snl 12:18.
- 12:19 VT-1938 käännös on aikalailla sanatarkka.
- 12:21 Verbi <'aanaah> = pi: sallia jnk tapahtua, pu: tapahtua jllk, kohdata, joutua vastoinkäymisiin, hitp: etsiä riidan aihetta, esiintyy 4x: 2Ms 21:13; 2Kn 5:7; Ps 91:10; Snl 12:21.
- 12:24 Sana <chaaruuts> = ahkera, toimielias, uuttera, esiintyy 5x: Snl 10:4; 12:24, 27; 13:4; 21:5. Tällä hepr sanalla on peräti 7 homonyymiä.
- 13:1 Sana <ge'aaraah> = 1. nuhde, nuhtelu, ojennus, 2. uhka, uhkailu, ärjyminen, esiintyy 15x: 2Sm 22:16; Job 26:11; Ps 18:16; 76:7; 80:17; 104:7; Snl 13:1,8; 17:10; Srn 7:5; Jes 30:17; 50:2; 51:20; 66:15.
- 13:17 Uskollinen lähetti, vrt Snl 25:13.
- 13:21 Vanhurskaita ovat ainoastaan ne, jotka ovat Kristuksessa. Silloin toteutuu psalmin sanat: minun onneni on olla Jumalaa lähellä, Ps 73:28, Ef 2:13.
- 13:24 Monet lukevat jakeen loppuosan väärin päin: joka lastaan kurittaa, se häntä rakastaa, ja yrittävät siten pyhittää kiukkunsa, jonka he purkavat lapsiinsa ankarana kurituksena. Asia on kuitenkin niin, että rakkauden seurauksena on kuritus, eikä suinkaan kurituksen seurauksena ole rakkaus. Vrt Hpr 12:1–11.
- 14:1 Rakkaus ja viha, mutta mihin ne kohdistuvat?
- 14:14 Jakeen loppuosa, joka voidaan kääntää ja on käännettykin monella eri tavalla, lieenee ainut raamatunkohta, jonka voi tulkita viittaavan itsetyydytykseen. Lopussa oleva sanan <'iis> (2179x) merkityskenttä on laaja. Se voi tarkoittaa paitsi miestä, niin ihmistä yleensä. Ks. Liljeqvistin sanakirja.
- 14:33 Tämä on samalla messiaaninen ennustus, joka toteutui, kun Jeesus sanoi: ”Ei Jumalan valtakunta tule näkyvällä tavalla..., vaan Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä.” (Lk 17:21–22) Jakeen loppuosa voidaan kääntää myös ”Jumalan valtakunta on teidän keskuudessanne”. Jumalan valtakunta ilmestyi Jeesuksessa Kristuksessa, joka on Jumalan viisaus. Hän asuu ymmärtäväisessä sydämessä uskon kautta, mutta tyhmä sydän sulkee Hänet ulkopuolelle.
Jae voidaan kääntää myös: Ymmärtävän sydämessä lepää viisaus, tyhmien keskellä se tulee tunnetuksi.
- 15:2 Tyhmien suu syyttää mielettömyyksiä: verbi <naaba'> (11x) = qal: pulputa, virrata, (1x: Snl 18:4), pi: panna pulppuamaan (vain apokryf. Sir 50:27), hif: 1. panna virtaamaan, vuodattaa, 2. julistaa, ilmoittaa, 3. syyttää, suoltaa, purkaa jtk suustaan, 4. panna käymistilaan, pilata.
Hif-muoto (10x) esiintyy positiivisessa mielessä: Ps 19:3, 78:2, 119:171, 145:7, Snl 1:23, Srn 10:1. Jumalan sanan ilmoitus virtaa kuin puro päivästä päivään, ja tieto hänestä yöstä yöhön, Ps 19:3. Eli se on jatkuvaa, Ps 78:2s.
Mutta hif-muot esiintyy myös negatiivisessa mielessä: Ps 59:8, 94:4, Snl 15:2,28. Jotkut osaavat syyttää suustaan mitä vain ja purkaa hulluuttaan. Sydämen kyllyydestä suu puhuu, Lk 6:45, Mt 12:34.
- 15:4 Sanalla <marpee'> kaksi homonyymiä:
A) 1. paraneminen, parantuminen, apu, 2. lääke,
B) sävyisyys, tyyneys, rauhallisuus.
Nämä esiintyvät yhteensä 16x: 2Ak 21:18; 36:16; Snl 4:22; 6:15; 12:18; 13:17; 14:30; 15:4; 16:24; 29:1; Srn 10:4; Jer 8:15; 14:19; 33:6; Mal 3:20.
Niinpä jakeen alku voidaan kääntää: A) lääkitsevä kieli, ja B) sävyisä kieli.
- 15:5 Verbi <'aaram> = 1. olla viisas, tulla viisaaksi, 2. olla ovela/ taitava, esiintyy 6x: 1Sm 23:22; Job 5:13; Ps 83:4; Snl 15:5; 19:25. Ks Snl 8:5.
- 15:11 Sana <še'ool> = tuonela, manala, kuolleitten olinpaikka (maan alla), esiintyy 65x, esim 1Ms 37:35, 42:38, 4Ms 16:30,33. Jeesus mainitsi, millaisesta paikasta oli kyse, Lk 16:23. Mutta ristinkuolemallaan Jeesus avasi

jälleen paratiisin portit, Lk 23:43, 2Kr 12:4, Ilm 2:7. Ne oli suljettu ihmiseltä syntiinlankeemuksen takia, 1Ms 3:23–24.

Sana <'abaddoon> = syvyyden kuilu, tuonela, manala, kadotus, esiintyy 5x: Job 26:6; 28:22; 31:12; Ps 88:12; Snl 15:11, sekä kerran muoto <'abadoo(h)> jakeessa Snl 27:20.

15:13 Sana <naakee'> = lyöty, murtunut, esiintyy 3x: Snl 15:13; 17:22; 18:14.

15:15 Puutteenalainen voi tarkoittaa myös ahdistettua.

15:16 Sana <mehuumaa> = sekasorto, hämminki, levottomuus, esiintyy 12x: 5Ms 7:23; 28:20; 1Sm 5:9,11; 14:20; 2Ak 15:5; Snl 15:16; Jes 22:5; Hes 7:7; 22:5; Am 3:9; Sak 14:13.

15:30 Hyvä sanoma virvoittaa luut: tämä lupaus toteutuu lopullisesti ylösnousemuksessa, Lk 24:36–39.

15:31 Elämä koului, Siperia neuvoi, maailmanranta opettaa, ovat vanhan kansan sanontoja, jotka tarkoittavat tätä Raamatun totuutta: elämä tarjoaa meille jokaiselle nuhdetta ja ojennusta, riippuu vain siitä, haluammeko kuunnella sitä.

15:33 Vrt Snl 16:18, 18:12.

16:1 Vanha venäläinen kansanviisaus sanoo: ihminen päättää, mutta Jumala säätää.

16:2 Sana <zakh> (11x) = puhdas, syytön, vilpitön, esiintyy mm: Job 8:6; 11:4; 16:17; 33:9; Snl 16:2; 20:11; 21:8. Herra tutkii henget ja sydämet, Snl 21:2.

16:3 Heitä = sm: vieritä. Sama verbimuoto esiintyy 6x: Jos 10:18; 1Sm 14:33; Ps 22:9; 37:5; 119:22; Snl 16:3.

16:4 Kaikella minkä Herra on tehnyt tai luonut, on tarkoituksensa. Tämä tarkoituksenmukaisuus nähdään kaikkialla luomakunnassa. Kuitenkin jotkut – omasta mielestään viisaat – sanovat, ettei luonnontutkija saa päätellä luonnon tarkoituksenmukaisuudesta, että joku olisi sen suunnitellut. Kehuessaan viisaita olevansa he ovat tyhmiksi tulleet, totesi jo aikoinaan apostoli Paavali, Rm 1:19–22.

16:5 Sydämetään ylpeä = <gebah leeb> on sukua kovasydämiselle <'abbiir leeb>, Jes 46:12. Totisesti, ks Snl 11: 21.

16:6 Armo ja uskollisuus = <chesed we'emet> tarkoittaa myös: armo ja totuus. Tämä viittaa selvästi Messiaaseen, joka oli täynnä armoa ja totuutta, Jh 1:14 ja sovitti meidän syntimme, 1Jh2:2.

16:9 Sana <tsa'ad> = 1. askel, 2. kulku, vaellus, 3. käynti, esiintyy 14x: 2Sm 6:13; 22:37; Job 14:16; 18:7; 31:4,37; 34:21; Ps 18:37; Snl 4:12; 5:5; 16:9; 30:29; Jer 10:23; Val 4:18.

16:12 Koska tätä sanaa ei ole otettu vakavasti, on monta kuningaskuntaa ja kuninkaan valtaistuinta mennyt nurin.

16:15 Jeesuksen kasvot ovat kuin aurinko, kun se täydeltä terältä paistaa, Ilm 1:16.

16:19 Alhainen = <šepal ruuach> = hengeltään alhainen/ nöyrä, ks Mt 5:3.

16:20 Maria oli tällainen ihminen, Lk 2:19,51.

16:22 Tyhmyydestä joutuu kärsimään läheiset ja ympäristökin, mutta lopulta kaikkein eniten tyhmä itse. Valitettavasti hän ei sitä itse ymmärrä, ellei käänny Herran puoleen, jotta hänen silmänsä voivat avautua, Apt 26:17–18, Jes 42:6–7. Vastakohtana on Snl 23:15.

16:27 Suunnittelee pahuutta, tai: suunnittelee toiselle onnettomuutta.

Sana <tsaaraab> = kärventävä, polttava, esiintyy vain tässä, ja se tulee verbistä <tsaarab> = kärventää, joka esiintyy vain jakeessa Hes 21:3.

16:28 Juonitteleva voidaan kääntää myös kavala. Ks Snl 2:12. Molemmat ovat taitavia riidanrakentajina. Panettelija (hepr <nirgan> ja <raakhiil> sekä kreik <diabolos>) esiintyvät jakeissa 3Ms 19:16; Snl 11:13;

16:28; 18:8; 20:19; 26:20,22; Jer 6:28; 9:4; Rm 1:30; 1Tm 3:11; 2Tm 3:3; Tt 2:3. Seurakunnassa ei ole tällaista tehtävää tai virkaa, eikä Herran omien pidä ryhtyä sellaiseksi. Vrt Snl 17:9, 1Sm 2:24.

16:30 Ks. 1Sm 20:7, 25:17 ja Est 7:7.

16:32 Pitkämielinen = <'erekh 'appajiim> esiintyy 13x: 2Ms 34:6; 4Ms 14:18; Neh 9:17; Ps 86:15; 103:8; 145:8; Snl 14:29; 15:18; 16:32; Jer 15:15; Jl 2:13; Jna 4:2; Nah 1:3. Ks myös Snl 19:11, Srn 7:8 ja Jes 48:9. UT:ssa pitkämielisyys esiintyy 17x: Mt 18:26,29; Rm 2:4; 9:22; 1Kr 13:4; 2Kr 6:6; Gal 5:22; Ef 4:2; Kol 1:11; 3:12; 1Ts 5:14; 1Tm 1:16; 2Tm 3:10; 4:2; 1Pt 3:20; 2Pt 3:9,15.

Jokainen meistä haluaisi olla sankari jollakin alalla, mutta pitkämielisyys oli parempi ominaisuus.

16:33 Tämä osoittaa, että kysymys: ”Jumala vai sattuma?” on itse asiassa väärä, sillä Jumala on asettanut luonnonlakien joukkoon sattuman, jota Hän voi käyttää välikappaleenaan johdattaessaan tapahtumien kulkua. Ks. 2.Aik. 18:33. Nykytietämyksen mukaan hiukkasmaailmassa vallitsee ns. Heisenbergin epätarkkuusperiaate, joka estää sen, että hiukkasen tarkkaa sijaintia ja nopeutta voitaisiin tietää, ja siten hiukkasen liikkeen ennustaminen on vain todennäköisyyden rajoissa mahdollista. Ns. kaaosteoria osoittaa samoin suurempien systeemien (esim. säätilat, talous, ylipäänsä tulevaisuus) ennustettavuuden rajallisuuden. Niin, kaikki on suuremmassa kädessä, oi pieni ihminen.

17:6 Kruunu (= <'ataraah>, ks Snl 4:9) esiintyy Sananlaskuissa 5x: Snl 4:9; 12:4; 14:24; 16:31; 17:6. Sen lisäksi on ihmeellinen lupaus, Jes 28:5. LXX:n vastine on <stefanos> = seppäle, kruunu.

17:7 Adj. <na'aweeh> = 1. suloinen, ihana, miellyttävä, 2. sopiva, sovelias, esiintyy 10x: Ps 33:1; 147:1; Snl 17:7; 19:10; 26:1; Ll 1:5; 2:14; 4:3; 6:4; Jer 6:2.

17:9 Panettelu ja asioiden kaivelu johtaa samaan lopputulokseen, Snl 16:28.

17:12 Tämä ei ole mikään kevytmielinen toivutus, ks Hos 13:8.

17:17 Tämä jae korostaa yhteyden merkitystä, varsinkin läheisten ihmisten välillä. Tämä toteutuu parhaiten tässä vajavaisuuden ajassa Jumalan seurakunnassa, Apt 2:41–47, ja lopullisesti ainkaikkisuudessa Jumalan valtakunnassa, Ilm 21:1–7.

17:28 Huulten ja korvien sulkeminen pahalta on hyvä asia, mutta huulten ja korvien sulkeminen hyvältä on paha asia.

18:2 Verbin <gaalaah> (187x) = paljastaa, ilmoittaa, kertoa, hitpa'el-muoto = sm: paljastaa itsensä (fyysisesti tai henkisesti) esiintyy 2x varsin kuvaavalla tavalla: 1Ms 9:21; Snl 18:2.

18:4 Apostoli Paavali kehoitti meitä kasvamaan täyteen miehuuteen Kristuksessa, Ef 4:11–16. Syvien vesien ja viisauden lähde on Kristus, Jh 7:37–39, Ilm 22:17, 1Kr 1:24.

18:6 Snl 19:29 vakuuttaa, että lyönnit ovat jo valmiina, odottavat vain tyhmän selkää. Lisäväylä tähän ”onneen” on päihtymys, Snl 23:29–35.

18:8 Tämä varoitus on tärkeä, koska se on kahteen kertaan mainittu, Snl 26:22. Tästä varoitti jo Salomon isä Daavid, hän ei halunnut maistaa moisia herkkupaloja, Ps 141:4. Panettelija, ks Snl 16:28. Panettelu, ks: 3Ms 19:16; Neh 6:13; Ps 15:3; 50:20; 101:5; Snl 11:13; 16:28; 18:8; 20:19; 26:20, 22; Jer 6:28; 9:4; Hes 22:9; 36:3; Rm 1:30; 2Kr 12:20; 1Tm 3:11; 2Tm 3:3; Tt 2:3; Jk 4:11; 1Pt 2:1; 3:16.

18:11 Myös Aasaf puhui tällaisista kuvitteluista, Ps 73:7. Jeesus varoitti tällaisista kuvitelmista ja luulotteluista, Lk 12:16–21, 8:18.

18:16 Mahtimiehet, ks Snl 25:6.

18:17 Vrt Snl 28:11.

18:18 Sana <midjaan> = erimielisyys, riita, tora, esiintyy 10x: Snl 6:14; 18:18,19; 19:13; 21:9,19; 23:29; 25:24; 26:21; 27:15.

- 18:22 Joissakin käsikirjoituksissa on pelkästään vaimo, mutta joissakin hyvä vaimo, miten LXX sen kääntääkin. Molemmissa tapauksissa on tietysti kyse nimenomaan hyvästä vaimosta, koska kelvoton on kuin mätä luissa, Snl 12:4. On parempi ottaa hyvä vaimo, Snl 12:4, 18:22, 19:14, 31:10,30, koska on olemassa myös huonoja vaimoja, joiden vaikutus mieheen on paha, 2Kn 8:18.
Herran (mieli)suosio = <raatsoon meei jhwh> on myös jakeissa Snl 8:35, 12:2. Viisaus, hyvyys ja hyvä vaimo kuuluvat Herran (mieli)suosioon.
- 18:23 Köyhän on oltava nöyrä, mutta niin olisi syytä olla rikkaankin, Jk 1:9–11, 2:1–7, 5:1–6.
- 19:2 Verbi <'uuts> = ahdistaa, hoputtaa, kiirehtiä, pitää kiirettä, esiintyy 10x: 1Ms 19:15; 2Ms 5:13; Jos 10:13; 17:15; Snl 19:2; 21:5; 28:20; 29:20; Jes 22:4; Jer 17:16. Ei hoppu hyväksi, eikä kiire kunniaksi, sanoi vanha kansa, ja se näkyy pitävän aika hyvin paikkansa. Ainoastaan Lootia perheineen kehoitettiin kiirehtimään, kun Sodamaa ja Gomorraa uhkasi pikainen tuho.
- 19:6 Ilmaus <chillaah paaniim> = etsiä jnk suosiota, esiintyy 3x: Job 11:19; Ps 119:58; Snl 19:6. (Lisäksi myös seuraavissa jakeissa hieman eri muodoissa: 2Ms 32:11; 1Sm 13:12; 1Kn 13:6; 2Kn 13:4; 2Ak 33:12; Ps 45:13; Jer 26:19; Dan 9:13; Sak 7:2; 8:21,22; Mal 1:9) Ihmisluonnolle on tyypillistä ja mieluistakin etsiä jonkun ylhäisen suosiota, tai vielä paremmin olla niin ylhäisessä asemassa, että muut etsivät hänen suosiotaan. Paras on kuitenkin tehdä kuten Psalmin 119 kirjoittaja, etsiä Herran suosiota elämässään, Ps 119:58. Niin teki apostoli Paavalikin, Gal 1:10, 1Ts 2:4.
- 19:7 Tämä toteutui Herramme Jeesuksen kohdalla. Hän tuli köyhäksi meidän tähtemme, 2Kr 8:9. Niinpä juutalaiset, jotka olivat lihansa puolesta hänen veljiään, vihasivat häntä, ja tiukan paikan tullen hänen läheisimmät ystävänsäkin jättivät hänet, Jh 5:18, 7:19–20, 8:39ss, Mt 26:55–56.
Tavoitella (= <meraddeep>) esiintyy myös: Snl 11:19; 12:11; 15:9; 28:19.
- 19:10 Sana <ta'anuu> = 1. ylellisyys, loisto, helppo ja mukava elämä, 2. ilot, nautinto, esiintyy 5x: Snl 19:10; Sm 2:8; Ll 7:7; Mka 1:16; 2:9. Monet haluaisivat luksuselämää, mutta kun se ei sovi tyhmille, sen nykyinen aikakin niin hyvin osoittaa. Pitäisi ensin viisastua.
- 19:11 Antaa rikkomus anteeksi: ks Job 7:21, Mka 7:18.
- 19:19 Jakeen loppu voidaan kääntää myös: jos häntä yrität auttaa, hän vain yltyy.
- 19:24 Tämä on kyllä laiskuuden huippu!
- 19:29 Ei ole tosin varmuutta, auttaako sata lyöntiäkään tyhmän selkään, Snl 17:10.
- 20:1 Jumalan sana antaa paremmat neuvot ja ohjeet väkijuomien vaikutuksia vastaan: Snl 5:19 (oman vaimon rakkaus) ja Ef 5:18 (Pyhällä Hengellä täyttyminen).
- 20:8 Jeesus Kristus on kuningasten Kuningas, ja hänen silmänsä ovat kuin tulen liekki, Ilm 1:14.
- 20:9 Verbi <zaakaah> = qal: olla puhdas/ viaton, pi: pitää puhtaana, puhdistaa, esiintyy 8x: Job 15:14; 25:4; Ps 51:6; 73:13; 119:9; Snl 20:9; Jes 1:16; Mka 6:11.
Vanhan liiton aikana tämä oli vakava kysymys, johon ei vielä ollut täydellistä vastausta, Job 15:14, 25:4. Vasta uusi liitto toi tähän kysymykseen vastauksen, 1Jh 1:5 – 2:2.
- 20:13 Verbin <jaaraš> nif-muoto = köyhtyä, joutua elämään puutteessa, esiintyy 4x: 1Ms 45:11; Snl 20:13; 23:21; 30:9. Köyhtyminen voi johtua vallitsevista olosuhteista, mutta myös omasta toiminnasta.
- 20:16 Tämä on ennustus Messiaasta, Ps 22:19, Mt 27:35, ja siitä, että hän on Uuden liiton takaaja, Hpr 7:22.
- 20:17 Näin joutui profeetta Jeremia valittamaan Jerusalemin puolesta, Val 3:16.
- 20:22 Näin neuvoivat myös apostolit Paavali ja Pietari, Rm 12:17, 19; 1Pt 3:9.
- 20:24 Ks Ps 37:23, Ef 2:10. Vrt Jer 20:27.

- 20:27 Ihmisen henki <nešamat 'aadaam>: kyseessä on se elämän henki, jonka Jumala puhalsi luomisen yhteydessä ihmiseen, jotta ihmisestä tuli elävä sielu, 1Ms 2:7.
Ilmaus sisimmän kammiot = <hadreei baaten> esiintyy 4x: Snl 18:8; 20:27, 30; 26:22.
Lehtimajanjuhlilla Jeesus antoi lupauksen ihmisen sisimmästä, Jh 7:37–39.
- 20:28 Laupeus ja uskollisuus voidaan kääntää myös armo ja totuus.
- 21:2 Herra tutkii henget ja sydämet, Snl 16:2, 24:12, 1Sm 2:3, Apt 15:8; Rm 8:27; 1Kr 4:5.
- 21:4 Näitä Jumala ei siedä, Ps 101:5, Snl 6:16–19.
Onpa omituinen lamppu, varsinainen pimeä lamppu. Hengellisessä elämässä valo ei sokaise vaan pimeys, 1Jh 2:11, 2Kr 4:3–4.
- 21:6 Tästä varoitti myös Jaakob kirjeessään, Jk 4:13–17.
- 21:7 Eivät tahdo tehdä = sm: kieltäytyvät tekemästä.
- 21:9 LXX:n käännös on mielenkiintoinen, ks 5Ms 27:2. Niin, ei se yhdessä asuminen aina niin herkkua ole, joskus on parempi olla taivasalla (<hupaithros>).
- 21:18 Tämä on lain ajan säädös. Evankeliumin armon suuruutta kuvaa se, että Kristus kuoli heikkojen, syntisten ja jumalattomien puolesta, Rm 5:6–11.
- 21:25 Laiskalla on monenlaisia haluja, paitsi työhaluja.
Ihmisillä on monenlaisia kieltäymyksiä, mutta kyllä tämä on sieltä parhaasta päästä!
- 21:26 Jaakob kehoitti anomaan viisautta, Jk 1:5.
- 21:28 Mies, joka kuuntelee Jumalan puhetta, saa tilaisuuden puhua – ajallaan. Sen todistaa Jeremian ja Hananjan tapaus, Jer 28:11s.
- 22:1 Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimi on yli kaikkien muiden nimien, Fil 2:9–11, Apt 4:12.
- 22:2 Verbi <paagaš> (14x) = kohdata, tavata. Kohtaamisia on monenlaisia:
1) Veljekset Jaakob ja Eesau, 1Ms 32:18; 33:8;
2) Herra kohtasi Mooseksen perhettä: 2Ms 4:24;
3) Veljekset Mooses ja Aaron, 2Ms 4:27;
4) Daavid ja Abigail, 1Sm 25:20;
5) sotajoukot ja -päälliköt toisensa, 2Sm 2:13;
6) ovelat, viisaat ja viekkaat kohtaavat pimeyden keskellä päivää, Job 5:14;
7) armo ja totuus, Ps 85:11;
8) karhu, Snl 17:12; Hos 13:8;
9) rikas ja köyhä, Snl 22:2; 29:13;
10) kaamea kokous, Jes 34:14;
11) kiero murhamies, Jer 41:6.
- 22:4 Palkka = <'aaqeeb> = sm: seuraus, lopputulos. Vrt Rm 10:4, Kristus on lain loppu/ täyttymys/ päämäärä.
- 22:6 Jeesus on tie, totuus ja elämä, Jh 14:6, Hpr 10:20. Tältä tieltä ei kannata poiketa koko elämän aikana.
- 22:9 Tähän kehottavat meitä myös apostolit, Rm 12:10, Ef 4:32, 1Pt 3:8.
Hyväsydäminen/ hyvänsuopa/ hyväntahtoinen = <toob 'ajin> esiintyy vain tässä. Vrt Snl 23:6.
- 22:10 Riita = <diin> = 1. oikeusjuttu, oikeusasia, 2. tuomio, rangaistus, 3. riita.
Jotkut pilkkaajat ja riidankylväjät ovat omasta mielestään hyvin oikeudenmielisiä ja valmiita jakelemaan tuomioita. Jaakobin pojista Daan (= <daan>) oli tällainen, 1Ms 49:16–18. Molemmat hepr sanat tulevat samasta verbijuuresta <diin> (24x) = 1. ajaa jnk oikeusasiaa, hankkia jllk oikeutta, 2. tuomita.
- 22:11 Sen puhe on miellyttävää = sm: sillä on suloiset huulet.

- 22:12 Ymmärtäväinen = sm: ymmärrys, tieto.
- 22:13 Laiska ei välttämättä ole tyhmä, vaan voi osoittaa aikamoisia älynlahjoja keksiessään syitä laiskuudelle. Valitettavasti hän suuntaa älynlahjansa väärään suuntaan. Ks Snl 6:9.
- 22:14 Vieras eli irstas nainen on ansa lankeemukseen. Ks Snl 23:27, Jer 18:20.
Ihminen voi olla lain alainen, Rm 3:19–20, tai synnin alainen, Rm 7:14, 11:32, mutta pahinta on jos hän on Herran vihan alainen, Ilm 6:15–17. Mutta parasta on olla armon alainen, Rm 6:14–15.
- 22:15 Jumala tietää, millaiset ovat ihmissydämen ajatukset ja aikeet jo nuoruudesta asti, 1Ms 6:5, 8:21. Viisas Salomo myönsi saman asian ja antoi siihen jopa lääkkeenkin. Ihminen ei kykene näkemään toisen sydämen, eikä aina omansakaan, perimmäisiä vaikuttimia. Ainoastaan Jumalan sana voi tuomita ihmissydämen ajatukset ja aikeet oikein, Hpr 4:12. Onneksi Jumala on antanut sanansa meille ensisijaisesti pelastukseksi eikä tuomioksi.
- 22:17 Opetus
- 22:22 Väärämielisyys, laupeus
- 22:23 Riistäminen on tuhoisaa toimintaa, sekä riistettävälle että lopulta vielä pahemmin riistäjille. Yrittävätpä jotkut riistää Jumalaltakin, Mal 3:8–9.
- 22:24 Pikavihaisen tiet
Verbi <raa'aah> = qal: olla jnk seurassa, olla jnk ystävä/ kumppani, hitp: liittyä jnk seuraan, ystäväystyä, esiintyy 8x: Tm 14:20; Job 24:21; Snl 13:20; 22:24; 28:7; 29:3; Jes 8:9; 44:20.
- 22:26 Takaus
- 22:28 Raja
- 22:29 Ahkeruus
- 23:1 Itsehillintä
- 23:3 Sana <mat'am> = herkku(ruoka) esiintyy 8x: 1Ms 27:4,7,9,14,17,31; Snl 23:3,6.
- 23:4 Maallinen rikkaus
- 23:5 Totisesti se saa siivet = sm: se tekemällä tekee siivet itselleen.
- 23:6 Pahansuovan/ pahantahtoisen tie.
Pahantahtoinen = <ra' 'ajin> esiintyy myös Snl 28:22. Vrt Snl 22:9.
- 23:7 Verbi <šaa'ar> = laskelmoida, esiintyy vain tässä.
Mutta se ei tule hänen sydäimestään = sm: mutta hänen sydämensä ei ole sinun kanssasi.
- 23:9 Tyhmä
- 23:10 Raja, väärämielisyys
- 23:12 Hengellinen kuritus ja ojennus. Tässä on ilmaistu seurakuntayhteyden ja Jumalan sanan kuulemisen eräs tarkoitus. Sen jälkeen kun oma sydän on ollut kuritettavana ja ojennettavana, voi kuritusta ja ojennusta tarjota muille, koska silloin se tulee hengellisessä mielenlaadussa. Jumala varjeltakoon meitä lihallisella mielellä annetusta kurituksesta!
Sana <muusaar> (50x) = kuritus, ojennus, ohjaus, esiintyy Sananlaskujen kirjassa 30x: Snl 1:2,3,7,8; 3:11; 4:1,13; 5:12,23; 6:23; 7:22; 8:10,33; 10:17; 12:1; 13:1,18,24; 15:5,10,32,33; 16:22; 19:20,27; 22:15; 23:12,13,23; 24:32.

- 23:13 Huomaa, että pojalleen voi antaa kuritusta ja ojennusta vasta sen jälkeen kun oma sydän on kuritettavana ja ojennettavana ymmärryksen sanoilla. Se tarkoittaa armon sanoja, ei suinkaan tuomion sanoja, joita jaellaan kuin miekanpistoja, Snl 12:18.
- 23:15 Viisastuminen: pojan sydämen viisastumisesta saa iloita poika itse ja myös Jes Ja varmasti moni muukin. Vastakohtana on Snl 16:22.
- 23:17 Jumalan pelko.
Jumalaton (VT-1933), synnintekijä = <chatta'> = synnin harjoittaja (ammattimaisesti), väärä.
Verbin <qaanaa'> merkitys on kahtalainen: 1. kadehtia, olla mustasukkainen, 2. kiivailla, puolustaa kiivaasti.
- 23:18 Tulevaisuus: vrt Ps 37:37–38, Snl 24:14,20, Jer 29:11, 31:17.
- 23:19 Viisastuminen, oikea ja väärä tie
- 23:20 Verbi <saabaa'> = juopotella, ryypätä, esiintyy 6x: 5Ms 21:20; Snl 23:20,21; Jes 56:12; Hes 23:42; Nah 1:10.
- 23:22 Opetus, totuus, viisaus, kuri, ymmärrys
- 23:23 Totuuden myymisellä voi saada ajallista, katoavaa etua itselleen. Siksi se on suosittua tässä maailmassa, mutta Raamattu varoittaa sellaisesta elämänsenteesta. Totuuden, viisauden, kurin ja ymmärryksen hankkimisesta voi joutua maksamaan paljonkin tässä elämässä, mutta silti se kannattaa, koska sillä on iankaikkisuusarvoa, ja usein myös hyötyä ja siunausta pitkällä tähtäimellä jo tässä ajassa.
- 23:26 Viisauden tiet, antautuminen
- 23:27 Irstas nainen
- 23:29 Juopottelu
- 23:35 Ihmissuhteissa on toisenkinlaista lyömistä, Ps 141:5. Sellaiseen Jumalan sana kehottaa suhtautumaan kiitoksella, 1Pt 2:18–25, 3:13–18, 4:12–19.
- 24:3 Talo = <bajit> voi tarkoittaa myös huonetta, huonekuntaa, vrt Lk 2:4.
- 24:8 Juonittelija = <ba'al mezimmoot>, vrt Snl 12:2, 14:17. Eri käännöksissä tälle ilmaukselle on hyvinkin värikkäitä käännöksiä.
- 24:11 Tämä Raamatun sana olisi pitänyt ottaa vakavasti Suomen sisällissodan aikana. Ja kaikkien muidenkin sotien ja mellakoiden aikana.
- 24:14 Jeesus Kristus on Jumalan voima ja viisaus, 1Kr 1:24.
- 24:19 Tästä varoittaa myös Ps 37.
- 24:20 Pahalla ei ole tulevaisuutta Jumalan valtakunnassa, Jes 11:6–9, 65:17–25. Jumalattomien lamppu sammuu, Snl 21:4, mutta uuden Jerusalemin lamppu ei sammua, Ilm 21:23–27.
- 24:24 Vrt Snl 11:26.
- 24:27 Perusta itsellesi perhe, voidaan kääntää myös: rakenna itsellesi talo.
- 24:28 Ilmaus <'eed chinnaam> = turha todistaja, todistaja joka ei tiedä asiasta mitään, esiintyy vain tässä. LXX käyttää vastinetta <pseudees martys> = valheellinen/ väärä todistaja, joka esiintyy 6x: Snl 6:19; 19:5,9; 21:28; 24:28; Apt 6:13.
- 24:29 Miksi ihmisen ei pidä maksaa toiselle samalla mitalla? Siihen UT antaa vastauksen: Rm 12:17, 19; 1Pt 3:9, Jak 1:19–20.

- 24:30 Laiskurillakin voi olla pelto, isiltä peritty, mutta se menee pikkuhiljaa hunningolle. Mioletönkin mies voi pitää viinitarhaa saadakseen viiniä, mutta sekin menee ajan mittaan rappiolle.
- 24:31 Tämä on hyvä elämänohje ja -asenne moniin tilanteisiin tässä ajallisessa elämässä, kun noihin tilanteisiin ja asioihin ei juurikaan itse voi vaikuttaa. Mutta niistä voi ottaa opikseen. Vrt Snl 21:11.
- 24:34 Laiskurille on hyvät ohjeet: Snl 6:6–11. Pieni ja mitättömän oloinen muurahainen voi antaa laiskurille suuren ja hyödyllisen opetuksen.
- 25:1 Hiskia oli hurskas kuningas, joka ymmärsi jatkuvuuden, Jumalan antaman viisauden välittämisen eteenpäin seuraaville sukupolville.
- 25:3 Kaikkea emme pysty tutkimaan tässä ajassa: Job 5:9; 9:10; 11:7; 34:24; Ps 145:3; Snl 25:3; Jes 40:28; Rm 11:33; Ef 3:8. Vain Jumalan Pyhä Henki voi tutkia kaikkein salatuimmatkin asiat, 1Kr 2:6–16.
- 25:13 Luotettava lähetti, vrt Snl 13:17.
- 25:15 Luut, vrt Snl 17:22.
- 25:17 Ihmiset kaipaavat myös omaa rauhaa, kuka enemmän ja kuka vähemmän. Jo Mooseksen laki käski meitä rakastamaan lähimmäisiämme niin kuin itseämme, minkä Jeesus vahvisti, Mt 22:39, Lk 10:25–37. Uusi liitto sallii meidän vihausta, kunhan emme tee syntiä, Ef 4:25–26, Ps 4:5, heikkoja ihmisiä kun olemme kuohahtelevine tunteinemme. Mutta vihaamista ei Jumalan san salli, 1Jh 3:11–17, 2:7–11. Jeesus itse osoitti meille parhaan tien, Jh 13:34–35, 15:13.
- 25:23 Selän takana kuiskeminen eli juoruaminen on rumaa eikä saa aikaan mitään hyvää.
- 25:27 Jakeen loppu voidaan kääntää myös: raskaitten asioiden tutkiminen on raskasta (VT-1933).
- 25:28 Ks Tm 3:13 selitys.
- 26:4 Tämä ja seuraava jae osoittavat, että kun vastaa tyhmälle niin siihenkin tarvitaan viisautta. Kannattaa vastata hänen tyhmyytensä mukaan, mutta ei siten, että itsekkin osoittaa olevansa tyhmä, vaan siten, että tyhmä ymmärtäisi olevansa tyhmä, Snl 26:12. Monesti se on hyvin vaikeaa, ja silloin on viisainta olla hiljaa.
- 26:6 Kärsiä = sm: juoda.
- 26:9 Tähän viisauteen on mielenkiintoinen yhtymäkohta jakeissa 2Kn 14:9, 2Ak 25:18.
- 26:12 Omissa silmissään viisaille ei paljon siunauksia luvata vaan päinvastoin: Snl 3:7, 12:15, 26:16, 30:12, 16:2, 21:2, 28:11, Jes 5:21, Job 37:24. Hirveimpänä tämä ilmeni Tyyron ruhtinaassa, Hes 28:2,6. Paavali antoi kaikille kristityille isällisen neuvon: ”Älkää olko itse mielestänne viisaita”, Rm 12:16.
- 26:19 Erittäin huonoa huumoria tämä touhu. Muita esimerkkejä huonosta huumorista: Tm 16:25–27, 2Sm 2:14–16, 2Ak 30:10, Job 30:1, Snl 29:9, Val 1:7, Hab 1:10, Mt 9:24.
- 26:23 Tällaisesta ihmisestä on esimerkkinä mm. Laaban, kun hän hiillosti Jaakobia, 1Ms 31:36. Huulet hiillostivat (= <daalaq>), koska sydän oli paha.
- 27:6 Vihamiehen suudelmista on esim: 2Sm 20:9–10, Mt 26:47–50.
- 27:13 Tämä on ennustus Messiaasta, Ps 22:19, Mt 27:35, ja siitä, että hän on Uuden liiton takaja, Hpr 7:22.
- 27:15 Pahoin vuotava katto olisi pitänyt korjata jo aikoja sitten, samoin riitaisa vaimo olisi pitänyt kasvattaa lempeäksi jo lapsuudessa ja nuoruudessa. Aikuisiällä se ei onnistu muuten kuin Jumalan armon avulla, Tt 2:11–15, elleivät sitten elämän kovat koettelemukset saa häntä nöyrytymään. Mutta silloinkin hän voi päinvastoin katkeroitua yhä pahemmin. Siis armon tie on paras lääke riitaisille naisillekin. Samoin kuin miehille.
- 27:18 Paavali vahvisti tämän asian myös evankeliumintyöhön liittyen, 1Kr 9:7, 2Tm 2:6.

- 27:21 Maine = <mahalaal> esiintyy vain tässä. Se tulee verbistä <haalal> = pi: ylistää, kiittää. Vrt Snl 12:8, 27:2. Paavali totesi, että evankeliumin työntekijöillä on sekä pahaa että hyvää mainetta ihmisten silmissä, mutta tärkeintä on, että he ovat Jumalan palvelijoita puhtaalla sydämellä, 2Kr 6:3–10.
- 27:22 Tuleekohan tästä suomen kieleen ilmaus hullunmylly? Noh, ei siitä ainakaan mitään hyötyä ole.
- 27:23 Ilmaus <šiit leeb> = kiinnittää sydän jhnk, painaa mieleensä, pitää huolta, välittää jstk, esiintyy 7x: 2Ms 7:23; 1Sam 4:20; Ps 48:14; 62:11; Snl 24:32; 27:23; Jer 31:21.
- 27:24 Vrt Snl 15:6, Jer 20:5, 22:30, Mt 1:16.
- 28:1 Verbi <baatach> = 1. luottaa, turvata, 2. tuntea olonsa turvalliseksi. Miksi nuoret leijonat ovat pelottomia? Ne tuntevat olonsa turvalliseksi laumassaan, niillä on ns. laumasuoja. Kukapa menisi häiritsemään leijonalaumaa? Samalla tavalla Jumalan lasten joukossa on laumasuoja, koska meidän Herramme Jeesus on leijona Juudan heimosta, Ilm 5:5.
- 28:2 Näin tapahtui heti Daavidin ja Salomon aikana ja sen jälkeen Israelissa, 2Sm 12:9–12, 1Kn 11:1–13. Niin oli siitä lähtien, myös Uuden Testamentin aikoihin, kun oli paljon hallitsijoita ja ylipappeja, Lk 2:1–2, 3:1–2, Jh 11:47, 19:15, Apt 4:5–6. Ja näin on ollut kaikissa valtakunnissa koko historian ajan, eivätkä ns. diktaattorit ole muuttaneet asiaa parempaan vaan pikemminkin pahempaan suuntaan. Nämä diktaattoritkaan eivät pääse valtaan ja pysy vallassa muuten kuin omien vankkojen kannattajiensa avulla. Kannattajat tietävät, että heidän oma asemansa on turvattu niin kauan kuin diktaattori pysyy vallassa, sen jälkeen voi käydä huonosti. Jumalan seurakunnassa tarvitaan viisaita ja ymmärtäviä miehiä paimeniksi ja kaitsijoiksi hoitamaan Jumalan laumaa, 1Pt 5:1–11, samoin viisaita ja ymmärtäväisiä naisia, Tt 2:3–5.
- 28:3 Verbi <saachap> = lyödä lakoon, viedä mennessään (sade), esiintyy vain tässä ja Jer 46:15.
- 28:5 Ihmeellinen lupaus, jonka Paavali vahvisti Timoteukselle, 2Tm 2:7, Fil 4:7.
- 28:7 Kemuilija, vrt 5Ms 21:20; Snl 23:20–21.
- 28:12 Miksi ihmisiä saa etsiä? Koska he piiloutuvat, Snl 28:28.
- 28:13 Joka rikkomuksensa salaa, se ei menesty: Kyseessä on sama verbi (<kaasaah>) 'peittää, peitellä' kuin kohdassa Ps 32:1. Jos ihminen yrittää itse peittää syntinsä ja rikkomuksensa siitä tulee ainoastaan salailuyritys. Messias tuli kantamaan koko maailman synnit, hän verellään tuo anteeksiantamuksen ja peittää (<kaasaah>) syntimme. Onneksi tämä jae jatkuukin: mutta joka ne tunnustaa ja hylkää, se saa armon. Jumalan armo on ilmestynyt Kristuksessa.
- 28:14 On aralla tunnolla = sm: tuntee pelkoa. Kyseessä on yhä pelko eli Herran pelko, joka on pahan vihaamista, Snl 8:13.
Kovasydämys ei tuo mitään siunausta vaan päinvastoin, Jes 46:12–13, Mt 19:8, Mk 16:14, Rm 2:5. Sille on olemassa kuitenkin hyvä vastalääke, viisaus, Srn 8:1, 1Kr 1:22–24.
- 28:16 Ilmaus <chasar tebuunaah> = ymmärrystä vailla, esiintyy vain tässä. Vrt Snl 6:32.
- 28:18 Kahdella tiellä mutkittelu ei onnistu, vrt Ps 125:5, Snl 10:9, Snl 28:6. Jeesus on tie, totuus ja elämä, Jh 14:6; siltä tieltä ei kannata poiketa.
- 28:19 Tyhjän tavoittelijalla ei ole ymmärrystä, mutta köyhyyttä kylliksi, Snl 12:11. LXX käännös tästä jakeesta on mielenkiintoinen.
- 28:20 Kiihko rikastua voidaan kääntää myös kiire rikastua, ks Snl 19:2. Joillakin ihmisillä on aina kiire, milloin mihinkin, mutta Joosua kertoi, ettei edes auringolla ollut eräänä päivänä kiire laskeutua horisontin taakse, Jos 10:13. Daavid tosin kerran väitti olevansa kuninkaan asialla, joka oli kiireellinen, 1Sm 21:9, mutta se oli kyllä puolittain hämäystä: Daavidilla itsellään oli kiire pakoon, kun Saulilla oli kiihko surmata Daavid.

- 28:21 Kovasti nälissään ihminen on valmis rikkomukseen pelkän leipäpalan tähden. Jotkut hirmuhallitsijat ovatkin orjuuttaneet ihmisiä toteuttamaan heidän suunnitelmiaan nälän avulla.
- 28:22 Pahantahtoinen, vrt Snl 23:6.
- 29:2 Verbi <ʾaanach> = huokailla, voivotella, esiintyy 13x: 2Ms 2:23; Snl 29:2; Jes 24:7; Jer 22:23; Val 1:4,8,11,21; Hes 9:4; 21:11,12; Jl 1:18. Israel huokaili Egyptin orjuudessa, mutta joutui huokailemaan myöhemminkin syntiensä tähden.
Myös koko luomakunta ja Jumalan seurakunta huokaa syntiinlankeemuksen seurauksena tulleen katoavaisuuden tähden, mutta meillä on iankaikkisen elämän toivo Kristuksessa, Rm 8:18–25.
- 29:3 Ns. tuhlaajapoika todisti tämän jakeen myöhemmin, Lk 15:11–32.
- 29:9 Räyhää ja nauraa: tarkoittaa: milloin räyhää, milloin nauraa. Ajatus ja toiminta heiluu laidasta laitaan kuin lampaan saparo.
- 29:11 Verbi <šaabach> = tyynnyttää, esiintyy 3x: Ps 65:8; 89:10; Snl 29:11.
- 29:12 Verbin <qaašab> (45x) = hif: kuunnella tarkkaavaisesti, noudattaa huolellisesti, hif. part. esiintyy 4x: Snl 1:24; 17:4; 29:12; Ll 8:13. Tämä suhde hallitsija – palvelijat on mielenkiintoinen: kumpi on syy ja kumpi seuraus? Varmaankin hallitsija: hän ei halunnut kuunnella viisauden kutsua, Snl 1:24, mutta halusi kuunnella ilkeitä puheita ja turmion kieltä, Snl 17:4, joten tämän kaiken seurauksena palvelijoiksi valikoituvat jumalattomat, koska jumalaapelkäävät eivät halua levittää ilkeitä puheita.
Vrt Daniel ja hänen kolme toveriaan, Dan 3:8–12, 6:1–25.
- 29:13 Sana <tokh> = sorto, esiintyy 4x: Snl 1:24; 17:4; 29:12; Ll 8:13.
- 29:16 Sana <mappelet> = 1. kukistuminen, 2. kaatunut puun runko, 3. raato, esiintyy 8x: Tm 14:8; Snl 29:16; Hes 26:15, 18; 27:27; 31:13, 16; 32:10.
- 29:18 Ottaa opetuksen: varteen voidaan kääntää myös: noudattaa lakia.
- 29:23 Vrt Ps 18:28, Snl 11:16, Jes 57:15.
- 30:5 Vrt Ps 18:31.
- 30:12 Sana <tsooʾaah> = saasta, oksennus, uloste, esiintyy 3x: Snl 30:12; Jes 4:4; 28:8, Qumranin teksteissä myös jakeissa 2Kn 18:27, Jes 36:12.
- 30:24 Jo Job aikoinaan sanoi, että eläimet opettavat meitä, koska Jumala on antanut niillekin viisautta, jota me saamme ihmetellä, Job 12:7. Raamatussa on tästä paljon esimerkkejä, tutki!
- 30:25 Muurahaiset opettavat erityisesti laiskoja, Snl 6:6. Niistä kannattaa ottaa oppia jo kesällä, jos talvella menee muurahaispesän ääreen, saa odotella kauan.
- 30:26 Tamaani esiintyy Raamatussa 4x: 3Ms 11:5; 5Ms 14:7; Ps 104:18; Snl 30:26.
- 30:27 Heinäsirkat <ʾarbeeh> esiintyvät 24x: 2Ms 10:4, 12–14,19; 3Ms 11:22; 5Ms 28:38; Tm 6:5; 7:12; 1Kn 8:37; 2Ak 6:28; Job 39:20; Ps 78:46; 105:34; 109:23; Snl 30:27; Jer 46:23; Jl 1:4; 2:25; Nah 3:15,17. Ne toteuttavat usein Jumalan tuomioita. Niiden tuhovoima nähdään tänäkin päivänä.
- 30:28 Sisilisko esiintyy vain tässä, vaikka se voi asustella kuninkaiden linnoissa.
- 30:31 Jakeen alku on epävarma, käännöksinä on käytetty: ylvästelevä kukko, solakkakylki (sota)hevonen, vinttikoiria, hurtta jolla on vahvat sivut.
- 30:33 Vatkaamalla, vääntämällä, lietsomalla = sm: puristamalla, pusertamalla. Kaikissa klomessa on kyseessä sama verbi <miits>, joka esiintyy vain tässä.

- 31:1 Kuningastakin oli äiti kasvattanut. Äitien, eli naisten ylipäänsäkin, merkitys elämässä on paljon suurempi kuin yleensä ymmärretään.
- 31:3 Äiti varoittaa poikaansa, jottei tämä antaisi voimaansa turmeleville naisille. Äiti tietää varmaan asian sekä ikänsä että sukupuolensa ja elämäkokemuksensa puolesta poikaansa paremmin.
Tuhoojatar: pohjana on verbi <maachaah> = pyyhkiä pois, tuhota, hävittää (34x), esim: 1Ms 6:7, 2Ms 17:14, 32:32–33. Historian aikana ei ole ainoastaan tuhottu monta kuningasta ja hallitsijaa, vaan heidän nimensä ja muistonsa on pyyhitty pois historian lehdiltä. Silloinkin taustavaikuttajina ovat joskus olleet synnissä elävät naiset. Näinhän oli myös Vanhan liiton viimeisen profeetan Johannes Kastajan tapauksessa: kaksi naista yritti tuhota hänet ja pyyhkiä hänet pois historian kirjoista. He saivat katkaistuksi Johanneksen kaulan, mutta eivät pystyneet pyyhkimään pois hänen työtään ja nimeään Raamatun lehdiltä, Mt 14:1–12.
- 31:4 Sana <roozniim> = ruhtinaat, kansan johtajat, on verbin <raazan> qal part. mask. mon. ja se esiintyy 6x: Tm 5:3; Ps 2:2; Snl 8:15; 31:4; Jes 40:23; Hab 1:10.
- 31:10 Kelpo vaimon ylistys eli jakeet 10–31 on hepr tekstissä alfabeettinen.
Ilmaus <'eešet-chajil> = voimanainen, voimavaimo, kelpo nainen/ vaimo, esiintyy 3x: Rt 3:11; Snl 12:4; 31:10. Molemmat sanat esiintyvät myös jakeessa Snl 31:3, jossa äiti varoittaa poikaansa, jottei tämä antaisi voimaansa turmeleville naisille. Äiti tietää varmaan asian sekä ikänsä että sukupuolensa ja elämäkokemuksensa puolesta poikaansa paremmin.
Kelpo vaimon arvo rinnastetaan jopa viisauden ja taitavien huulien arvoon, Job 28:18, Snl 3:15, 8:11, 20:15.
- 31:11 Ilmeisesti vaimo varustaa miehensä niin hyvin saalistusmatkalle, että saalista tulee.
- 31:12 Kelpo vaimo toimii miehensä parhaaksi, mutta kelvoton vaimo toimii kuin luumätä miehensä vahingoksi, Snl 12:4, 14:30.
- 31:26 Apostoli Pietari vakuutti kirjeessään tämän olevan parasta kaunistusta kristitylle naiselle, 1Pt 3:3–4. Se on myös Jumalan silmissä kallisarvoista.
- 31:30 Ylistettävä voidaan kääntää myös: ylistetty.

Saarnaajan kirja

Saarnaajan kirjan nimi on hepreaksi <dibreï qohelet> = saarnaajan sanat ja kreikaksi (LXX) <ekkleesiastes> = seurakunnan saarnaaja (tai mahd. jäsen tai koollekutsuja). Kirjoittajana pidetään yleisesti kuningas Salomoa, vaikka hän periaatteessa voisi olla kuka tahansa Daavidin jälkeinen Juudan kuningas. Koko kirjan sävy kuitenkin viittaa Salomoon, joka oli sekä viisas että vauras, ja toisaalta Salomo elämänsä aikana palveli Herraa mutta erehtyi myös mielettömyyksiin, nimittäin palvelemaan epäjumalia muukalaisten vaimojensa vuoksi, 1Kn 11:1+. Saarnaajan kirja kuvaakin hyvin kuningas Salomon elämäkokemuksen tässä ajassa: Turhuuksien turhuus, kaikki on turhuutta. Mutta lopuksi Salomo tuo esille sen, mikä on tärkeintä: Pelkää Jumalaa ja pidä hänen käskynsä, sillä niin tulee jokaisen ihmisen tehdä. Saarnaajan kirja on syvästi filosofinen kirja, jossa tuodaan esille ajallisesta elämästä käsin ihmisen iankaikkisuuskaipuu Jumalan yhteyteen. Ilman tuota yhteyttä ajallinen elämä on turhuutta. Heprealaisessa Raamatussa Saarnaajan kirja kuuluu Kirjoituksiin (= <ketuubiim>) ja on neljäs viidestä <megilloot>- eli juhlakäärö-kirjasta yhdessä Laulujen laulun, Ruutin kirjan, Valitusvirsiensä ja Esterin kirjan kanssa. Näitä juhlakäärökirjoja luetaan israelilaisten uskonnollisten juhlien aikana. Saarnaajan kirjaa luetaan lehtimajan juhlan aikana.

Sisällys:

1. Elämän tarkoitusta etsimässä 1:1–7:1

Kaikki on turhuutta!	1:1
Ei mitään uutta auringon alla	1:3
Saarnaaja tutkii ajallista elämää	1:12
Elämän nautinnot ovat turhuutta	2:1
Suuret teot ovat turhuutta	2:4
Viisaus on tyhmyyttä hyödyllisempi	2:12
Kaikki tulee Jumalan kädestä	2:24
Kaikella on aikansa	3:1
Jumalan teot ovat ikuiset	3:9
Kaikki palaa tomuun	3:16
Sorrettujen kyyneleet	4:1
Kateus on turhuutta	4:4
Kaksin on parempi kuin yksin	4:7
Viisaus on parempi tyhmyyttä	4:13
Varoitus turhista lupauksista	4:17
Oikeutta poljetaan	4:7
Rikkaus on turhuutta	4:9
Kaiken vaivannäön turhuus	6:1

2. Elämänohjeita 7:2–12:14

Mikä on hyvää?	7:2
Kohtuuden noudattaminen on viisautta	7:16
Älä asetu pahan asian puolelle	8:1
Jumalattomuus ei pelasta harjoittajaansa	8:8
Oikeus ei toteudu	8:10
Ihminen ei voi käsittää Jumalan tekoja	8:16
Kaikilla on sama kohtalo	9:1
Oikea elämäntapa	9:7
Viisaus on parempi kuin voima	9:11
Mietelmiä ja elämänohjeita	10:1
Käytä viisautta elämän epävarmuuden keskellä	11:1
Ihminen iloitkoon nuoruudessaan	11:7
Muista Luoja nuoruudessasi	12:1
Loppusanat	12:9

- 1:1 Kirjoittaja on Salomo, joka sen lisäksi että oli kuningas oli myös saarnaaja.
- 1:2 Tässä on kiteytettynä koko ajallisen elämän kaari, se mitä siitä jää jäljelle, kun siirrymme täältä ikuisuuteen. Turhuus = <hebel> esiintyy VT:ssa 81x 69 eri jakeessa, ja näistä Saarnaajan kirjassa peräti 38x 30 eri jakeessa. Näiden lisäksi se esiintyy Mooseksen kirjoissa 9x 6 jakeessa (tosin 8x Aabelin nimenä), 3x Kuningasten kirjoissa, 5x Jobilla, 9x Psalmeissa, 3x Sananlaskuissa samoin Jesajalla, 8x Jeremialla ja kerran Valitusvirsissä, Joonalla ja Sakarjalla kullakin.
- 1:3 Sana <jitroon> = jäljelle jäävä osuus, hyöty, voitto, esiintyy 10x: Srn 1:3; 2:11,13; 3:9; 5:8,15; 7:12; 10:10,11. Saarnaaja tutki mitä hyötyä on erinäisistä asioista täällä auringon alla, tässä elämässä. Sitä kannattaa itse kunkin miettiä omalla kohdallaan, ettemme näe turhaan vaivaa ja tee työtä tyhjän hyväksi, Jer 51:58; Hab 2:13, Snl 12:11; 28:19. Moni asia on lopulta tyhjän veroinen, Job 6:21; Snl 10:20; Jes 40:23; Hag 2:3, tai ainakin näyttää siltä.
- 1:4 Kuinka maa voi pysyä ikuisesti, kun se on tulelle talletettu (2Pt 3:7)? Koska Herra luo uudet taivaat ja uuden maan, Jes 65:17, 66:22, 2Pt 3:13, Ilm 21:1.
- 1:13 Saarnaaja tutki viisaudessaan, mitä tapahtuu auringon alla eli tässä ajallisessa elämässä, ks. jae 12:13, jossa esitetään lopputulos.
- 1:14 Ilmaus <re'uut ruuach> = tuulen tavoittelu, esiintyy 7x: Srn 1:14; 2:11,17,26; 4:4,6; 6:9. Kuusi kertaa siihen yhdistyy turhuus <hebel>.
- 1:15 Tämä on jokaisen ihmisen osa. Ilman Kristusta olemme kaikki väärämielisiä ja kieroja, epätäydellisiä, heikkoja ja vajaita. Ja jotkut vielä uskovat sivistykseen! Tosiasiassa ihminen ei ole läpi historiansa muuttunut miksiäkään: olemme edelleenkin Aadamin jälkeläisiä. Syntiinlankeemus varjostaa meitä kaikkia.
- 1:16 Näin varmaan olikin, mutta samalla tässä ajattelussa on vaaran paikka: Salomon omat sanat, jotka hän ymmärsi aiemmin, Snl 26:12. Todellinen ylhäältä tuleva viisaus käy käsi kädessä nöyryyden kanssa, Jk 3:13–18. Jotkut pitävät Salomoa viisaimpana maan päällä eläneenä ihmisenä, mutta näin ei ole. Myöhemmin ainakin Daniel oli viisaampi, Hes 28:3, ja Johannes Kastaja oli suurin naisista syntyneiden joukossa, Mt 11:11, Lk 7:28.
- 1:17 Tämä käsite mielettömyys <hooleeloot> tai <hooleeluut> esiintyy vain Saarnaajan kirjassa (4+1x): Srn 1:17; 2:12; 7:25; 9:3; 10:13. Se tulee verbistä <haalal> (homonyymi 3) = qal: kerskailla, rehennellä, ylvästellä (4x: Ps 5:6, 73:3, 75:5), polel: tehdä tyhmäksi/ mielettömäksi/ pilkan kohteeksi (3x: Job 12:17; Srn 7:7, Jes 44:25), polal: olla tyhmää/ mieletöntä (2x: Ps 102:9; Srn 2:2), hitpolel: tekeytyä mielipuooleksi, käyttäytyä hullun tavoin, ajaa kuin hullu, (6x: 1Sm 21:14, Jer 25:16; 46:9; 50:38; 51:7; Nah 2:5)
Tässä tuulen tavoittelu on <ra'joon ruuach>, joka esiintyy myös Srn 4:16. Jakeessa Srn 2:22 on <ra'joon leeb> = sydämen pyrkimys (tai: havittelu). On aivan oikein tavoitella hyviä asioita elämässään, mutta tuulen tavoittelu on turhaa, suorastaan haihattelua, koska ihminen ei ole tuulen valti, Srn 8:8. Mutta meidän Herramme Jeesus on, Mk 4:39.
- 1:18 Tämä toteutui meidän Herramme Jeesuksen kohdalla. Hän on Jumalan Viisaus persoonallisena, ja juuri hän joutui kohtaamaan paljon surua, murhetta ja hätää elämänsä aikana. Pahimmat tuskat hän koki Golgatalla kuollessaan ristillä meidän syntiemme takia.
- 2:1 Salomo oli niitä ihmisiä, jotka osaavat mielessään keskustella itsensä kanssa ja puntaroida erinäisiä asioita ja ongelmia sydämessään. Vrt Lk 2:19,51.
- 2:8 Salomo toteaa vaatimattomasti hankkineensa vaimon, jopa vaimoja, vaikka hän on tässä suhteessa lyömätön suuruus, 1Kn 11:1–5, mikä koituikin hänelle kompastukseksi. Tosin hänen poikansa Rehabeam isotteli olevansa vielä mahtavampi kuin isänsä, 1Kn 12:1–19, mutta se jäi pelkäksi suun pieksämiseksi, 2Ak 11:18–21.

- 2:10 Sanalla <'aamaal> (55x) on useita merkityksiä, mutta tärkein merkitys vaiva, vaivannäkö, työnteko, puurtaminen, esiintyy Saarnaajan kirjassa 21x. Salomo joutui paljon aikaansaaneena miehenä lopulta pohtimaan, oliko kaikesta vaivannäöstä ollut todellista hyötyä. Vai oliko vaivannäön paljous jättänyt kaikkein tärkeimmät ja syvimmat asiat elämässä taka-alalle, jolloin hän oli jumalasuhteessaan ohjautunut sivuraiteelle ja menettänyt elämässään Jumalan siunauksen. Näinhän hänelle kävi, 1Kn 11.
- 2:13 Viisauden ja tyhmyyden välinen ero on sama kuin valon ja pimeyden välinen ero. Näin oli jo luomakunnan alussa, 1Ms 1:1–5, näin on nyt, Jh 8:12, 12:46, ja niin tulee olemaan iankaikkisuudessakin, Ilm 21:22–27.
- 2:14 Niin viisas kuin tyhmäkin lähtevät tästä elämästä kuoleman kautta, mutta mitä sen jälkeen?
- 2:15 Apostoli Paavali antoi tähän tyhjentävän vastauksen, 1Kr 15:12–34.
- 2:20 Salomo oli epätoivoinen aallon harjalla, eli kaikessa yltäkylläisyydessään ja loistossaan, kun taas Job oli epätoivoinen aallon pohjassa, kaikkensa menettäneenä, Job 6:26. Paavali työtovereineen joutui epätoivon valtaan evankeliumin työssä, 2Kr 1:8–11. Lopun aikoina ennen Ihmisen Pojan tulemusta kansoilla on epätoivo, Lk 21:25–28, mutta Herran omilla on tulevaisuus ja toivo, Jer 29:11.
- 2:26 Tämä toteutuu osittain jo tässä ajassa, mutta lopullisesti uudessa Jerusalemissa, Ilm 21:22–27.
- 3:1 Jumala on asettanut meille ihmisille ajat ja asumisen rajat, Apt 17:26. Niiden yli emme pääse. Olemme rajoitettuja monella tapaa. Ei ihme, että meitä ahdistaa. Sama sana 'määräaika' = <zeman> esiintyy myös Est 9:27,31 ja Neh 2:6.
- 3:7 Ensimmäiset vaatteiden repäisemiset, jotka Raamatussa kerrotaan, tapahtuivat Jaakobin perhekunnassa Joosefin tähden. Ensimmäisen repäisi vaatteensa vanhin veli Ruuben, 1Ms 37:29, sitten isä Jaakob, 1Ms 37:34, ja lopuksi noin neljännesvuosisata myöhemmin koko veljeskaarti, 1Ms 44:13. Ihmisen eteen kiertyvät hänen kättensä työt, Snl 12:14.
Sen sijaan ihmiskunnan historian ensimmäinen ompeluseura pidettiin jo paratiisissa, 1Ms 3:7, nimittäin hepr verbi <taapar> on sama molemmissa. Myöhemmin Job ompeli itselleen säkin puvukseen, Job 16:15.
Aika on vaieta ja aika puhua. Voi kunpa ymmärtäisimmekin nämä ajat oikein päin emmekä sekoittaisi niitä keskenään.
- 3:8 Nyt on sotien, taisteluiden ja kaikenlaisten hätätilojen aika, Dan 9:26, Mt 24:6–14. Todellisen rauhan voi saada ainoastaan Kristuksessa, Ef 2:11–22. Vasta Messiaan valtakunnassa koittaa todellinen rauhan aika, koska hän on Rauhanruhtinas, Jes 9:5–6.
- 3:11 Ihminen ei käsitä edes luomakunnan alkua ja loppua, vielä vähemmän hengellisen elämän alkua ja loppua. Mutta meille, jotka uskomme, se on ilmoitettu Jumalan sanassa, Ilm 1:8, 21:6, 22:12–13.
- 3:16 Tässä ajassa ja elämässä syntiinlankeemuksen seurauksena monet asiat vääristyvät. Jumalattomuutta esiintyy sielläkin, missä sitä ei pitäisi ollenkaan esiintyä.
- 3:18 Ilman elävää yhteyttä Jumalaan ja iankaikkisen elämän toivoa ihmiset ovat kuin eläimiä. Tämä ajattelu onkin yleistynyt sekä idässä että lännessä jumalattomuuden kahden päähaaran, sosialistisen marxismin ja kapitalistisen darwinismin myötä.
- 3:19 Koko luomakunta on asetettu katoavaisuuden alle, Rm 8:18–25.
- 3:21 VT 1993 kääntää tämän jakeen: Kuka tuntee ihmisen hengen, joka kohoaa ylös, ja eläimen hengen, joka vajoaa alas maahan. Ilman Jumalan sanan ilmoitusta näitä asioita ei tiedä kukaan, mutta onneksi Jeesuksen Kristuksen evankeliumi antaa näihin kysymyksiin vastauksen.
- 4:4 Kateus saa elämässä paljon aikaan, mutta se ei ole hengellinen vaan lihallisen mielen vaikuttama omanaisuus, Gal 5:16–21.
- 4:5 Panee kädet ristiin = sm: syleilee käsiään, eli on kädet puuskassa tekemättä mitään. Kyseessä on sama verbi kuin jakeessa Srn 3:5. Ei miehen pidä syleillä käsiään vaan vaimoan, Ll 2:6, 8:3.

- 4:6 Sana <nachat> = lepo, rauha, tyyneys, esiintyy 6x: Job 36:16; Snl 29:9; Srn 4:6; 6:5; 9:17; Jes 30:15. Molemmat kourat täynnä RK 2012) = kahmalollinen (VT 1933). Sanan <chopen> = koura, duaalimuoto <chopnajim> = kahmalo, molemmat kourat yhdessä, esiintyy 6x: 2Ms 9:8; 3Ms 16:12; Snl 30:4; Srn 4:6; Hes 10:2,7.
- 4:12 Kolmisäikeinen lanka ei helposti katkea. Tämä on samalla vertauskuvallista: kun kristitty mies ja nainen solmivat avioliiton kyseessä ei ole kaksi- vaan kolmisäikeinen side. Pelastaja Herra Jeesus yhdistää heidät toisiinsa rakauden siteellä.
- 4:13 Sana <miskeen> = puutteenalainen, köyhä, alimpaan sosiaaliluokkaan kuuluva, esiintyy 4x: Srn 4:13, 9:15,16. Köyhää ja hänen viisauttaan ei arvosteta, mutta siitä voi olla hyötyä suurelle joukolle ihmisiä. Verbi <zaahar> = nif: 1. tulla varoitetuksi, 2. ottaa varoituksesta opikseen, hif: varoittaa, opettaa varomaan, esiintyy 21x: 2Ms 18:20; 2Kn 6:10; 2Ak 19:10; Ps 19:12; Srn 4:13; 12:12; Hes 3:17–21; 33:3–9. Hesekiel olikin oikea varoittajaprofeetta. Vanhuus ja tyhmyys yhdistyvät, kun ihminen ei halua, eikä enää ymmärrä ottaa varoituksesta opikseen. Omasta mielestään hän on täysin oppinut. Tämä lienee pitkällisen elämänasenteen lopputulos. Sen sijaan nuoruus ja huimuus yhdistyvät siinä, kun ihminen ei halua, eikä vielä ymmärrä ottaa varoituksesta opikseen. Onneksi useimmat paranevat tuosta vaivasta iän myötä. Mutta valitettavasti jotkut siirtyvät suoraan nuoruuden huimuudesta vanhuuden tyhmyteen.
- 4:16 Elämän kiertokulkua tämäkin: silloinen sukupolvi iloitsi uudesta nuoresta kuninkaasta, mutta kun tämä elämäntyönsä tehneenä oli tullut vanhaksi eivät uudet nousevat sukupolvet hänestä iloinneet vaan toivoivat, että menisi jo pois niin saataisiin uusi kuningas.
- 5:5 Erehdyksiä tekee jokainen, ja niillä on erilaiset seuraukset, Srn 10:5. Erehdyksiä kannattaa pyrkiä välttämään mikäli suinkin voi. Mutta onneksi meillä erehtyväsillä ihmisillä on myös lohdutus vajavaisuudessamme, Ps 19:12, Rm 8:26–27, 1Jh 2:1–2, 3:18–20.
- 5:7 Tässä tulee ilmi hallinnon hierarkia, mihin maskuliininen ajattelu on hyvin mieltynyt. Tämä hierarkkisuus tulee ilmi monissa asioissa: erilaisissa hallinto- ja yhteiskuntajärjestelmissä, armeijoissa, kirkoissa jne. Jeesus antoi omilleen toisenlaisen neuvon, Mt 23:8, Jh 13:14.
- 5:11 Rikkaus, kylläisyys ja velttous ei ole terveellistä. Sen sijaan ruumiillisesta harjoituksesta on hyötyä, vaikkakin vain vähän ikuisuuteen verrattuna, 1Tm 4:8, mutta tämän elämän ajaksi se on terveydeksi.
- 5:13 Maallinen rikkaus on epävarmaa, 1Tm 6:17.
- 5:14 Mukanaan = sm: kädessään. Joku rikas mies ennen kuolemaansa antoi määräyksen, että kun hänet haudataan, on arkun kylkiin tehtävä reiät, joista hänen tyhjät kämmenensä laitetaan näkyviin, jotta saattaväki ymmärtäisi, ettei hän voinut viedä mitään rikkauksistaan mukanaan.
- 6:2 Verbi <šaalat> (8x) = qal (5x): 1. päästä hallitsemaan, 2. hallita, pitää valtansa alla, 3. hallita mielivaltaisesti, sortaa, hif (3x): 1. päästää valtaan, antaa hallita, 2. antaa valta, sallia tehdä jtk. On Jumalan lahja, jos Herra antaa ihmiselle vallan nauttia tässä ajallisessa elämässä onnea menestyksestään, Srn 5:18, ja raskas kärsimys, jos ei siihen valtaa. Mutta evankeliumissa asia on paljon paremmin, Jh 1:12. Kaikille jotka ottavat Jeesuksen Kristuksen vastaan, Jumala antaa vallan tulla Jumalan lapsiksi. Ja se on paljon enemmän kuin tämän maailman parhaatkaan aarteet.
- 6:3 Salomolle olisi todellakin voinut syntyä sata lasta ja enemmänkin, koska hänellä oli vaimoja ja sivuvaimoja lähes lukematon määrä, 1Kn 11:1–3. Tokkopa hän tunsikaikkia edes näöltä tai nimeltä. Parempi yksi hyvä vaimo kuin tuhat muunlaista! Sana <neepel> = kuolleen syntynyt lapsi/ keskonen, esiintyy 3x: Job 3:16; Ps 58:9; Srn 6:3.
- 6:4 Jotkin uskonnolliset harhat ovat ottaneet tämän opilliseksi ohjenuorakseen suhtautumisessaan äidin kohdussa oleviin pieniin lapsiin, kun eivät tunnusta heitä ihmisiksi vaan täysin vapaasti surmattaviksi olioiksi. Kaikkien

noiden uskonnollisten harhojen, millä nimellä niitä markkinoidaankin, taustalla on harhoista pahin: jumalattomuus.

- 6:8 Sanan <’aanii> (75x) perusmerkitys on köyhä, mutta myös kurja ja muutamissa kohdin nöyrä, esim Snl 3:34, 16:19, Sak 9:9.
- 7:2 Tämä on totta meidän Pelastajamme suhteen. On hyvä, että Jeesus syntyi tähän maailmaan, mutta vielä tärkeämpää on, että hän kuoli Golgatan ristillä meidän syntiemme tähden. Ja niinpä on uskovaisenkin suhteen. Meidän on täytynyt syntyä tähän maailmaan, mutta kun kuolemme uskossa Herraan Jeesukseen, pääsemme kotiin hänen luokseen. Ja tuskinpa kaipaamme tänne takaisin!
- 7:5 Vrt Snl 17:10.
Varsinkin juopuneiden hoilaaminen on rasittavaa kuunneltavaa.
- 7:13 Verbi <taaqan> = qal: olla suora, suoristua, pi: 1. suoristaa, oikaista, 2. panna järjestykseen, muotoilla, sommitella, esiintyy 3x: Srn 1:15; 7:13; 12:9. Väärä ei voi itse suoristua, eivätkä muutkaan voi sitä suoristaa.
- 7:14 Myös pahat päivät kuuluvat ihmiselämään, sanokoot kaiken maailman menestysteologit mitä hyvänsä, Srn 11:8, 12:1.
- 7:16 Ks kommentit 2Ms 1:10 ja Apt 7:19.
- 7:19 Alku voidaan kääntää myös: viisaus vahvistaa viisasta. Viisaus ja voima kuuluvat evankeliumissa yhteen, 1Kr 1:24.
- 7:21 Myös apostoli Paavali varoitti tästä, 1Tm 5:19. Ihmisten keskuudessa tuppaa olemaan kaikenlaisia juoruja ja huhupuheita, joista on pelkkää haittaa, Snl 18:8, 26:22, Srn 5:7.
- 7:22 Tästä taas varoitti apostoli Jaakob uskonveljiä, Jk 3:10. Asia on meille heikoille ihmisille vaikea, Jk 3:1–18, ja siksi tarvitsemme paljon armoa.
- 7:26 Salomo on varmaan ihmiskunnan historian pätevin mies sanomaan tämän, sillä hänellä niitä vaimoja riitti yllin kyllin ja enemmänkin, 1Kn 11:1–5. Mutta eikö Salomo huomannut perimmäistä syytä tähän tilanteeseen? Hän itse oli toiminut vastoin Jumalan sanan ohjeita, 5Ms 17:14–20, 1Kn 10:14–29. On helppo vierittää vastuu muiden niskoille, vaikka perimmäinen syy onkin itsessä. Piilotetusti Salomo myöntää tämän, koska synnintekijä joutuu saaliiksi.
Verkko = <maatsood> esiintyy myös jakeessa Job 19:6. Job ei joutunut tuohon verkkoon naisten takia. Tosin hänen vaimostaankaan ei ollut hädän hetkellä mitään apua, Job 2:7–10. Se on hyvin ymmärrettävää, sillä vaimo oli menettänyt kaiken sen, minkä Jobkin, ja sen lisäksi hänen ainoa inhimillinen turvansa, aviomiehensä istui tuhkalahjässä. Tämä lienee historian pahin aviokriisi, kaikki tuo onnettomuus oli kohdannut moempia puolisoita, mutta kumpikaan heistä ei ollut millään muotoa siihen syyllinen. Ei Jobille kyllä ollut apua vanhoista kokeneista veljistäkään, niin kuin koko Jobin kirja osoittaa.
- 7:28 Salomolla oli kaikkiaan tuhat vaimoa, mutta siitä joukosta hän ei löytänyt yhtäkään naista. Itseään hän sentään piti miehenä. Olikohan niitä vaimoja liikaa? Entä jos olisi ollut vain yksi vaimo, jota hän olisi rakastanut? Ehkä hän sitten olisi löytänyt myös naisen!
- 7:29 Juonittelu on lihallisen mielen tuotetta, Gal 5:20. Mutta sellaisella toiminnalla ei ole siunausta vaan päinvastoin, Snl 6:18, 15:26.
- 8:1 Sana <peešer> = selitys, tulkinta, on aramealainen lainasana ja se esiintyy vain tässä.
Viisaus ja kovuus eivät käy käsi kädessä vaan ne ovat vastakohtaisia ominaisuuksia. Tämä tulisi meidän muistaa ennen kuin käymme kovistelevaan muita ihmisiä.
- 8:4 Sana <šiltoon> = hallitsija, vallanpitäjä, esiintyy 2x: Srn 8:4,8. Ajallisissa asioissa kuningas käskyineen on vallanpitäjä, mutta hänkään ei hallitse kuoleman päivää.

- 8:8 Ihmiset laittaavat toisilleen ja itselleen monenlaisia estoja, mutta tuulta ei pysty kukaan ihminen estämään. Ainoastaan Herramme Jeesus pystyi tyynnyttämään tuulen, Mt 14:32, Mk 4:39, 6:51. Sen lisäksi hän sanoi, että tuuli puhaltaa, missä tahtoo, Jh 3:8.
LXX:n vastine <koolyoo> = estää, esiintyy 36x LXX+UT:ssa, tutki! (1Ms 23:6; 2Ms 36:6; 4Ms 11:28; 1Sm 25:26; 2Sm 13:13; Ps 39:10; 118:101; Srn 8:8; Job 12:15; Mka 2:4; Jes 28:6; 43:6; Hes 31:15; Mt 19:14; Mk 9:38f; 10:14; Lk 6:29; 9:49f; 11:52; 18:16; 23:2; Apt 8:36; 10:47; 11:17; 16:6; 24:23; 27:43; Rm 1:13; 1Kr 14:39; 1Ts 2:16; 1Tm 4:3; Hpr 7:23; 2Pt 2:16; 3 Jh 1:10)
Ei ole pääsyä sodasta, sen vahvistaa myös Dan 9:36. Tässä LXX:n käännös on mielenkiintoisen moniselitteinen! Jumalattomuus on uskonnollisista harhoista hirvittävin, se on tuhonnut eniten ihmisiä. Se ei pelasta harjoittajaansa, esiintyy se sitten millä nimellä hyvänsä: marxismi, kommunismi, darwinismi, evolutionismi, kapitalismi jne.
- 8:9 Kaikkien ihmisyhteisöjen eräs ongelma on se, että ihminen voi käyttää valtaansa toisen ihmisen sortamiseen. Kasku kertoo, että aikoinaan jonkin sosialistisen maan koulussa oli koekysymys: Mikä ero on kapitalisimilla ja sosialismilla? Siihen eräs oppilas vastasi: Kapitalismissa ihminen sortaa toista ihmistä, mutta sosialismissa asia on päinvastoin.
- 8:10 Jae on kokonaisuutena vaikea käännettävä, ja siksi siitä on monenlaisia versioita eri käännöksissä.
- 8:11 Ihminen on luonnostaan lyhytnäköinen ajattelussaan. Evankeliumi voi tässäkin suhteessa avata ihmisen silmät näkemään kauemmas, Jes 42:6–7, Apt 26:15–18, Ilm 3:18.
- 8:12 Herran pelko on pahan vihaamista, Snl 8:13.
- 8:17 Ihmisen tiedolla ja käsityskyvyllä on rajansa. Tässäkin evankeliumi tarjoaa korkeamman tien, Hpr 11:1–3.
- 9:7 Matemaatikko-runoilija Omar Khaijam (1048–1131 jKr) ymmärsi tämän. Hänen elinalueellaan vaikuttivat monenlaiset uskonnolliset aatteet: islam, juutalaisuus, katolisuus ja niiden monet suuntaukset, joilla kaikilla oli omat perinnäissääntönsä mm. viinin suhteen. Niinpä Omar kirjoitti eräässä runossaan: Minä juon viiniä kuin kunnan miehet. Jo aikojen alussa Jumala tiesi, että minä joisin... Omaria pidettiin uskonnollisesti harhaoppisena ilmeisesti kaikkien suuntauksien taholta. Hän olikin matemaatikko, joka osasi ajatella omilla aivoillaan, eikä turvautunut muiden kehittämiin perinnäissääntöihin, jotka rajoittavat elämää.
- 9:11 Sana <qal> = nopea, kevyt, esiintyy 13x: 2Sm 2:18; Job 24:18; Srn 9:11; Jes 5:26; 18:2; 19:1; 30:16; Jer 2:23; 46:6; Val 4:19; Jl 4:4; Am 2:14–15.
Asael oli nopeajalkainen sankari, mutta kaatui silti jo ensimmäisessä taistelussa sodassa Saulin sukua vastaan, 2Sm 2:18–23, 23:24.
- 9:15 Ks Srn 4:13.
- 9:17 Jokainen armeijan käynyt uskoo varmasti tämän sanan todeksi.
- 10:1 Tämä osoittaa, että varsin pienet mutta huonot asiat voivat pilata paljon hyviä asioita. Ihminen näkee mielellään viisaissa ja kunnioitetuissa ihmisissä pienetkin tyhmyydet. Onko tämä osoitus yhteisestä heikosta itsetunnostamme, joka meillä on syntiinlankeemuksen seurauksena? Pääsemme ikään kuin ajattelemaan: ei tuo toinen ole sen parempi kuin muutkaan... siis minä itse. Pietaristakin yleensä muistamme ensimmäiseksi kaikki hänen virheensä ja erehdyksensä, mutta emme sitä kuinka voimallisesti hän teki evankeliumin työtä ja kirjoitti kaksi kirjettä, jotka on talletettu Raamattuun. Pietari onkin kaikkine heikkouksineen tavallaan ihmisen prototyyppi.
- 10:2 Tämä on esikuva hengellisen mielen ja lihallisen mielen taistelusta ihmisen elämässä. Tutki!
- 10:3 Ei ole tyhmänkään elämä helppoa.
- 10:4 Sävyisyys, ks Snl 14:30, 15:4, Mt 5:5, 1Kr 4:21, Gal 5:22, 6:1, Kol 3:12, Tt 3:2, Jak 3:13, 1Pt 3:15.
- 10:5 Sana <šegaagaah> = erehdys, virhe, tahaton rikkomus, on myös jakeessa Srn 5:5.

- 10:6 Tämä on toteutunut monissa vallankumouksissa, joissa perimmäisenä vaikuttimena on ollut kateus, katkeruus ja ahneus. Lopputulos on yleensä ollut alkutilannetta pahempi. Eli lääke on ollut vielä pahempi kuin itse vaiva.
- 10:10 Teräase = <barzel> = sm: rauta.
- 10:11 Käärmeenlumooja ei taida olla suositeltava ammatti. Hengellisessä mielessä asia onkin toisin päin, käärme yrittää lumota ihmisen pois evankeliumista, Gal 3:1. Lumoukset ovat vaarallisia, paitsi yhdessä suhteessa, puhtaassa rakkaussuhteessa, Ll 4:9.
- 10:12 Tuhoavat = sm: nielevät.
- 10:13 Ellei tyhmä käänny pois tyhmyydestään, hän kylvää koko elämänsä ajan puheillaan tyhmyyttä ja mielettömyyttä. Sydämen kyllyydestä suu puhuu, Mt 12:34; Lk 6:45.
- 10:17 Miehekkäästi = <bigvuuraa> = itsensä hilliten. Miehekkyyys ja juopottelu eivät käy käsi kädessä vaan päinvastoin, Jes 5:22, Hos 7:5. Todellinen miehekkyyys ei ole kovasydämisyyttä, joka on lihan teko, Gal 5:19-21, vaan itsehillintää, joka onkin Hengen hedelmä, Gal 5:22. Eipä syyttä Raamattu kehoita meitä kasvamaan täyteen miehuuteen Kristuksessa, Ef 4:13.
- 10:18 Laiskuus (3x) = a) <'atslaah>, Snl 19:15, b) <'atsluut>, Snl 31:27, c) tässä jakeessa <'atsaltajim>, joka on muodoltaan a-kohdan duaali, oikein tuplalaiskuus. Kantaverbi <'aatsal> esiintyy vain kerran, Tm 18:9, mutta adj. <'aatseel> = laiska, veltto, peräti 14x, ks Snl 6:9.
Se on lopun edellä, kun kattopalkit vaipuvat ja katto vuotaa vettä. Siinä rakennuksessa ei ole hyvä asua.
- 10:20 Makuuhuone, ks 2Ms 7:28; 2Sm 4:7; 2Kn 6:12; Ps 105:30, Srn 10:20.
- 11:1 Jakeen loppuosa sm: päivien paljoudessa löydät sen, kuten LXX kääntääkin. Kun jo nuorena antaa omastaan Jumalalle lähetystyötä varten, varmistaa vanhuuden päiviensä varalle leipää.
- 11:2 Jo Saarnaaja Vanhan liiton aikaan ymmärsi lähetystyön ja siihen liittyvän auttamistyön merkityksen. Sitä enemmän tämä koskee Uuden liiton uskovia ja seurakuntia.
- 11:3 Jumala kuormittaa pilvet kosteudella niin, että ihmiset saavat siunauksen sateita, Job 37:11, vieläpä sekä vanhurskaat että väärämieliset, Mt 5:45.
Jakeen loppuosa on kiteytetty sananparreksi: mihin puu kaatuu, siihen se maatuu. Se pitää esikuvallisesti paikkansa ihmien fyysiseen olemukseen, kuolemassa tämä ajallinen ruumiimme jää tähän luomakuntaan maatumaan. Mutta hengellisesti se ei päde, sillä me saamme evankeliumin mukaan ylösnousemusruumiit, Krituksen kirkastetun ruumiin kaltaiset, 1Kr 15:20–23,35–58, ja sen todistavat esikuvallisesti jo Vanhan liiton kirjoitukset, Job 14:7–12.
- 11:4 Maan viljeleminen on ensi arvoisen tärkeää, satoi tai paistoi. Ei auta ottaa tekosyiksi säiden vaihtelua.
- 11:5 Ihmislapsen kasvu yhdestä hedelmöityneestä munasolusta noin 9 kuukaudessa vastasyntyneeksi vauvaksi menee yli meidän käsityskykymme. Jotkut jumalattomat aikoinaan väittivät, että ihmisen, kanan ja lehmän alkiot ovat alkuvaiheessa samanlaisia. Se on valhepuhetta, jota yritettiin syöttää oppilaille Suomen lukioissa ja jopa lääketieteen opiskelijoille yliopistoissa! Kokeellinen luonnontiede kuitenkin osoittaa, että jo ensimmäinen solu äidin kohdussa on ihminen, koska se on syntynyt miehen siittiösolun ja naisen munasolun yhtymisenä. Siinä solussa on täysi geneettinen informaatio ihmisen kasvuun ja kehitykseen ensin kohdussa ja syntymän jälkeen tässä ajallisessa elämässä. Siitä solusta voidaan jopa määrittää sukupuoli: XX on tyttövauva ja XY on poikavauva.
- 11:6 Älä hellitä kättäsi, vrt Srn 7:18, 10:4.
- 11:7 Sana <maatooq> = makea, miellyttävä, suloinen, esiintyy 12x: Tm 14:14,18; Ps 19:11; Snl 16:24; 24:13; 27:7; Srn 5:11; 11:7; Ll 2:3; Jes 5:20; Hes 3:3.
- 11:8 Paavali kahleissa ollessaankin kehotti Filippin kristittyjä iloitsemaan Herrassa, Fil 4:4–7.
Ihmiselämään parhaimmillaankin kuuluvat myös pimeät, pettymysten, epäonnistumisten ja vastoinkäymisten

päivät, Srn 7:14, 12:1. Näin todistivat myös Mooses, Ps 90:10, ja Paavali, 1Kr 15:19, 2Kr 4:16–18.
Pimeä päivä, ks: 2Ms 10:22, Job 3:4–5, 15:23; Jl 2:2, 3.4; Am 5:18–20, Sef 1:15.

- 11:9 Saarnaaja osoittaa, että ihmisellä itsellään täytyy olla jo nuoruudessakin jarrut, arviointikyky ja vastuu siitä, kuinka hän tämän elämän vaeltaa. Ei häntä ulkopuolelta voida jarrutella kuin tiettyyn rajaan saakka.
- 11:10 Joidenkin vanhojen asenne nuoruuteen on tyyppiä 'happamia sanoi kettu pihlajanmarjoista', kun he eivät saa elää nuoruutta uudelleen.
- 12:2 Jumala kuormittaa pilvet kosteudella niin, että ihmiset saavat siunauksen sateita, Job 37:11, vieläpä sekä vanhurskaat että väärämieliset, Mt 5:45. Sateen jälkeen odottaa aurinkoista, kirkasta ja lämmintä, mutta nyt pilvet palaavat sateen jälkeenkin pimentämään taivaan. Siunausten jälkeenkin mieli voi olla maassa. Puhutaankin ns. vanhuuden masennuksesta.
- 12:7 Maallinen majamme hajotetaan maahan, mutta sisäinen ihminen menee iankaikkisuuteen Jumalan tuomioistuimen eteen, 2Kr 5:1, Hpr 9:27–28.
- 12:9 Saarnaaja ei halunnut pitää Jumalalta saamaansa viisautta omana tietonaan vaan hän opetti kansaa.
- 12:11 Häränpistimillä ohjaillaan härkiä, etteivät ne lähde omille teilleen vaan kulkevat sinne minne niiden omistaja tahtoo. Pistimien kanssa joutui Paavalikin tekemisiin, Apt 26:14; 1Kr 15:55–56. Pahimmat pistimet ilmaantuvat viidennen pasuunan soitua, Pt 9:10.
Isketyt naulat pitävät rakennelman koossa, eivät suinkaan hajota sitä.
Paimen, joka antaa viisaita sanoja, on Herramme Jeesus, Ef 1:8 ja 2Tm 2:7.
- 12:13. Tässä on loppulauseena johtopäätös saarnaajan tutkimuksista, kun hän pohti ajallista elämää kaikkine sen kiemuroineen: ojentaudu ajallisessa elämässä iankaikkisuuden mukaan.

Korkea Veisu eli Laulujen laulu

Laulujen laulu (VT 1992) eli Korkea Veisu (VT 1933) on vuoropuhelun muotoinen runoelma. Toisin kuin hepr. tekstissä puhujan sukupuoli ei aina käy ilmi suomenkielisestä käännöksestä. Siksi uusimpiin käännöksiin (RKK 1992, RK 2012, LLL) on lisätty vuorosanojen esittäjät (morsian/neito, sulhanen/mies, Jerusalemin tyttäret, muut). Heparalaisessa Raamatussa Laulujen laulu kuuluu Kirjoituksiin (= <ketuubiim>) ja on ensimmäinen viidestä <megilloot> (= juhkakäärö)-kirjasta yhdessä Ruutin kirjan, Valitusvirsien, Saarnaajan kirjan ja Esterin kirjan kanssa. Näitä juhkakäärökirjoja luetaan israelilaisten uskonnollisten juhlien aikana. Laulujen laulua luetaan pääsiäisenä.

Sisäily:

Sulhasen rakkauden suloisuus	1:1
Morsiamen ihanuus	1:5
Saaronin kukka	2:1
Rakkauden kevät	2:8
Missä on rakkaani?	3:1
Hän saapuu!	3:6
Sulhanen ylistää morsiamen kauneutta	4:1
Sulhanen ylistää morsiamen rakkautta	4:9
Rakkauden paratiisi	4:12
Morsian unelmoi	5:2
Morsian ylistää sulhasen ihanuutta	5:9
Minä kuulun rakkaalleni ja hän minulle	6:1
Sulhanen ylistää morsiamen kauneutta	6:4
Morsian on täydellisen kaunis	6:13
Rakkaimman ihanuus	7:6
Rakkaani lähtekäämme maalle!	7:11
Älkää häiritkö rakkautta	8:1
Rakkaus on väkevä kuin kuolema	8:5
Veljet kiusoittelevat sisartaan	8:8
Riennä, rakkaani!	8:13

- 1:2 Verbi <naašaq> = suudella, esiintyy 32x: 1Ms 27:26,27; 29:11,13; 31:28; 32:1; 33:4; 41:40; 45:15; 48:10; 50:1; 2Ms 4:27; 18:7; Rt 1:9,14; 1Sm 10:1; 20:41; 2Sm 14:33; 15:5; 19:40; 20:9; 1Kn 19:18, 20; Job 31:27; Ps 2:12; 85:11; Snl 7:13; 24:26; Ll 1:2; 8:1; Hes 3:13; Hos 13:2.
LXX:n vastine <katafileoo> esiintyy UT:ssa 6x: Mt 26:49; Mk 14:45; Lk 7:38,45; 15:20; Apt 20:37, ja vastine <fileoo> 3x: Mt 26:48; Mk 14:44; Lk 22:47.
Sen sijaan sana <nešiiqaah> = suudelma, esiintyy vain tässä ja Snl 27:6.
Suudelmiakin voi olla kahta sorttia, joko rakkaudellisia tai petollisia, Lk 22:47–48.
LXX:n vastine <fileema> esiintyy 9x: Snl 27:6; Ll 1:2; Lk 7:45; 22:48; Rm 16:16; 1Kr 16:20; 2Kr 13:12; 1Ts 5:26; 1Pt 5:14.
Sana <dood> merkityksessä rakkaus esiintyy tässä kirjassa 39x: Ll 1:2,4,13–16; 2:3,8–10,16,17; 4:10,16; 5:1–10,16; 6:1–3; 7:10–14; 8:5,14; ja muualla 4x: Snl 7:18; Jes 5:1; Hes 16:8, 23:17.
- 1:3 Sana <’almaah> = nuori naimaikäinen nainen, neitsyt, esiintyy 7x: 1Ms 24:43; 2Ms 2:8; Ps 68:26; Snl 30:19; Ll 1:3; 6:8; Jes 7:14.
- 1:4 Ylistämme = sm: mainitsemme.
- 1:9 Sana <ra’jaah> = ystävätär, rakastettu, armas, esiintyy 10x: Tm 11:37; Ll 1:9,15; 2:2,10,13; 4:1,7; 5:2; 6:4.
- 2:1 Saaron, ks: Jos 12:18; 1Ak 5:16; 27:29; Ll 2:1; Jes 33:9; 35:2; 65:10.
Molemmat kukat ovat erilaisia liljoja.

- 2:2 Sana <chooach> = ohdake, esiintyy 11x: 2Kn 14:9; 2Ak 25:18; 33:11; Job 31:40; 40:26; Snl 26:9; Ll 2:2; Jes 34:13; Hos 9:6.
- 2:5 Näillä lääkkeillä voidaan lievittää oireita, mutta ainoa todellinen lääke on rakkaus ja rakastetun läheisyys, Ll 5:8.
- 2:8 Verbi <daalag> = hypätä, hypellä, esiintyy 5x: 2Sm 22:30; Ps 18:30; Ll 2:8; Jes 35:6; Sef 1:9.
Verbi <qaapats> = pi: hypellä, kirmata, kirmailla, esiintyy vain tässä.
- 2:9 Verbi <šaagach> = hif: katsella, tarkkailla, tuijotella, esiintyy 3x: Ps 33:14; Ll 2:9; Jes 14:16.
Verbi <tsuuts> = hif: katsella, kurkistella, tirkistellä, esiintyy vain tässä.
- 2:16 Vrt Ll 6:3, 7:11.
- 3:7 Tässä jakeessa kantotuoli = <mittaah> = sm: vuode.
- 3:9 Tässä jakeessa kantotuoli = <'appirjoon> ja se esiintyy vain tässä.
- 4:1 Sana <tsammaah> = huntu, esiintyy 4x: Ll 4:1, 3; 6:7; Jes 47:2. Huntu verhoaa morsiamen kauneutta, mutta ylpeä Baabel joutuu riisumaan huntunsa ja käymään totiseen työhön. Paavali muistuttaa, että naisille on annettu hiukset hennuksi, 1Kr 11:15. Ns. hippiliike 1960-luvulla halusi ilmeisesti osoittaa eräänlaista tasavertaisuutta tässä suhteessa pitkien hiusten avulla, toteuttaen samalla profeetta Jeremian ennustuksia, Jer 50:37, 51:30. Samaan aikaan Kiinan ns. kulttuurivallankumous toimi toiseen suuntaan ja leikkautti nuorilta punakaartilaisnaisilta pitkät letit pois osoituksena siitä, että naiset pystyvät kaikessa samaan kuin miehet.
- 4:11 Sana <nopet> = hunaja, mesi, esiintyy 5x: Ps 19:11; Snl 5:3; 24:13; 27:7; Ll 4:11.
- 5:2 Hepr kirjain r = <reesh> ei kahdennu, mutta BHS:n tekstissä on muutama poikkeus (7x) jakeissa 1Sm 1:6, 10:24, 17:25, 2Kn 6:32, Snl 14:10, Ll 5:2, Hes 16:4.
- 5:7 Verbi <paatsa'> = haavoittaa, vahingoittaa, esiintyy 3x: 5Ms 23:2; 1Kn 20:37; Ll 5:7. LXX:n vastine <traumatizoo> = haavoittaa, esiintyy myös jakeissa Jes 53:5, Lk 20:12.
- 5:8 Tähän sairauteen ei ole kuin yksi lääke: rakkaus ja rakastetun läheisyys. Aikoinaan yksi Daavidin pojista oli mukamas sairas rakkaudesta, mutta hän otti aivan väärät lääkkeet vaivaansa, ja loppu oli sen mukainen, kuolema, 2Sm 13:1–29.
- 6:3 Vrt Ll 2:16, 7:11.
- 6:4 Tirsa voi viitata a) (todennäköisemmin) Pohjoisvaltakunnan, Israelin pääkaupunkiin Tirsaan, joka oli pääkaupunkina Sikemin jälkeen ja ennen kuin Omri teki pääkaupungiksi Samarian, esim 1Kn 15:33, koska rinnalla on vertaus Jerusalemiin, tai b) Selofhadin tyttäreeseen, esim 4Ms 26:33.
Sana <'aajom> = pelottava, kauhua herättävä, esiintyy 3x: Ll 6:4, 10; Hab 1:7.
- 6:8 Kuningatar, ks Est 1:9.
Sana <piilegeš> = jalkavaimo, sivuvaimo, esiintyy 37x.
- 6:9 Naiset kaipaavat ihailua ja ylistystä, ja viisaat naiset ymmärtävät solidaarisesti ylistää toisiaan.
- 6:12 Tämä kuvastaa sisäisen ihmisen, tunne-elämän ja ymmärryksen moniulotteisuutta. Ihminen on henki, sielu ja ruumis, 1Ts 5:23.
- 7:1 <šuulammiit> = Suulemin neito, Saalemitar, tulee Jerusalemin lyhennimenimestä Saalem.
Kaksi sotaleiriä = <machanaajim> = sm: Mahanaim. Se on paikannimi, joka voidaan kääntää: kaksi leiriä, kaksoisleiri.
- 7:7 Rakkain = <'ahaavaah> = sm: rakkaus, toisin vokalisoituna <'ahuuvaah> = rakastettu.

- 7:11 Vrt Ll 2:16, 6:3.
Sana <tešuuqaah> = kaipaus, halu liittyä jhnk, esiintyy 3x: 1Ms 3:16; 4:7; Ll 7:11.
- 8:7 Tämä selittää ennustusta Messiaasta, miksi hän ei sammuta suitsevaa kynttilänsydäntä, Jes 42:3. Rakkauden tähden.
Talonsa ja tavaransa = sm: talonsa vaurauden.
- 8:13 Lieneekö lause: toverit kuuntelevat ääntäsi (VT 1993) viittaus salakuunteluun? Ainakin se on toteutunut monessa maassa, jossa uskovia on vainottu!